

585
1993

1993

№ 12-13

153

12-13

საქართველოს პარლამენტის

შ ე მ ე ბ ე ბ ე ბ

თ ბ ი ლ ი ს ი

საქართველოს პარლამენტის

უწყებები

№ 12-13 (629-630)

ნოემბერ-დეკემბერი

1998 წ.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

ბანყოფილება პირველი

209. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე საგანგებო წესების მოქმედების გაგრძელების შესახებ.
210. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საგანგებო წესების მოქმედების პერიოდში საქართველოს პარლამენტის პლენარული სხდომების შესახებ.
211. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს პარლამენტის წევრის უფლებამოსილების შეწყვეტის შესახებ.
212. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს პარლამენტის წევრის უფლებამოსილების შეწყვეტის შესახებ.
213. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს პარლამენტის წევრის უფლებამოსილების შეწყვეტის შესახებ.
214. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის შესახებ ჩიკაგოს კონვენციასთან შეერთების თაობაზე.
215. კონვენცია საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის შესახებ.

- 216. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საპაერო ხომალდში ჩადგნილ დანაშაულობათა და სხვა ზოგიერთ მოქმედებათა შესახებ შენობის კონვენციასთან შეერთების თაობაზე.
- 217. კონვენცია საპაერო ხომალდში ჩადენალ დანაშაულობათა და ზოგიერთ სხვა მოქმედებათა შესახებ.
- 218. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საპაერო ხომალდის გატაცების წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ საერთაშორისო კონვენციასთან შეერთების თაობაზე.
- 219. კონვენცია საპაერო ხომალდის გატაცების წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ.
- 220. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხოების წინააღმდეგ მიმართულ უკანონო აქტებთან ბრძოლის საერთაშორისო კონვენციასთან შეერთების თაობაზე.
- 221. კონვენცია სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხოების წინააღმდეგ მიმართულ უკანონო აქტებთან ბრძოლის შესახებ.
- 222. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის წესებზე შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის გამარტივებული წესით მიღების თაობაზე.
- 223. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის წესების შესახებ.
- 224. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის წესების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.
- 225. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საგადასახადო სისტემის საკითხებზე კანონპროექტთა პაკეტის თაობაზე.
- 226. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანის, გატანისა და საკუთრების უფლების გადაცემის აკრძალვისა და აღკვეთის ღონისძიებათა შესახებ“ პარიზის კონვენციასთან საქართველოს რესპუბლიკის შეერთების თაობაზე.
- 227. კონვენცია კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანის, გატანისა და საკუთრების უფლების გადაცემის აკრძალვისა და აღკვეთის ღონისძიებათა შესახებ.

- 228. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო სიმბოლიკის თაობაზე წინადადებების მოსამზადებელი მუშაო ჯგუფის შექმნის შესახებ.
- 229. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს პარლამენტის მრეწველობის, მშენებლობის, ენერგეტიკის, ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობისა და კომუნალური მეურნეობის კომისიის შემადგენლობაში ცვლილების შესახებ.
- 230. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.
- 231. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ.
- 232. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.
- 233. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ.
- 234. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ.
- 235. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.
- 236. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს პარლამენტის იურიდიული კომისიის შემადგენლობაში ცვლილების შესახებ.
- 237. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ჭილოების — ორდენებისა და მედლების დებულებაში დამატების შეტანის თაობაზე.
- 238. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს პარლამენტის მუშაობის თაობაზე.
- 239. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს პარლამენტის საგაზაფხულო სესიის შესახებ.
- 240. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი დამატებული ღირებულების გადასახადის შესახებ.
- 241. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „დამატებული ღირებულების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.

საქართველოს
მ. რ. ი. მ. მ. მ.
ბიბლიოთეკა

242. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი აქციზების შესახებ.
243. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „აქციზების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.
244. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საწარმოთა ქონების გადასახადის შესახებ.
245. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „საწარმოთა ქონების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.
246. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის შესახებ.
247. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.
248. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ.
249. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.
250. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის კაპიტალდამანდებათა ხელშეწყობისა და ურთიერთდაცვის შესახებ ხელშეკრულების რატიფიკაციის თაობაზე.
251. ხელშეკრულება საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის კაპიტალდამანდებათა ხელშეწყობისა და ურთიერთდაცვის შესახებ.
252. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმების რატიფიკაციის თაობაზე.
253. შეთანხმება საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლის შესახებ.
254. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკასა და ყაზახეთის რესპუბლიკას შორის ურთიერთობის ძირითადი საფუძვლების შესახებ ხელშეკრულების რატიფიკაციის თაობაზე.
255. ხელშეკრულება საქართველოს რესპუბლიკასა და ყაზახეთის რესპუბლიკას შორის ურთიერთობათა ძირითადი საფუძვლების შესახებ.

256. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი სახელმწიფო ორგანოებში, საწარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში (ნიუხედავად მათი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმისა) განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის წესის შესახებ.
257. საქართველოს პარლამენტის დადგენილება „სახელმწიფო ორგანოებში, საწარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში (მიუხედავად მათი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმისა) განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის წესის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე.

განყოფილება მეორე

საქართველოს პარლამენტის მინარტვა მსოფლიოს ყველა ქვეყნის პარლამენტებს.

209 საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე საგანგებო წესების მოქმედების გაგრძელების შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

მიეცეს საქართველოს პარლამენტის თემგდომარეს — სახელმწიფოს მეთაურს საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე საგანგებო წესების მოქმედების გაგრძელების თანხმობა.

საქართველოს რესპუბლიკის მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო წესების მოქმედება გაგრძელდეს ორი თვით, 1994 წლის 20 იანვრის 00 საათამდე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი ვახტანგ გომიზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 25 ნოემბერი.

210 საგანგებო წესების მოქმედების პერიოდში საქართველოს პარლამენტის კლენარული სხდომების შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

საგანგებო წესების მოქმედების პერიოდში არ შეჩერდეს საქართველოს პარლამენტის პლენარული სხდომები.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი ვახტანგ გომიზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 25 ნოემბერი.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

211 საქართველოს პარლამენტის წევრის უფლებამოსი-
ლების შეწყვეტის შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

შეუწყდეს პარლამენტის წევრის უფლებამოსილება თორნიკე ფიფიას პირადი განცხადების საფუძველზე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ რჩულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

212 საქართველოს პარლამენტის წევრის უფლებამოსი-
ლების შეწყვეტის შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

შეუწყდეს პარლამენტის წევრის უფლებამოსილება მალხაზ კვანჭილაშვილს 1993 წლის 15 ივლისს შემოტანილი პირადი განცხადების საფუძველზე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ რჩულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის წევრის უფლებამოსი-
213 ლეგის შეწყვეტის შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

შეუწყდეს პარლამენტის წევრის უფლებამოსილება თემურ მდინარაძეს პირადი განცხადების საფუძველზე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ რჩეულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის შესახებ
214 ჩიკაგოს კონვენციასთან შეერთების თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. საქართველოს რესპუბლიკა შეუერთდეს საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის შესახებ ჩიკაგოს 1944 წლის კონვენციას.

დაევალოს საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს, რომ აცნობოს ეს ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობას.

2. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის სამინისტროს და სამოქალაქო ავიაციის დეპარტამენტს, რომ შეიმუშაონ საკანონმდებლო წინადადებები შიდასახელმწიფოებრივ კანონმდებლობაში კონვენციის ნორმათა ტრანსფორმირებისათვის.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ რჩეულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

პ რ ე ა მ გ უ ლ ა

მხედველობაში იღებენ რა, რომ საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის მომავალი განვითარება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს მსოფლიოს ერებსა და ხალხებს შორის მეგობრობისა და ურთიერთგაგების დამყარებასა და განგრძობას, მისმა ბოროტად გამოყენებამ კი შეიძლება საფრთხე შეუქმნას საყოველთაო უშიშროებას;

მხედველობაში იღებენ რა, რომ სასურველია თავიდან აიცილონ უთანხმოებანი და ხელი შეუწყონ ერებსა და ხალხებს შორის ასეთ თანამშრომლობას, რომელზეც დამოკიდებულია მთელი მსოფლიოს მშვიდობა,

ქვემოთ ხელმომწერმა მთავრობებმა, რომლებიც შეთანხმდნენ გარკვეულ პრინციპებზე და ღონისძიებებზე იმისათვის, რომ საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაცია უსაფრთხოდ და მოწესრიგებულად ვითარდებოდეს და საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლა შესაძლებლობათა თანასწორობის საფუძველზე მყარდებოდეს და გონივრულად და მომჭირნედ ხორციელდებოდეს;

ამ მიზნით დადეს ეს კონვენცია.

ნ ა წ ი ლ ი I

აერონავიგაცია

თ ა ვ ი I

კონვენციის ზოგადი პრინციპები და გამოყენება

მუხლი 1. სუვერენიტეტი

ხელშემკვერელი სახელმწიფოები ცნობენ, რომ ყოველ სახელმწიფოს სრული და განსაკუთრებული სუვერენიტეტი აქვს თავისი ტერიტორიის საჰაერო სივრცის მიმართ.

მუხლი 2. ტერიტორია

ამ კონვენციის მიზნებისათვის სახელმწიფოს ტერიტორიად ითვლება სახმელეთო ტერიტორია და მისი მიმდებარე ტერიტორიული წყლები, რომლებიც ამ სახელმწიფოს სუვერენიტეტს, სიუვერენიტეტს, პროტექტორატს ან მანდატს ექვემდებარება.

მუხლი 3. სამოქალაქო და სახელმწიფო საპაერო ხომალდები

a) ეს კონვენცია გამოიყენება მხოლოდ სამოქალაქო საპაერო ხომალდებისადმი და არ გამოიყენება სახელმწიფო საპაერო ხომალდებისადმი.

b) საპაერო ხომალდები, რომლებსაც სამხედრო, საბაჟო და საპოლიციო სამსახურები იყენებენ, განიხილება როგორც სახელმწიფო საპაერო ხომალდები.

c) ხელშემკვრელი სახელმწიფოს არავითარი სახელმწიფო საპაერო ხომალდი არ დაფრინავს მეორე სახელმწიფოს ტერიტორიაზე და არ ჯდება იქ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ამისი ნებართვა აქვს სპეციალური შეთანხმებით ან სხვაგვარად, და მისი პირობების შესაბამისად.

d) ხელშემკვრელი სახელმწიფოები თავიანთი სახელმწიფო საპაერო ხომალდებისათვის წესების დადგენისას ვალდებულია კისრულობენ ჯეროვანი ყურადღება დაუთმონ სამოქალაქო საპაერო ხომალდების ნავიგაციის უსაფრთხოებას.

მუხლი 4. სამოქალაქო ავიაციის არასათანადო გამოყენება

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო თანახმაა არ გამოიყენოს სამოქალაქო ავიაცია რაიმე ისეთი მიზნით, რომელიც შეუთავსებელი იქნება ამ კონვენციის მიზნებთან.

თ ა ვ ი II

ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე ფრენა

მუხლი 5. არარეგულარული ფრენის უფლება

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო თანახმაა, რომ სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოების ყველა საპაერო ხომალდს, რომლებიც რეგულარულ საერთაშორისო საპაერო ხაზებზე არ დაფრინავენ, უფლება აქვთ, ამ კონვენციის დებულებათა შესრულებ

ბის პირობებში, იფრინონ მის ტერიტორიაზე ან სატრანსპორტაციო დაპირი ფრენა განახორციელონ მის ტერიტორიაზე და დასხდნენ არაკომერციული მიზნებით, რასაც წინასწარი ნებართვა არ სჭირდება, და იმ პირობით, რომ სახელმწიფოს, რომლის ტერიტორიაზეც ხორციელდება ფრენა, უფლება აქვს მოითხოვოს ხომალდის დაჯდომა. ამასთანავე ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო უფლებას ინარჩუნებს ფრენის უსაფრთხოების მოსაზრებით საჰაერო ხომალდებს, რომლებიც მიუწვდომელ და სათანადო აგროსანაღვიგაციო საშუალებებს მოკლებულ რაიონებში აპირებენ ფრენას, მოსთხოვონ, რომ ვათვალისწინებული მარშრუტით იფრინონ ან სპეციალური ნებართვა მიიღონ ასეთი ფრენისათვის.

ასეთი საჰაერო ხომალდები, თუ მათ მგზავრები არ გადაჰყავთ, ტვირთი ან ფოსტა არ გადააქვთ გასამრჯელოთი ან იჯარით, მაგრამ არა რეგულარული საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლით ვათვალისწინებული პირობებით, მე-7 მუხლის დებულებათა შესაბამისად სარგებლობენ აგრეთვე პრივილეგიით თვითმფრინავში ჩასხან ან გადმოსხან მგზავრები, ჩატვირთონ ტვირთი ან ფოსტა იმ პირობით, რომ ნებისმიერ სახელმწიფოს, სადაც ასეთი ჩატვირთვა-განტვირთვა ხდება, უფლება აქვს დაადგინოს ისეთი წესები, პირობები თუ შეზღუდვები, რომლებსაც სასურველად ჩათვლის.

მუხლი 6. რეგულარული საჰაერო მიმოსვლა

ვერავითარი რეგულარული საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლა ვერ განხორციელდება ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ან მის თავზე, თუ არა სპეციალური ნებართვით ან ამ სახელმწიფოს სხვა სანქციით და ასეთი ნებართვისათვის სანქციის პირობების შესაბამისად.

მუხლი 7. კაბოტაჟი

ყოველ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს უფლება აქვს სხვა ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა საჰაერო ხომალდებს არ მისცეს თავის ტერიტორიაზე ხომალდში მგზავრების ჩასხდომის, ფოსტისა და ტვირთის გადაზიდვის ნებართვა, რომლებიც ანაზღაურებით ან

ქირით გადაჰყავთ და გადააქვთ და სხვა დანიშნულების პუნქტებზე აქვთ მოსი ტერიტორიის ფარგლებში. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრულობს არ დადოს არავითარი შეთანხმება, რომელიც საგანგებოდ მიანიჭებს რომელიმე სხვა სახელმწიფოს თუ სხვა სახელმწიფოთა ავიასაწარმოს ნებისმიერ ასეთ პრივილეგიას განსაკუთრებულ საფუძველზე, და არ მიიღოს ასეთი განსაკუთრებული პრივილეგია რომელიმე სხვა სახელმწიფოსაგან.

მუხლი 8. უპილოტო საჰაერო ხომალდები

არც ერთი საჰაერო ხომალდი, რომელსაც შეუძლია უპილოტოდ ფრენა, არ ახორციელებს უპილოტო ფრენას ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიის თავზე, თუ არა ამ სახელმწიფოს სპეციალური ნებართვით და ასეთი ნებართვის შესაბამისი პირობებით. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრულობს იმ რაიონებში ასეთი უპილოტო ხომალდის ფრენისას, რომლებიც ღიაა სამოქალაქო საჰაერო ხომალდებისათვის, უზრუნველყოს ამ ფრენისადმი ისეთი კონტროლი, რომელიც გამორიცხავს რაიმე საფრთხეს სამოქალაქო საჰაერო ხომალდებისათვის.

მუხლი 9. აკრძალული ზონები

a) ყოველ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს სამხედრო საჰაერო ძალის ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების მოსაზრებით შეუძლია ერთგვაროვან საფუძველზე შეზღუდოს ან აკრძალოს სხვა სახელმწიფოთა საჰაერო ხომალდების ფრენა თავისი ტერიტორიის გარკვეული ზონების თავზე იმ პირობით, რომ ამ მხრივ არავითარი სხვაობა არ იქნება მოცემული სახელმწიფოს საჰაერო ხომალდებს რეგულარულ საერთაშორისო საჰაერო ფრენასა და დანარჩენი ხელშემკვრელი სახელმწიფოების საჰაერო ხომალდების ფრენას შორის, რომლებიც ანალოგიურ ხაზებზე დაფრინავენ. ასეთ აკრძალულ ზონებს გონივრული ფართობი და ადგილმდებარეობა აქვთ, რათა აუცილებლობის გარეშე დაბრკოლებანი არ შეექმნას აერონავიგაციას. ხელშემკვრელ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ასეთი აკრძალული ზონების აღწერა, აგრეთვე მათი ყოველგვარი შემდგომი შეცვლა რაც შეიძლება მოკლე ვადებში ეცნობებათ

ღანარჩენ ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს და სამოქალაქო საზოგადოების საერთაშორისო ორგანიზაციებს.

b) ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ამასთანავე რწარჩუნებს უფლებას განსაკუთრებულ გარემოებათა დროს ან საგანგებო წესების პერიოდში ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესებისათვის დაუყოვნებლივ დროებით შეზღუდოს ან აკრძალოს ფრენა მთელ თავის ტერიტორიაზე ან მის რომელიმე ნაწილში იმ პირობით, რომ ასეთი შეზღუდვა ან აკრძალვა გამოიყენება ყველა სხვა სახელმწიფოს საპაერო ხომალდების მიმართ, მათი ეროვნული კუთვნილების მიუხედავად.

c) ყოველ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს იმ წესების საფუძველზე, რომლებიც მან შეიძლება დაადგინოს, შეუძლია ა) ან b) პუნქტებში მითითებულ ზონაში შემავალ ნებისმიერ საპაერო ხომალდს მოსთხოვოს, დაჯდეს რაც შეიძლება სწრაფად რომელიმე მითითებულ აეროპორტში თავისი ტერიტორიის ფარგლებში.

მუხლო 10. დაჯდომა საბაჟო აეროპორტში

იმ შემთხვევის გარდა, როცა ამ კონვენციის ან სპეციალური ნებართვის პირობების შესაბამისად საპაერო ხომალდებს უფლება ეძლევათ გადაკვეთონ დაუჯდომლად ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორია, ნებისმიერი საპაერო ხომალდი, რომელიც ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე შედის, და ამას მოითხოვს ამ სახელმწიფოს წესები, ჯდება აეროპორტში, რომელზეც მითითებეს ეს სახელმწიფო, რათა გაიაროს საბაჟო, ან სხვა კონტროლი. ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიიდან გასვლისას ასეთი საპაერო ხომალდი იმავე წესით ტოვებს საბაჟო აეროპორტს. ცნობებს ყველა აღნიშნული საბაჟო აეროპორტის შესახებ სახელმწიფო აქვეყნებს და უგზავნის სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას, რომელიც დაფუძნებულია ამ კონვენციის II ნაწილის შესაბამისად, რათა გადასცეს ყველა სხვა ხელშემკვრელ სახელმწიფოს.

მუხლო 11. საპაერო მიმოსვლის წესების გამოყენება

ამ კონვენციის დებულებათა შესრულების პირობით, ხელშემკვრელი სახელმწიფოს კანონები და წესები, რომლებიც შეე

ხება იმ საპაერო ზომალდების მის ტერიტორიაზე შესვლას ან ტერატორიიდან გასვლას, რომლებიც საერთაშორისო აერონავიგაციის შესაბამისად დაფრინავენ, ან ასეთი საპაერო ზომალდების ექსპლუატაციასა და ნავიგაციას მის ტერიტორიაზე მათი ყოფნის დროს, გამოიყენება ყველა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს საპაერო ზომალდების მიმართ მათი ეროვნული კუთვნილების მიუხედავად და სრულდება ასეთი საპაერო ზომალდების მხრივ ამ სახელმწიფოს ტერიტორიის ფარგლებში შემოსვლის, გასვლისა და ყოფნის დროს.

მუხლი 12. ფრენის წესები

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრულობს განახორციელოს ღონისძიებანი იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ყოველი საპაერო ზომალდი, რომელიც მისი ტერიტორიის ფარგლებში დაფრინავს ან მანევრირებს, აგრეთვე ყოველი საპაერო ზომალდი, რომელსაც მისი ეროვნული ნიშანი აქვს. სადაც უნდა იწყობოდეს ასეთი საპაერო ზომალდი, იცავდეს მოცემულ ადგილას მოქმედ წესებსა და რეგლამენტებს. რომლებიც საპაერო ზომალდების ფრენას და მანევრირებას ეხება. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრულობს დაიცვას მაქსიმალურად შესაძლებელი ერთგვაროვნება ამ დარგში თავისი საკუთარი წესებით და იმ წესების ერთგვაროვნება, რომლებიც დროდადრო დგინდება ამ კონვენციის საფუძველზე. ღია ზღვის თავზე მოქმედად ითვლება წესები, რომლებიც ამ კონვენციის შესაბამისად არის დადგენილი. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრულობს უზრუნველყოს იმ პირთა პასუხისმგებლობაში მიცემა, რომლებიც არღვევენ მოქმედ რეგლამენტებს.

მუხლი 13. შესვლა-გასვლის წესები

ხელშემკვრელი სახელმწიფოების კანონები და წესები, რომლებიც შეეხება ამ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მგზავრების, ეკიპაჟისა თუ ტვირთის შესვლას, როგორცაა წესები, რომლებიც

შეეხება შესვლას, გამოსვლას, იმიგრაციას, საპასპორტო კონტროლს და კარანტინს, სრულდება ასეთი მგზავრების და ეკიპაჟის მიერ ან მათი სახელით; ეს წესები სრულდება აგრეთვე ტვირთის მიმართ ჩასვლისას, წასვლისას და ამ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ყოფნის დროს.

მუხლი 14. ავადმყოფობათა გავრცელების თავიდან აცილება ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო თანახმაა ეფექტიან ღონისძიებანი განახორციელოს აერონავიგაციის მეშვეობით ქოლერის, ეპიდემიური ტიფის, ყვავილის, ყვითელი ციების, შავი ჭირისა და სხვა ისეთი ინფექციური დაავადებების გავრცელების თავიდან აცილების მიზნით, რომლებიც დროდადრო განისაზღვრება ხელშემკვრელი სახელმწიფოების მიერ, და ამ მიზნით ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს უშუალო კონსულტაციები აქნებათ დაწესებულებებთან, რომლებიც განაგებენ საჰაერო ხომალდების მიმართ გამოყენებული სანიტარიული ღონისძიებების დარგში საერთაშორისო რეგულირების საკითხებს. ასეთი კონსულტაციები ხორციელდება ისე, რომ ზიანი არ მიადგეს ამ საკითხზე მოქმედებისმიერ საერთაშორისო კონვენციას, რომელთა მონაწილენი არიან ხელშემკვრელი სახელმწიფოები.

მუხლი 15. სააეროპორტო და სხვა ამგვარი მოსაკრებლები ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ყოველი აეროპორტი, რომელიც ღიაა მისი ეროვნული საჰაერო ხომალდების საზოგადოებრივი გამოყენებისათვის, ნმ-ე მუხლის დებულებათა შესაბამისად, ღიაა აგრეთვე ერთგვაროვანი პირობებით ყველა სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს საჰაერო ხომალდებისათვის, ასეთსავე ერთგვაროვან პირობებს იყენებენ ხელშემკვრელი სახელმწიფოების საჰაერო ხომალდები ყველა აეროსანავიგაციო საშუალების, რადიო და მეტეოროლოგიური უზრუნველყოფის ჩათვლით, რომლებიც შეიძლება საზოგადოებრივი სარგებლობისათვის გამოიყოს აერონავიგაციის უსაფრთხოებისა და ოპერატიულობის უზრუნველყოფის მიზნით.

არავითარი მოსაკრებლები, რომლებიც შეიძლება გადაახდვინოს ან ნება დართოს ხელშემკვრელმა სახელმწიფომ იმისათვის,

რომ ნებისმიერი სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ხომალდებმა ისარგებლონ ასეთი აეროპორტებით და აეროსანა-
ვიგაციო საშუალებებით, არ უნდა აღემატებოდეს:

ა) იმ საჰაერო ხომალდებისათვის, რომლებიც რეგულარულ საერთაშორისო საჰაერო ხაზებზე არ დაფრინავენ, — მოსაკრებ-
ლებს, რომლებიც შეიძლება გადაახდევინონ ანალოგიურ ხაზებზე
მომუშავე იმავე კლასის თავის ეროვნულ საჰაერო ხომალდებს;

ბ) იმ საჰაერო ხომალდებისათვის, რომლებიც რეგულარულ საერთაშორისო საჰაერო ხაზებზე დაფრინავენ, — მოსაკრებლებს,
რომლებსაც თავის ეროვნულ საჰაერო ხომალდებს გადაახდევინებენ
ანალოგიურ საერთაშორისო საჰაერო ხაზებზე.

ყოველგვარ ასეთ მოსაკრებლებზე ინფორმაცია ქვეყნდება და
ეცნობება სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას.
ამასთან დაინტერესებული ხელშემკვრელი სახელმწიფოს განცხა-
დებით მოსაკრებლებს, რომლებსაც აეროპორტებისა და სხვა სა-
შუალებებისათვის ახდევინებენ, განიხილავს საბჭო. რომელიც
ამის თაობაზე მოხსენებას წარადგენს და რეკომენდაციას აძლევს
დაინტერესებული სახელმწიფოს თუ სახელმწიფოების განსაზილ-
ველად. არც ერთი ხელშემკვრელი სახელმწიფო არ ახდევინებს
რაიმე ბაჟს, გადასახადს თუ სხვა მოსაკრებლებს მარტოოდენ მის
ტერიტორიაზე ტრანზიტის უფლებისათვის ან მის ტერიტორიაზე
შესვლისა და მისი ტერიტორიიდან გასვლისათვის ხელშემკვრელი
სახელმწიფოს რომელიმე საჰაერო ხომალდს, ან ამ ხომალდებში
მყოფ მგზავრებს თუ ქონებისათვის.

მუხლი 16. საჰაერო ხომალდების გასინჯვა

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს კომპეტენტურ ხელი-
სუფალთ უფლება აქვთ უსაფუძვლო შეფერხების გარეშე გასინჯონ
სხვა სახელმწიფოს საჰაერო ხომალდები, როცა ისინი შემოდიან ან
გადიან და შეამოწმონ მოწმობები და სხვა დოკუმენტები, რომ-
ლებიც გათვალისწინებულია ამ კონვენციით.

20315

საქართველოს
ქართული
ბიბლიოთეკა

საპაერო ხომალდების ეროვნულობა

მუხლი 17. საპაერო ხომალდების ეროვნულობა საპაერო ხომალდებს იმ სახელმწიფოთა ეროვნულობა აქვთ, სადაც ისინი გატარებული არიან რეგისტრაციაში.

მუხლი 18. ორმაგი რეგისტრაცია

ნამდვილად ვერ ჩაითვლება საპაერო ხომალდის რეგისტრაცია, ერთ სახელმწიფოზე მეტ სახელმწიფოში, მაგრამ მისი რეგისტრაცია შეიძლება გადავიდეს ერთი სახელმწიფოდან მეორეში.

მუხლი 19. რეგისტრაციის მარეგულირებელი ეროვნული კანონმდებლობა

საპაერო ხომალდების რეგისტრაცია ან რეგისტრაციის შეცვლა ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოში მისი კანონებისა და წესების შესაბამისად ხდება.

მუხლი 20. ხომალდის ნიშნები

ყოველ საპაერო ხომალდს, რომელიც საერთაშორისო ნავიგაციაშია ჩართული, შესაბამისი ეროვნული და სარეგისტრაციო ნიშნები აქვს.

მუხლი 21. შეტყობინება რეგისტრაციის შესახებ

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრულობს ნებისმიერი სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს თუ სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის მოთხოვნით წარუდგინოს ინფორმაცია ამ სახელმწიფოში რეგისტრირებული ნებისმიერი კონკრეტული საპაერო ხომალდის რეგისტრაციისა და კუთვნილების თაობაზე.

გარდა ამისა ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას იმ წესების შესაბამისად, რომლებიც ამ უკანასკნელს შეუძლია დაადგინოს, უზავანის შეტყობინებას ისეთი შესაბამისი მონაცემების შესახებ, რომლებიც შეიძლება წარადგინოს ამ სახელმწიფოში რეგისტრირებული და ჩვეულებრივ საერთაშორისო აერონავიგაციაში ჩაბმული საპაერო

ხომალდებისადმი კონტროლისა და მისი კუთვნილების
წონაცემებს, რომლებსაც ამ გზით მიიღებს სამოქალაქო ავიაციის
საერთაშორისო ორგანიზაცია, იგი სხვა ხელშემკვრელ სახელმწი-
ფოებს გადასცემს მათი თხოვნით.

თ ა ვ ი IV

აერონავიგაციისათვის ხელშეწყობის ღონისძიებანი

მუხლი 22. ფორმლობათა ვამარტივება

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო თანახმაა სპეციალური
წესების გამოცემით ან სხვა გზით ყოველი ღონე იხმაროს იმისა-
თვის, რომ ხელი შეუწყოს და დააჩქაროს საჰაერო ხომალდების
ნავიგაცია ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა ტერიტორიებს შორის და
თავიდან აიცილოს საჰაერო ხომალდების, ეკიპაჟების, მგზავრებისა
და ტვირთის უსაფუძვლო შეფერხება, განსაკუთრებით იმ კანონ-
ების გამოყენებისას, რომლებიც შეეხება იმიგრაციას, კარანტინს,
საბაჟო კონტროლსა და გაშვებას.

მუხლი 23. საბაჟო და სხვა საიმიგრაციო პროცედურები

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრუ-
ლობს, რამდენადაც ამას შესაძლებლად ჩათვლის, დაადგინოს სა-
ბაჟო და სხვა საიმიგრაციო პროცედურები, რომლებიც საერთაშო-
რისო აერონავიგაციას შეეხება, იმ პრაქტიკის შესაბამისად, რომე-
ლიც დროდადრო შეიძლება დადგინდეს და რეკომენდაცია მიეცეს
ამ კონვენციის თანახმად. ამ კონვენციაში არ შეიძლება არაფერი
განიმარტოს როგორც დაბრკოლება აეროპორტების შექმნისათვის,
რომლებიც თავისუფალი იქნება საბაჟო ფორმლობათა შესრულე-
ბისაგან.

მუხლი 24. ბაჟი

a) მეორე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, ტე-
რიტორიიდან ან ტერიტორიის გავლით საჰაერო ხომალდები დროე-
ბით ბაჟის ვალდებულებად დაიშვებიან ამ სახელმწიფოს საბაჟო
წესების შესაბამისად. სათბობი, საპოხი ზეთები, სათადარიგო ნა-
წილები, კომპლექტური მოწყობილობა და მარაგი, რომელიც ხელ-

შემკვრელი სახელმწიფოს საპაერო ხომალდშია მეორე ხელშეწყობილი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ჩასვლისას და ხომალდში რჩება ამ სახელმწიფოს ტერიტორიიდან გასვლისას, თავისუფლდება ბაჟისაგან, გასინჯვის მოსაკრებლებისაგან და სხვა ასეთი სახელმწიფო თუ ადგილობრივი ბაჟისაგან და მოსაკრებლებისაგან. ეს განთავისუფლება არ გამოიყენება არავითარი გადმოტვირთული ტვირთის მიმართ მისი რაოდენობისა და დასახელების მიუხედავად, იმ შემთხვევის გარდა, რომლებსაც მოცემული სახელმწიფოს საბაჟო წესები ითვალისწინებენ, რომლებიც მოითხოვენ, რომ ტვირთს საბაჟო მეთვალყურეობა გაეწიოს.

b) სათადარიგო ნაწილები და მოწყობილობა, რომლებიც ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე შეაქვთ სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს საპაერო ხომალდში დასადგმელად ან გამოსაყენებლად, რომელიც საერთაშორისო აერონავიგაციაშია ჩაბმული, თავისუფლდება ბაჟისაგან იმ პირობით, თუ დაცული იქნება მოცემული სახელმწიფოს წესები, რომლებშიც შეიძლება გათვალისწინებული იყოს, რომ მოცემულ საგნებს საბაჟო მეთვალყურეობა და კონტროლი დაუწესდეს.

მუხლი 25. უბედურებაში ჩავარდნილი საპაერო ხომალდები ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულიებას კისრულობს განახორციელოს თავის ტერიტორიაზე უბედურებაში ჩავარდნილი საპაერო ხომალდისათვის დახმარების ისეთი ღონისძიებანი, რომლებსაც იგი შესაძლოდ ჩათვლის, და იმ პირობით, რომ ამას კონტროლს გაუწივენ მისი ხელისუფალნი, ნება მიეცემათ ამ საპაერო ხომალდების მესაკუთრეებს ან სახელმწიფო ხელისუფალთ, სადაც რეგისტრირებულია ეს საპაერო ხომალდი, განახორციელონ დახმარების ისეთი ღონისძიებანი, რომლებიც ნაკარნახევი იქნება მოცემული გარემოებებით. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო დაკარგული საპაერო ხომალდის ძიების საორგანიზაციოდ ითანამშრომლებს იმ შეთანხმებული ღონისძიებების განსახორციელებლად, რომლებიც დროდადრო შეიძლება რეკომენდებული იყოს ამ კონვენციის შესაბამისად.

მუხლი 26. შემთხვევათა გამოძიება

რომელიმე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს საპაერო ხომალდში მომხდარი შემთხვევის დროს, თუ ეს შემთხვევა მეორე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მოხდა და სიკვდილი ან სხეულის სერიოზული დაზავება მოჰყვა, ან აღასტურებს საპაერო ხომალდის თუ აეროსანავიგაციო საშუალებების სერიოზულ ტექნიკურ დეფექტს, სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც მოხდა შემთხვევა, იძიებს შემთხვევის გარემოებებს იმ პროცედურის შესაბამისად, რომელიც შეიძლება რეკომენდებული იყოს სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ, რამდენადაც ეს დაშვებულია კანონმდებლობით. სახელმწიფოს, რომელშიც რეგისტრირებულია საპაერო ხომალდი, საშუალება ეძლევა დანიშნოს გამოძიების მეთვალყურენი, ხოლო სახელმწიფო, რომელიც საქმეს იძიებს, ამ სახელმწიფოს უგზავნის გამოძიების ანგარიშს და დასკვნას.

მუხლი 27. საპაერო სარჩელის გამო ყადაღისგან განთავისუფლება

a) საერთაშორისო აერონავიგაციის განხორციელების დროს ერთი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს საპაერო ხომალდის ყოველგვარი ნებადართული ჩაფრენა მეორე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ან ნებადართული სატრანზიტო ფრენა ასეთი სახელმწიფოს ტერიტორიის გავლით, დაჯდომით თუ დაუჯდომლად, არ იწვევს ამ საპაერო ხომალდზე ყადაღის დადებას ან დაკავებას, რაიმე სარჩელის წარდგენას ხომალდის მესაკუთრისა თუ ექსპლუატანტისათვის ან რაიმე სხვა ჩარევას ამ სახელმწიფოს ან მის ტერიტორიაზე მყოფი რომელიმე პირის მხრიდან ან მათი სახელით იმ საფუძველზე, რომ საპაერო ხომალდის კონსტრუქცია, მექანიზმები, კვანძები, დამხმარე მოწყობილობა ან მისი ექსპლუატაცია არღვევს პატენტის, სამრეწველო ნიმუშის თუ მოდელის უფლებას, რომლებიც სათანადო წესით გაიცა ან რეგისტრირებულია სახელმწიფოში, რომლის ტერიტორიაზეც ჩავიდა ეს საპაერო ხომალდი; ამ დროს იგულისხმება, რომ სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც ჩავიდა ასეთი საპაერო ხომალდი, არავითარ გარემოებაში არ

მოითხოვს საწინდარს ყადაღის დადების თუ საჭაერო ხელშეწყობის დაკავებისაგან ზემოხსენებული განთავისუფლების გამო.

b) ამ მუხლის ა) პუნქტის დებულებანი ვრცელდება აგრეთვე საჭაერო ხომალდის სათადარიგო ნაწილებისა და სამარაგო მოწყობილობის შენახვაზე და მათი გამოყენების უფლებაზე და ნებისმიერი სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს საჭაერო ხომალდის რემონტის დროს, იმ პირობით, რომ ნებისმიერი დაპატენტებული დეტალი ან მოწყობილობა, რომლებიც ასეთი წესით ინახება, არ გაიყიდება ან არ გავრცელდება ქვეყნის შიგნით და ექსპორტირებული არ იქნება ხელშემკვრელი სახელმწიფოდან კომერციული მიზნით, რომლის ტერიტორიაზეც ჩავიდა ეს საჭაერო ხომალდი.

c) პრივილეგიები, რომლებსაც ეს მუხლი ითვალისწინებს, ვრცელდება ამ კონვენციის მხოლოდ იმ მონაწილე სახელმწიფოებზე, რომლებიც ან 1) სამრეწველო საკუთრების დაცვის საერთაშორისო კონვენციის ან მისი ნებისმიერი შესწორების მონაწილენი არიან, ან 2) მიღებული აქვთ საპატენტო კანონმდებლობა, რომელიც ცნობს ამ კონვენციის მონაწილე მეორე სახელმწიფოს მოქალაქეთა გამოგონებებს და უზრუნველყოფს ამ გამოგონებათა სათანადო დაცვას.

მუხლი 28

აეროსანავიგაციო საშუალებანი და სტანდარტული სისტემები

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო კისრულობს ვალდებულებას, რამდენადაც ჩათვლის იგი საჭიროდ:

a) შესთავაზოს თავის ტერიტორიაზე აეროპორტები, რადიო და მეტეოროლოგიური სამსახურები და სხვა აეროსანავიგაციო საშუალებანი, რათა ხელი შეუწყოს საერთაშორისო აერონავიგაციას ამ კონვენციით რეკომენდებული ან დროდადრო დადგენილი სტანდარტებისა და პრაქტიკის შესაბამისად;

b) მიიღოს და აამოქმედოს კავშირგაბმულობის პროცედურების, კოდების, ნიშანდების, სიგნალების, შუქმოწყობილობის სათა-

ნაღო სტანდარტული სისტემები და სხვა საექსპლუატაციო ტიკა და წესები, რომლებიც შეიძლება დროდადრო რეკომენდებული იყოს ან დადგინდეს ამ კონვენციის შესაბამისად;

c) ითანამშრომლოს საერთაშორისო ღონისძიებებში აეროსანავიგაციო რუკებისა და სქემების გამოსაცემად იმ სტანდარტების შესაბამისად, რომლებიც შეიძლება დროდადრო რეკომენდებული იყოს ან დადგინდეს ამ კონვენციის შესაბამისად.

თ ა ვ ი V

საჰაერო ხომალდების დაცვის პირობები

მუხლი 29

საჰაერო ხომალდში არსებული დოკუმენტაცია

ხელშემკვრელი სახელმწიფოს თითოეულ საჰაერო ხომალდში, რომელიც საერთაშორისო ნავიგაციაშია ჩართული, ამ კონვენციით დადგენილი პირობების შესაბამისად, არის შემდეგი დოკუმენტები:

- a) რეგისტრაციის მოწმობა;
- b) საფრენად ვარგისობის მოწმობა;
- c) ეკიპაჟის ყოველ წევრზე სათანადო მოწმობა;
- d) საბორტო ეჟურნალი;
- e) თუ იგი აღჭურვილია რადიოაპარატურით — საბორტო რადიოსადგურის ნებართვა;
- f) თუ გადაჰყავს მგზავრები — მათი გვარების სია გამგზავრებისა და დანიშნულების ადგილის ჩვენებით;
- g) თუ გადააქვს ტვირთი — მანიფესტი და ტვირთის დაწვრილების თი დეკლარაციები.

მუხლი 30

საჰაერო ხომალდების რადიომოწყობილობა

a) ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს საჰაერო ხომალდებს, რომლებიც სხვა ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე ან მის თავზე იმყოფებიან, შეიძლება ჰქონდეთ რადიოგადამცემი აპა-

რატურა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იმ სახელმწიფოს კომპეტენტურ ხელისუფალთა მიერ, სადაც რეგისტრირებულმა საპატენტო ხომალდი, გაცემულია ასეთი აპარატურის დაყენებისა და გამოყენების ნებართვა. იმ ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, რომლის თავზეც ხორციელდება ფრენა, რადიოგადამცემი აპარატურა გამოიყენება ამ ქვეყნის მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად.

b) რადიოგადამცემი აპარატურის გამოყენება შეუძლიათ მხოლოდ მფრინავთა ეკიპაჟის წევრებს, რომლებსაც აქვთ იმ სახელმწიფოს კომპეტენტურ ხელისუფალთა მიერ გაცემული სპეციალური ნებართვა, სადაც რეგისტრირებულია საჰაერო ხომალდი.

მუხლი 31

საფრენად ვარგისობის მოწმობა

საერთაშორისო ნავიგაციაში ჩართულ თითოეულ საჰაერო ხომალდს აქვს საფრენად ვარგისობის მოწმობა, რომელიც გაცემულია ან დადასტურებულია მისი მოქმედების ძალა იმ სახელმწიფოს მიერ, სადაც საჰაერო ხომალდია რეგისტრირებული.

მუხლი 32

ეკიპაჟის წევრთა მოწმობა

a) ყოველი საჰაერო ხომალდის პილოტს და საერთაშორისო ნავიგაციაში ჩართული თითოეული საჰაერო ხომალდის მფრინავთა ეკიპაჟის სხვა წევრებს ეძლევათ საკვალიფიკაციო მოწმობა და მოწმობანი, რომლებიც გაცემულია ან დადასტურებულია მათი მოქმედების ძალა იმ სახელმწიფოს მიერ, სადაც რეგისტრირებულია საჰაერო ხომალდი.

b) ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო იტოვებს უფლებას უარი თქვას მისი ქვეყნის ტერიტორიის თავზე ფრენის მიზნით საკვალიფიკაციო მოწმობის და სხვა მოწმობების ცნობაზე, რომლებიც გაცემულია ამ ქვეყნის ნებისმიერ მოქალაქეზე სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მიერ.

მუხლი 33

მოწმობათა ცნობა

საფრენად ვარგისობის და საკვალიფიკაციო მოწმობებს, ავრეტვე სხვა მოწმობებს, რომლებიც გაცემულია ან რომლებსაც მინიჭებული აქვთ მოქმედების ძალა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მიერ, ადაც რეგისტრირებულია საპაერო ხომალდი, სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოები ცნობენ იმ პირობით, თუ მოახოვნები, რომელთა საფუძველზე გაცემულია ასეთი მოწმობები ან მინიჭებული აქვთ მოქმედების ძალა, შეესაბამება მინიმალურ სტანდარტებს, რომლებიც დროდადრო შეიძლება დადგინდეს ამ კონვენციის შესაბამისად, ან აღემატება მათ.

მუხლი 34

საბორტო უურნალები

საერთაშორისო ნავიგაციაში ჩართულ თითოეულ საპაერო ხომალდში ივსება საბორტო უურნალი, რომელშიც შეაქვთ მონაცემები საპაერო ხომალდის, მისი ეკიპაჟის და ყოველი ფრენის შესახებ იმ ფორმით, რომელიც დროდადრო შეიძლება დადგინდეს ამ კონვენციის შესაბამისად.

მუხლი 35

ტვირთის გადატანის შეზღუდვები

a) დაუშვებელია რაიმე სამხედრო საჭურვლის ან სამხედრო მასალების გადატანა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ან მის თავზე საერთაშორისო ნავიგაციაში ჩართული საპაერო ხომალდებით ამ სახელმწიფოს უნებართვოდ (თითოეული სახელმწიფო თავის წესებში ამ მუხლის მიმართ განსაზღვრავს, თუ რა ითვლება სამხედრო საჭურვლად ან სამხედრო მასალებად, ამასთან ერთგვაროვნების მიზნით სათანადოდ ითვალისწინებს ისეთ რეკომენდაციებს, რომლებიც დროდადრო შეიძლება შეიმუშაოს სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციამ;

ბ) თითოეული ხელშემკვრელი სახელმწიფო საზღვარგარეთის წესრიგის დაცვისა და უშიშროების მიზნით იტოვებს უფლებას მოაწესრიგოს ან აკრძალოს თავის ტერიტორიაზე ან მისი თავზე ა) პუნქტში ჩამოთვლილის გარდა სხვა საგნების გადატანა, იმ პირობით, რომ ამ მხრივ არ იქნება განსხვავება საერთაშორისო ნავიგაციაში ჩართულ ეროვნულ საჰაერო ხომალდებსა და სხვა სახელმწიფოთა საჰაერო ხომალდებს შორის, რომლებიც ასევე არიან ჩართული საერთაშორისო ნავიგაციაში, აგრეთვე იმ პირობით, რომ არ დაწესდება არავითარი შეზღუდვები, რომლებმაც შეიძლება დააბრკოლოს საჰაერო ხომალდებით იმ აპარატურის გადატანა და გამოყენება, რომელიც საჭიროა საჰაერო ხომალდების ექსპლუატაციისა ან ნავიგაციისათვის, ან ეკიპაჟის წევრთა და მგზავრთა უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად.

მუხლი 36

ფოტოგრაფიული აპარატურა

თითოეულ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია თავის ტერიტორიის თავზე საჰაერო ხომალდებში ფოტოგრაფიული აპარატურის გამოყენების აკრძალვა ან რეგლამენტირება.

თ ა ვ ი VI

საერთაშორისო სტანდარტები და რეკომენდებული პრაქტიკა

მუხლი 37

საერთაშორისო სტანდარტების და პროცედურების მიღება

თითოეული ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრულობს, რომ ითანამშრომლოს იმ წესების, სტანდარტების, პროცედურების და ორგანიზაციის მაქსიმალური ერთგვაროვნების მისაღწევად, რომლებიც ეხება საჰაერო ხომალდებს, პერსონალს, საჰაერო ტრასებსა და დამხმარე სამსახურებს, აგრეთვე ყველა იმ საკითხში, რომლებშიც ასეთი ერთგვაროვნება ხელს შეუწყობს აერონავიგაციას და მის სრულყოფას.

ამ მიზნით სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრებს და საჭიროებისამებრ დროდადრო ცვლის საერთაშორისო სტანდარტებს, რეკომენდებულ პრაქტიკას და პროცედურას, რომელიც ეხება:

- a) კავშირგაბმულობის სისტემებსა და აეროსანავიგაციო საშუალებებს, მათ შორის სახმელეთო ნიშანდებს;
- b) აეროპორტებისა და დასაჯდომი მოედნების მახასიათებლებს;
- c) ფრენის წესებსა და საჰაერო მოძრაობის მართვის პრაქტიკას;
- d) მფრინავთა და ტექნიკური პერსონალისათვის კვალიფიკაციის მინიჭებას;
- e) საჰაერო ხომალდების საფრენად ვარჯისობას;
- f) საჰაერო ხომალდების რეგისტრაციას და იდენტიფიკაციას;
- g) მეტეოროლოგიური ინფორმაციის შეგროვებას და გაცვლას;
- h) საბორტო ჟურნალებს;
- i) აეროსანავიგაციო რუკებსა და სქემებს;
- j) საბაჟო და საიმიგრაციო პროცედურებს;
- k) უბედურებაში ჩავარდნილ საჰაერო ხომალდებს, და შემთხვევათა გამოძიებას;

აგრეთვე აერონავიგაციის უშიშროების, რეგულარობის და ეფექტიანობის სხვა საკითხებს, რომლებიც დროდადრო შეიძლება მიზანშეწონილი იყოს.

მუხლი 38

საერთაშორისო სტანდარტებისა და პროცედურებისაგან გადახრა

ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც პრაქტიკულად შეუძლებლად მიიჩნევს რომელიმე საერთაშორისო სტანდარტის ან პროცედურის ყოველმხრივ დაცვას ან თავისი საკუთარი წესების ან პრაქტიკის რომელიმე საერთაშორისო სტანდარტთან ან პროცედურასთან სრულ შესაბამისობაში მოყვანას, ამ უკანასკნელის შეცვლის შემდეგ, ან რომელიც საჭიროდ მიიჩნევს ისეთი წესის ან პრაქტიკის

მიღებას, რომელიც არსებითად განსხვავდება საერთაშორისო სტანდარტით დადგენილი წესისაგან, დაუყოვნებლივ ატყობინებს სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას საკუთარ პრაქტიკასა და საერთაშორისო სტანდარტით დადგენილ პრაქტიკას შორის ამ განსხვავების თაობაზე. საერთაშორისო სტანდარტების შეცვლის შემთხვევაში, ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც არ შეიტანს შესაბამის ცვლილებებს თავის წესებში ან პრაქტიკაში, ამის თაობაზე აცნობებს საბჭოს საერთაშორისო სტანდარტში შესწორების მიღებიდან სამოცი დღის ვადაში, ან აღნიშნავს ღონისძიებებს, რომელთა მიღებასაც ის აპირებს. ყოველ ასეთ შემთხვევაში საბჭო დაუყოვნებლივ ატყობინებს ყველა სხვა სახელმწიფოს იმ განსხვავების თაობაზე, რომელიც არის საერთაშორისო სტანდარტის ერთ ან რამდენიმე დებულებასა და ამ სახელმწიფოს შესაბამის ეროვნულ პრაქტიკას შორის.

მუხლი 39

აღნიშვნები მოწმობებში

ყოველი საჰაერო ხომალდის ან მისი იმ ნაწილის საფრენად ვარგისობის მოწმობაში, რომლებზეც არსებობს საფრენად ვარგისობის საერთაშორისო სტანდარტი ან სხვა საფრენი მახასიათებლები და რომლებიც სერთიფიკაციის დროს რაიმე მხრივ არ შეესაბამება ამ სტანდარტს, შეიტანება ან თან ერთვის სრული ნუსხა დეტალებისა, რომელთა გამოც საჰაერო ხომალდი ან მისი ნაწილი ასეთ სტანდარტს არ შეესაბამება.

ნებისმიერი პირის მოწმობაში, რომელიც სრულად ვერ აკმაყოფილებს მისი მფლობელის მოწმობის კლასის მიმართ საერთაშორისო სტანდარტით დადგენილ პირობებს, შეიტანება ან თან ერთვის იმ მონაცემთა სრული ნუსხა, რომლებითაც ეს პირი ვერ აკმაყოფილებს ამ პირობებს.

აღნიშვნებიან მოწმობათა ნამდვილობა

არც ერთი საპაერო ხომალდი, აგრეთვე პერსონალის არც ერთი წევრი, რომელთა მოწმობებში შეტანილია ასეთი აღნიშვნები, არ მონაწილეობს საერთაშორისო ნავიგაციაში, თუ არა აქვთ იმ სახელმწიფოს ან სახელმწიფოთა ნებართვა, რომელთა ტერიტორიაზეც ისინი იმყოფებიან. ყოველი ასეთი საპაერო ხომალდის ან ნებისმიერი მისი სერთიფიცირებული ნაწილის რეგისტრაცია ან გამოყენება ნებისმიერ სხვა სახელმწიფოში, გარდა იმისა, სადაც თავდაპირველად იყო სერთიფიცირებული, ხდება იმ სახელმწიფოს შეხედულებისამებრ, სადაც არის იმპორტირებული საპაერო ხომალდი ან მისი ნაწილი.

მუხლი 41

საფრენად ვარგისობის არსებული სტანდარტების ცნობა

ამ თავის დებულებანი არ გამოიყენება ისეთი ტიპის საპაერო ხომალდებისა და საავიაციო მოწყობილობის მიმართ, რომელთა პროტოტიპი კომპეტენტური ეროვნული ორგანოების მიერ წარდგენილია სასერთიფიკაციოდ ასეთი მოწყობილობისათვის საფრენად ვარგისობის საერთაშორისო სტანდარტის მიღების დღიდან სამი წლის გასვლამდე.

მუხლი 42

პერსონალის კვალიფიკაციის არსებული სტანდარტების ცნობა

ამ თავის დებულებები არ გამოიყენება პერსონალის მიმართ, რომელთაც თავდაპირველად მოწმობა მიეცათ ასეთი პერსონალის კვალიფიკაციის შესახებ საერთაშორისო სტანდარტის პირველი მიღებიდან ერთი წლის გასვლამდე; მაგრამ ისინი ყველა შემთხვევაში გამოიყენება მთელი პერსონალის მიმართ, რომელთა მოწმობები ძალაში რჩება ასეთი სტანდარტის მიღების დღიდან ხუთი წლის განმავლობაში.

სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია

თ ა ვ ი VII

ორგანიზაცია

მუხლი 43

სახელწოდება და სტრუქტურა

ამ კონვენციით ფუძნდება ორგანიზაცია, რომლის სახელწოდებაა „სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია“. მასში შედიან ასამბლეა, საბჭო და სხვა ისეთი ორგანოები, რომელთა შექმნა შეიძლება საჭირო გახდეს.

მუხლი 44

მიზნები

ორგანიზაციის მიზნები და ამოცანებია საერთაშორისო აერონავიგაციის პრინციპებისა და მეთოდების შემუშავება და საერთაშორისო საჰაერო ტრანსპორტის დაგეგმვისა და განვითარებისათვის ხელის შეწყობა, რათა:

a) უზრუნველყოს მთელ მსოფლიოში საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხო და მოწესრიგებული განვითარება;

b) წაახალისოს მშვიდობიანი მიზნით საჰაერო ხომალდების კონსტრუირებისა და ექსპლუატაციის ხელშეწყობა;

c) წაახალისოს საჰაერო ტრასების, აეროპორტებისა და აერონავიგაციო საშუალებების განვითარება საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციისათვის;

d) დააკმაყოფილოს მსოფლიოს ხალხთა მოთხოვნილება უსაფრთხო, რეგულარულ, ეფექტიან და ეკონომიურ საჰაერო ტრანსპორტზე;

e) თავიდან აიცილოს უგუნური კონკურენციით გამოწვეული ეკონომიკური ზარალი;

f) უზრუნველყოს ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა უფლებების სრული პატივისცემა და საერთაშორისო საპაერო მიმოსვლაში დასაქმებულ ავრასაწარმოთა გამოყენების თითოეული ხელშემკვრელი სახელმწიფოსათვის სამართლიანი შესაძლებლობანი;

g) არ დაუშვას დისკრიმინაცია ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა მიმართ;

h) ხელი შეუწყოს საერთაშორისო აერონავიგაციაში ფრენის უსაფრთხოებას;

i) ზოგადი დახმარება გაუწიოს საერთაშორისო სამოქალაქო აერონავტიკის განვითარებას ყველა მისი ასპექტით.

მუხლი 45

მუდმივი ადგილსამყოფელი

ორგანიზაციის მუდმივი ადგილსამყოფელია ის ადგილი, რომელსაც განსაზღვრავს სამოქალაქო ავრაციის იმ დროებითი საერთაშორისო ორგანიზაციის დროებითი ასამბლეის საბოლოო სხდომა, რომელიც დაფუძნებულია საერთაშორისო სამოქალაქო ავრაციის შესახებ დროებითი შეთანხმებით, 1944 წლის 7 დეკემბერს რომ მოაწერეს ხელი ჩიკაგოში. საბჭოს გადაწყვეტილებით ადგილსამყოფელის დროებითი გადატანა შეიძლება ნებისმიერ სხვა ადგილას.

მუხლი 46

ასამბლეის პირველი სესია

ასამბლეის პირველ სესიას იწვევს შემოაღნიშნული დროებითი ორგანიზაციის დროებითი საბჭო ამ კონვენციის ძალაში შესვლისთანავე იანთ დროს და ისეთ ადგილას, როგორც ამას დროებითი საბჭო დაადგენს.

უფლებათარიანობა

ორგანიზაცია ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე სარგებლობს ისეთი უფლებათარიანობით, რომელიც აუცილებელია მისი ფუნქციის შესასრულებლად. მას ენიჭება სრული სამართალსუბიექტობა ყველგან, სადაც ეს შეეთავსება შესაბამისი სახელმწიფოს კონსტიტუციასა და კანონმდებლობას.

თ ა ვ ი VIII

ასამბლეა

მუხლი 48

ასამბლეის სესია და კენჭისყრა

a) ასამბლეა იკრიბება ყოველწლიურად და მას იწვევს საბჭო ხელსაყრელ დროს და მოხერხებულ ადგილას. ასამბლეის საგანგებო სესიები შეიძლება გაიმართოს ნებისმიერ დროს საბჭოს მოთხოვნით ან ნებისმიერი ათი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს თხოვნით, რომელიც ეგზავნება გენერალურ მდივანს.

b) ყველა ხელშემკვრელ სახელმწიფოს აქვს ასამბლეის სესიაზე წარმომადგენლობის თანაბარი უფლება და თითოეულ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს აქვს ერთი ხმის უფლება. დელეგატებს რომლებიც ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს წარმომადგენლობენ, შეიძლება ახლდნენ ტექნიკური მრჩევლები, რომლებსაც შეუძლიათ სხდომებში მონაწილეობა, მაგრამ არა აქვთ ხმის უფლება.

c) ასამბლეის სხდომებზე კვორუმის მისაღებად საჭიროა ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა უმრავლესობა. თუ ამ კონვენციით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, ასამბლეის გადაწყვეტილებანი მიიღება მიცემული ხმების უმრავლესობით.

ასამბლეის უფლებები და მოვალეობანი

ასამბლეის უფლება-მოვალეობანი:

a) ყოველ სესიაზე აირჩიოს თავისი თავმჯდომარე და სხვა თანამდებობის პირნი;

b) IX თავის დებულებათა შესაბამისად აირჩიოს ხელშემკვრელი სახელმწიფოები საბჭოში წარმომადგენლობისათვის;

c) განიხილოს საბჭოს ანგარიშები და მიიღოს შესაბამისი ღონისძიებანი, აგრეთვე მიიღოს გადაწყვეტილებანი საბჭოს მიერ მისთვის გადაცემულ საკითხზე;

d) განსაზღვროს პროცედურის თავისი საკუთარი წესები და შექმნას დამხმარე კომისიები, რომლებსაც საჭიროდ ან სასურველად ჩათვლის;

e) კენჭისყრით დაამტკიცოს წლიური ბიუჯეტი და განსაზღვროს ორგანიზაციის ფინანსური ღონისძიებანი XII თავის დებულებათა შესაბამისად;

f) შეამოწმოს ორგანიზაციის ხაზგები და დაამტკიცოს საფინანსო ანგარიშები;

g) თავის შეხედულებისამებრ საბჭოს, დამხმარე კომისიებს ან რომელიმე სხვა ორგანოს გადასცეს ნებისმიერი საკითხი, რომელიც მისი საქმიანობის სფეროში შედის;

h) მიანიჭოს საბჭოს უფლებები და უფლებამოსილებანი, რომლებიც საჭირო ან სასურველია ორგანიზაციის მოვალეობათა შესასრულებლად, და ნებისმიერ დროს გააუქმოს ან შეცვალოს ასეთი დელეგირებული უფლებამოსილებანი;

i) შეასრულოს XIII თავის შესაბამისი დებულებები;

j) განიხილოს წინადადებანი ამ კონვენციის დებულებათა ცვლილებების და შესწორებათა თაობაზე და, მათი მიღების შემთხვევაში, შესთავაზოს ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს XXI თავის დებულებათა შესასრულებლად;

k) განიხილოს ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში შემავალი ნებისმიერი საკითხი, რომლებიც კონკრეტულად არ შედის საბჭოს მოვალეობაში.

თ ა ვ ი IX

საბჭო

მუხლი 50

საბჭოს შემადგენლობა და არჩევნები

a) საბჭო მუდმივი ორგანოა, რომელიც პასუხისმგებელია ასამბლეის წინაშე. მასში შედის ასამბლეის მიერ არჩეული ოცდაერთი ხელშემკვრელი სახელმწიფო. არჩევნები ეწყობა ასამბლეის პირველ სესიაზე და შემდგომში — ყოველ სამ წელიწადში ერთხელ; ამრიგად არჩეული საბჭოს წევრები თავიანთ მოვალეობას ასრულებენ მომდევნო არჩევნებამდე.

b) საბჭოს წევრების არჩევისას ასამბლეა უზრუნველყოფს სათანადო წარმომადგენლობას: 1) სახელმწიფოებისათვის, რომლებიც წამყვან როლს ასრულებენ საპაერო ტრანსპორტის სფეროში; 2) სახელმწიფოებისათვის, რომლებიც არ შევიდნენ სხვა საფუძველზე და, რომლებსაც დიდი წვლილი შეაქვთ საერთაშორისო სამოქალაქო აერონავიგაციისათვის მომსახურების საშუალებათა გადაცემაში; 3) სახელმწიფოებისათვის, რომლებიც არ შევიდნენ სხვა საფუძველზე, და რომელთა დანიშნულებაა უზრუნველყონ საბჭოში მსოფლიოს ყველა ძირითადი გეოგრაფიული რაიონის წარმომადგენლობა. ნებისმიერი ვაკანსია საბჭოში ასამბლეის მიერ ივსება რაც შეიძლება უმოკლეს ვადაში; საბჭოში არჩეული ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო თავის მოვალეობებს ასრულებს თავისი წინამორბედის უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე.

საბჭოში ხელშემკვრელი სახელმწიფოს არც ერთი წარმომადგენელი არ იქნება აქტიურად დაკავშირებული საერთაშორისო საპაერო მიმოსვლის ექსპლუატაციასთან ან ასეთ მიმოსვლაში ფინანსურად დაინტერესებულში.

მუხლი 51

საბჭოს პრეზიდენტი

საბჭო ირჩევს თავის პრეზიდენტს სამი წლის ვადით. შეიძლება მისი გადარჩევა. მას არა აქვს ხმის უფლება. საბჭო თავისი წევრებიდან ირჩევს ერთ ან რამდენიმე ვიცე-პრეზიდენტს, რომლებიც ინარჩუნებენ ხმის უფლებას პრეზიდენტის მოვალეობის შესრულების დროს. სავალდებულო არ არის პრეზიდენტის არჩევა საბჭოს წევრთა წარმომადგენლებიდან, მაგრამ თუ ასეთი წარმომადგენელი არჩეულია პრეზიდენტის პოსტზე, მისი ადგილი ვაკანტურად ითვლება და მას იკავებს სახელმწიფო, რომელსაც იგი წარმომადგენლობდა.

პრეზიდენტის მოვალეობაა:

- ა) მოიწვიოს საბჭოს, ავტორიტარსპორტო კომიტეტის და აგროსანავიგაციო კომისიის სხდომები;
- ბ) მოქმედებს როგორც საბჭოს წარმომადგენელი;
- გ) საბჭოს სახელით შეასრულოს საბჭოს მიერ მასზე დაკისრებული ფუნქციები.

მუხლი 52

კენჭისყრა საბჭოში

საბჭოს გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა წევრთა უმრავლესობის თანხმობა. საბჭოს შეუძლია თავისი წევრებისაგან შექმნილ კომიტეტს გადასცეს თავისი უფლებამოსილება ნებისმიერ ცალკეულ საკითხში. საბჭოს ნებისმიერი კომიტეტის გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს საბჭოში ნებისმიერი დაინტერესებული ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მიერ.

მუხლი 53

მონაწილეობა ხმის უფლების გარეშე

ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია ხმის უფლების გარეშე მიიღოს მონაწილეობა საბჭოსა და მისი კომიტეტე-

ბისა და კომისიების მიერ იმ ნებისმიერი საკითხის გადაწყვეტაში, რომელიც განსაკუთრებით ეხება მის საკუთარ ინტერესებს. საბჭოს არც ერთი წევრი არ მონაწილეობს კენჭისყრაში საბჭოზე იმ დავის განხილვის დროს, რომლის მონაწილეცაა თავად.

მუხლი 54

საბჭოს სავალდებულო ფუნქციები

საბჭო:

- a) ასამბლეაში წარადგენს წლიურ მოხსენებებს;
- b) ასრულებს ასამბლეის მითითებებს და ამ კონვენციით დაკისრებულ ვალდებულებებსა და მოვალეობებს;
- c) განსაზღვრავს თავის ორგანიზაციულ სტრუქტურასა და საკუთარი პროცედურის წესებს;
- d) ნიშნავს ავიასატრანსპორტო კომიტეტს, რომელიც იქმნება საბჭოს წევრთა წარმომადგენლებისაგან და მოვალეა მათ წინაშე, და განსაზღვრავს მის მოვალეობებს;
- e) ქმნის აეროსანავიგაციო კომისიას X თავის დებულებათა შესაბამისად;
- f) განაგებს ორგანიზაციის ფინანსებს XII და XV თავების დებულებათა შესაბამისად;
- g) განსაზღვრავს საბჭოს პრეზიდენტის სარგოს;
- h) ნიშნავს მთავარ აღმასრულებელ თანამდებობრივ პირს, რომელიც გენერალურ მდივანად იწოდება, აგრეთვე XI თავის დებულებათა შესაბამისად ლეზულობს ზომებს სხვა ისეთი პერსონალის დასანიშნად, რომლის დანიშნაც შეიძლება საჭირო აღმოჩნდეს;
- i) მოიძიებს, აგროვებს, შეისწავლის და აქვეყნებს ცნობებს, რომლებიც ეხება აერონავიგაციის განვითარებას და საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლის ექსპლუატაციის საკითხებს, საექსპლუატაციო ხარჯების შესახებ ცნობებისა და სახელმწიფო ფონდებიდან აღიასაწარმოებისათვის მიცემული სუბსიდიების შესახებ მონაცემების ჩათვლით;

j) აცნობებს ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს ამ კონვენციის ნებისმიერი დარღვევის თაობაზე, აგრეთვე საბჭოს გადაწყვეტილებათა ან რეკომენდაციათა ნებისმიერი შეუსრულებლობის შესახებ;

k) მოახსენებს ასამბლეას ამ კონვენციის ნებისმიერი დარღვევის შესახებ, როდესაც ხელშემკვრელმა სახელმწიფომ სათანადო ზომები არ მიიღო დარღვევის შეტყობინებიდან გასული გონივრული ვადის განმავლობაში;

l) ამ კონვენციის VI თავის დებულებათა შესაბამისად ღებულობს საერთაშორისო სტანდარტებს და რეკომენდებულ პრაქტიკას; გაიოლების მიზნით აწოდებს მათ ამ კონვენციის დამატებებს და ყველა ხელშემკვრელ სახელმწიფოს ატყობინებს მიღებული ზომების შესახებ;

m) განიხილავს აეროსანავიგაციო კომისიის რეკომენდაციებს დამატებების შეცვლის თაობაზე და ღებულობს ზომებს XX თავის დებულებების შესაბამისად;

n) განიხილავს ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მიერ მისთვის გადაცემულ ნებისმიერ საკითხს, რომელიც კონვენციას შეეხება.

მუხლი 55

საბჭოს ფაკულტატიური ფუნქციები

საბჭოს შეუძლია:

a) როდესაც ეს მიზანშეწონილია და, როგორც გამოცდილებას შეუძლია გვიჩვენოს, სასურველია, რეგიონალურ ან სხვა საფუძველზე შექმნას მისდამი დაქვემდებარებული ავიასატრანსპორტო კომისიები და განსაზღვროს იმ სახელმწიფოთა ან ავიასაწარმოთა ჯგუფები, რომელთა დახმარებით ანდა რომელთა მეშვეობითაც საბჭოს შეეძლება ამ კონვენციის მიზნების განხორციელება;

b) აეროსანავიგაციო კომისიებს გადასცეს მოვალეობანი იმის დამატებით, რაც კონვენციაშია გადმოცემული, და ნებისმიერ დროს გააუქმოს და შეცვალოს ასეთი დელეგირებული უფლებამოსილებანი;

c) ჩაატაროს საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ტრანსპორტისა და აერონავიგაციის ყველა ასპექტის გამოკვლევა, თავისი გამოკვლევის შედეგები აცნობოს ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს და ხელი შეუწყოს ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს შორის ინფორმაციის გაცვლას საჰაერო ტრანსპორტისა და აერონავიგაციის საკითხებზე;

d) შეისწავლოს ყველა ის საკითხი, რომელიც ვაგლენას ახდენს საერთაშორისო საჰაერო ტრანსპორტის ორგანიზაციასა და ექსპლუატაციაზე, მათ შორის საერთაშორისო საკუთრებისა და საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლის ძირითად მარშრუტებზე ექსპლუატაციის საკითხების ჩათვლით და ასამბლეას წარუდგინოს წინადადებები ამ საკითხებზე;

e) ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს თხოვნით გამოიკვლიოს ნებისმიერი სიტუაცია, რომელშიც შეიძლება წარმოიქმნას საერთაშორისო აერონავიგაციის განვითარების თავიდან აცილებადი დაბრკოლებანი და ამ გამოძიების შემდეგ გამოსცეს ისეთი ანგარიშები, როგორსაც სასურველად ჩათვლის.

თ ა ვ ი X

აეროსანავიგაციო კომისია

მუხლი 56

კომისიის წევრთა დასახელება და დანიშვნა

ავიასანავიგაციო კომისიაში შედის თორმეტი წევრი, რომლებსაც საბჭო ნიშნავს ხელშემკვრელი სახელმწიფოების მიერ დასახელებულ პირთა რიცხვიდან. ამ პირებს შესაბამისი კვალიფიკაცია და გამოცდილება აქვთ აერონავტიკის სამეცნიერო და პრაქტიკულ სფეროებში. საბჭო თხოვნით მიმართავს ყოველ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს კანდიდატურების დასახელების თაობაზე. აეროსანავიგაციო კომისიის თავმჯდომარეს ნიშნავს საბჭო.

კომისიის ვალდებულებანი

აეროსანავიგაციო კომისია:

a) განიხილავს წინადადებას ამ კონვენციის დამატებათა შეცვლის თაობაზე და ურჩევს საბჭოს მათ მიღებას;

b) ქმნის ტექნიკურ ქვეკომისიებს, რომლებშიც შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო, თუ იგი ამას ისურვებს;

c) კონსულტაციებს აძლევს საბჭოს ხელშემკვრელი სახელმწიფოებისაგან ყოველგვარი ცნობების შეგროვებისა და გადაცემის შესახებ, რომელსაც ის ჩათვლის საჭიროდ და სასარგებლოდ აეროსანავიგაციის განვითარებისათვის.

თ ა ვ ი XI

პერსონალი

მუხლი 58

პერსონალის ჯანიშვნა

ასამბლეის მიერ დადგენილი წესებისა და ამ კონვენციის დებულებათა გათვალისწინებით საბჭო განსაზღვრავს გენერალური მდივნისა და ორგანიზაციის სხვა პერსონალის თანამდებობაზე დანიშვნისა და განთავისუფლების, მომზადების, ხელფასის, დახმარებისა და სამსახურის პირობების წესებს და შეუძლია სამუშაოდ დაიჭიროოს ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მოქალაქე ან ისარგებლოს მათი მომსახურებით.

მუხლი 59

პერსონალის საერთაშორისო ხასიათი

საბჭოს პრეზიდენტმა, გენერალურმა მდივანმა და სხვა პერსონალმა არ უნდა გამოითხოვონ ან მიიღონ ინსტრუქციები ორგანი-

ზაციისათვის უცხო რომელიმე ხელისუფლებისაგან თავისუფლებისათვის შესრულებასთან დაკავშირებით. თითოეული ხელშემკვრელი სახელმწიფო მოვალეა პატივი სცეს პერსონალის მოვალეობა-თა საერთაშორისო ხასიათს და არ შეეცადოს გავლენა მოახდინოს რომელიმე თავის მოქალაქეზე, როცა ისინი თავიანთ მოვალეობებს ასრულებენ.

მუხლი 60

პერსონალის იმუნიტეტები და პრივილეგიები

თითოეული ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რამდენადაც ამის უფლებას მისი კონსტიტუციური წყობა იძლევა, მოვალეობას კისრულობს საბჭოს პრეზიდენტს, გენერალურ მდივანსა და ორგანიზაციის სხვა პერსონალს მიანიჭოს ის იმუნიტეტები და პრივილეგიები, რომლებითაც სარგებლობს სხვა საერთაშორისო სახელმწიფოთაშორისი ორგანიზაციების შესაბამისი პერსონალი. თუ დაიდო ერთიანი საერთაშორისო შეთანხმება საერთაშორისო სამოქალაქო მომსახურეთა იმუნიტეტებისა და პრივილეგიების შესახებ, მაშინ პრეზიდენტის, გენერალური მდივნისა და ორგანიზაციის სხვა პერსონალისადმი მინიჭებული იმუნიტეტები და პრივილეგიები უნდა შეესაბამებოდეს იმ იმუნიტეტებსა და პრივილეგიებს, რომლებიც მინიჭებული აქვთ ასეთი ერთიანი საერთაშორისო შეთანხმებით.

თ ა ვ ი XII

ფინანსები

მუხლი 61

ბიუჯეტი და ხარჯების განაწილება

საბჭო 'ასამბლეას წარუდგენს წლიურ ბიუჯეტს, წლიურ ანგარიშგებას ანგარიშების მდგომარეობის შესახებ და ვარაუდებს ყველა შემოსავლისა და ხარჯის თაობაზე. ასამბლეა კენჭისყრის საშუალებით ღებულობს ბიუჯეტს ყველა იმ შესწორებით, რომ-

ლებსაც საჭიროდ ჩათვლის და, იმ შესატანების გამოკლებით, რომლებიც XV თავის შესაბამისად სახელმწიფოებისთვისაა განსაზღვრული, და მათი თანხმობით ანაწილებს ორგანიზაციის ხარჯებს ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს შორის ისეთ საფუძველზე, რომელსაც იგი დროდადრო განსაზღვრავს.

მუხლი 62

ხმის უფლების შეჩერება

ასამბლეას შეუძლია ასამბლეასა და საბჭოში იმ ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ხმის უფლების შეჩერება, რომელიც გონივრული ვადების ფარგლებში არ ასრულებს თავის საფინანსო ვალდებულებებს ორგანიზაციის წინაშე.

მუხლი 63

დელეგაციებისა და სხვა წარმომადგენლების ხარჯები

თითოეული ხელშემკვრელი სახელმწიფო კისრულობს ასამბლეაზე გაგზავნილი საკუთარი დელეგაციის ხარჯებს, აგრეთვე ნებისმიერი იმ პირის შენახვის, სამგზავრო და სხვა ხარჯებს, რომელსაც იგი ნიშნავს საბჭოში სამუშაოდ, ანდა მის მიერ დანიშნული წევრების ან წარმომადგენლების ხარჯებს ორგანიზაციების ნებისმიერ დამხმარე კომიტეტებში ან კომისიებში.

თ ა ვ ი XIII

სხვა საერთაშორისო შეთანხმებები

მუხლი 64

შეთანხმებები უსაფრთხოების შესახებ

იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც შეეხება ავიაციას, შედის ორგანიზაციის კომპეტენციაში და უშუალოდ ახდენენ ზეგავლენას საერთაშორისო უსაფრთხოებაზე, ორგანიზაციის შეუძ-

ლია ასამბლეის კენჭისყრით გამოხატული თანხმობითა და შეთანხმებით დაუკავშირდეს ნებისმიერ საყოველთაო ორგანიზაციას, რომლებსაც მსოფლიოს ხალხები ქმნიან მშვიდობის შესანარჩუნებლად.

მუხლი 65

შეთანხმებები სხვა საერთაშორისო დაწესებულებებთან

საბჭომ, ორგანიზაციის სახელით, შეიძლება დადოს შეთანხმება სხვა საერთაშორისო დაწესებულებებთან საერთო სამსახურის შენახვისა და პერსონალის მიმართ საერთო წესების მიღების თაობაზე და ასამბლეის დასტურით შეუძლია შევიდეს ისეთ სხვა შეთანხმებებში, რომლებიც ხელს უწყობენ ორგანიზაციის მუშაობას.

მუხლი 66

ფუნქციები, რომლებიც სხვა შეთანხმებებს შეეხება

a) ორგანიზაცია აგრეთვე ასრულებს ფუნქციებს, რომლებიც მას ეკისრება შეთანხმებით საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლაში ტრანსპორტის შესახებ და შეთანხმებით საერთაშორისო საჰაერო ტრანსპორტის შესახებ, რომლებიც შემუშავებულია ჩიკაგოში 1944 წლის 7 დეკემბერს, მათში დადგენილი პირობებისა და დებულებების შესაბამისად.

b) ასამბლეისა და საბჭოს წევრებს, რომლებმაც არ მიიღეს შეთანხმება საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლაში ტრანსპორტის შესახებ, ანდა ჩიკაგოში 1944 წლის 7 დეკემბერს შემუშავებული შეთანხმება საერთაშორისო საჰაერო ტრანსპორტის შესახებ, უფლება არა აქვთ მონაწილეობა მიიღონ კენჭისყრაში არც ერთ საკითხზე, რომელიც გადაეცემა ასამბლეას ანდა საბჭოს შესაბამისი შეთანხმების დებულებათა საფუძველზე.

ნ ა წ ი ლ ი III

საერთაშორისო საჰაერო ტრანსპორტი

თ ა ვ ი XIV

ინფორმაცია და ანგარიში

მუხლი 67

ანგარიშების წარდგენა საბჭოში

თითოეული ხელშემკვერელი სახელმწიფო კისრულობს მოვალეობას, რომ საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლაში ჩაბმული მისი ავიასაწარმო, საბჭოს მიერ დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად, საბჭოში წარადგენს ანგარიშებს გადაზიდვების შესახებ, ხარჯების სტატისტიკას და საფინანსო მონაცემებს, ყველაფერ სხვასთან ერთად შემოსავლის შესახებ და მიუთითებს მის წყაროებს.

თ ა ვ ი XV

აეროპორტები და სხვა აეროსანავიგაციო საშუალებები

მუხლი 68

მარშრუტებისა და აეროპორტების დადგენა

ამ კონვენციის დებულებათა შესაბამისად, თითოეულ ხელშემკვერელ სახელმწიფოს შეუძლია დაადგინოს მარშრუტი, რომლითაც მისი ტერიტორიის ფარგლებში ხორციელდება ნებისმიერი საერთაშორისო მიმოსვლა, აგრეთვე ის აეროპორტები, რომლებიც გამოიყენება ნებისმიერი ასეთი მიმოსვლის დროს.

მუხლი 69

აეროსანავიგაციო საშუალებათა გაუმჯობესება

თუ საბჭოს აზრით, რომელიმე ხელშემკვერელი სახელმწიფოს აეროპორტები და სხვა აეროსანავიგაციო საშუალებანი, რადიო და

მეტეოროლოგიური მომსახურების ჩათვლით, ჯეროვნადად უზრუნველყოფილებს როგორც არსებული, ასევე განზრახული საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლის უსაფრთხოების, რეგულარული, ეფექტური და მომჭირნე ექსპლუატაციის მოთხოვნებს, მაშინ საბჭოეთისთვის არაა უშუალოდ დაინტერესებულ სახელმწიფოს და სხვა სახელმწიფოებს, რომელთა ინტერესებსაც ეს ეხება. მასზე, რომ გამოინახოს საშუალებანი, რომელთა მეშვეობითაც ასეთი მდგომარეობა შეიძლება გამოსწორდეს და ამ მიზნით შეუძლია გასცეს რეკომენდაციები. არც ერთი ხელშემკვრელი სახელმწიფო არ ჩაითვლება ამ კონვენციის დამრღვევად, თუ იგი არ ასრულებს ამ რეკომენდაციებს.

მუხლი 70

აეროსანავიგაციო საშუალებათა დაფინანსება

ხელშემკვრელ სახელმწიფოს, 62-ე მუხლის დებულებებით გათვალისწინებული გარემოებების წარმოქმნის შემთხვევაში, შეუძლია შეუთანხმდეს საბჭოს ასეთი რეკომენდაციების განხორციელების მიზნით, სახელმწიფოს შეუძლია გადაწყვეტილება მიიღოს და ნებსმიერ ასეთ შეთანხმებასთან დაკავშირებული ხარჯები იკისროს. თუ სახელმწიფო ასეთ გადაწყვეტილებას არ ღებულობს, საბჭოს ამ სახელმწიფოს თხოვნით შეუძლია ამ ხარჯების მთლიანი ან ნაწილობრივი დაფარვის ნებართვა გასცეს.

მუხლი 71

საბჭოს მიერ სახსრების გაცემა და შენახვა

თუ ხელშემკვრელი სახელმწიფო ითხოვს, საბჭოს შეუძლია თანხმობა განაცხადოს, ნაწილობრივ ან მთლიანად დაეხმაროს აეროპორტებისა და სხვა აეროსანავიგაციო საშუალებათა პერსონალით დაკომპლექტებაში, მათი შენახვისა და საქმიანობის ადმინისტრაციულ ხელმძღვანელობაში, რადიო და მეტეოროლოგიური მომსახურების ჩათვლით, რომლებიც აუცილებელია მის ტერიტორიაზე სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოების საერთაშორისო სა-

ჰაერო მიმოსვლის უსაფრთხო, რეგულარული, ეფექტური და ამომავალი
 პირნე ექსპლუატაციისათვის, და შეუძლია სამართლიანი და გონიერი
 ნიერი ასაკრებლები შემოიღოს წარმოდგენილი საშუალებების გამოყენებისათვის.

მუხლი 72

მიწის ნაკვეთების შეძენა ან გამოყენება

თუ საჭიროა მიწის ნაკვეთები საშუალებებისათვის, რომელსაც მთლიანად ან ნაწილობრივ აფინანსებს საბჭო რომელიმე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს თხოვნით, მაშინ ეს სახელმწიფო ან თავად უთმობს მიწის ნაკვეთს და საკუთარი სურვილის მიხედვით ინარჩუნებს მესაკუთრის უფლებას, ანდა ეხმარება საბჭოს სამართლიანი და გონიერი პირობებით და მოცემული სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად გამოიყენოს მიწის ეს ნაკვეთები.

მუხლი 73

ფონდების განაწილება და ხარჯვა

ფონდების ფარგლებში, რომლებსაც მას ასამბლეა გადასცემს XII თავის თანახმად, საბჭოს მიმდინარე ხარჯები შეუძლია გასცეს ამ მუხლის შესაბამისად ორგანიზაციის საერთო ფონდიდან. საბჭო ამ თავისი ძირითადი ხარჯების დაფარვის საშუალებებს, მიზნებისათვის საჭირო წინასწარ შეთანხმებული პროპორციით და დროის გონივრულ მონაკვეთში უნაწილებს ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს, რომლებმაც თანხმობა განაცხადეს, და იმ ავთსაწარმოებს, რომლებიც სარგებლობენ ზემოთ აღნიშნული აეროსანავიგაციო საშუალებებით. საბჭოს შეუძლია აგრეთვე სახელმწიფოებს, რომლებმაც თანხმობა განაცხადეს, გაუხაწილოს ნებისმიერი საბრუნავი ფონდების დაფარვის ხარჯები.

ტექნიკური დახმარება და შემოსავლის გამოყენება

როდესაც საბჭო ხელშემკვრელი სახელმწიფოს თხოვნით წინასწარ გასცემს ფონდებს ან მთლიანად ან ნაწილობრივ გადასცემს აეროპორტებს ანდა სხვა საშუალებებს, შეთანხმებაში ამავე სახელმწიფოს თანხმობით შეიძლება გაითვალისწინონ ტექნიკური დახმარება საქმიანობის წარმართვაში და ამ აეროპორტებისა და სხვა საშუალებების ექსპლუატაციაში და ამ აეროპორტებისა და სხვა საშუალებების ექსპლუატაციისათვის მიმდინარე ხარჯების ანაზღაურების საქმეში, აგრეთვე პროცენტული და საამორტიზაციო ანარიცხები აეროპორტებისა და სხვა საშუალებებისაგან მიღებული შემოსავლების ხარჯზე.

მუხლი 75

სახსრების გადაცემა საბჭოს გამგებლობაში

ხელშემკვრელ სახელმწიფოს ნებისმიერ დროს შეუძლია უარი თქვას 70-ე მუხლის შესაბამისად მიღებულ ვალდებულებებზე და საკუთარ გამგებლობაში მიიღოს ის აეროპორტები და სხვა საშუალებები, რომლებიც საბჭოს დათმობილი აქვს მის ტერიტორიაზე 71-ე და 72-ე მუხლების დებულებათა შესაბამისად, და საბჭოს გადაუხადოს თანხა, რომელზეც, საბჭოს აზრით, გონივრულად მიიჩნევა მოცემულ გარემოებაში. თუ სახელმწიფო მიიჩნევს, რომ საბჭოს მიერ დაწესებული თანხა სცილდება გონივრულობის საზღვრებს, მას შეუძლია საბჭოს გადაწყვეტილება გაასაჩივროს ასამბლეის წინაშე, ხოლო ასამბლეას შეუძლია დაამტკიცოს ან შეცვალოს საბჭოს გადაწყვეტილება.

მუხლი 76

ფონდების დაბრუნება

ფონდები, რომლებსაც 75-ე მუხლის შესაბამისად ანაზღაურების სახით, აგრეთვე 74-ე მუხლის შესაბამისად პროცენტების და საამორტიზაციო ანარიცხების ხარჯზე იღებს საბჭო, თუ 73-ე მუხლის შესაბამისად სახელმწიფოებს შეტანილი აქვთ თავდაპირველი შესატანი, იმ სახელმწიფოებს, რომლებსაც თავდაპირველად განესაზღვრათ შესატანები. უბრუნდებათ საბჭოს მიერ დაწესებული შენატანების ოდენობის პროპორციულად.

თ ა ვ ი XVI

ერთობლივი ექსპლუატაციის ორგანიზაცია და პულური

მიმოსვლა

მუხლი 77

ერთობლივი ექსპლუატაციის ორგანიზაციის ნებართვა

ამ კონვენციის მიხედვით ორ ან მეტ ხელშემკვერელ სახელმწიფოს წინ არაფერი ეღობება დააწესოს ერთობლივი ექსპლუატაციის ავიასატრანსპორტო ორგანიზაციები ანდა საერთაშორისო საექსპლუატაციო სააგენტოები და გააერთიანოს პულებში მათი საპაერო მიმოსვლა ნებისმიერ მარშრუტებზე და ნებისმიერ რაიონებში, მაგრამ ასეთ ორგანიზაციებსა და სააგენტოებზე, აგრეთვე პულურ მიმოსვლაზე ვრცელდება ამ კონვენციის ყველა დებულება, მათ შორის ისეთებიც, რომლებიც განეკუთვნებიან საბჭოში შეთანხმების რეგისტრაციას. საბჭო განსაზღვრავს მოცემული კონვენციის დებულებათა გამოყენების იმ წესებს, რომლებიც შეეხება საპაერო ხომალდების ეროვნულობას, საერთაშორისო საექსპლუატაციო სააგენტოების მიერ გამოყენებულ საპაერო ხომალდებს.

მუხლი 78

საბჭოს როლი

საბჭომ დაინტერესებულ ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს შეიძლება შესთავაზოს ერთობლივი ორგანიზაციების შექმნა ნებისმიერ მარშრუტებზე ან ნებისმიერ რაიონებში საპაერო მიმოსვლის ექსპლუატაციისათვის.

მუხლი 79

საექსპლუატაციო ორგანიზაციებში მონაწილეობა

სახელმწიფომ შეიძლება მონაწილეობა მიიღოს ერთობლივი ექსპლუატაციის ორგანიზაციებში ან პულურ შეთანხმებებში ან თავისი მთავრობის მეშვეობით, ანდა თავისი სახელმწიფოს მიერ დასახელებული ერთი ანდა რამდენიმე ავიასატრანსპორტო კომპანიის მეშვეობით. ეს კომპანიები, დაინტერესებული სახელმწიფოს შეზღუდვების მიხედვით, შეიძლება მთლიანად ან ნაწილობრივ იმყოფებოდნენ სახელმწიფოს საკუთრებაში, ანდა კერძო საკუთრებაში.

ნ ა წ ი ლ ი IV

დასკვნითი დებულებანი

თ ა ვ ი XVII

სხვა შეთანხმებები აერონავტიკის საკითხებზე

მუხლი 80

პარიზისა და ჰავანის კონვენციები

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულია კისრულობს ამ კონვენციის ძალაში შესვლისთანავე დაუყოვნებლივ გააკეთოს განცხადება 1919 წლის 13 ოქტომბერს პარიზში ხელმოწერილი საპაერო ნავიგაციის რეგულირების თაობაზე კონვენციის

დენონსირების შესახებ, ანდა 1928 წლის 20 თებერვალს ჰავანაში
ხელმოწერილი კონვენციის შესახებ კომერციული ავიაციის თა-
ბაზე, თუ იგი რომელიმე მათგანის მონაწილეა. ხელშემკვრელი
სახელმწიფოების მიმართ ეს კონვენცია ცვლის ზემოხსენებულ პა-
რიზისა და ჰავანის კონვენციებს.

მუხლი 81

არსებული შეთანხმებების რეგისტრაცია

მოცემული კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღისათვის არ-
სებულ და ხელშემკვრელ სახელმწიფოსა და ნებისმიერ სხვა სა-
ხელმწიფოს შორის, ანდა ხელშემკვრელ სახელმწიფოსა და ნების-
მიერ სხვა სახელმწიფოს ავიასაწარმოს შორის აერონავტიკის სა-
კითხებზე დადებული ყველა შეთანხმება ექვემდებარება დაუყოვნ-
ებლივ რეგისტრაციას საბჭოში.

მუხლი 82

შეუთავსებელი შეთანხმების გაუქმება

ხელშემკვრელი სახელმწიფოები აღიარებენ, რომ ეს კონვენ-
ცია აბათილებს მათ შორის დადებულ ყველა ვალდებულებასა და
შეთანხმებას, რომელიც შეუთავსებელია მის დებულებებთან, და
ვალდებულებას კისრულობენ არ იკისრონ ნებისმიერი ასეთი ვალ-
დებულება და არ შეუერთდნენ ასეთ შეთანხმებას. ხელშემკვ-
რელი სახელმწიფო, რომელმაც ორგანიზაციაში შესვლამდე იკისრა
ამ კონვენციის დებულებებთან შეუთავსებელი რაიმე ვალდებუ-
ლება არახელშემკვრელი სახელმწიფოს ან ხელშემკვრელი სახელ-
მწიფოს მოქალაქეს მიმართ, დაუყოვნებლივ ზომებს მიმართავს
იზისათვის, რომ განთავისუფლდეს ამ ვალდებულებებისაგან. თუ
რომელიმე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ავიასაწარმომ იკისრა
ასეთი შეუთავსებელი შეთანხმებანი, მისი ეროვნული სახელმწიფო
ყოველ ღონეს ხმარობს მათი დაუყოვნებლივი შეწყვეტისათვის
და ყოველგვარ შემთხვევაში აღწევს მათ შეწყვეტას, როგორც კი
ასეთი ქმედება შეიძლება განხორციელდეს კანონიერ საფუძველზე
მოცემული კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ.

ახალი შეთანხმებების რეგისტრაცია

წინა მუხლის დებულებათა შესრულების პირობით ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია დადოს შეთანხმება, რომელიც შეუთავსებელი არ იქნება მოცემულ კონვენციასთან. ნებისმიერი ასეთი შეთანხმება დაუყოვნებლივ რეგისტრაციას ექვემდებარება საბჭოში, რომელიც ამას აქვეყნებს რაც შეიძლება მოკლე ვადაში.

თ ა ვ ი XVIII

დავა და ვალდებულებათა შეუსრულებლობა

მუხლი 84

დავის გადაწყვეტა

თუ რაიმე უთანხმოება ორ ან მეტ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შორის ამ კონვენციისა და მისი დანართების გაგების ან გამოყენების გამო ვერ მოგვარდა მოლაპარაკებების გზით, მას ამ უთანხმოების მონაწილე ნებისმიერი სახელმწიფოს თხოვნით წყვეტს საბჭო. საბჭოს მიერ ამ დავის განხილვისას, საბჭოს არც ერთი წევრი, რომელიც წარმოადგენს მხარეს რაიმე დავაში, არ მონაწილეობს კენჭისყრაში.

ყოველ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია 85-ე მუხლის დებულებათა შესაბამისად ad hoc გასაჩივროს საბჭოს. გადაწყვეტილება სამედიატორო სასამართლოში, რომელიც იქმნება სხვა მოდავე მხარეებთან შეთანხმებით ან საერთაშორისო ზართლმსაჯულების მუდმივ პალატაში. ნებისმიერი ასეთი გასაჩივრება უნდა ეცნობოს საბჭოს სამოცი დღის განმავლობაში მას შემდეგ, რაც მიღებული იქნება შეტყობინება საბჭოს გადაწყვეტილების შესახებ.

სამედიატორო სასამართლოს პროცედურა

თუ რომელიმე ხელშემკვრელი სახელმწიფო—მოდავე მხარე იმ დავაში, რომლის გამოც საჩივრდება საბჭოს გადაწყვეტილება, არ ცნობს საერთაშორისო მართლმსაჯულების მუდმივი პალატის სტატუსს და თუ ხელშემკვრელი სახელმწიფოები—მოდავე მხარეები ვერ თანხმდებიან სამედიატორო სასამართლოს არჩევის საკითხში, მაშინ ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო — მოდავე მხარე ასახელებს თითო არბიტრს, ხოლო არბიტრები ირჩევენ სუპერარბიტრს.

თუ რომელიმე ხელშემკვრელი სახელმწიფო—მოდავე მხარე არ დაასახელებს არბიტრს სამი თვის განმავლობაში გადაწყვეტილების გასაჩივრების დღიდან, არბიტრს ამ სახელმწიფოს სახელით ნიშნავს საბჭოს პრეზიდენტი კვალიფიციურ პირთა იმ სიიდან, რომელსაც საბჭო ადგენს და რომელიც მის განკარგულებაშია. თუ არბიტრები ოცდაათი დღის განმავლობაში ვერ შეთანხმდებიან სუპერარბიტრის თაობაზე, საბჭოს პრეზიდენტი მას ნიშნავს ზემოაღნიშნული სიიდან. ამის შემდეგ არბიტრები და სუპერარბიტრი ერთად ქმნიან სამედიატორო სასამართლოს. ნებისმიერი სამედიატორო სასამართლო, რომელიც შეიქმნა ამ მუხლის ან წინა მუხლის თანახმად, აწესებს თავის საკუთარ პროცედურას და გადაწყვეტილებები გამოაქვს ხმათა უმრავლესობით იმ პირობით, რომ საბჭოს შეუძლია გადაწყვიტოს პროცედურული საკითხები რაიმე დაყოვნების შემთხვევაში, რომელიც საბჭოს აზრით მეტისმეტია.

მუხლი 86

გასაჩივრება

თუ საბჭო სხვაგვარად არ გადაწყვეტს, საბჭოს ნებისმიერი გადაწყვეტილება იმის შესახებ, ექსპლუატაციას უწევს თუ არა ავიასაწარმო საერთაშორისო საავიაციო ხაზებს ამ კონვენციის დებულებათა შესაბამისად, ძალაში რჩება იმ პირობით, რომ იგი აღ-

ნიშნულია გასაჩივრების წესში. საბჭოს გადაწყვეტილებების შესახებ
 მიერ სხვა საკითხზე მათი გასაჩივრების შემთხვევაში შეჩერდება
 გასაჩივრების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებამდე. საერთაშო-
 რისო მართლმსაჯულების მუდმივი პალატისა და სამედიცინო
 სასამართლოს გადაწყვეტილებები საბოლოო და სავალდებულოა.

მუხლი 87

**სანქცია ავიასაწარმოს მიმართ, რომელიც არ ასრულებს
 გადაწყვეტილებას**

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო კისრულობს ვალდებუ-
 ლებას ნება არ დართოს რომელიმე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს
 ავიასაწარმოს იმოქმედოს საჰაერო სივრცეში თავის ტერიტორია-
 ზე, თუ საბჭომ მიიღო გადაწყვეტილება, რომ ეს საწარმო არ ას-
 რულებს საბოლოო გადაწყვეტილებას, რომელიც გამოტანილია წინა
 მუხლის თანახმად.

მუხლი 88

**სანქცია სახელმწიფოს მიმართ, რომელიც არ ასრულებს
 ვალდებულებას**

ასამბლეა აჩერებს ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს
 ხმის უფლებას ასამბლეასა და საბჭოში, თუ დადასტურდება, რომ
 იგი არ ასრულებს ამ თავში გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებებს.

თ ა ვ ი XIX

ომი

მუხლი 89

ომი და საგანგებო მდგომარეობა

ომის შემთხვევაში ამ კონვენციის დებულებები არ ეხება
 არც ერთი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მოქმედების თავისუფ-
 ლებას, რომელსაც შეეხო ომი, როგორც ომში ჩაბმულს, ასევე

ნეიტრალური სახელმწიფოსი. იგივე პრინციპი გამოიყენება მაშინაც, როდესაც ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო აცხადებს თავისთან საგანგებო წესებს და ამას ატყობინებს საბჭოს.

თ ა ვ ი X X

დანართები

მუხლი 90

დანართებისა და მისი შესწორებების მიღება

a) 54-ე მუხლის „I“ ქვეპუნქტში ნახსენები დანართების მისაღებად საჭიროა ამ მიზნისათვის მოწვეული საბჭოს ხმების ორი მესამედი, რის შემდეგაც საბჭო ამ დანართებს უგზავნის ყოველ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს. ნებისმიერი ასეთი დანართი ან ნებისმიერი შესწორება ძალაში შედის სამი თვის განმავლობაში მათი გაგზავნის შემდეგ ხელშემკვრელი სახელმწიფოსათვის, ანდა უფრო ხანგრძლივი დროის შემდეგ, რომლის დადგენაც შეუძლია საბჭოს იმ პირობით, რომ ამ ხნის განმავლობაში ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა უმრავლესობა არ შეატყობინებს საბჭოს, რომ არ არის თანახმა.

b) საბჭო დაუყოვნებლივ აცნობს ყველა ხელშემკვრელ სახელმწიფოს ნებისმიერი დანართის ან მისი შესწორების ძალაში შესვლას.

თ ა ვ ი X X I

რატიფიკაცია, შეერთება, შესწორებები და დენონსაცია

მუხლი 91

კონვენციის რატიფიკაცია

a) ეს კონვენცია ექვემდებარება რატიფიკაციას მისი ხელმოწერი სახელმწიფოების მიერ. სარატიფიკაციო სიგელები შესანახად ბარდება ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის არქი-

ვებს მთავრობა აცნობებს შესანახად ასეთი ჩაბარების ვალდებულებას ამ კონვენციის ყოველ ხელმომწერსა და მასთან შეერთებულ სახელმწიფოს.

b) როგორც კი ამ კონვენციის რატიფიცირებას მოახდენს ან მას შეუერთდება ოცდაექვსი სახელმწიფო, იგი ძალაში შედის მათთვის ოცდამეათე დღეს ოცდამეექვსე დოკუმენტის შესანახად ჩაბარების შემდეგ. შემდგომში იგი ძალაში შედის მისი სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად.

c) მოვალეობა, რომ შეატყობინოს ამ კონვენციის ყოველ ხელმომწერ ან მასთან შეერთებულ სახელმწიფოს ამ კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღი, ეკისრება ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობას.

მუხლი 92

კონვენციასთან შეერთება

a) ეს კონვენცია ღიაა მისაერთებლად გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრთათვის და მათთან შეერთებული სახელმწიფოებისათვის, რომლებიც ნეიტრალური რჩებოდნენ ახლანდელი მსოფლიო კონფლიქტის განმავლობაში.

b) შეერთება ხორციელდება შეტყობინების გზით, რომელსაც უგზავნიან ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობას და ძალაში შედის ოცდამეათე დღეს მას შემდეგ, რაც შეტყობინებას მიიღებს ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობა, რომელიც ამას ამცნობს ყველა ხელშემკვრელ სახელმწიფოს.

მუხლი 93

სხვა სახელმწიფოთა დაშვება

91-ე და 92 a) მუხლებში მოხსენიებულ სახელმწიფოთა გარდა, ამ კონვენციასთან შესაერთებლად შეიძლება დაიშვან სხვა სახელმწიფოები ასამბლეის ხმათა ოთხი მეხუთედით, თუ ამას იწონებს

მსოფლიოს ხალხთა მიერ მშვიდობის შენარჩუნების მიზნით
სებული რომელიმე საერთაშორისო ორგანიზაცია და ისეთი პი-
რობებით, რომლებიც შეიძლება დაადგინოს ასამბლეამ; ამასთან
ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში საჭიროა ყოველი სახელმწიფოს
თანხმობა, რომელსაც ამ ომის დროს შეეჭრნენ, თავს დაესხნენ და-
შვების მოსურნე სახელმწიფოები.

მუხლი 94

შესწორებები კონვენციაში

a) ამ კონვენციის ნებისმიერი შემოთავაზებული შესწორება
უნდა მოიწონოს ასამბლეის ხმათა ორმა მესამედმა და შემდეგ
შედის ძალაში იმ სახელმწიფოთა მიმართ, რომლებმაც მოახდინეს
ან შესწორების რატიფიცირება მას შემდეგ, რაც რატიფიცირე-
ბას მოახდენს ასამბლეის მიერ დადგენილ ხელშემკვრელ სახელ-
მწიფოთა რიცხვი. ასეთი წესით დადგენილი რიცხვი შეადგენს ხელ-
შემკვრელ სახელმწიფოთა საერთო რაოდენობის სულ ცოტა ორ
მესამედს.

b) თუ ასამბლეის აზრით შესწორების ხასიათი ამართლებს ამ
ზომას, მაშინ ასამბლეას თავის რეზოლუციაში, რომელიც რეკო-
მენდაციას უწევს მიღებულ შესწორებას, შეუძლია გაითვალისწი-
ნოს, რომ ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც არ მოახდენს შეს-
წორების რატიფიცირებას მისი ძალაში შესვლის შემდეგ დადგენი-
ლი პერიოდის განმავლობაში, ამის შედეგად აღარ იქნება სამოქა-
ლაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრი და ამ კონ-
ვენციის მონაწილე.

მუხლი 95

კონვენციის დენონსაცია

a) ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია აცნობოს
ამ კონვენციის დენონსაცია მისი ძალაში შესვლის დღიდან სამი
წლის შემდეგ, შეტყობინების სახით ამერიკის შეერთებული შტა-

ტების მთავრობისადმი, რომელიც ამას დაუყოვნებლივ განცხადებს ყოველ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს.

b) დენონსაცია ძალაში შედის შეტყობინების მიღების დღიდან ერთი წლის შემდეგ და მოქმედებს მხოლოდ იმ სახელმწიფოთა მიმართ, რომლებმაც მოახდინეს კონვენციის დენონსირება.

თ ა ვ ი " X X I I

განსაზღვრებანი

მუხლი 96

ამ კონვენციის მიზნებისათვის:

a) „საპაერო მიმოსვლა“ ნიშნავს ნებისმიერ რეგულარულ საპაერო მიმოსვლას, რომელსაც ახორციელებენ საპაერო ხომალდები მოქალაქეთა გადაყვანის, ფოსტის ან ტვირთის საზოგადოებრივი გადაზიდვის მიზნით.

b) „საერთაშორისო საპაერო მიმოსვლა“ ნიშნავს საპაერო მიმოსვლას, რომელიც ხორციელდება საპაერო სივრცეში ერთ სახელმწიფოზე მეტ ტერიტორიაზე.

c) „ავიასაწარმო“ ნიშნავს ნებისმიერ ავიასატრანსპორტო ორგანიზაციას, რომელიც სთავაზობს ან ექსპლუატაციას უწყევს საერთაშორისო საპაერო მიმოსვლას.

d) „არაკომერციული მიზნით შეჩერება“ ნიშნავს ნებისმიერი მიზნით დაჯდომას განსხვავებით მგზავრების, ტვირთის ან ფოსტის მიღების ან გადმოტვირთვის მიზნისაგან.

კონვენციის ხელმოწერა.

რის დასადასტურებლადაც ქვემოთ ხელისმომწერმა სრულფლებიანმა წარმომადგენლებმა, სათანადოდ რწმუნებულებმა, ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას შესაბამისად თავიანთი მთავრობების სახელით იმ თარიღებში, რომლებიც აღნიშნულია მათი ხელმოწერების გასწვრივ.

შესრულებულია ქალაქ ჩიკაგოში 1944 წლის 7 დეკემბერს ინგლისურ ენაზე. ტექსტი, შედგენილი ინგლისურ, ესპანურ და ფრანგულ ენებზე, რომელთაგან თითოეული თანაბრად ავთენტურია, იხსენება ხელმოსაწერად ვაშინგტონში, კოლუმბიის ოლქი. ორივე ტექსტი შესაძლოა ბარდება ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის არქივებს, ხოლო დამოწმებულ ასლებს ეს მთავრობა უგზავნის ყველა სახელმწიფოს მთავრობას, რომლებსაც შეუძლიათ ხელი მოაწერონ ამ კონვენციას ან შეუერთდნენ მას.

ჩიკაგოს კონვენციის შესწორებათა ტექსტები

45-ე მუხლის შესწორება

(მონრეალში 1954 წლის 14 ივნისს ხელმოწერილი ოქმი).
კონვენციის 45-ე მუხლის ბოლოს წერტილი იცვლება მძიმეთი და ემატება შემდეგი:

„ხოლო სხვაგვარად, ვიდრე დროებით — ასამბლეის გადაწყვეტილებით, თანაც ამგვარი გადაწყვეტილება მიღებული უნდა იქნეს ასამბლეის მიერ დადგენილ ხმათა რაოდენობით. ამრიგად დადგენილმა ხმათა რაოდენობამ უნდა შეადგინოს ხელშემკვრელი სახელმწიფოების საერთო რიცხვის სულ ცოტა სამი მეხუთედი“.

48-ე a), 49-ე c) და 61-ე მუხლების შესწორება

(მონრეალში 1954 წლის 14 ივნისს ხელმოწერილი ოქმი).

48-ე a) მუხლში სიტყვა „ყოველწლიურად“ იცვლება გამოთქმით „სულ ცოტა სამ წელიწადში ერთხელ“.

49-ე c) მუხლში გამოთქმა „წლიური ბიუჯეტი“ იცვლება გამოთქმით „წლიური ბიუჯეტები“.

61-ე მუხლში გამოთქმა „წლიური ბიუჯეტი“ და „კენჭისყრით იღებს წლიურ ბიუჯეტს“ იცვლება გამოთქმებით: „წლიური ბიუჯეტები“ და „კენჭისყრით იღებს წლიურ ბიუჯეტებს“.

48-ე a) მუხლის შესწორება

(რომში 1962 წლის 15 სექტემბერს ხელმოწერილი ოქმი).

კონვენციის 48-ე a) მუხლში მეორე წინადადება უქმდება და იცვლება შემდეგით:

„ასამბლეის საგანგებო სესიები შეიძლება გაიმართოს ნებისმიერ დროს საბჭოს მოთხოვნით ან ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა

სულ ცოტა მეხუთედის თხოვნით, რომელიც ეგზავნება მხოლოდ მდივანს“.

50-ე (ა) მუხლის შესწორება

(მონრეალში 1961 წლის 21 ივნისს ხელმოწერილი ოქმი).
კონვენციის 50-ე ა) მუხლში გამოთქმა „ოცდაერთის“ უქმდება და იცვლება გამოთქმით „ოცდაშვიდის“.

50-ე მუხლის შესწორება

(ნიუ-იორკში 1971 წლის 12 მარტს ხელმოწერილი ოქმი).
კონვენციის 50-ე მუხლის ა) პუნქტში მეორე წინადადება უქმდება და იცვლება შემდეგით:
„იგი შედგება ასამბლეის მიერ არჩეული ოცდაათი ხელშემკვრელი სახელმწიფოსაგან“.

50-ე მუხლის შესწორება

(მონრეალში 1974 წლის 16 ოქტომბერს ხელმოწერილი ოქმი).
კონვენციის 50-ე მუხლში შეიცვალოს მეორე წინადადება, სიტყვა „ოცდაათი“ შეიცვალოს „ოცდაცამეტით“.

56-ე მუხლის შესწორება

(ვენაში 1971 წლის 7 ივნისს ხელმოწერილი ოქმი).
კონვენციის 56-ე მუხლში გამოთქმა „თორმეტი წევრის“ შეიცვალოს გამოთქმით „თხუთმეტი წევრის“.

93-ე მუხლის შესწორება-დამატება (bis)

(მონრეალში 1947 წლის 27 მაისს ხელმოწერილი ოქმი). მუხლი 93 (bis).

ა) მიუხედავად ზემოაღნიშნული 91-ე, 92-ე და 93-ე მუხლების ზემოთ გადმოცემული დებულებებისა:

1) სახელმწიფოს, რომლის მთავრობასაც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის რეკომენდაციით უნდა ჩამოერთვას იმ საერთაშორისო ორგანიზაციათა წევრობის უფლებები, რომლებიც შექმნილია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ ან ურთიერთობა აქვთ მასთან, ავტომატურად უწყდება სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობა;

2) გაერთიანებული ერების ორგანიზაციიდან გარიცხულ სახელმწიფოს ავტომატურად უწყდება სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრობა, თუ გაერთიანებული ერების

ორგანიზაცია გარიცხვის აქტს არ დაუმატებს საწინააღმდეგობრივ კომენდაციას.

b) სახელმწიფო, რომელიც აღარ არის სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრი ზემოთ აღნიშნული

a) პუნქტის დებულების თანახმად, შეიძლება გაერთიანებული ერების ასამბლეის თანხმობის შემდეგ კვლავ მიღებულ იქნეს სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციაში თავისი თხოვნით და საბჭოს უმრავლესობის თანხმობით.

e) თუ შეჩერებულია ამ ორგანიზაციის წევრთა უფლებებისა და პრივილეგიების განხორციელება, რომლებიც მათ ეკუთვნით, როგორც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრებს, მაშინ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მოთხოვნით მათ უწყდებათ იმ უფლებებისა და პრივილეგიების განხორციელება, რომლებიც გამომდინარეობს ამ ორგანიზაციის წევრობიდან.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

216 საპარო ხომალდი ჩადენილ დანაშაულოვან და ზოგიერთ სხვა მოქმედებათა შესახებ საერთაშორისო კონვენციასთან შეერთების თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. საქართველოს რესპუბლიკა შეუერთდეს საერთაშორისო კონვენციას საპარო ხომალდის ბორტზე დანაშაულისა და სხვა მოქმედებათა შესახებ.

დაევალოს საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს, რომ აცნობოს ეს სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას.

2. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის სამინისტროს შეიმუშაოს შესაბამისი წინადადებები შიდასახელმწიფოებრივ კანონმდებლობაში კონვენციის ნორმათა ტრანსფორმირებისათვის.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ ჩიქულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები შეთანხმდნენ შემდეგზე:

თ ა ვ ი I

კონვენციის გამოყენების სფერო

მუხლი 1

1. ეს კონვენცია გამოიყენება:

a) სისხლის სამართლის დანაშაულობათა მიმართ;

b) იმ მოქმედებათა მიმართ, მიუხედავად იმისა, დანაშაულია ეს მოქმედებანი თუ არა, რომლებიც შეიძლება დაემუქროს ან ემუქრება საჰაერო ხომალდის უსაფრთხოებას ან ხომალდში მყოფი პირების ან ქონების უსაფრთხოებას, ან იმ მოქმედებათა მიმართ, რომლებიც ემუქრება ხომალდში სათანადო წესრიგისა და დისციპლინის შენარჩუნებას.

2. III თავში გათვალისწინებულის გარდა ეს კონვენცია გამოიყენება იმ დანაშაულობათა ან მოქმედებათა მიმართ, რომლებიც ჩაიდინა პირმა რომელიმე ხელშემკერელ სახელმწიფოში რეგისტრირებულ ნებისმიერ საჰაერო ხომალდში ამ საჰაერო ხომალდის ფრენის დროს ღია ზღვის თავზე ან ნებისმიერ სხვა რაიონში ნებისმიერი სახელმწიფოს ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ.

3. ამ კონვენციის მიზნებისათვის საჰაერო ხომალდი ითვლება ფრენის პროცესში ძრავის ჩართვის მომენტიდან გაფრენის მიზნით გარბენის დამთავრებამდე თვითმფრინავის დაჯდომისას.

4. ეს კონვენცია ვრცელდება საჰაერო ხომალდებზე, რომლებსაც იყენებენ სამხედრო, საბაჟო და საპოლიციო სამსახურები.

მუხლი 2

მე-4 მუხლის დებულებათა შეუღალავად და იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც ამას მოითხოვს საჰაერო ხომალდის, მასში მყოფი

პირებისა და ქონების უსაფრთხოება, ამ კონვენციის არავითარი დებულება არ შეიძლება გაგებულ იქნეს, როგორც უფლების მიცემა ან ნებისმიერი ღონისძიების გამოყენების ნებართვა პოლიტიკური ხასიათის სისხლის სამართლის დანაშაულობათა მიმართ რასობრივი ან რელიგიური დისკრიმინაციის საფუძველზე.

თ ა ვ ი II

იურისდიქცია

მუხლი 3

1. საპაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფო უფლებამოსილია განახორციელოს იურისდიქცია იმ დანაშაულობათა და მოქმედებათა მიმართ, რომლებიც მოხდა ხომალდში.

2. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო იღებს აგრეთვე ზომებს, რომლებიც შეიძლება აუცილებელი აღმოჩნდეს რეგისტრაციის სახელმწიფოსათვის თავისი იურისდიქციის დასამყარებლად იმ დანაშაულობათა მიმართ, რომლებიც ამ სახელმწიფოში რეგისტრირებულ საპაერო ხომალდში მოხდა.

3. ეს კონვენცია არ გამორიცხავს ნებისმიერი სისხლისსამართლებრივი იურისდიქციის განხორციელებას ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 4

ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომელიც რეგისტრაციის სახელმწიფო არ არის, არ უნდა უქმნიდეს დაბრკოლებებს საპაერო ხომალდს ფრენისას, თავისი სისხლის სამართლის იურისდიქციის განსახორციელებლად ხომალდში მომხდარი დანაშაულის მიმართ შემდეგი შემთხვევების გარდა:

a) დანაშაული იწვევს შედეგებს ასეთი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე;

b) დანაშაული ჩადენილია ასეთი სახელმწიფოს მოქალაქის მიერ ან მოქალაქის მიმართ, ან იმ პირის მიერ, რომელიც მუდმივად ცხოვრობს ასეთ სახელმწიფოში, ან ასეთი პირის მიმართ;

ნაციონალური
საჯარო მართვის რეფორმების
აგენტობა

c) დანაშაული ჩადენილია ასეთი სახელმწიფოს უზრუნველყოფის წინააღმდეგ;

d) დანაშაული გამოიხატება ამ სახელმწიფოში მოქმედი ნებისმიერი წესების ან რეგლამენტების დარღვევით, რომლებიც ეხება საპაერო ხომალდების ფრენას ან მანევრირებას;

e) იურისდიქციის განხორციელება აუცილებელია ასეთი სახელმწიფოს ნებისმიერი ვალდებულების შესრულების უზრუნველსაყოფად მრავალმხრივი საერთაშორისო ხელშეკრულების შესაბამისად.

თ ა ვ ი III

საპაერო ხომალდის მეთაურის უფლებამოსილებები

მუხლი 5

1. ამ თავის დებულებები არ გამოიყენება იმ დანაშაულობათა და მოქმედებათა მიმართ, რომლებიც მოხდა ან მომზადდა საპაერო ხომალდში რეგისტრაციის სახელმწიფოს საპაერო სივრცეში ფრენისას ან ღია ზღვის თავზე, ან ნებისმიერ სხვა რაიონში ნებისმიერი სახელმწიფოს ფარგლებს გარეთ, თუ ვაფრენის საბოლოო პუნქტი ან შემდეგი დასაჯდომი პუნქტი მდებარეობს სხვა სახელმწიფოში და არა რეგისტრაციის სახელმწიფოში, ან თუ საპაერო ხომალდი განაგრძობს ფრენას არა რეგისტრაციის, არამედ სხვა სახელმწიფოს საპაერო სივრცეში და ასეთი პირი ჯერ კიდევ ხომალდშია.

2. მიუხედავად 1 მუხლის მე-3 პუნქტის დებულებებისა, ამ თავის მიზნებისათვის საპაერო ხომალდი ითვლება ფრენაში მყოფად ნებისმიერ დროს იმ მომენტიდან, როდესაც ჩასხდომის შემდეგ იკეტება მისი ყველა გარეთა კარი დაჯდომის მერე მათი გაღების მომენტამდე, იძულებითი დაჯდომის შემთხვევაში. ამ თავის დებულებები გამოიყენება იმ დანაშაულობათა და მოქმედებათა მიმართ, რომლებიც ხომალდში მოხდა იმ დრომდე, სანამ სახელმწიფოს კომპეტენტური ორგანოები იკისრებენ პასუხისმგებლობას საპაერო ხომალდისათვის, აგრეთვე მასში მყოფი პირებისა და ქონებისათვის.

მუხლი 6

1. საპაერო ხომალდის მეთაურს, თუ მას აქვს გონივრული დასაბუთება იმ ვარაუდისა, რომ პირმა ჩაიღინა ან აპირებს ჩაიღინოს საპაერო ხომალდში დანაშაული ან მოქმედება, რომელიც 1 მუხლის 1 პუნქტით არის გათვალისწინებული, შეუძლია ასეთი პირის მიმართ გამოიყენოს გონივრული ზომები, იძულებითი ზომების ჩათვლით, რომლებიც აუცილებელია:

a) საპაერო ხომალდის უსაფრთხოების შენარჩუნების უზრუნველსაყოფად; ან

b) ბორტზე სათანადო წესრიგისა და დისციპლინის შესანარჩუნებლად; ან

c) იმისათვის, რომ საშუალება მიეცეს, ეს პირი გადასცეს კომპეტენტურ ორგანოებს ან გადმოსვას ამ თავის შესაბამისი დებულებების თანახმად.

2. საპაერო ხომალდის მეთაურს შეუძლია დახმარება მოსთხოვოს ან ნება დართოს ეკიპაჟის სხვა წევრებს და შეუძლია სთხოვოს ან ნება დართოს, მაგრამ არ მოსთხოვოს მგზავრებს დახმარება იმ პირების იძულებისთვის, რომელთა მიმართაც მას ამის უფლება აქვს. ეკიპაჟის ნებისმიერ წევრს ან მგზავრს შეუძლია მიმართოს არევენტულ ზომებს უნებართვოდაც, თუ შეუძლია გონივრულად დაასაბუთოს იმის ვარაუდი, რომ ასეთი მოქმედება საჭიროა დაუყოვნებლივ განხორციელდეს საპაერო ხომალდის, მასში მყოფ პირთა და ქონების უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით.

მუხლი 7

1. იძულების ზომები, გამოყენებული პირის მიმართ მე-6 მუხლის შესაბამისად, არ გამოიყენება ნებისმიერი პუნქტის ფარგლებს გარეთ, რომელშიც საპაერო ხომალდი ჯდება, იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც:

a) ასეთი პუნქტი მდებარეობს სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, რომელიც არ წარმოადგენს ამ კონვენციის მონაწილეს და მისი ხელისუფალნი უარს აცხადებენ ასეთი პირის ჩაჯდომაზე, ან ასეთი ზომები განხორციელებულ იქნა მე-6 მუხლის 1c) პუნქტის შესა-

ბამისად კომპეტენტური ხელისუფლებისათვის მისი მიზნით;

b) საპაერო ხომალდი იძულებით ჯდება და საპაერო ხომალდის მეთაურს არ შეუძლია ასეთი პირი კომპეტენტურ ხელისუფლებას გადასცეს; ან

ეს პირი თანახმაა განაგრძოს იძულებითი ფრენა.

2. საპაერო ხომალდის მეთაური, რომლის ბორტზეც იმყოფება პირი, ვის მიმართაც მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული იძულება გამოიყენება შესაძლებელ უმოკლეს ვადაში და შეძლებისდაგვარად რომელიმე სახელმწიფოს ტერიტორიაზე დაჯდომამდე, აცნობებს ამ სახელმწიფოს ხელისუფალთ მის ბორტზე ასეთი იძულებით მდგომარეობაში მყოფი პირის შესახებ და ასეთი იძულების მიზეზების შესახებ.

მუხლი 8

1. საპაერო ხომალდის მეთაურს შეუძლია, ზამდენადაც ეს აუცილებელია მე-6 მუხლის 1 პუნქტის a) და b) ქვეპუნქტების მიზნებისათვის, გადმოსვას ნებისმიერი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, სადაც საპაერო ხომალდი დაჯდა, ნებისმიერი პირი, რომლის მიმართაც მას აქვს გონივრული საფუძველი ივარაუდოს, რომ მან ჩაიდინა ან ემზადება ჩაიდინოს საპაერო ხომალდში 1 მუხლის b) ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მოქმედება.

2. საპაერო ხომალდის მეთაური აცნობებს იმ სახელმწიფოს ხელისუფლებას, სადაც იგი ამ მუხლის შესაბამისად გადმოსვამს ნებისმიერ პირს, ასეთი გადმოსმის ფაქტსა და მიზეზებს.

მუხლი 9

1. საპაერო ხომალდის მეთაურს შეუძლია გადასცეს ნებისმიერი სახელმწიფოს კომპეტენტურ ხელისუფალთ, რომლის ტერიტორიაზეც ჯდება საპაერო ხომალდი, ნებისმიერი პირი, რომლის მიმართაც მას აქვს გონივრული საფუძველი ივარაუდოს, რომ მან ჩაიდინა საპაერო ხომალდში მოქმედება, რომელიც, მისი აზრით, სერიოზული დანაშაულია, [გათვალისწინებული საპაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობით.

2. საპაერო ხომალდის მეთაური შეძლებისდაგვარად უზრუნველყვადაში და შეძლებისდაგვარად ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე დაჯდომამდე იმ პირთან ერთად, საპაერო ხომალდის მეთაური წინა პუნქტის თანახმად რომ აპირებს გადასცეს კომპეტენტურ ხელისუფალთ, აცნობებს ამ სახელმწიფოს ხელისუფალთ ასეთი პირის გადაცემის განზრახვას და გადაცემის მიზეზს.

3. საპაერო ხომალდის მეთაური ხელისუფალთ, რომლებსაც ამ მუხლის დებულებათა თანახმად გადასცემს სავარაუდო დამნაშავეს, საპაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფოს კანონმდებლობის თანახმად, წარუდგენს მტკიცებებსა და ცნობებს, რომლებიც კანონიერად აქვს მოპოვებული.

მუხლი 10

არც საპაერო ხომალდის მეთაური, არც ეკიპაჟის სხვა წევრი, არც მგზავრი, არც საპაერო ხომალდის პატრონი ან ექსპლუატანტი, არც პირი, რომლის სახელითაც სრულდება ფრენა, არ არიან პასუხისმგებელნი არავითარი სასამართლო განხილვის დროს მოპყრობის გამო იმ პირის მიმართ, რომლის წინააღმდეგაც ასეთი მოქმედება განხორციელდა.

თ ა ვ ი IV

საპაერო ხომალდის უკანონოდ ხელში ჩაგდება

მუხლი 11

1. თუ თვითმფრინავში მყოფი პირი ძალის ან ძალით დამუქრების გამოყენებით უკანონოდ სჩადის ჩარევის, დაპყრობის აქტს ან აბორციელებს სხვა უკანონო კონტროლს საპაერო ხომალდის ფრენაზე ან თუ ასეთი აქტი მზადდება შესასრულებლად, ხელშემკვრელი სახელმწიფოები იღებენ ყველა სათანადო ზომას საპაერო ხომალდზე კანონიერი მეთაურის კონტროლის აღსადგენად ან მისი კონტროლის შესანარჩუნებლად ხომალდზე.

საქართველო
ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული აგენტი

2. წინა პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ხელშემკვრელი სახელმწიფო, სადაც ჯდება საპაერო ხომალდი, უმოკლეს შესაძლებელ ვადაში აძლევს მის მგზავრებსა და ეკიპაჟს ფრენის ვაგრძელების ნებართვას და საპაერო ხომალდსა და მის ტვირთს უბრუნებს კანონიერ მფლობელს.

თ ა ვ ი V

სახელმწიფოთა უფლება-მოვალეობანი

მუხლი 12

ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო სხვა ხელშემკვრელ სახელმწიფოში რეგისტრირებული საპაერო ხომალდის მეთაურს აძლევს ნებართვას გადმოსვას ნებისმიერი პირი მე-8 მუხლის 1 პუნქტის შესაბამისად.

მუხლი 13

1. ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო მიიღებს ნებისმიერ პირს, რომელსაც გადასცემს მას საპაერო ხომალდის მეთაური მე-9 მუხლის 1 პუნქტის შესაბამისად.

2. ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო, მას შემდეგ, რაც ჯარწმუნდება, რომ გარემოება ამას მოითხოვს, აპატიმრებს ან ღებულობს სხვა ზომებს, რომლებიც უზრუნველყოფს მე-11 მუხლის 1 პუნქტით გათვალისწინებული მოქმედების ჩადენაში ეჭვმიტანილი ნებისმიერი პირის ან იმ პირისა, რომელიც მიჩნეულია ასეთად, დასწრებას. დაპატიმრება ან სხვა ზომები ხორციელდება ამ სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად, მაგრამ შეიძლება ვაგრძელდეს მხოლოდ იმ დროით, რამდენიც გონივრულობის ფარგლებში საჭიროა სისხლისსამართლებრივ-პროცესუალური მოქმედების გასატარებლად ან გადაცემისათვის.

3. ნებისმიერ პირს, რომელიც დაპატიმრებულია წინა პუნქტის შესაბამისად, უნდა დაეხმარონ იმაში, რომ დაუყოვნებლივ დაამ-

ყაროს კონტაქტი იმ სახელმწიფოს უახლოეს შესაბამის წარმომადგენლობასთან, რომლის მოქალაქეც იგი არის.

4. ნებისმიერი ხელშემკერძი სახელმწიფო, რომელსაც მე-9 მუხლის 1 პუნქტის შესაბამისად გადაეცა პირი ან რომლის ტერიტორიაზეც, მე-11 მუხლის 1 პუნქტით გათვალისწინებული მოქმედების ჩაღენის შემდეგ, ჯდება თვითმფრინავი, დაუყოვნებლივ იწყებს ფაქტების წინასწარ გამოძიებას.

5. როცა სახელმწიფო, ამ მუხლის შესაბამისად, პირს აპატიმრებს, იგი ამას დაუყოვნებლივ აცნობებს საჰაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფოს და იმ სახელმწიფოს, რომლის მოქალაქეცაა დაკავებული პირი, და თუ ამას მიზანშეწონილად მიიჩნევს, აცნობებს ნებისმიერ სხვა დაინტერესებულ სახელმწიფოს ასეთი პირის პატიმრობაში ყოფნის ფაქტს და იმ ვარემობებს, რომელთა საფუძველზეც იგი დააპატიმრეს. სახელმწიფო, რომელიც წინასწარ იძიებს ფაქტებს, ამ მუხლის მე-4 პუნქტის გათვალისწინებით, დაუყოვნებლივ ატყობინებს მიღებულ მონაცემებს ზემოხსენებულ სახელმწიფოებს და მიუთითებს, აპირებს თუ არა იურისდიქციის განხორციელებას.

მუხლი 14

1. თუ მე-8 მუხლის 1 პუნქტის მიხედვით გადმოსული ნებისმიერი პირი, ან პირი, რომელიც გადაცემულია მე-9 მუხლის 1 პუნქტის შესაბამისად, ან გადმოსმულია მე-11 მუხლის 1 პუნქტით გათვალისწინებულ მოქმედებათა ჩაღენის შემდეგ, და თუ ასეთ პირს არ შეუძლია ან არ სურს გააგრძელოს ფრენა, ან თუ სახელმწიფო, სადაც დაჯდა საჰაერო ხომალდი, უარს ამბობს მიიღოს იგი, ასეთ სახელმწიფოს შეუძლია, თუ პირი, რომელზეც არის ლაპარაკი, არ არის ამ სახელმწიფოს მოქალაქე ან მუდმივი მცხოვრები, დააბრუნოს იმ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, რომლის მოქალაქეც არის ან სადაც მუდმივად ცხოვრობს, ან იმ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, საიდანაც გამოფრინდა.

2. არც გადმოსმა, არც გადაცემა, არც დაპატიმრება და არც მე-13 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული სხვა ზომები,

არც აღნიშნული პირის დაბრუნება არ განიხილება, როგორც ხე-
ბართვა შესაბამის ტერიტორიაზე დაშვებისა მისი კანონმდებლო-
ბის ინტერესებში, რომლებიც ეხება ამ პირთა შესვლას ან დაშვე-
ზას და არაფერი ამ კონვენციაში არ მოქმედებს ხელშემკვრელი
სახელმწიფოების კანონმდებლობაზე, რომელიც ეხება მისი ტერი-
ტორიიდან პირების გასახლებას.

მუხლი 15

1. მე-14 მუხლის დაურღვევლად ნებისმიერ პირს, რომელიც
გადმოსვეს მე-8 მუხლის 1 პუნქტის შესაბამისად, ან გადაცემუ-
ლია მე-9 მუხლის 1 პუნქტით, ან გადმოსვეს მე-11 მუხლის 1 პუნქ-
ტით გათვალისწინებულ მოქმედებათა ჩადენის შემდეგ და უნდა
გააგრძელოს ფრენა, უფლება აქვს უმოკლეს შესაძლებელ ვადაში
გააგრძელოს გზა თავის მიერვე არჩეული ნებისმიერი პუნქტის
მიმართულებით, თუ მის დასწრებას არ მოითხოვს იმ სახელმწიფოს
კანონმდებლობა, სადაც დაჯდა საპაერო ხომალდი, სისხლის სა-
მართლის პროცესუალური მოქმედების მიზნით ან მისი გადაცე-
მისათვის.

2. თუ ეს არ არღვევს მის კანონმდებლობას, მის ტერიტორია-
ზე შესვლისა და დაშვების, გადაცემის ან მისი ტერიტორიიდან გა-
სახლების საკითხში, ხელშემკვრელ სახელმწიფოს, რომლის ტერი-
ტორიაზეც გადმოსვეს პირი მე-8 მუხლის 1 პუნქტის შესაბამისად,
ას გადასცეს მე-9 მუხლის 1 პუნქტით, ან გადმოსულია და ეჭვი-
ტანილია მე-11 მუხლის 1 პუნქტით გათვალისწინებულ ქმედებათა
ჩადენაში, შეუძლია მოექცეს ასეთ პირს მისი დაცვისა და უსაფრ-
თხოების უზრუნველყოფის მიზნით არანაკლებ კეთილგანწყობი-
ლად, ვიდრე ამ ხელშეკრულების მონაწილე სახელმწიფოს მოქალა-
ქეს მსგავს გარემოებებში.

სხვა დებულებები

მუხლი 16

1. დანაშული, ჩადენილი საპაერო ხომალდზე, რომელიც რეგისტრირებულია ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მიერ, განიხილება ისე, თითქოს დანაშაული ჩადენილია არა მხოლოდ მისი ჩადენის ადგილზე, არამედ საპაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფოს ტერიტორიაზე.

2. ამ კონვენციაში არაფერი ქმნის იმის ვალდებულებას, რომ განხორციელდეს გადაცემა, წინა პუნქტის დებულებათა შეუღლებად.

მუხლი 17

საპაერო ხომალდში ჩადენილ დანაშაულთან დაკავშირებული გამოძიებისა და დაკავების ნებისმიერი ზომის განხორციელების, ან იურიდიქციის სხვა სახით განხორციელების დროს ხელშემკვრელი სახელმწიფოები სათანადო ყურადღებას უთმობენ უსაფრთხოებას და აერონავიგაციის სხვა ინტერესებს და მოქმედებენ ისე, რომ თავიდან აიცილონ საპაერო ხომალდის მგზავრების, ეკიპაჟის, ან ტვირთის გაუპართლებელი დაკავება.

მუხლი 18

თუ ხელშემკვრელი სახელმწიფოები ქმნიან ერთობლივ საექსპლუატაციო ან საპაერო-სატრანსპორტო ორგანიზაციებს ან საერთაშორისო საექსპლუატაციო სააგენტოს, რომლებიც ექსპლუატაციას უწევენ საპაერო ხომალდს, რომელიც არ არის რეგისტრირებული არც ერთ სახელმწიფოში, მაშინ ეს სახელმწიფოები საქმის გარემოების შესაბამისად ნიშნავენ ერთ-ერთ სახელმწიფოს თავიანთი შემადგენლობიდან, რომელიც ამ კონვენციის მიზნებისათვის განიხილება როგორც რეგისტრაციის სახელმწიფო, და ამას ატყობინებენ სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას, ეს უკანასკნელი კი უგზავნის ამ შეტყობინებას ამ ხელშეკრულების მონაწილე ყველა სახელმწიფოს.

დასკვნითი დებულებები

მუხლი 19

ამ კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღამდე, 21-ე მუხლის შესაბამისად, იგი ხელმოსაწერად ღიად რჩება ნებისმიერი სახელმწიფოსათვის, რომელიც ამ თარიღისათვის იქნება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი ან ერთ-ერთი სპეციალიზებული დაწესებულების წევრი.

მუხლი 20

1. ეს კონვენცია ექვემდებარება რატიფიცირებას ხელმომწერი სახელმწიფოების მიერ მათი საკონსტიტუციო პროცედურების შესაბამისად.

2. სარატიფიკაციო სიგელი შესანახად ბარდება სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას.

მუხლი 21

1. მას შემდეგ, რაც 12 სახელმწიფო, რომლებმაც ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას, შესანახად ჩააბარებენ თავიანთ სარატიფიკაციო სიგელებს, კონვენცია მათთვის ძალაში შედის მე-12 სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად ჩაბარებიდან 90-ე დღეს. თითოეული სახელმწიფოსათვის, რომლებმაც გვიან მოახდინეს რატიფიცირება, იგი ძალაში შედის ამ სახელმწიფოს მიერ სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად ჩაბარებიდან 90-ე დღეს.

მუხლი 22

1. ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ იგი ძალაში რჩება შესაერთებლად ნებისმიერი სახელმწიფოსათვის, რომელიც არის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი ან ერთ-ერთი სპეციალიზებული დაწესებულების წევრი.

2. დოკუმენტი სახელმწიფოს შეერთების შესახებ შექმნილი ბარდება სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის და იგი ძალაში შედის მისი შესანახად ჩაბარებიდან 90-ე დღეს.

მუხლი 23

1. ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია ამ კონვენციის დენონსირება სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციისთვის შეტყობინების გზით.

2. დენონსირება ძალაში შედის 6 თვის შემდეგ იმ დღიდან, როდესაც სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია მიიღებს შეტყობინებას დენონსაციის შესახებ.

მუხლი 24

1. ნებისმიერი დავა ორ ან მეტ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შორის, რომელიც ეხება ამ კონვენციის განმარტებას ან გამოყენებას და მოლაპარაკებით ვერ მოგვარდება, ერთ-ერთი მათგანის თხოვნით გადაეცემა არბიტრაჟს. თუ არბიტრაჟისათვის გადაცემიდან 6 თვის განმავლობაში მხარეები ვერ შეთანხმდებიან არბიტრაჟის ორგანიზაციის საკითხში, ნებისმიერი ამ მხარის თხოვნით დავა შეიძლება გადაეცეს საერთაშორისო სასამართლოს, სასამართლოს სტატუსის შესაბამისად.

2. თითოეულ სახელმწიფოს ამ კონვენციის ხელმოწერის, ან რატიფიკაციის, ან მასთან შეერთების დროს შეუძლია განაცხადოს, რომ ის არ თვლის თავს ვალდებულად შეასრულოს წინამდებარე პუნქტის დებულებები. სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოები ვალდებულნი არ არიან შეასრულონ წინამდებარე პუნქტის დებულებანი ნებისმიერ იმ სახელმწიფოსთან ურთიერთობაში, რომელმაც ამგვარი შესწორება შეიტანა.

3. ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს, რომელმაც შეიტანა შესწორება წინამდებარე პუნქტთან დაკავშირებით, შეუძლია ნებისმიერ დროს მოხსნას ეს შენიშვნა სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციისთვის შეტყობინების გზით.

მუხლი 25

24-ე მუხლით გათვალისწინებულის გარდა, ამ კონვენციის მიმართაარ შეიძლება გაკეთდეს არავითარი შესწორება.

მუხლი 26

სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია ყველა ქვეყანას, რომელიც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი ან ერთ-ერთი სპეციალიზებული დაწესებულების წევრია, ატყობინებს:

a) ამ კონვენციაზე ყოველ ხელმოწერას და ხელმოწერის თარიღს;

b) თითოეული სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად ჩაბარებას ან შეერთების დოკუმენტისა და ასეთის შესანახად ჩაბარების თარიღს;

c) ამ კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღს, 21-ე მუხლის 1 პუნქტს შესაბამისად;

d) დენონსაციის შესახებ თითოეული შეტყობინების მიღების თარიღს და დენონსაციის თარიღს; და

e) თითოეული განცხადების ან შეტყობინების მიღების შესახებ, რაც გაკეთდება 24-ე მუხლის შესაბამისად და მიღების თარიღს.

რის დასტურადაც ქვემოთ ხელისმომწერმა სრულფლებიანმა წარმომადგენლებმა ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას.

შესრულებულია ტოკიოში ათას ცხრაას სამოცდასამი წლის თოთხმეტ სექტემბერს სამ დედნად ინგლისურ, ესპანურ და ფრანგულ ენებზე.

ეს კონვენცია შესანახად ბარდება სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას, სადაც იგი მე-19 მუხლის შესაბამისად რჩება ხელმოწერისათვის ღიად და ხსენებული ორგანიზაცია დამოწმებულ ეგზემპლარს უგზავნის ყველა სახელმწიფოს, რომელიც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი ან ერთ-ერთი სპეციალიზებული დაწესებულებს წევრია.

218

საპარო ხომალდის გატაცების წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ საქართველოს კონვენციასთან შეერთების თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. საქართველოს რესპუბლიკა შეუერთდეს საპარო ხომალდის გატაცების წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ საქართველოს კონვენციას.

დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს, რომ აცნობოს ეს რუსეთის ფედერაციის, ამერიკის შეერთებული შტატების და დიდი ბრიტანეთის მთავრობებს.

2. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის სამინისტროს შეიმუშაოს შესაბამისი წინადადებები შიდასახელმწიფოებრივ კანონმდებლობაში კონვენციის ნორმათა ტრანსფორმირებისათვის.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ ჩიქულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

219

კონვენცია საპარო ხომალდის გატაცების წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები, რომლებსაც მიაჩნიათ:

რომ ფრენის დროს საპარო ხომალდის გატაცების ან მისდამი კონტროლის განხორციელების უკანონო აქტები საფრთხეს უქმნის ადამიანებსა და ქონებას, სერიოზულად არღვევს საპარო მიმოსვლას და არყვევს მსოფლიოს ხალხთა ნდობას სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხოებისადმი,

რომ ასეთი აქტები სერიოზულ წუხილს იწვევს, რომ ასეთი აქტების თავიდან აცილების მიზნით სრულიად აუცილებელია შესაბამისი ღონისძიებები დამნაშავეთა დასასჯელად, შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1

ფრენის დროს საჰაერო ხომალდში მყოფი ნებისმიერი პირი, რომელიც:

a) უკანონოდ, ძალით ან ძალის გამოყენების მუქარით, ან დაშინების ნებისმიერი სხვა ფორმის მეშვეობით ხელთ იგდებს საჰაერო ხომალდს ან თავის კონტროლს დაუქვემდებარებს, ან სცდის ნებისმიერ ასეთ მოქმედებას, ან

b) თანამონაწილედ გაუხდება პირს, რომელიც სჩადის ან ცდილობს ჩაიდინოს ნებისმიერი ასეთი მოქმედება, დანაშაულს სჩადის (შემდგომში იწოდება „დანაშაულად“).

მუხლი 2

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულებას კისრულობს გამოიყენოს ასეთი დანაშაულის წინააღმდეგ სასჯელის მკაცრი ღონისძიებანი.

მუხლი 3

1. ამ კონვენციის მიზნებისათვის საჰაერო ხომალდის ფრენის დროდ ჩაითვლება დრო შევსების შემდეგ ყველა გარე კარის დახურვის მომენტიდან დასაცლელად ნებისმიერი ასეთი კარის გახსნის მომენტამდე. იძულებითი დაჯდომის შემთხვევაში ჩაითვლება, რომ ფრენა გრძელდება მანამდე, სანამ კომპეტენტური ხელისუფალნი არ იკისრებენ პასუხისმგებლობას საჰაერო ხომალდისათვის და მასში მყოფი პირებისა და ქონებისათვის.

2. ეს კონვენცია არ გამოიყენება საჰაერო ხომალდებისადმი, რომლებიც სამხედრო, საბაჟო და საპოლიციო სამსახურშია.

3. ეს კონვენცია გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აფრენის ადგილი ან ფაქტობრივი დაჯდომის ადგილი საჰაერო ხომალდისაა.

მალდისა, რომელშიც ჩადენილია დანაშაული, ამ საპაერო ხომალდის რეგისტრაციის ტერიტორიის გარეთაა; თანაც მნიშვნელობა არა აქვს, საერთაშორისო ხაზზე მიფრინავდა საპაერო ხომალდი თუ საშინაო ავიახაზებზე.

4. ეს კონვენცია არ გამოიყენება იმ შემთხვევებში, რომლებიც მოხსენიებულია მე-5 მუხლში, თუ აფრენის ადგილი და ფაქტობრივი დაჯდომის ადგილი საპაერო ხომალდისა, რომელშიც ჩადენილია დანაშაული, ერთი და იგივე სახელმწიფოს ტერიტორიაზეა, როცა ეს სახელმწიფო ერთ-ერთი იმ სახელმწიფოთაგანია, რომლებიც მოხსენიებულია აღნიშნულ მუხლში.

5. ამ მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტების მიუხედავად, მე-6, მე-7, მე-8 და მე-10 მუხლები გამოიყენება საპაერო ხომალდის აფრენის ადგილისა და ფაქტობრივი დაჯდომის ადგილისაგან დამოუკიდებლად, თუ დამნაშავე ან სავარაუდო დამნაშავე სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზეა და არა საპაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფოს ტერიტორიაზე.

მუხლი 4

1. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო მიმართავს ისეთ ღონისძიებებს, როგორც საჭირო გახდება იმისათვის, რომ თავისი იურისდიქცია დაუწესოს ასეთ დანაშაულს და მგზავრებისა და ეკიპაჟის მიმართ ძალადობის ნებისმიერ სხვა აქტებს, რომლებსაც სავარაუდო დამნაშავე ჩაიდენს ასეთ დანაშაულთან დაკავშირებით, შემდეგ შემთხვევებში:

a) როცა დანაშაული ჩადენილია საპაერო ხომალდში, რომელიც რეგისტრირებულია მოცემულ სახელმწიფოში;

b) როცა საპაერო ხომალდი, რომელშიც ჩადენილია დანაშაული, მის ტერიტორიაზე ჯდება და სავარაუდო დამნაშავე ჯერ კიდევ ამ ხომალდშია;

c) როცა დანაშაული ჩადენილია საპაერო ხომალდში, რომელიც უეკიპაჟოდ იჯარით მიეცა მოიჯარეს, რომლის საქმიანობის ძირითადი ადგილი ან, თუ არ აქვს საქმიანობის ადგილი, მუდმივი ადგილსამყოფელი ამ სახელმწიფოშია;

2. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო მიმართულებულია, ღონისძიებებს, როგორც საჭირო ვახდება იმისთვის, რომ თავის იურისდიქციას დაუქვემდებაროს დანაშაული იმ შემთხვევაში, როცა სავარაუდოდ დამნაშავე მის ტერიტორიაზეა და იგი არ გადასცემს მას მე-8 მუხლის შესაბამისად ერთ-ერთ იმ სახელმწიფოთაგან რომლებიც მოხსენიებულია ამ მუხლის პირველ პუნქტში.

3. ეს კონვენცია არ გამორიცხავს ნებისმიერი სესხლისსამართლებრივი იურისდიქციის გამოყენებას ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 5

ხელშემკვრელი სახელმწიფოები, რომლებიც ერთობლივად საჰაერო-სატრანსპორტო და საექსპლუატაციო ორგანიზაციებს ან საერთაშორისო საექსპლუატაციო სააგენტოებს ქმნიან და ექსპლუატაციას უწევენ საჰაერო ხომალდებს, რომლებიც ერთობლივ ან საერთაშორისო რეგისტრაციას ექვემდებარება, სათანადოდ მიუთითებენ თითოეული საჰაერო ხომალდის მიმართ თავიანთი რიცხვიდან სახელმწიფოს, რომელიც იურისდიქციას ახორციელებს და რეგისტრაციის სახელმწიფოდ წარმოდგება ამ კონვენციის მიზნებისათვის, და ამცნობს ამას სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას, რომელიც ამ შეტყობინებას დაუგზავნის კონვენციის მონაწილე ყველა სახელმწიფოს.

მუხლი 6

1. როგორც კი დარწმუნდება, რომ ვარემოებანი ამას მოითხოვს, ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზე იმყოფება დამნაშავე ან სავარაუდოდ დამნაშავე, აპატიმრებს მას ან მიმართავს სხვა ღონისძიებებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ მის ადვილზე ყოფნას. დაპატიმრება და სხვა ღონისძიებანი ხორციელდება ასეთი სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად, მაგრამ შეიძლება გაგრიელდეს მხოლოდ იმდენ ხანს, რამდენიც საჭიროა იმისთვის, რომ განხორციელდეს სისხლისსამართლებრივი საპროცესო მოქმედება ან გადაცემის მოქმედება.

2. ასეთი სახელმწიფო დაუყოვნებლივ იწყებს ფაქტების წინასწარ გამოძიებას.

3. ნებისმიერ პირს, რომელიც დაპატიმრებული იქნება ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, ხელი უნდა შეეწყოს იმაში, რომ დაუყოვნებლივ დაამყაროს კონტაქტი იმ სახელმწიფოს უახლეს შესაბამის წარმომადგენელთან, რომლის მოქალაქეც იგი არის.

4. როცა სახელმწიფო ამ მუხლის შესაბამისად აპატიმრებს პირს, იგი დაუყოვნებლივ ამცნობს ამას საპაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფოს, მე-4 მუხლის 1 (c) პუნქტში მოხსენიებულ სახელმწიფოს, დაკავებული პირის მოქალაქეობის სახელმწიფოს და, თუ მიზანშეწონილად მიიჩნევს, ნებისმიერ სხვა დაინტერესებულ სახელმწიფოებს, რომ ეს პირი დაკავებულია, და ატყობინებს გარემოებებს, რომელთა საფუძველზე დაპატიმრეს იგი.

სახელმწიფო, რომელიც ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ წინასწარ გამოძიებას აწარმოებს, დაუყოვნებლივ ამცნობს მიღებულ მონაცემებს ზემოხსენებულ სახელმწიფოებს და მიუთითებს, განზრახული აქვს თუ არა იურისდიქციის განხორციელება.

მუხლი 7

ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც აღმოჩნდება სავარაუდო დამნაშავე, თუ არ გასცემს მას, მოვალეა ყოველგვარი გამოწვევის გარეშე და იმის მიუხედავად, მის ტერიტორიაზეა თუ არა ჩადენილი დანაშაული, საქმე გადასცეს თავის კომპეტენტურ ორგანოებს სისხლისსამართლებრივი გამოძიების მიზნით. ეს ორგანოები ასევე იღებენ გადაწყვეტილებას, როგორც სერიოზული ხასიათის ნებისმიერი ჩვეულებრივი დანაშაულის შემთხვევაში, ამ სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 8

1. დანაშაული გაცემას დაქვემდებარებულ დანაშაულად შეიტანება გაცემის შესახებ ყოველგვარ ხელშეკრულებაში, რომელიც ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს შორის დაიდება. ხელშემკვრელი სახელმწიფოები ვალდებულიებას კისრულობენ გაცემას დაქვემდებარებულ დანაშაულად შეიტანონ ასეთი დანაშაული გაცემის შესახებ ყოველგვარ ხელშეკრულებაში, რომელიც მათ შორის დაიდება.

2. თუ ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომელიც პირობებს ხელშეკრულების არსებობით, იღებს გაცემის თხოვნას მეორე ხელშემკვრელი სახელმწიფოსაგან, რომელთანაც მას არა აქვს გაცემის შესახებ ხელშეკრულება, მას შეუძლია თავისი შეხედულებისამებრ განიხილოს ეს კონვენცია ასეთი დანაშაულის მიმართ, როგორც გაცემის იურიდიული საფუძველი. გაცემა ხდება სხვა პირობების შესაბამისად, რომლებსაც იმ სახელმწიფოს კანონმდებლობა ითვალისწინებს. რომელსაც ასეთი თხოვნით მიმართეს.

3. ხელშემკვრელი სახელმწიფოები, რომლებიც გაცემას ხელშეკრულებით არ განაპირობებენ, თავიანთ ურთიერთობაში ასეთ დანაშაულს განიხილავენ გაცემას დაქვემდებარებულად იმ პირობების შესაბამისად, რომლებსაც ითვალისწინებს იმ სახელმწიფოს კანონმდებლობა, რომელსაც გაცემის შესახებ თხოვნით მიმართავს.

4 ხელშემკვრელი სახელმწიფოები გასაცემ დანაშაულად მიიჩნევენ ისეთ დანაშაულს, რომელიც ჩადენილია არა მარტო ჩადენის ადგილას, არამედ იმ სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე, რომლებიც მოვალენი არიან თავიანთი იურისდიქცია დაუწესონ მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად.

მუხლი 9

1. როცა 1 (a) მუხლში მოხსენიებული ნებისმიერი მოქმედება ჩადენილია ან ახლდა ჩადენასთან, ხელშემკვრელი სახელმწიფოები ყოველ საჭირო ღონეს ხმარობენ საპაერო ხომალდისადმი კანონიერი მეთაურის კონტროლის აღსადგენად ან საპაერო ხომალდისადმი მისი კონტროლის შესანარჩუნებლად.

2. წინა პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო, სადაც იმყოფებიან საპაერო ხომალდი, მისი მგზავრები და ეკიპაჟი, ხელს უწყობს მის მგზავრებსა და ეკიპაჟს ვანაგრძონ მგზავრობა იმდენად სწრაფად, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, და დაუყოვნებლად უბრუნებს საპაერო ხომალდსა და მის ტვირთს კანონიერ მფლობელებს.

მუხლი 10

1. ხელშემკვრელი სახელმწიფოები ერთმანეთს რაც შეიძლება სრულ სამართლებრივ დახმარებას უწევენ სისხლისსამართლებრივ-საპროცესო მოქმედებაში, რომელიც ასეთი დანაშაულისა და იმ სხვა აქტების მიმართ ხორციელდება, რომლებიც მოხსენიებულია მე-4 მუხლში. ყველა შემთხვევაში გამოიყენება იმ სახელმწიფოების კანონმდებლობა, რომლისადმიც მიმართულია თხოვნა.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის დებულებანი გავლენას არ ახდენს ნებისმიერი სხვა ორმხრივი თუ მრავალმხრივი ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებებზე, რომლითაც მთლიანად ან ნაწილობრივ რეგულირდება ან მომავალში დარეგულირდება სისხლისსამართლებრივ საქმეებში ერთმანეთის სამართლებრივი დახმარება.

მუხლი 11

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო თავისი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის საბჭოს რაც შეიძლება სწრაფად აცნობებს მის ხელთ არსებულ ნებისმიერ ინფორმაციას, რომელიც ეხება:

- a) დანაშაულის გარემოებებს;
- b) მე-9 მუხლის შესაბამისად განხორციელებულ მოქმედებას;
- c) ღონისძიებებს, რომლებიც ხორციელდება დამნაშავის ან სავარაუდო დამნაშავის მიმართ და, კერძოდ, შედეგებს, რომლებიც მოჰყვა გადაცემის ან სხვა სამართლებრივ მოქმედებას.

მუხლი 12

1. ორი ან მეტი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ნებისმიერი დავა, რომელიც ამ კონვენციის განმარტებას ან გამოყენებას შეეხება, და მისი მოგვარება მოლაპარაკების გზით ვერ ხერხდება, ერთ-ერთი მათგანის თხოვნით გადაეცემა არბიტრაჟს. თუ არბიტრაჟის მოწყობის შესახებ თხოვნის დღიდან ექვსი თვის განმავლობაში არბიტრაჟი ვერ მოეწყო, ამ მხარეთაგან ნებისმიერს შეუძლია დავა საერთაშორისო სასამართლოს გადასცეს სასამართლოს სტატუსის შესაბამისად.

2. ყოველ სახელმწიფოს ამ კონვენციის ხელმოწერის შემდეგ რეტიფიკაციის დროს ან მასთან შეერთებისას შეუძლია გააკეთოს განცხადება იმის თაობაზე, რომ იგი თავისთვის სავალდებულოდ არ თვლის წინა პუნქტის დებულებებს. დანარჩენი ხელშემკვრელი სახელმწიფოები წინა პუნქტის დებულებებს სავალდებულოდ არ ჩათვლიან ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოსთან ურთიერთობაში, რომელმაც ასეთი განცხადება გააკეთა.

3. ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს, რომელმაც განცხადება გააკეთა წინა პუნქტის შესაბამისად, შეუძლია ნებისმიერ დროს უკან წაიღოს ეს განცხადება დეპოზიტარ მთავრობათა ნოტიფიკაციის გზით.

მუხლი 13

1. ამ კონვენციას ხელმოსაწერად ღიად აცხადებენ ჰააგაში 1970 წლის 16 დეკემბრიდან სახელმწიფოები, რომლებიც მონაწილეობდნენ საპაერო სამართლის საკითხებზე საერთაშორისო კონფერენციაში, რომელიც 1970 წლის 1-16 დეკემბერს გაიმართა ჰააგაში (შემდგომში იგი იწოდება ჰააგის კონფერენციად). 1970 წლის 31 დეკემბრის შემდეგ კონვენცია ყველა სახელმწიფოსათვის ხელმოსაწერად ღია იქნება მოსკოვში, ლონდონსა და ვაშინგტონში. ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც ამ კონვენციას ხელს არ მოაწერს ძალაში შესვლამდე, ამ მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად ნებისმიერ დროს შეუძლია შეუერთდეს მას.

2. ხელმომწერ სახელმწიფოთა მიერ ამ კონვენციის რატიფიცირებაა საჭირო. სარატიფიკაციო სიგელები და შეერთების შესახებ დოკუმენტები შესანახად ბარდებათ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის, დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებული სამეფოს და ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობებს, რითიც ისინი დეპოზიტარ მთავრობებად ინიშნებიან.

3. ეს კონვენცია ძალაში შედის 30 დღის გასვლის შემდეგ იმ თარიღიდან, როცა სარატიფიკაციო სიგელებს ჩააბარებს 10 სახელმწიფო, რომლებმაც ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას და მონაწილეობდნენ ჰააგის კონფერენციაში.

4. დანარჩენი სახელმწიფოებისათვის ეს კონვენცია ძალაში შედის ამ მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად კონვენციის ძალაში შესვლის დღიდან ან სარატიფიკაციო სიგელების ან შეერთების დოკუმენტების ჩაბარებიდან, 30 დღის გასვლის შემდეგ იმის მიხედვით, თუ რა უფრო გვიან მოხდა.

5. დეპოზიტარი მთავრობები დაუყოვნებლივ ამცნობენ ყველა ხელმომწერ და შეერთებულ სახელმწიფოს ყოველი ხელმოწერის თარიღს, ყოველი სარატიფიკაციო სიგელის თუ შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად ჩაბარების თარიღს, ამ კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღს, აგრეთვე სხვა შეტყობინებებს.

6. ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ იგი დეპოზიტარმა მთავრობებმა რევისტრაციაში უნდა გაატარონ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების 102-ე მუხლის შესაბამისად და საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის შესახებ კონვენციის (ჩიკაგო, 1944 წ.) 83-ე მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 14

1. ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია უარი თქვას ამ კონვენციაში მონაწილეობაზე, რაც წერილობით უნდა ამცნოს დეპოზიტარ მთავრობებს.

2. კონვენციაში მონაწილეობაზე უარი ძალაში შედის 10 თვის შემდეგ იმ დღიდან, როცა ასეთი შეტყობინება მიიღეს დეპოზიტარმა სახელმწიფოებმა.

ამის დასტურად ქვემოთ ხელმომწერმა წარმომადგენლებმა, რომლებიც აღჭურვილი არიან თავიანთი მთავრობების ჩეროვანი უფლებამოსილებით, ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას.

დადებულია ჰააგაში ათას ცხრაას სამოცდაათი წლის თექვსმეტ დეკემბერს. დედანი შესრულებულია სამ ეგზემპლარად, თითოეული რუსულ, ინგლისურ, ესპანურ და ფრანგულ ენაზე, თანაც ყველა ტექსტი ავთენტურია.

220 სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხოების წინააღმდეგ მიმართულ უკანონო აქტებთან ბრძოლის საერთაშორისო კონვენციასთან შეერთების თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. საქართველოს რესპუბლიკა შეუერთდეს სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხოების წინააღმდეგ მიმართულ უკანონო აქტებთან ბრძოლის საერთაშორისო კონვენციას.

დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს, რომ აცნობოს ეს რუსეთის ფედერაციას, ამერიკის შეერთებული შტატებს და დიდი ბრიტანეთის მთავრობებს.

2. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის სამინისტროს შეიმუშაოს შესაბამისი წინადადებები შიდასახელმწიფოებრივ კანონმდებლობაში კონვენციის ნორმათა ტრანსფორმირებისათვის.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ რჩეულიშვილი

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

221 კონვენცია სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხოების წინააღმდეგ მიმართულ უკანონო აქტებთან ბრძოლის შესახებ

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები, რომლებსაც მიაჩნიათ,

რომ სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხოების წინააღმდეგ მიმართული უკანონო აქტები საფრთხეს უქმნის ადამიანებს და ქონებას, სერიოზულად არღვევს საპაერო მიმოსვლას და ძირს უთხრის მსოფლიოს ხალხთა ნდობას სამოქალაქო ავიაციის უსაფრთხოებასადმი,

რომ ასეთი აქტები სერიოზულ შემფოთებას იწვევს,
რომ ასეთი აქტების თავიდან აცილების მიზნით აუცილებელია დამნაშავეთა დასასჯელად შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1

1. ნებისმიერი პირი დანაშაულს სჩადის, თუ უკანონოდ და განზრახ:

a) ძალადობას მიმართავს ფრენის დროს საპაერო ხომალდში მყოფი პირის მიმართ, თუ ასეთი აქტი საფრთხეს უქმნის ამ საპაერო ხომალდის უშიშროებას; ან

b) ანგრევს ექსპლუატაციაში მყოფ საპაერო ხომალდს, ან აზიანებს ამ საპაერო ხომალდს, რასაც იგი მწყობრიდან გამოჰყავს და საფრთხეს უქმნის ფრენის დროს მის უშიშროებას; ან

c) რაიმე ხერხით ექსპლუატაციაში არსებულ საპაერო ხომალდში მოათავსებს მოწყობილობას ან ნივთიერებას ან ხელს შეუწყობს იმას, რამაც შეიძლება დაანგრძოს ასეთი საპაერო ხომალდი ან დააზიანოს, რაც მწყობრიდან გამოიყვანს მას, ან მიაყენებს ზიანს, რომელიც საფრთხეს შეუქმნის ფრენის დროს მის უშიშროებას, ან

d) ანგრევს ან აზიანებს აეროსანაღვიგაციო მოწყობილობას ან ერევა მის ექსპლუატაციაში, თუ ნებისმიერი ასეთი აქტი საფრთხეს უქმნის ფრენის დროს საპაერო ხომალდის უშიშროებას; ან

e) ატყობინებს აშკარად ცრუ ცნობებს, რითაც საფრთხეს უქმნის ფრენის დროს საპაერო ხომალდის უშიშროებას.

2. ნებისმიერი პირი ასევე დანაშაულს სჩადის, თუ:

a) ცდილობს ჩაიდინოს რომელიმე დანაშაული, რომლებიც მოხსენიებულია ამ მუხლის პირველ პუნქტში; ან

b) თანამოზიარეა პირისა, რომელიც სჩადის ან ცდილობს ჩაიდინოს ნებისმიერი ასეთი დანაშაული.

მუხლი 2

ამ კონვენციის მიზნებისათვის:

a) საპაერო ხომალდის ფრენის დროდ ითვლება ნებისმიერი დრო შევსების შემდეგ მისი ყველა გარე კარის ჩაკეტვის მომენ-

ტიდან დასაცლელად ნებისმიერი ასეთი კარის გახსნის შემთხვევაში იძულებითი დაჯდომის შემთხვევაში ითვლება, რომ ფრენა გრძელდება მანამდე, სანამ კომპეტენტური ხელისუფალნი არ იკისრებენ პასუხისმგებლობას საჰაერო ხომალდისათვის და შიგ მყოფი პირებისა და ქონებისათვის;

b) საჰაერო ხომალდი ექსპლუატაციაში მყოფად ითვლება იმ მომენტიდან, როცა აეროპორტის პერსონალი ან ეკიპაჟი საჰაერო ხომალდს გასაფრენად ამზადებს კონკრეტული ფრენისათვის ნებისმიერი დაჯდომიდან ოცდაოთხი საათის ვასვლამდე; ექსპლუატაციის პერიოდი ნებისმიერ შემთხვევაში გრძელდება საჰაერო ხომალდის ფრენის მთელი პერიოდის განმავლობაში, როგორც ეს განსაზღვრულია ამ მუხლის „ა“ პუნქტში.

მუხლი 3

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ვალდებულებას კისრულობს პირველ მუხლში მოხსენიებული დანაშაულის მიმართ გამოიყინოს სასჯელის მკაცრი ღონისძიება.

მუხლი 4

1. ეს კონვენცია არ გამოიყენება სამხედრო, საბაჟო და საპოლიციო სამსახურში მყოფ საჰაერო ხომალდებისათვის.

2. იმ შემთხვევებში, რომლებსაც ითვალისწინებს პირველი მუხლის პირველი პუნქტის a), b) და c) ქვეპუნქტები, ეს კონვენცია გამოიყენება მიუხედავად იმისა, საჰაერო ხომალდი საერთაშორისო ავიახაზზე დაფრინავს თუ საშინაო ავიახაზებზე, თუ:

a) საჰაერო ხომალდის აფრენის ან დაჯდომის ფაქტობრივი ან განზრახული ადგილი იმ სახელმწიფოს ტერიტორიის ფარგლებს გარეთაა, რომელიც ამ საჰაერო ხომალდის რეგისტრაციის ადგილია; ან

b) დანაშაული ჩადენილია სხვა სახელმწიფოს, და არა საჰაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფოს ტერიტორიაზე.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მიუხედავად, იმ შემთხვევებში, რომლებიც გათვალისწინებულია პირველი მუხლის პირველი პუნქტის

ტის a), b), c) და e) ქვეპუნქტებით, ეს კონვენცია გამოიყენება შინაგ. თუ დამნაშავე ან სავარაუდო დამნაშავე სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, და არა ამ საპაერო ხომალდის რეგისტრაციის სახელმწიფოს ტერიტორიაზე.

4. იმ სახელმწიფოთა მიმართ, რომლებიც მოხსენიებულია მე-9 მუხლში, და იმ შემთხვევებში, რომლებიც გათვალისწინებულია პირველი მუხლის პირველი პუნქტის a), b), c) და e) ქვეპუნქტებით, ეს კონვენცია არ გამოიყენება, თუ ადგილები, რომლებიც მითითებულია ამ მუხლის მეორე პუნქტის a) ქვეპუნქტში, ერთ-ერთი იმ სახელმწიფოს ტერიტორიის ფარგლებშია, რომლებიც მითითებულია მე-9 მუხლში. გარდა იმ შემთხვევისა, როცა დანაშაული ჩადენილია ან დამნაშავე თუ სავარაუდო დამნაშავე ნებისმიერი სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე.

5. იმ შემთხვევებში, რომლებიც გათვალისწინებულია პირველი მუხლის პირველი პუნქტის d) ქვეპუნქტით, ეს კონვენცია გამოიყენება მხოლოდ მაშინ, თუ აეროსანავიგაციო მოწყობილობას საერთაშორისო აერონავიგაციისათვის იყენებენ.

6. ამ მუხლის 2, 3, 4, 5 პუნქტების დებულებანი გამოიყენება აგრეთვე პირველი მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

მუხლი 5

1. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო მიმართავს ისეთ დონისძიებებს, როგორც საჭირო ვახდება იმისთვის, რომ თავისი იურისდიქცია დაუწესოს დანაშაულს შემდეგ შემთხვევებში:

a) როცა დანაშაული ჩადენილია ამ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე;

b) როცა დანაშაული ჩადენილია ამ სახელმწიფოში რეგისტრირებულ საპაერო ხომალდში ან მის მიმართ;

c) როცა საპაერო ხომალდი, რომელშიც ჩადენილია დანაშაული, ჯდება მის ტერიტორიაზე, და სავარაუდო დამნაშავე ამ ხომალდშია;

საქართველოს
არჩევნების
სამსახური

d) როცა დანაშაული ჩადენილია საპაერო ხომალდების მიმართ და ეს ხომალდი იჯარით და უეკიბაჟოდ აღებული აქვს მოიჯარეს, რომლის საქმიანობის ძირითადი ადგილი ან თუ მოიჯარეს საქმიანობის ასეთი ადგილი არ აქვს, მუდმივი ადგილსამყოფელი ამ სახელმწიფოშია.

2. ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო მიმართავს ისეთ ღონისძიებებსაც, რომლებიც შეიძლება საჭიროდ გახდეს იმისთვის, რომ თავისი იურისდიქცია დაუწესოს პირველი მუხლის პირველი პუნქტის a), b) და c) ქვეპუნქტებში, აგრეთვე პირველი მუხლის მე-2 პუნქტში მოხსენიებულ დანაშაულობებს იმდენად, რამდენადაც ეს პუნქტი შეეხება ასეთ დანაშაულობებს იმ შემთხვევაში, როცა სავარაუდო დამნაშავე მის ტერიტორიაზეა, და იგი არ გადასცემს მას მე-8 მუხლის შესაბამისად ერთ-ერთ იმ სახელმწიფოს, რომლებიც მოხსენიებული არიან ამ მუხლის პირველ პუნქტში.

3. ეს კონვენცია არ გამორიცხავს ნებისმიერი სისხლისსამართლებრივი იურისდიქციის განხორციელებას ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 6

1. როცა დარწმუნდება, რომ გარემოებანი ამას მოითხოვს, ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფება დამნაშავე ან სავარაუდო დამნაშავე, აპატიმრებს მას ან მიმართავს სხვა ღონისძიებებს, რომლებიც უზრუნველყოფს მის დასწრებას. პატიმრობა და სხვა ღონისძიებანი ზორციელდება ასეთი სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად, მაგრამ შეიძლება გაგრძელდეს მხოლოდ იმდენ ხანს, რამდენიც აუცილებელია იმისთვის, რომ განხორციელდეს სისხლისსამართლებრივ-საპროცესო მოქმედება ან გადაცემის მოქმედება.

2. ასეთი სახელმწიფო დაუყოვნებლივ იწყებს ფაქტების წინასწარ გამოძიებას.

3. ნებისმიერ პირს, რომელიც დაკავებულია ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, ხელს უწყობენ იმაში, რომ დაუყოვნებლად დაამყაროს კონტაქტი იმ სახელმწიფოს უახლოეს შესაბამის წარმომადგენელთან, რომლის მოქალაქეც იგი არის.

4. როცა სახელმწიფო ამ მუხლის შესაბამისად პირს, დაუყოვნებლივ ატყობინებს ამას მე-5 მუხლის პირველ პუნქტში მოხსენიებულ სახელმწიფოებს, დაკავებული პირის მოქალაქეობის სახელმწიფოს და, თუ მიზანშეწონილად ჩათვლის, ნებისმიერ სხვა დაინტერესებულ სახელმწიფოებს, რომ ასეთი პირი პატიმრობაშია, და ამცნობს გარემოებებს, რომელთა საფუძველზეც იგი დააპატიმრეს. სახელმწიფო, რომელიც ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ წინასწარ გამოძიებას აწარმოებს, დაუყოვნებლივ აცნობს მოპოვებულ მონაცემებს ზემოხსენებულ სახელმწიფოებს და მიუთითებს, განზრახული აქვს თუ არა განახორციელოს იურისდიქცია.

მუხლი 7

ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზე აღმოჩნდება სავარაუდოდ დამნაშავე, თუ არ გასცემს მას, მოვალეა ყოველგვარი გამოწვევის გარეშე და იმის მიუხედავად, მის ტერიტორიაზეა თუ არა ჩადენილი დანაშაული, საქმე გადასცეს თავის კომპეტენტურ ორგანოებს სისხლისსამართლებრივი გამოძიების მიზნით. ეს ორგანოები ისევე იღებენ გადაწყვეტილებას, როგორც სერიოზული ხასიათის ნებისმიერი ჩვეულებრივი დანაშაულის შემთხვევაში, ამ სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 8

1. დანაშაული გადაცემას დაქვემდებარებულ დანაშაულად შეიტანება გადაცემის შესახებ ყოველგვარ ხელშეკრულებაში, რომელიც ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს შორის დაიდება. ხელშემკვრელი სახელმწიფოები ვალდებულეხება კისრულობენ გადაცემას დაქვემდებარებულ დანაშაულად შეიტანონ ასეთი დანაშაული გადაცემის შესახებ ყოველგვარ ხელშეკრულებაში, რომელიც მათ შორის დაიდება.

2. თუ ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომელიც გადაცემას განაპირობებს ხელშეკრულების არსებობით, იღებს გადაცემის თხოვნას მეორე ხელშემკვრელი სახელმწიფოსგან, რომელთანაც მას არა

აქვს გადაცემის შესახებ ხელშეკრულება, მას შეუძლია თავისი შეხედულებისამებრ განიხილოს ეს კონვენცია ასეთი დანაშაულის მართ, როგორც გადაცემის იურიდიული საფუძველი. გადაცემა ხდება სხვა პირობების შესაბამისად, რომლებსაც იმ სახელმწიფოს კანონმდებლობა ითვალისწინებს, რომელსაც ასეთი თხოვნით მიმართეს.

3. ხელშემკვრელი სახელმწიფოები, რომლებიც გადაცემას ხელშეკრულებით არ განაპირობებენ, თავიანთ ურთიერთობაში ასეთ დანაშაულს განიხილავენ გადაცემას დაქვემდებარებულად იმ პირობების შესაბამისად, რომლებსაც ითვალისწინებს იმ სახელმწიფოს კანონმდებლობა, რომელსაც გადაცემის შესახებ თხოვნით მიმართეს.

4. ხელშემკვრელი სახელმწიფოები გადასაცემ დანაშაულად მიიჩნევენ ისეთ დანაშაულს, რომელიც ჩადენილია არა მარტო ჩადენის ადგილას, არამედ იმ სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე, რომლებიც მოვალენი არიან თავიანთი იურისდიქცია დაუწესონ, მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის b), c) და d) ქვეპუნქტების შესაბამისად.

მუხლი 9

ხელშემკვრელი სახელმწიფოები, რომლებიც ერთობლივ საჰაერო-სატრანსპორტო და საექსპლუატაციო ორგანოებს ან საერთაშორისო საექსპლუატაციო სააგენტოებს ქმნიან და ექსპლუატაციას უწევენ საჰაერო ხომალდებს, რომლებიც ერთობლივ ან საერთაშორისო რეგისტრაციას ექვემდებარება, სათანადოდ მიუთითებენ თითოეული საჰაერო ხომალდის მიმართ თავიანთი რიცხვიდან სახელმწიფოს, რომელიც იურისდიქციას ახორციელებს და რეგისტრაციის სახელმწიფოდ წარმოსდგება ამ კონვენციის მიზნებისთვის, და ამცნობს ამას სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას, რომელიც ამ შეტყობინებას დაუგზავნის კონვენციის მონაწილე ყველა სახელმწიფოს.

მუხლი 10

1. ხელშემკვრელი სახელმწიფოები საერთაშორისო სამართლისა და ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად ეცდებიან ყოველგვარი პრაქტიკულად განხორციელებადი ღონისძიებანი მიიღონ პირველ მუხლში მოხსენიებულ დანაშაულობათა აღსაკვეთად.

2. როცა პირველ მუხლში მოხსენიებული ერთ-ერთი დანაშაულის ჩადენის შედეგად ფრენა გადაიდება ან შეწყდება, ნებისმიერი ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც იმყოფებიან საპაეო ხომალდი, მგზავრები ან ეკიპაჟი, ხელს უწყობენ მის მგზავრებსა და ეკიპაჟს რამდენადაც შესაძლებელია მალე განაგრძონ მგზავრობა, და დაუყოვნებლად უბრუნებს საპაეო ხომალდსა და მის ტვირთს კანონიერ მფლობელებს.

მუხლი 11

1. ხელშემკვრელი სახელმწიფოები რაც შეიძლება სრულ სამართლებრივ დახმარებას უწევენ ერთმანეთს სისხლისსამართლებრივ-საპროცესო მოქმედებაში, რომელიც ასეთ დანაშაულთა მიმართ ხორციელდება. ყველა შემთხვევაში გამოიყენება იმ სახელმწიფოს კანონმდებლობა, რომელსაც თხოვნით მიმართეს.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის დებულებანი გავლენას არ ახდენს ნებისმიერ სხვა ორმხრივი თუ მრავალმხრივი ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებებზე, რომელიც მთლიანად ან ნაწილობრივ არეგულირებს ან მომავალში დაარეგულირებს სისხლისსამართლის საქმეებში ერთმანეთის სამართლებრივ დახმარებას.

მუხლი 12

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო, რომელსაც საფუძველი აქვს ივარაუდოს, რომ მოხდება პირველ მუხლში მოხსენიებული ერთ-ერთი დანაშაული, თავისი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად ყოველგვარ არსებულ სათანადო ინფორმაციას აცნობს იმ სახელმწიფოებს, რომლებიც, მისი აზრით, მე-5 მუხლის პირველ პუნქტში მოხსენიებულ სახელმწიფოებს განეკუთვნებიან.

მუხლი 13

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო თავისი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო

ორგანიზაციის საბჭოს რაც შეიძლება სწრაფად აცნობს არსებულ შესაბამის ინფორმაციას, რომელიც ეხება:

a) დანაშაულის გარემოებებს;

b) მე-9 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსორციელებულ მოქმედებებს;

c) ღონისძიებებს, რომლებიც ხორციელდება დამნაშავეს ან საერაულო დამნაშავეს მიმართ და, კერძოდ, შედეგებს, რომლებიც მოჰყვა გადაცემის ან სხვა სამართლებრივ მოქმედებას.

მუხლი 14

1. ორი ან მეტი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ნებისმიერი დავა, რომელიც ამ კონვენციის განმარტებას ან გამოყენებას ეხება, თუ მისი მოგვარება მოლაპარაკების გზით ვერ ხერხდება, ერთ-ერთი მათგანის თხოვნით არბიტრაჟს გადაეცემა. თუ არბიტრაჟის მოწყობის შესახებ თხოვნის დღიდან ექვსი თვის განმავლობაში არბიტრაჟი ვერ მოეწყო, ნებისმიერ მხარეს შეუძლია დავა საერთაშორისო სასამართლოს გადასცეს სასამართლოს სტატუსის შესაბამისად.

2. ყოველ სახელმწიფოს ამ კონვენციის ხელმოწერის ან რატიფიკაციის დროს ან მასთან შეერთებისას შეუძლია გააკეთოს განცხადება იმის თაობაზე, რომ იგი თავისთვის სავალდებულოდ არ თვლის წინა პუნქტის დებულებებს. დანარჩენი ხელშემკვრელი სახელმწიფოები წინა პუნქტის დებულებებს სავალდებულოდ არ ჩათვლიან ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოსთან ურთიერთობაში, რომელმაც ასეთი განცხადება გააკეთა.

3. ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს, რომელმაც განცხადება გააკეთა წინა პუნქტის შესაბამისად, შეუძლია ნებისმიერ დროს უკან წაიღოს ეს განცხადება დემოზიტარ მთავრობათა ნორტიფიკაციის გზით.

მუხლი 15

1. ეს კონვენცია ხელმოსაწერად ღია იქნება მონრეალში 1971 წლის 23 სექტემბრიდან სახელმწიფოებისთვის, რომლებიც 1971 წლის 3-23 სექტემბერს მონაწილეობდნენ მონრეალში გამართულ საჭაერო სამართლის საკითხებზე საერთაშორისო კონფერენციაში

(ნემდგომში — მონრეალის კონფერენცია). 1971 წლის 9 თებერვალს შედგენილი კონვენცია ხელმოსაწერად ღია იქნება ყველა სახელმწიფოსთვის მოსკოვში, ლონდონსა და ვაშინგტონში. ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც ძალაში შესვლამდე, ამ მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, არ მოაწერს ხელს ამ კონვენციას, ნებისმიერ დროს შეუძლია შეუერთდეს მას.

2. ამ კონვენციას რატიფიკაცია უნდა უყონ ხელმომწერმა სახელმწიფოებმა. სარატიფიკაციო სიგელები და შეერთების შესახებ დოკუმენტები შესანახად ბარდება საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის, დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებული სამეფოს და ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობებს, რომლებიც ამით დეპოზიტარ მთავრობებად ინიშნებიან.

3. ეს კონვენცია ძალაში შედის ოცდაათ დღეში იმ თარიღიდან, როცა სარატიფიკაციო სიგელებს ჩააბარებს ათი სახელმწიფო, რომლებმაც ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას და მონაწილეობდნენ მონრეალის კონფერენციაში.

4. დანარჩენი სახელმწიფოებისთვის ეს კონვენცია ძალაში შედის ამ მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად კონვენციის ძალაში შესვლის დღიდან ან ოცდაათ დღეში იმ თარიღიდან, როცა მათი სარატიფიკაციო სიგელები ან შეერთების შესახებ დოკუმენტები ჩაბარდება, იმის მიხედვით, თუ რა უფრო გვიან მოხდება.

5. დეპოზიტარი მთავრობები დაუყოვნებლივ აცნობებენ ყველა ხელმომწერ და შეერთებულ სახელმწიფოს ყოველი ხელმომწერის თარიღს, ყოველი სარატიფიკაციო სიგელის თუ შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად ჩაბარების თარიღს, ამ კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღს, აგრეთვე სხვა შეტყობინებებს.

6. ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ იგი დეპოზიტარმა მთავრობებმა რეგისტრაციაში უნდა გაატარონ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების 102-ე მუხლის შესაბამისად და საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის შესახებ კონვენციის (ჩიკაგო, 1944 წ.) 83-ე მუხლის შესაბამისად.

1. ნებისმიერ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია უარი თქვას ამ კონვენციაში მონაწილეობაზე, რაც წერილობით უნდა ამცნოს დეპოზიტარ მთავრობებს.

2. კონვენციაში მონაწილეობაზე უარი ძალაში შედის ექვსი თვის შემდეგ იმ დღიდან, როცა ასეთი შეტყობინება მიიღეს დეპო-
ზიტარმა მთავრობებმა.

ამის დასტურად ქვემოთ ხელმომწერმა წარმოადგენლებმა, რომლებიც აღჭურვილი არიან თავიანთი მთავრობების ჯეროვანი უფლებამოსილებით, ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას.

დადებულია მონრეალში ათას ცხრაას სამოცდათერთმეტი წლის ოცდასამ სექტემბერს, დედანი შესრულებულია სამ ეგზემპლარად, თითოეული რუსულ, ინგლისურ, ესპანურ და ფრანგულ ენაზე, ამას-
თან ყველა ტექსტი ავთენტურია.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

222 „საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რეს-
პუბლიკიდან დროებითი განვლის და საქართველოს
რესპუბლიკაში უამოსვლის წინაგის შესახებ“ საქართველოს
რესპუბლიკის კანონის გამარტივებული წესით მიღების
თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

„საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რესპუბლიკიდან
დროებითი განვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში უამოსვლის
წესებს შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი მიღებულ
იქნეს გამარტივებული წესით.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ რჩულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

223 საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის წესების შესახებ

თავი I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის შესახებ

საქართველოს მოქალაქეს აქვს საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის უფლება.

ეს უფლება არ შეიძლება შეიზღუდოს გარდა საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

მუხლი 2. კანონის დანიშნულება

საქართველოს მოქალაქეთა საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისა და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის წესების შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის დანიშნულებაა საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპების შესაბამისად უზრუნველყოს საქართველოს მოქალაქის უფლება დროებით დატოვოს თავისი ქვეყანა და თავისუფლად დაბრუნდეს უკან, განსაზღვროს საქართველოს მოქალაქეთა სხვა სახელმწიფოში დროებითი წასვლისა და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის წესი და პირობები, აგრეთვე დაარეგულიროს ამასთან დაკავშირებით წარმოშობილი სხვა ურთიერთობანი.

ეს კანონი არ არეგულირებს საქართველოს მოქალაქის საქართველოს რესპუბლიკიდან სამუდამოდ წასვლის (ემიგრაციის) წესს, აგრეთვე საქართველოს მოქალაქეთა დიპლომატიური ან სამსახურებრივი მიზნით მოგზაურობისა და შესაბამისი პასპორტების გაცემის წესს.

მუხლი 3. საქართველოს მოქალაქეთა საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის მარეგულირებელი საკანონმდებლო აქტები

საქართველოს მოქალაქეთა საქართველოს რესპუბლიკაში დროებითი გასვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის მარეგულირებელი საკანონმდებლო აქტებია ეს კანონი და საქართველოს რესპუბლიკის სხვა საკანონმდებლო აქტები.

თუ საერთაშორისო ხელშეკრულებით, რომელშიც საქართველოს რესპუბლიკა მონაწილეობს, დადგენილია ამ კანონისაგან განსხვავებული წესები, გამოიყენება საერთაშორისო ხელშეკრულების წესები.

მუხლი 4. საქართველოს მოქალაქის მიერ ქონების საზღვარგარეთ გატანის უფლება

საქართველოს მოქალაქეს, რომელიც დროებით გადის საქართველოს რესპუბლიკიდან, უფლება აქვს საზღვარგარეთ გაიტანოს ნებისმიერი მოძრავი ქონება, რომელიც მას აქვს საკუთრების უფლებით ან კანონიერ საფუძველზე გადაცემულია მის მფლობელობაში ან (და) სარგებლობაში, თუ ეს აკრძალული არ არის საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით.

თავი II. საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისა და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლისათვის საჭირო დოკუმენტები

მუხლი 5. საქართველოს მოქალაქის პასპორტი

საქართველოს მოქალაქეები საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებით გადიან და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოდიან პასპორტით, რომელსაც გასცემენ შინაგან საქმეთა სამინისტროს ორგანოები.

პასპორტი ერთიანი ნიმუშისაა და ძალა აქვს საქართველოს რესპუბლიკიდან მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში გასვლისა და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლისათვის.

პასპორტი საქართველოს რესპუბლიკის კუთვნილებაა.

საქართველოს რესპუბლიკის საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესაბამისად, პასპორტის ნაცვლად შეიძლება გაიცეს მისი შემცველი დოკუმენტი.

საქართველოს მოქალაქის პასპორტის გაფორმებისა და გაცემის წესს აღგენს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტი.

მუხლი 6. საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების ვადა საქართველოს მოქალაქის პასპორტს ძალა აქვს გაცემის დღიდან 5 წლის მანძილზე.

საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების ვადის გაგრძელებით დაინტერესებულმა პირმა უნდა მიმართოს საქართველოს რესპუბლიკის დიპლომატიურ ან საკონსულო წარმომადგენლობას, ხოლო საქართველოში ყოფნისას — შინაგან საქმეთა სამინისტროს ორგანოებს.

მუხლი 7. შუამდგომლობა საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემის თაობაზე შუამდგომლობის აღძვრის უფლება აქვს საქართველოს სრულწლოვან და ქმედუნარიან მოქალაქეს. პასპორტის მისაღებად პირმა უნდა წარმოადგინოს საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობა და სახელმწიფო ბაჟის გადახდის ქვითარი.

საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემის თაობაზე შუამდგომლობა დაინტერესებულ პირს შეაქვს საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა ორგანოებში საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის მიერ დადგენილი წესით.

შუამდგომლობაში მითითებული უნდა იყოს ყველა ის მონაცემი, რომლებიც შეიტანება პასპორტში.

შუამდგომლობას უნდა დაერთოს სანოტარო ან მასთან გათანაბრებული წესით დამოწმებული შემდეგი საბუთები:

1. თუ შუამდგომლობის აღმძვრელ პირს თან მიჰყვებიან 14-დან 18 წლამდე არასრულწლოვანი ბავშვები, — მათი წერილობითი თანხმობა კანონიერ წარმომადგენლებთან ერთად გამგზავრებაზე.

2. თუ შუამდგომლობის აღმძვრელ კანონიერ წარმომადგენელს თან მიჰყვებიან არასრულწლოვანი ბავშვები, ხოლო მეორე კანონიერი წარმომადგენელი რჩება საქართველოში, — ამ უკანასკნელის თანხმობა არასრულწლოვანი ბავშვების საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებით გასვლაზე.

მუხლი 8. საქართველოს რესპუბლიკიდან 16 წლამდე და ქმედუუნარო პირების დროებითი გასვლა დაუშვებელია საქართველოს რესპუბლიკიდან 16 წლამდე ბავშვის, აგრეთვე ქმედუუნარო პირის დროებითი გასვლა მისი კანონიერი წარმომადგენლის უნებართვოდ და სრულწლოვანი ქმედუუნარიანი პირის თანხლების გარეშე.

16-დან 18-წლამდე არასრულწლოვანის, თუ იგი არ იმყოფება რეგისტრირებულ ქორწინებაში, საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის საჭიროა მისი კანონიერი წარმომადგენლის თანხმობა.

არასრულწლოვანს, აგრეთვე ქმედუუნარო პირს, რომელსაც საზღვარგარეთ დროებით გამგზავრებისას თან არ ახლავს კანონიერი წარმომადგენლები, ამ უკანასკნელთა შუამდგომლობის საფუძველზე მიეცემა პასპორტი.

არასრულწლოვანი ან ქმედუუნარო პირის საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის საკითხზე კანონიერ წარმომადგენელთა შეუთანხმებლობის შემთხვევაში დავა გადაწყდება სასამართლო წესით.

მუხლი 9. საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემის თაობაზე შუამდგომლობის განხილვის ვადა

საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემის თაობაზე შუამდგომლობა განიხილება ერთი თვის ვადაში ყველა საჭირო საბუთის წარდგენის დღიდან, ხოლო თუ დროებითი გასვლა დაკავშირებულია ქორწინებასთან, მკურნალბასთან, ახლო ნათესავის მძიმე ავადმყოფობასთან ან გარდაცვალებასთან, მემკვიდრეობასთან, საქართველოს მოქალაქის საზღვარგარეთ სასამართლო პროცესში მონაწილეობასთან, ან სხვა მნიშვნელოვან გარემოებებთან. — 3 დღის ვადაში.

მუხლი 10. საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლის უფლების შეზღუდვის საფუძველები

საქართველოს მოქალაქეს შეიძლება უარი ეთქვას საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის საქართველოს მო-

ქალაქის პასპორტის გაცემაზე ან პასპორტის მოქმედების ვადის გასვლაზე, აგრეთვე საზღვრის გადაკვეთაზე იმ შემთხვევაში.

თუ:

1. მის წინააღმდეგ აღძრულია სისხლის სამართლის საქმე;
2. არ მოუბღია სასამართლოს განაჩენით გათვალისწინებული სასჯელი;
3. მის მიმართ აღძრულია სამოქალაქო სამართლის სარჩელი;
4. შეუსრულებელი აქვს სასამართლოს გადაწყვეტილებით დაკისრებული ვალდებულება;
5. წარმოადგენს ყალბ ან ძალის არმქონე საბუთებს;
6. საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

მუხლი 11. სახელმწიფო ორგანოების, ორგანიზაციების, დაწესებულებების და უწყებების მონაცემები საქართველოს მოქალაქის საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებით გასვლასთან დაკავშირებით

საქართველოს მოქალაქის საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებით გასვლასთან დაკავშირებით საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა ორგანოების მოთხოვნის შესაბამისად სახელმწიფო ორგანოები, ორგანიზაციები, დაწესებულებები და უწყებები ვალდებული არიან წარმოადგინონ ამ კანონის მე-10 მუხლში მითითებულ გარემოებათა დამადასტურებელი მონაცემები.

მუხლი 12. სახელმწიფო ბაჟი

საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემის თაობაზე შუამდგომლობის შეტანისას განმცხადებელი იხდის სახელმწიფო ბაჟს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის მიერ დადგენილი ოდენობითა და წესით.

მუხლი 13. საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემაზე, პასპორტის მოქმედების ვადის გაგრძელებაზე და საზღვრის გადაკვეთაზე უარის თქმის გასაჩივრება

დაინტერესებულ პირს, რომელსაც უარი ეთქვა საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემაზე,

პასპორტის მოქმედების ვადის გაგრძელებაზე, საზღვრისა და საზღვარგარეთში მოქმედების ვადის გაგრძელებაზე, უფლება აქვს სასამართლოში გაასაჩივროს აღნიშნული გადაწყვეტილება, გარდა ამ კანონის მე-10 მუხლის პირველი, მე-2, მე-3 და მე-4 პუნქტებით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

მუხლი 14. საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისათვის პასპორტის გაცემის თაობაზე შუამდგომლობის განმეორებითი განხილვა

დინტერესებულ პირს, რომელსაც უარი ეთქვა პასპორტის გაცემაზე, ამავე საკითხზე შუამდგომლობის ხელმეორედ წარდგენის უფლება აქვს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აღარ არსებობს მიზეზი, რომლის გამოც მას უარი ეთქვა პასპორტის გაცემაზე.

მუხლი 15. საქართველოს რესპუბლიკიდან გასვლისას საზღვრის გადაკვეთისათვის სავალდებულო დოკუმენტები

საქართველოს მოქალაქეები საქართველოს რესპუბლიკიდან გასვლისას საზღვრის გადაკვეთისას გადიან საპასპორტო კონტროლს და პასპორტში ან მის შემცველ დოკუმენტში აღინიშნება საზღვრის გადაკვეთის თარიღი.

საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლისას საზღვრის გადასაკვეთად მოქალაქეს უნდა ჰქონდეს იმ სახელმწიფოში შესასვლელი ვიზა, სადაც უშუალოდ მიემგზავრება.

საქართველოს რესპუბლიკის საერთაშორისო ხელშეკრულებების საფუძველზე საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი გასვლა შესაძლებელია უვიზოდაც.

მუხლი 16. საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლა

საქართველოს მოქალაქეს ნებისმიერ დროს უფლება აქვს შემოვიდეს საქართველოს რესპუბლიკაში, რისთვისაც ნებართვა არ სჭირდება.

თავი III. საქართველოს რესპუბლიკიდან გასვლის უფლების რეგულირების განსაკუთრებული შემთხვევები

მუხლი 17. საქართველოს რესპუბლიკიდან გასვლის შეზღუდვა მოქალაქეთა უსაფრთხოების თვალსაზრისით

სხვა სახელმწიფოში საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტს უფლება აქვს საქარ-

თველოს მოქალაქეს, მისი უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მოსახლეობის შეზღუდვას ამ ქვეყანაში გასვლა გარკვეული ვადით. მინისტრთა კაბინეტის დადგენილება ასეთი შეზღუდვის შემოღებისა და გაუქმების თაობაზე უნდა გამოქვეყნდეს.

მუხლი 18. საქართველოს რესპუბლიკიდან სამხედრო მოსამსახურეების გასვლა

საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებით გასული საქართველოს მოქალაქეები, რომლებიც კანონის შესაბამისად ექვემდებარებიან ნამდვილი ვადიანი სამხედრო სამსახურის გავლას, გაწვევის შესახებ შეტყობინების მიღებისთანავე ვალდებული არიან დაუყოვნებლივ ჩამოვიდნენ საქართველოს რესპუბლიკაში ვადიანი სამხედრო სამსახურის გასაველად. ზევადიანი სამსახურის სამხედრო მოსამსახურეები და ოფიცერთა შემადგენლობის პირები პირად საქმეებზე საქართველოს რესპუბლიკიდან მიემგზავრებიან საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის მიერ დადგენილი წესით გაფორმებული ნებართვით.

საქართველოს რესპუბლიკაში საომარი მდგომარეობის, ომის გამოცხადების ან საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტს უფლება აქვს შეზღუდოს წვევამდელთა, რეზერვისტთა და სამხედრო მოსამსახურეთა საქართველოს რესპუბლიკიდან გასვლა.

მინისტრთა კაბინეტის დადგენილება ასეთ შეზღუდვათა შემოღებისა და გაუქმების თაობაზე უნდა გამოქვეყნდეს.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —
სახელმწიფოს მეთაური

ედუარდ შევარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

პახტანგ პოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

224 „საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი განსვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის წესების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი „საქართველოს მოქალაქეების საქართველოს რესპუბლიკიდან დროებითი განსვლის და საქართველოს რესპუბლიკაში შემოსვლის წესების შესახებ“ ამოქმედდეს 1994 წლის 7 თებერვლიდან.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ რჩულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

225 საგადასახადო სისტემის საკითხებზე კანონპროექტთა პაკეტის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

საგადასახადო სისტემის საკითხებზე კანონპროექტების პაკეტი: „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“, „საწარმოთა ქონების გადასახადის შესახებ“, „საწარმოთა მოგების (შემოსავლების) გადასახადის შესახებ“, „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ“, „აქციზების შესახებ“, „დამატებული ღირებულების გადასახადის შესახებ“, „ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის შესახებ“, „ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ“ მიღებულ იქნეს პირველი მოსმენით.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე ვახტანგ რჩულიშვილი.

თბილისი, 1993 წლის 7 დეკემბერი.

226 „კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანის, გატანისა და საკუთრების უფლების გადაცემის აკრძალვისა და აღკვეთის ღონისძიებათა შესახებ“ კარიჯის კონვენციასთან საქართველოს რესპუბლიკის შეერთების თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

შეუერთდეს საქართველოს რესპუბლიკა პარიზის კონვენციას „კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანის, გატანისა და საკუთრების უფლების გადაცემის აკრძალვისა და აღკვეთის ღონისძიებათა შესახებ“.

ეცნობოს ეს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი ვახტანგ ზოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 16 დეკემბერი.

227 კონვენცია კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანის, გატანისა და საკუთრების უფლების გადაცემის აკრძალვისა და აღკვეთის ღონისძიებათა შესახებ

1970 წლის 14 ნოემბერი

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის გენერალურ კონფერენციას, რომელიც 1970 წლის 12-14 ნოემბერს შეიკრიბა პარიზში თავის მე-16 სესიაზე და შეგვახსენა, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს კულტურის დარგში საერთაშორისო თანამშრომლობის პრინციპების დეკლარაციის დებულებებს, რომლებიც გენერალური კონფერენციის მეთოთხმეტე სესიამ მიიღო 1968 წელს, მიაჩნია:

რომ ქვეყნებს შორის კულტურულ ღირებულებათა განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის გავრცელების მიზნით, აღრმავებს კაცობრიობის ცივილიზაციის შესახებ ცოდნას, ამდიდრებს ყველა ხალხის კულტურულ ცხოვრებას და ქვეყნებს შორის ერთმანეთის პატივისცემას და ურთიერთგაგებას იწვევს,

რომ კულტურული ღირებულებანი ხალხთა ცივილიზაციისა და კულტურის ერთ-ერთი ძირითადი ელემენტია და რომ იგი თავის ქეშმარიტ ღირებულებას იძენს მხოლოდ მაშინ, როცა ზუსტად არის ცნობილი მისი შექმნის ადგილი, ისტორია და გარემო,

რომ ყოველი სახელმწიფო მოვალეა დაიცვას თავის ტერიტორიაზე არსებული კულტურული ღირებულებანი ქურდობისაგან, საიდუმლო გათხრებისა და უკანონო გატანისაგან,

რომ ამ საფრთხის აღსაკვეთად საჭიროა ყოველი სახელმწიფო კიდევ უფრო მეტად განიმსკვალოს როგორც საკუთარი კულტურული მონაპოვრის, ასევე ყველა ხალხის კულტურული მონაპოვრის მიმართ ზნეობრივი ვალდებულების შეგნებით,

რომ მუზეუმები, ბიბლიოთეკები და არქივები, რომლებიც კულტურის დაწესებულებებია, უნდა ზრუნავდნენ იმისათვის, რომ მათი კოლექციები საყოველთაოდ აღიარებული ზნეობრივი პრინციპების საფუძველზე იქმნებოდეს,

რომ კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანას, გატანას და საკუთრების უფლების გადაცემას ზიანი მოაქვს ხალხთა შორის ურთიერთგაგებისათვის, რომელსაც ხელს უწყობს იუნესკო, კერძოდ, სთავაზობს დაინტერესებულ სახელმწიფოებს შესაბამის საერთაშორისო კონვენციებს,

რომ ეფექტურობის მიზნით კულტურული მონაპოვრის დაცვა ორგანიზებული უნდა იყოს როგორც ეროვნული, ისე საერთაშორისო მასშტაბით და სახელმწიფოთა მჭიდრო თანამშრომლობას მოითხოვს,

იმის გათვალისწინებით, რომ იუნესკოს გენერალურმა კონფერენციამ 1964 წელს მიიღო ამ საკითხზე რეკომენდაციები და ახალი წინადადებები, რომელთა მიზანია კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანის, გატანისა და საკუთრების უფლების გადაცემის აკრძალვა (სესიის დღის წესრიგის მე-19 პუნქტი),

იუნესკომ თავის მე-15 სესიაზე, გადაწყვიტა, რომ ეს საერთაშორისო კონვენციის საგანი გახდებოდა და 1970 წლის ნოემბერს იღებს ამ კონვენციას.

მუხლი 1

ამ კონვენციის მიზნებისათვის კულტურულ ღირებულებად ითვლება სასულიერო თუ საერო ხასიათის ღირებულებანი, რომლებიც ყოველ სახელმწიფოს მნიშვნელოვნად მიაჩნია არქეოლოგიისათვის, ისტორიამდელი პერიოდისთვის, ისტორიისთვის, ლიტერატურისთვის, ხელოვნებისა და მეცნიერებისთვის და რომლებიც ქვემოთ ჩამოთვლილ კატეგორიებს განეკუთვნება:

a) ფლორისა და ფაუნის, მინერალოგიის, ანატომიისა და იმ ნივთიერების იშვიათი კოლექციები და ნიმუშები, რომლებიც საინტერესოა პალეონტოლოგიისთვის;

b) ღირებულებანი, რომლებიც განეკუთვნება ისტორიას, მათ შორის მეცნიერებისა და ტექნიკის ისტორიას, ომებისა და საზოგადოებათა ისტორიას, აგრეთვე დაკავშირებულია ეროვნული მოღვაწეების, მოაზროვნეების, მეცნიერებისა და მსახიობების ცხოვრებასთან და დიდმნიშვნელოვან ეროვნულ ამბებთან;

c) არქეოლოგიური მონაპოვრების (მათ შორის ჩვეულებრივი და საიდუმლო) და არქეოლოგიური აღმოჩენები;

d) დანაწევრებული მხატვრული და ისტორიული ძეგლების და არქეოლოგიური ადგილების შემადგენელი ნაწილები;

e) 100 წელზე მეტი ხნის ძველებური ნივთები, როგორცაა წარწერები, ნაბეჭდი მონეტები და ბეჭდები;

i) ეთნოლოგიური მასალები;

g) მხატვრული ღირებულებანი, როგორცაა:

I) ნებისმიერი საშუალებითა და ნებისმიერი მასალით ერთიანად ხელით შესრულებული ტილოები, სურათები და ნახატები (ნახაზებისა და ხელით შემკული სამრეწველო ნაწარმის გარდა);

II) ქანდაკების ხელოვნების ორიგინალური ნაწარმოებები ნებისმიერი მასალისგან;

III) ორიგინალური გრაფიურები, ესტამპები და ლითოგრაფია;

IV) ორიგინალური მხატვრული შენარჩევი და მონეტარული ბისმიერი მასალისგან;

h) იშვიათი ხელნაწერები და ინკუნაბულები, ძველი წიგნები, გუჯრები და გამოცემები, რომლებიც განსაკუთრებულ ინტერესს (ისტორიულ, მხატვრულ, სამეცნიერო, ლიტერატურულ და სხვა ინტერესს) იწვევს ცალ-ცალკე და კოლექციებად;

i) საფოსტო მარკები, საგადასახადო და ანალოგიური მარკები, ცალ-ცალკე ან კოლექციებად;

j) არქივები, მათ შორის ფონო, ფოტო და კინოარქივები;

k) 100 წელზე მეტი ხნის ავეჯი და ძველებური მუსიკალური საკრავები.

მუხლი 2

1. ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ცნობენ, რომ კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანა, გატანა და საკუთრების უფლების გადაცემა ამ ღირებულებათა შემქმნელი ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობის გალარობების ერთ-ერთი უმთავრესი მიზეზია და რომ საერთაშორისო თანამშრომლობა ყოველგვარი საფრთხისგან თითოეული ქვეყნის კულტურულ ღირებულებათა დაცვის ერთ-ერთი ყველაზე ქმედითი საშუალებაა.

2. ამ მიზნით მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულია კისრულობენ მათ ხელთ არსებული ყველა საშუალებით წინ აღუდგნენ ამგვარ პრაქტიკას, აღმოფხვრან მისი მიზეზები, აღკვეთონ იგი და ხელი შეუწყონ გამოწვეული ზარალის სათანადო ანაზღაურებას.

მუხლი 3

უკანონოდ ითვლება კულტურულ ღირებულებათა შემოტანა, გატანა და საკუთრების უფლების გადაცემა, თუ ირღვევა წესები, რომლებიც დამკვიდრებულია მონაწილე სახელმწიფოებში ამ კონვენციის შესაბამისად.

მუხლი 4

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ცნობენ, რომ, წინამდებარე კონვენციის მიზნების შესაბამისად, თითოეული სახელმწიფოს კულტურული მემკვიდრეობა შეიცავს ქვემოთ ჩამოთვლილ კატეგორიათა ღირებულებებს:

a) კულტურული ღირებულებანი, რომლებიც შექმნეს მული სახელმწიფოს ცალკეულმა მოქალაქეებმა ან მოქალაქეთა კოლექტივებმა, და კულტურული ღირებულებანი, რომლებსაც დიდი მნიშვნელობა აქვს ამ სახელმწიფოსთვის და ამ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე შექმნეს უცხოელმა მოქალაქეებმა ან მოქალაქეობის არმქონე პირებმა, რომლებიც ამ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ცხოვრობენ;

b) კულტურული ღირებულებანი, რომლებიც აღმოჩენილია ეროვნულ ტერიტორიაზე;

c) კულტურული ღირებულებანი, რომლებიც არქეოლოგიურმა, ეთნოლოგიურმა და საბუნებისმეტყველო ექსპედიციებმა შეიძინეს იმ ქვეყნის კომპეტენტურ ხელისუფალთა თანხმობით, სადაც შეიქმნა ეს ღირებულებანი;

d) კულტურული ღირებულებანი, რომლებიც შექმნილია ნებაყოფლობითი გაცვის შედეგად;

e) კულტურული ღირებულებანი, რომლებიც საჩუქრად მიიღეს ან კანონიერად იყიდეს იმ ქვეყნის კომპეტენტურ ხელისუფალთა თანხმობით, სადაც ეს ღირებულებანი შეიქმნა.

მუხლი 5

უკანონო შემოტანა-გატანისა და საკუთრების უფლების გაცემისაგან თავიანთი კულტურულ ღირებულებათა დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით, ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულიებას კისრულობენ შექმნან თავიანთ ტერიტორიაზე, თითოეული ქვეყნის პირობების შესაბამისად, კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ერთი ან რამდენიმე ეროვნული სამსახური, თუ ასეთი სამსახურები ჯერ შექმნილი არ არის, უზრუნველყონ ისინი ისეთი რაოდენობის კვალიფიციური პერსონალით, რომელიც აუცილებელია ქვემოთ ჩამოთვლილი ფუნქციების ეფექტური განხორციელებისათვის:

a) ხელი შეუწყონ საკანონმდებლო და მარეგლამენტირებელი ტექსტების პროექტების შემუშავებას, რომლებიც უზრუნველყოფენ კულტურული მემკვიდრეობის დაცვას და, კერძოდ, მნიშვნე-

ლოვან კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანა-გატანის და საკუთრების უფლების გადაცემის აღკვეთას;

b) ეროვნული დამცავი რეესტრის ბაზაზე შეადგინონ და განაახლონ სახელმწიფო და კერძო დიდმნიშვნელოვან კულტურულ ღირებულებათა ნუსხა, რომელთა გატანა მნიშვნელოვნად გააღარიბებდა ეროვნულ კულტურულ მემკვიდრეობას;

c) ხელი შეუწყონ კულტურულ ღირებულებათა დაცვისა და პოპულარიზაციისათვის საჭირო სამეცნიერო და ტექნიკური დაწესებულებების (მუზეუმების, ბიბლიოთეკების) არქივების, ლაბორატორიების, სახელოსნოების და სხვათა განვითარებას და შექმნას;

d) კონტროლი დაუწესონ არქეოლოგიურ გათხრებს, უზრუნველყონ გარკვეულ კულტურულ ღირებულებათა დაცვა ch sitn (თავის ადგილას) და დაიცვან ზოგიერთი რაიონი, სადაც გათვალისწინებულია მომავალი არქეოლოგიური გათხრები;

e) დაინტერესებულ პირებს (შემნახველებს, კოლექციონერებს, ანტიკვარიატებსა და სხვებს) შეუდგინონ ამ კონვენციაში ჩამოყალიბებული ეთიკური პრინციპების შესაბამისი წესები და თვალყური ადევნონ მათ შესრულებას;

i) გასწიონ აღმზრდელობითი საქმიანობა, რათა ხალხს გაუღვიძონ და ჩაუნერგონ ყველა სახელმწიფოს კულტურულ მონაპოვართა პატივისცემა და პოპულარიზაცია გაუწიონ ამ კონვენციის ღირებულებებს;

გ) თვალყური ადევნონ, რომ კულტურულ ღირებულებათა დაცვას ყოველ შემთხვევას შესაბამისი გახმაურება მოჰყვეს.

მუხლი 6

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულიებას კისრულობენ:

a) შემოიღონ შესაბამისი მოწმობა, რომლითაც ექსპორტიორი სახელმწიფო დაადასტურებს, რომ გაცემული აქვს ერთი ან რამდენიმე კულტურული ღირებულების გატანის ნებართვა. ეს მოწმობა უნდა დაერთოს ერთ ან რამდენიმე კულტურულ ღირებულებას, რომლებიც არსებული წესების შესაბამისად გააქვთ;

b) აკრძალოს თავისი ტერიტორიიდან იმ კულტურულ ღირებულებათა გატანა, რომლებსაც დართული არ ექნება შემოღების უფლება ბული მოწმობა;

c) სათანადოდ გააცნოს ეს აკრძალვა საზოგადოებრიობას და, კერძოდ, იმ პირთ, რომლებმაც შეიძლება გაიტანონ ან შემოიტანონ კულტურული ღირებულებანი.

მუხლი 7

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულია კისრულობენ:

a) ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად, ყველაფერი იღონონ იმისთვის, რომ აღკვეთონ მათ ტერიტორიაზე არსებული მუზეუმებისა და სხვა ასეთი დაწესებულებების მიერ კონვენციის მონაწილე სხვა სახელმწიფოში შექმნილ იმ კულტურულ ღირებულებათა შექმნა, რომლებიც უკანონოდ შემოიტანეს ქვეყანაში წინამდებარე კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ. ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში, როცა ეს შესაძლებელია, შესთავაზონ ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოს ისეთი კულტურული ღირებულების დაბრუნება, რომელიც უკანონოდ შემოიტანეს ორივე სახელმწიფოში ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ;

d) i) აკრძალონ იმ კულტურულ ღირებულებათა შემოტანა, რომლებიც დაინტერესებულ სახელმწიფოებში ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ მოიპარეს კონვენციის მონაწილე სხვა სახელმწიფოს მუზეუმიდან თუ სასულიერო ან საერო ისტორიული ძეგლიდან ან სხვა ამგვარი დაწესებულებიდან, გაითვალისწინონ, რომ ეს ღირებულება უნდა ირიცხებოდეს ამ დაწესებულების კუთვნილი საგნების ნუსხაში;

ii) მონაწილე სახელმწიფოს მოთხოვნით შესაბამისი ღონისძიებანი იხმარონ ყოველი ისეთი კულტურული ღირებულების მისაგნებად და დასაბრუნებლად, რომლებიც შემოიტანილია ორივე დაინტერესებულ სახელმწიფოში ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, მაგრამ იმ პირობით, რომ მოთხოვნილი სახელმწიფო სამართლიანად უნაზღაურებს ხარჯებს კეთილსინდისიერ მყიდველსა თუ პირს, რომელსაც ნამდვილი უფლება აქვს ამ ღირებულებაზე. ძებნისა და დაბრუნების თაობაზე თხოვნა დიპლომატიური არხებით

იგზავნება. მომთხოვნი მხარე თავის ხარჯზე წარადგენს კონვენციის ტაციის და სხვა საბუთებს, რომლებიც საჭიროა ძებნისა და დაბრუნების თაობაზე მომთხოვნის უფლების დასადგენად. მხარეები ბაჟით თუ სხვა მოსაკრებლებით არ ბეგრავენ კულტურის ღირებულებებს, რომლებიც ამ მუხლის შესაბამისად უბრუნდება პატრონს. ყველა ხარჯს, რომლებიც დაკავშირებული იქნება ერთი ან რამდენიმე აღნიშნული კულტურული ღირებულების დაბრუნებასთან, მომთხოვნი მხარე გაიღებს.

მუხლი 8

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულებას კისრულობენ სისხლის სამართლის ან ადმინისტრაციული სასჯელი დაადონ ყველას, ვინც პასუხს აგებს 6x და 7x მუხლებით გათვალისწინებული აკრძალვების დარღვევისათვის.

მუხლი 9

ამ კონვენციის მონაწილე ყოველ სახელმწიფოს, რომლის კულტურულ მემკვიდრეობას არქეოლოგიური თუ ეთნოლოგიური მასალების მოპარვის საფრთხე ექმნება, შეუძლია მიმართოს სხვა მონაწილე სახელმწიფოებს, რომლებსაც ეს ეხებათ. ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ასეთ შემთხვევაში ვალდებულებას კისრულობენ მონაწილეობა მიიღონ სათანადო კონკრეტული ღონისძიებების, მათ შორის შესაბამისი კონკრეტული კულტურული ღირებულების შემოტანა-გატანისა და საერთაშორისო ვაჭრობისადმი კონტროლის განსაზღვრა-განხორციელების საქმეში შეთანხმებულ საერთაშორისო ძალისხმევაში. შეთანხმებამდე ყოველი დაინტერესებული სახელმწიფო შეძლებისდაგვარად წინასწარ ღონისძიებებს მიმართავს იმისათვის, რომ გამოუსწორებელი ზიანი არ მიადგეს მომთხოვნილი სახელმწიფოს კულტურულ მემკვიდრეობას.

მუხლი 10

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ვალდებულებას კისრულობენ:

a) განათლების, ინფორმაციისა და სიფხიზლის მეშვეობით შეზღუდონ კულტურულ ღირებულებათა გადაზიდვა, რომლებიც უკანონოდ არის გამოტანილი ამ კონვენციის მონაწილე ნებისმიერი სა-

ხელმწიფოებიდან, და თითოეული ქვეყნის პირობების შესაბამისად სისხლის სამართლის სანქციების გამოყენების გზით დაავალონ ანტიკვარებს, რომ აწარმოონ რეესტრი, რომელშიც მიუთითებენ თითოეული კულტურული ღირებულების წარმომავლობას, მიმწოდებლის გვარსა და მისამართს, ყოველი გაყიდული ნივთის აღწერას და ფასს, აგრეთვე კულტურულ ღირებულებათა მყიდველებს შეატყობინონ, რომ შესაძლებელია ამ ღირებულებათა გატანაზე აკრძალვის გავრცელება:

b) საგანმანათლებლო საშუალებების მეშვეობით შექმნან და განავითარონ საზოგადოებრივი აზრი კულტურულ ღირებულებათა მნიშვნელობის შესახებ განამტკიცონ შეგნება იმისა, თუ რა საფრთხეს უქმნის კულტურულ მემკვიდრეობას ქურდობა, ფარული გათხრები და უკანონო გატანა.

მუხლი 11

უკანონოდ ითვლება აგრეთვე კულტურული ღირებულების იძულებითი გატანა და საკუთრების უფლების გადაცემა, როცა ეს უცხო სახელმწიფოს მიერ ქვეყნის ოკუპაციის პირდაპირი თუ ირიბი შედეგია.

მუხლი 12

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები პატივს მიაგებენ კულტურულ მონაპოვრებს იმ ტერიტორიებზე, რომელთა საგარეო ურთიერთობის გაძლიერებისა და პასუხისმგებლობა იკისრეს, და შესაბამის ღონისძიებებს მიმართავენ ამ ტერიტორიებზე კულტურულ ღირებულებათა უკანონო შემოტანა-გატანისა და საკუთრების უფლების გადაცემის ასაკრძალად და აღსაკვეთად.

მუხლი 13

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები, გარდა ამისა, ვალდებულია კისრულობენ თითოეული სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად:

a) ყოველნაირად აღკვეთონ კულტურულ ღირებულებათა საკუთრების უფლების გადაცემა, რომელიც ხელს უწყობს ამ ღირებულებათა უკანონო შემოტანა-გატანას;

b) ყველაფერი იღონონ იმისთვის, რომ მათი კომპეტენტური სამსახურები თანამშრომლობდნენ უკანონოდ გატანილი კულტურის ღირებულებების რაც შეიძლება მალე დაბრუნების მიზნით;

c) ხელი შეუწყონ დაკარგულ ან მოპარულ კულტურულ ღირებულებათა დასაბრუნებლად სარჩელის აღძვრას, როცა ან სარჩელს კანონიერი მესაკუთრე ან მისი სახელით სხვა აღძრავს;

d) ვარდა ამისა, ცნონ ამ კონვენციის მონაწილე თითოეული სახელმწიფოს შეუზღუდავი უფლება იმისა, რომ ზოგიერთ კულტურულ ღირებულებას მისცეს კლასიფიკაცია და გამოაცხადოს გაუსხვისებლად, რის გამოც მათი გატანა შეუძლებელი იქნება, და ხელი შეუწყონ იმას, რომ დაინტერესებულ სახელმწიფოებს დაუბრუნდეთ ადრე გატანილი ამგვარი კულტურული ღირებულებანი.

მუხლი 14

უკანონო გატანა რომ აღიკვეთოს და აღსრულდეს ამ კონვენციის განხორციელებასთან დაკავშირებული ვალდებულებანი, კონვენციის მონაწილე თითოეულმა სახელმწიფომ შეძლებისდაგვარად უნდა გამოუყოს საკმარისი სახსრები კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სამსახურებს და საჭიროების შემთხვევაში შეუძლია შექმნას ზემოხსენებული მიზნებისთვის გათვალისწინებული ფონდები.

მუხლი 15

ეს კონვენცია არანაირად არ უშლის ხელს მონაწილე სახელმწიფოებს დადონ ერთმანეთს შორის საგანგებო შეთანხმებანი ან განაგრძონ უკვე დადებულ შეთანხმებათა გამოყენება იმ კულტურულ ღირებულებათა დასაბრუნებლად, რომლებიც მათი შექმნის ადგილიდან რაიმე მიზეზით გაიტანეს დაინტერესებულ სახელმწიფოებში ამ კონვენციის ძალაში შესვლამდე.

მუხლი 16

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები პერიოდულ მოხსენებებს წარუდგენენ დადგენილი ფორმითა და განსაზღვრულ ვადებში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განათლების, მეცნი-

ერებისა და კულტურის გენერალურ კონფერენციას, გააცნოს და დაეხმოს მის საკანონმდებლო და მარეგლამენტებელ დებულებებს და სხვა დონისძიებებს, რომლებიც განახორციელეს ამ კონვენციის შესრულების მიზნით, აგრეთვე გაუზიარებენ ამ სტროში შექმნილ გამოცდილებას.

მუხლი 17

1. ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოებს შეუძლიათ ტექნიკური ხელშეწყობა სთხოვონ გაერთიანებული ერების განათლებას, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციას, კერძოდ, იმ საკითხებში, რომლებიც ეხება:

- a) ინფორმაციას და განათლებას;
- b) კონსულტაციებსა და ექსპერტთა მხრივ მომსახურებას;
- c) კოორდინაციას და თავაზიან სამსახურს.

2. გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციას შეუძლია თავისი ინიციატივით მოაწიოს კვლევა და გამოაქვეყნოს მონოგრაფიები იმ საკითხებზე, რომლებიც კულტურულ ღირებულებათა უკანონო გატანა-შემოტანას შეეხება.

3. ამ მიზნით გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციას შეუძლია აგრეთვე ითანამშრომლოს ნებისმიერ კომპეტენტურ საზოგადოებრივ ორგანიზაციასთან.

4. გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციას თავისი ინიციატივით შეუძლია მონაწილე სახელმწიფოებს შესთავაზოს წინადადებანი, რომელთა მიზანი იქნება ამ კონვენციის შესრულება.

5. კონვენციის მონაწილე სულ ცოტა ორი სახელმწიფოს თხოვნით, რომელთა შორისაც უთანხმოება წამოიჭრება მისი გამოყენების გამო, იუნესკოს შეუძლია თავისი კეთილი სამსახური შესთავაზოს შეთანხმების მისაღწევად.

მუხლი 18

ეს კონვენცია შედგენილია ინგლისურ, ესპანურ, ფრანგულ და რუსულ ენებზე, თანაც ოთხივე ტექსტს თანაბარი ძალა აქვს.

მუხლი 19

1. ამ კონვენციის რატიფიცირება ან მიღება უნდა მოხდეს გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციის წევრი სახელმწიფოების მიერ მათი კონსტიტუციებით გათვალისწინებული წესით.

2. სარატიფიკაციო სიგელები ან მიღების აქტები შესანახად ჩაბარდება გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორს.

მუხლი 20

1. ამ კონვენციას შეიძლება შეუერთდეს ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციის წევრი არ არის და რომელიც ორგანიზაციის აღმასრულებელი საბჭოსაგან მიიღებს საამისო მიწვევას.

2. შეერთება ხდება გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციის გენერალური დირექტორისთვის შეერთების აქტის შესანახად ჩაბარების მეშვეობით.

მუხლი 21

ეს კონვენცია ძალაში შედის, მესამე სარატიფიკაციო სიგელის, ან მიღებისა თუ შეერთების აქტის ჩაბარებიდან სამი თვის შემდეგ, მაგრამ მხოლოდ იმ სახელმწიფოთა მიმართ, რომლებმაც აღნიშნულ დღეს ან უფრო ადრე ჩააბარეს შესანახად თავიანთი რატიფიკაციის, მიღებისა თუ შეერთების აქტები. ნებისმიერი სხვა სახელმწიფოს მიმართ კონვენცია ძალაში შედის იმ დღიდან სამი თვის შემდეგ, რაც მან შესანახად ჩააბარა რატიფიკაციის, მიღებისა თუ შეერთების თავისი აქტი.

მუხლი 22

ამ კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოები ცნობენ, რომ მისი მოქმედება ვრცელდება არა მარტო მათი მეტროპოლიის ტერიტორიაზე,

რიაზე, არამედ იმ ტერიტორიებზეც, რომელთა საგარეო ურთიერთობისთვისაც ისინი პასუხისმგებელი არიან: ისინი ვალდებული-
ბას კისრულობენ, რატიფიკაციის, მიღებისა თუ შეერთების მო-
მენტში, ან კიდევ უფრო ადრე, თუ საჭირო იქნება, მოეთათბირონ
აღნიშნულ ტერიტორიათა მთავრობებს ან კომპეტენტურ ხელისუ-
ფალთ. რათა უზრუნველყონ კონვენციის განხორციელება ამ ტე-
რიტორიებზე, აგრეთვე აცნობონ გაერთიანებული ერების განათ-
ლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციის გე-
ნერალურ დირექტორს იმ ტერიტორიების შესახებ, სადაც ეს კონ-
ვენცია განხორციელდება. ეს ნოტიფიკაცია ძალაში შედის მისი
მიღების დღიდან სამი თვის შემდეგ.

მუხლი 23

1. ამ კონვენციის მონაწილე ყოველ სახელმწიფოს შეუძლია
გააუქმოს ეს კონვენცია თავისი სახელით ან ნებისმიერი იმ ტერი-
ტორიის სახელით, რომლის საგარეო ურთიერთობისთვისაც იგი პა-
სუხისმგებელია.

2. დენონსაცია ნოტიფიცირდება წერილობითი აქტით, რომე-
ლიც გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულ-
ტურის საკითხთა ორგანიზაციის გენერალურ დირექტორს ბარდება.

3. დენონსაცია ძალაში შედის დენონსაციის შესახებ აქტის
მიღებიდან თორმეტი თვის შემდეგ.

მუხლი 24

1. გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და
კულტურის საკითხთა ორგანიზაციის გენერალური დირექტორი
ორგანიზაციის წევრ-სახელმწიფოებსა და იმ სახელმწიფოებს,
რომლებიც ორგანიზაციის წევრები არ არიან და მე-20 მუხლში
მოიხსენებაან, აგრეთვე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციას აც-
ნობებს, რომ შესაძლებელი აქვს რატიფიკაციის, მიღების-
ა თუ შეერთების ყველა აქტი, რომლებიც მოხსენიებულია მე-19
და მე-20 მუხლებში, აგრეთვე ნოტიფიკაციისა და დენონსაციის აქ-
ტები, რომლებიც მიითვლება 22-ე და 23-ე მუხლებში.

1. ეს კონვენცია შეიძლება გადასინჯოს გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციის გენერალურმა კონფერენციამ, მაგრამ მისი გადასინჯული ტექსტი სავალდებულო იქნება მხოლოდ იმ სახელმწიფოებისთვის, რომლებიც გადასინჯული კონვენციის მხარეები გახდებიან.

2. თუ გენერალური კონფერენცია ამ კონვენციის სრული ან ნაწილობრივი გადასინჯვის შედეგად ახალ კონვენციას მიიღებს და თუ ახალ კონვენციაში სხვა მითითებანი არ შევა, ეს კონვენცია დაიხურება რატიფიკაციისთვის, მიღებისა თუ შეერთებისთვის გადასინჯული ტექსტის შემცველი ახალი კონვენციის ძალაში შესვლის დღიდან.

მუხლი 26

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების 102-ე მუხლის თანახმად, ეს კონვენცია გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის საკითხთა ორგანიზაციის გენერალური დირექტორის თხოვნით რეგისტრაციაში გატარდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სამდივნოში.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

228 საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო სიმბოლო-
კის თაობაზე წინადადებაების მოსამზადებელი სამუ-
შაო ჯგუფის შექმნის შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. შეიქმნას საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო სიმბოლიკის (დროშა, გერბი, ჰიმნი) თაობაზე წინადადებების მოსამზადებელი სამუშაო ჯგუფი.

2. დაევალოთ საქართველოს პარლამენტის კულტურის, ისტორიისა და მემკვიდრეობის დაცვის კომისიებს შეიმუშაონ ერთობლივი ნადავლები საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო სიმბოლიკის მისამზადებელი სამუშაო ჯგუფის შემადგენლობისა და მისი მუშაობის რეგლამენტის შესახებ.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

პახტანგ გოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 16 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

229 საქართველოს პარლამენტის მრავალპარტიულობის, მრავალ-ლოზის, ენერგეტიკის, ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობისა და კომუნალური მეურნეობის კომისიის შემადგენ-ლოგაფი ცვლილების შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

არჩეულ იქნეს პარლამენტის წევრი ზურაბ ქველაძე საქართვე-ლოს პარლამენტის მრეწველობის, მშენებლობის, ენერგეტიკის, ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობისა და კომუნალური მეურნეო-ბის კომისიის წევრად.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

პახტანგ გოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 16 დეკემბერი.

230 „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს პარლამენტის რეკომენდაციის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 იანვრიდან.

2. „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის მიღებასთან დაკავშირებით გაუქმდეს „საგადასახადო სისტემის ზოგადი საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი (საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1991 წ. № 7, მუხ. 480).

3. საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის სამინისტრომ პარლამენტის იურიდიულ, საფინანსო-საბიუჯეტო და მართლწესრიგისა და კანონიერების დაცვის კომისიებთან ერთად ერთი თვის ვადაში მოამზადოს და პარლამენტს განსახილველად წარუდგინოს წინადადებები საქართველოს რესპუბლიკის საკანონმდებლო აქტების ამ კანონთან შესაბამისობაში მოყვანის შესახებ.

4. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა:

ა) ერთი თვის ვადაში უზრუნველყოს თავისი დადგენილებების „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ კანონთან შესაბამისობაში მოყვანა;

ბ) 1994 წლის 1 აპრილამდე მოამზადოს და საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტს განსახილველად წარუდგინოს კანონპროექტი „არასაგადასახადო შემოსავლის შესახებ“.

არასაგადასახადო შემოსავლის შესახებ სათანადო კანონის მიღებამდე საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შენარჩუნებულ იქნეს აღნიშნული შემოსავლის გადახდევინების მოქმედი წესი;

გ) შეიმუშაოს და 1994-95 სასწავლო წლის საშუალო სკოლების პროგრამაში შემოიღოს საგადასახადო კანონმდებლობის კურსი;

დ) გამართოს მოლაპარაკება უცხოეთის სახელმწიფოებთან შემოსავლის (მოგების) და ქონების ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების თაობაზე.

5. საბაჟო გადასახადის, სახელმწიფო ბაჟის, გარემოზე ზეგავლენის მედების გადასახადის, სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადის, საწარმოთა სახელმწიფო რეგისტრაციისათვის და სამეწარმეო საქმიანობას რეგისტრაციისათვის გადასახადის შესახებ კანონების მიღებამდე შენარჩუნებულ იქნეს ამ გადასახადების გადახდევინების მოქმედი წესი, ხოლო „ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის გადასახადის შესახებ“ კანონის მიღებამდე — სატყეო შემოსავლის, წიაღით სარგებლობის გადასახადისა და წყლის გადასახდელის გადახდევინების მოქმედი წესი.

6. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციისა და ფინანსთა სამინისტროებს, სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციას მოამზადონ კომენტარები საგადასახადო კანონთა პაკეტის გამოყენების თაობაზე.

საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა უზრუნველყოს მათი გამოცემა.

7. პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო, მართლწესრიგისა და კანონიერების დაცვის, იურიდიულმა კომისიებმა დაინტერესებულ სამინისტროებთან და უწყებებთან ერთად ორი თვის ვადაში მოამზადონ წინადადებები კონტროლის პალატის, შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის საკონტროლო ფუნქციების დაზუსტებისა და გამიჯვნის შესახებ და წარუდგინონ პარლამენტს განსაზღვრულ ვადაში.

8. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ გამოქვეყნდეს რესპუბლიკურ პრესაში.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი **პახტანაშვილი**.

თბილისი, 1993 წლის 21 დეკემბერი.

231 საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ

„საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი განსაზღვრავს საგადასახადო სისტემის მოწყობის ზოგად პრინციპებს, საქართველოს რესპუბლიკაში გადასახადებს, გადასახადელებს, მოსაკრებლებს და სახელმწიფო ბაჟს, აკრედიტებულ გადახდებებს უფლებებს, ვალდებულებებსა და პასუხისმგებლობას. საქართველოს რესპუბლიკაში ხორციელდება ერთიანი საგადასახადო პოლიტიკა ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების ინტერესების გათვალისწინებით.

თ ა ვ ი I

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საგადასახადო სისტემა, გადასახადები და ბაჟი

საქართველოს რესპუბლიკის საგადასახადო სისტემა მოიცავს საგადასახადო სამსახურის ორგანოებს, საგადასახადო ურთიერთობებს მარეგულირებელ სამართლებრივ ნორმებსა და გადასახადების, მოსაკრებლებისა და ბაჟის სახით საბიუჯეტო სისტემაში აუცილებელი გადასახადების ერთობლიობას.

გადასახადებში და მოსაკრებლებში იგულისხმება საქართველოს რესპუბლიკის საბიუჯეტო სისტემაში და ბიუჯეტგარეშე ფონდებში აუცილებელი ანარიცხები (შენატანები), რასაც გადახდებები იხდიან კანონით გათვალისწინებული წესითა და ვადებში სახელმწიფო და საზოგადოებრივი საჭიროებების დაკმაყოფილების მიზნით.

ბაჟი არის საქართველოს ბიუჯეტში აუცილებელი შენატანები, რომლებსაც იხდიან იურიდიული და ფიზიკური პირები სახელმწიფო ორგანოების მხრივ გაწეული განსაზღვრული მომსახურებისა და ქმედებისათვის ამ კანონითა და საქართველოს რესპუბლიკის სხვა საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული წესით.

მუხლი 2. გადასახადების, მოსაკრებლებისა და ბაჟის შეგროვების უფლება

საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე გადასახადების შეგროვების ან გაუქმების უფლება აქვს საქართველოს პარლამენტს და ამ კანონის შესაბამისად თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაეს საბჭოებსა და ადგილობრივ წარმომადგენლობით ორგანოებს. ამ უფლების განხორციელება ხდება საქართველოს რესპუბლიკის კანონებისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

მუხლი 3. გადასახადის გადამხდელები

გადასახადის გადამხდელები არიან იურიდიული პირები, სხვა კატეგორიის გადამხდელები და ფიზიკური პირები, რომლებსაც საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად ეკისრებათ გადასახადის გადახდა.

ამ მუხლში მითითებულ გადამხდელებს შემდგომში ეწოდება გადასახადის გადამხდელები.

მუხლი 4. გადასახადის გადამხდელთა აღრიცხვა

გადასახადის გადამხდელები ექვემდებარებიან სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციაში აუცილებელ აღრიცხვას გადამხდელის ადგილმდებარეობის ან მათი საქმიანობის ადგილის მიხედვით, ამასთან ბანკები და საკრედიტო დაწესებულებები საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშებს უხსნიან საწარმოებს მხოლოდ საგადასახადო ორგანოში მათი აღრიცხვაზე აყვანის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენის შემდეგ.

საგადასახადო ორგანოში აღრიცხვის უქონლობა ბიუჯეტის წინაშე საგადასახადო ვალდებულების დადგომის მომენტისათვის, თუ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით, განიხილება, როგორც დასაბეგრი ობიექტის დამალვა.

მუხლი 5. გადასახადით დაბეგვრის ობიექტები

გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია მოგება (შემოსავალი), საქონლის ღირებულება, გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის ცალკეული სახეობა, ფასიანი ქაღალდების ოპერაციები, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა, იურიდიულ და ფიზიკურ პირთა

ქონება, იურიდიული მნიშვნელობის მოქმედების შესრულებასთან დაკავშირებით საკანონმდებლო აქტებით განსაზღვრული სხვა ობიექტები.

მუხლი 6. საგადასახადო განაკვეთის დაწესება

1. საგადასახადო განაკვეთებისა და გადასახადის ოდენობას აწესებს საქართველოს პარლამენტი და ამ კანონის შესაბამისად თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში — ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაესი საბჭოები და ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოები.

2. გადასახადის დაბეგვრის რეჟიმის შეცვლა ხორციელდება კონკრეტული გადასახადის შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის მოქმედ კანონმდებლობაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანით.

3. საქართველოს რესპუბლიკის საკანონმდებლო აქტები, რომლებიც არ არის დაკავშირებული საგადასახადო საკითხებთან, არ შეიძლება განსაზღვრავდნენ დაბეგვრის განსაკუთრებულ წესს, გადასახადისაგან განთავისუფლებას ან შეღავათების მინიჭებას.

4. კანონებს, რომლებიც გამოიწვევს გადასახადების ოდენობის შეცვლას, უკუქცევითი ძალა არა აქვთ.

მუხლი 7. გადასახადებისაგან მიღებული სახსრების განაწილება სხვადასხვა დონის ბიუჯეტებს შორის

გადასახადებისაგან მიღებული სახსრების განაწილება სხვადასხვა დონის ბიუჯეტებს შორის ხორციელდება ამ კანონით, „საბიუჯეტო სისტემისა და უფლების შესახებ“ კანონითა და საქართველოს რესპუბლიკის სხვა საკანონმდებლო აქტებით.

მუხლი 8. საგადასახადო შეღავათები

გადასახადებზე საკანონმდებლო აქტებით განსაზღვრული წესითა და პირობებით შეიძლება დადგინდეს შეღავათები:

- ა) გადასახადით დასაბეგრი ობიექტის დაუბეგრავე მინიმუმი;
- ბ) გადასახადით დასაბეგრი ობიექტიდან გარკვეული ელემენტების ამოღება;
- გ) გადასახადის განაკვეთის შემცირება;
- დ) გადასახადით დასაბეგრი ობიექტის შემცირება;
- ე) გადასახადის თანხის შემცირება;

ვ) მიზნობრივი საგადასახადო შეღავათები, საგადასახადო კრედიტებს ჩათვლით (გადასახადების გადავადება);

ზ) საქმიანობის სფეროებზე, ტერიტორიულ ერთეულებსა და დარგებზე;

თ) უცხოური კაპიტალის სტიმულირება;

ი) განათლების, კულტურისა და მეცნიერების სტიმულირება;

კ) ჰუმანური მიზნებისა და ქველმოქმედების სტიმულირება.

ყველა სახის საგადასახადო შეღავათი გამოიყენება მხოლოდ მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

აკრძალულია ინდივიდუალური ხასიათის საგადასახადო შეღავათების მინიჭება.

მუხლი 9. გადასახადის გადამხდელთა პოვალეობანი და საგადასახადო ვალდებულებები

1. გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია:

ა) სწორად გამოიანგარიშოს გადასახადები და დროულად და სრული ოდენობით გადაიხადოს იგი ბიუჯეტში და ბიუჯეტგარეშე ფონდებში;

ბ) აწარმოოს საბუღალტრო აღრიცხვა დადგენილი წესით. შეადგინოს საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის ანგარიშგები. უზრუნველყოს საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობასთან დაკავშირებული საბუღალტრო დოკუმენტაციების შენახვა სულ ცოტა 5 წლის განმავლობაში;

გ) აღმოუჩინოს დახმარება საგადასახადო სამსახურებს შემოწმების ჩატარებისას;

დ) წარუდგინოს საგადასახადო სამსახურებს გადასახადების გამოსაანგარიშებლად და გადასახდელად საჭირო დოკუმენტები და მონაცემები;

ე) შეიტანოს შესწორებები საბუღალტრო ანგარიშგებაში შემოწმებებით გამოვლენილი დამალული ან შემცირებული მოგების (შემოსავლის) თანხის ოდენობით;

ვ) საგადასახადო სამსახურების მიერ ჩატარებული შემოწმების აქტებში მოცემულ ფაქტებთან უთანხმოების შემთხვევაში წარადგინოს წერილობითი ახსნა-განმარტება ამ აქტის ხელის მოწერაზე უარის მოტივებით;

ზ) შეასრულოს საგადასახადო სამსახურების მოთხოვნები მოვლენილი დარღვევების აღმოსაფხვრელად;

თ) დაუშვას სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მუშაკება საწარმოო, სასაწყობო, სავაჭრო, სამსახურებრივი შენობების, სატრანსპორტო საშუალებების, ქონების შენახვისა და გამოყენების ადგილების გამოსაკვლევად, რომლებიც გამოყენებულია სამეწარმეო საქმიანობისათვის და შემოსავლის მისაღებად;

ი) წარუდგინოს საგადასახადო სამსახურებს საგადასახადო შეღავათების დამადასტურებელი დოკუმენტები;

კ) მესაკუთრის (უფლებამოსილი შესაბამისი ორგანოს) ანდა სასამართლოს გადაწყვეტილებით იურიდიული პირის ლიკვიდაციის (რეორგანიზაციის) თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების შესახებ ათი დღის ვადაში აცნობოს საგადასახადო სამსახურებს;

ლ) სწორად დააკავოს საშემოსავლო გადასახადი მათ მიერ ფიზიკურ პირებზე გაცემული შემოსავლიდან და დროულად გადარიცხოს დაკავებული თანხები ბიუჯეტში;

მ) გადასახადის ვადის დადგომამდე ჩააბაროს საგადასახადო დავალება ბანკის შესაბამის დაწესებულებებს გადასახადების ბიუჯეტში გადასარიცხად.

ასეთი ოპერაციების მომსახურებისათვის იურიდიული და ფიზიკური პირები საფასურს არ იხდიან.

2. საგადასახადო ვალდებულებები წარმოიშობა გადასახადის გადამხდელის მიერ მოგების (შემოსავლის) მიღებასთან დაკავშირებით, ან როცა მას კანონიერ საფუძველზე აქვს სხვა დასაბეგრი ობიექტები, რომელთა მიხედვით დაწესებულია ესა თუ ის გადასახადი (ან გადასახადთან გათანაბრებული ბიუჯეტში სავალდებულო გადასახდელი).

3. საგადასახადო ვალდებულებების განსაზღვრის მიზნით საკანონმდებლო აქტებით დგინდება:

- გადასახადის გადამხდელი (გადასახადის სუბიექტი);
- დაბეგვრის ობიექტი;
- დაბეგვრის ერთეული;
- გადასახადის განაკვეთი;

გადახდის ვადები;

გადასახადით დაუბეგრავი შემოსავლის მინიმუმი;

გადასახადის გადამხდელისა და სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის უფლება, მოვალეობა და პასუხისმგებლობა;

საგადასახადო შედეგათები და პრივილეგიები;

ბიუჯეტი, რომლის შემოსავალშიც ჩაირიცხება გადასახადი.

4. ფიზიკური პირის საგადასახადო ვალდებულება წყდება მისი შესრულებით, გადასახადის გაუქმებით ან გადასახადის გადამხდელის გარდაცვალების შემთხვევაში, თუ ვალდებულების შესრულება შეუძლებელია მისი პირადი მონაწილეობის გარეშე, თუ კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დაწესებული.

5. იურიდიული პირისა და ამ სტატუსის არმქონე საწარმოს ვალდებულება გადასახადის გადახდაზე წყდება მათ მიერ გადასახადის გადახდის შემდეგ ან გადასახადის გაუქმებისას. გადასახადის გადახდის უუნარობა არის საფუძველი სამეწარმეო საქმიანობის განმზორციელებელი პირის კანონით დადგენილი წესით გაკოტრებულად ცნობისა. სასამართლო წესით ან მესაკუთრის გადაწყვეტილებით იურიდიული პირის ან იურიდიული პირის სტატუსის არმქონე საწარმოს ლიკვიდაციის შემთხვევაში, გადასახადის ნარჩენზე გადახდის ვალდებულება თავისი მოქმედების პერიოდში ეკისრება სალიკვიდაციო კომისიას.

6. გადამხდელის მიერ თავისი ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში მისი შესრულება უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობით, საფინანსო სანქციებით ამ კანონისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად, აგრეთვე ფულადი და სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობათა დაგირავებით, თავდებობით ან გადამხდელის კრედიტორთა გარანტიებით.

იურიდიული პირისა და იურიდიული პირის სტატუსის არმქონე საწარმოს ლიკვიდაციისას საგადასახადო ვალდებულება ვრცელდება მის ქონებაზე, მემკვიდრეზე ან მესაკუთრეზე.

მუხლი 10. გადასახადის გადამხდელთა უფლებები გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს:

1. ისარგებლოს შეღავათებით გადასახადების გადახდასთან დაკავშირებული კანონმდებლო აქტებით დადგენილი წესით.

2. გაეცნოს საგადასახადო სამსახურების მიერ ჩატარებული შემოწმების აქტებს.

3. წარუდგინოს საგადასახადო სამსახურებს ახსნა-განმარტება გადასახადების გამოანგარიშების, გადახდისა და ჩატარებული შემოწმების აქტებზე.

4. კანონით დადგენილი წესით გაასაჩივროს საგადასახადო სამსახურების გადაწყვეტილებანი და მათი თანამდებობის პირთა მოქმედება.

5. მოითხოვოს ბიუჯეტში ზედმეტად ჩარიცხული თანხების უკან დაბრუნება.

6. კანონმდებლობით დადგენილი სხვა უფლებები.

მუხლი 11. გადასახადის გადამხდელთა პასუხისმგებლობა საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის

1. გადასახადის გადამხდელები პასუხს აგებენ:

ა) მოგების (შემოსავლის) ან დასაბუჯრი სხვა ობიექტების და მალვისათვის და (ან) შემცირებისათვის;

ბ) საბუღალტრო აღრიცხვის არწარმოებისათვის;

გ) საბუღალტრო აღრიცხვის არასწორი წარმოებისათვის;

დ) საბუღალტრო ანგარიშებისა და ბალანსების, გაანგარიშებების, დეკლარაციების, გადასახადებისა და გადასახდელების გამოსაანგარიშებლად საჭირო დოკუმენტებისა და მონაცემების საგადასახადო სამსახურებში წარუდგენლობისათვის, დაგვიანებით წარდგენის ან მისი გაყალბებისათვის;

ე) საბანკო და საკრედიტო დაწესებულებებში გადასახადებისა და გადასახდელების გადასახდელად აუცილებელი დოკუმენტების წარუდგენლობის ან დაგვიანებით წარდგენისათვის;

ვ) საგადასახადო შემოწმების ჩატარებისას საგადასახადო სამსახურებისათვის ხელის შეშლისათვის და შემოწმებით გამოვლენილი დარღვევების აღმოსაფხვრელად საგადასახადო სამსახურების მოთხოვნების შეუსრულებლობისათვის;

ზ) გადასახადების არასწორი გამოანგარიშებისათვის, ვადაზე და სრული ოდენობით გადაუხდელობისათვის;

თ) სახელმწიფო რეგისტრაციის გარეშე სამეწარმეო ნობისათვის, რომელიც სპეციალურ ნებართვას (ლიცენზიას) საჭიროებს;

ი) კანონმდებლობით დადგენილი სხვა სახის დარღვევებისათვის.

2. საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის ვადაზღველთა მიმართ გამოიყენება შემდეგი სახის ფინანსური სანქციები:

ა) დამალული ან შემცირებული მოგების (შემოსავლის) მთელი თანხა, ხოლო სხვა დამალული ან აღურიცხავი დასაბეგრი ობიექტებიდან კანონით განსაზღვრული ვადასახადის თანხის და იმავე ოდენობის ჯარიმის გადახდევინება, ხოლო სანქციის გამოყენების შემდეგ მიმდინარე ან მომდევნო საანგარიშო წლის განმავლობაში ანალოგიური დარღვევების შემთხვევაში — გამოვლენილი მთელი თანხა და ჯარიმა ამ თანხების ორმაგი ოდენობით.

ამ პუნქტით გათვალისწინებული სანქციები გამოიყენება აგრეთვე საგადასახადო განაკვეთებისა და საგადასახადო შეღავათების არასწორად გამოყენების შემთხვევაში.

უცხოური ვალუტით მიღებული მოგების (შემოსავლის) დამალვის ან შემცირების შემთხვევაში, მოგების (შემოსავლის) თანხა გადაიანგარიშება საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კურსის მიხედვით.

დამალულად ან შემცირებულად ითვლება გადასახადით დასაბეგრი ის ობიექტი, რომელიც ასახული არ არის სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოებში წარდგენილ საბუღალტრო ანგარიშებში, ბალანსებში, გაანგარიშებებში და დეკლარაციებში, აგრეთვე საგადასახადო ორგანოებში აღრიცხვის უქონლობა და მიღებული ამონაგების (შემოსავლების), ხარჯებისა და დასაბეგრი ობიექტების დირებულების მოცულობის საბუღალტრო დოკუმენტებში არასწორად აღრიცხვა, რის შედეგად ბიუჯეტში სრული ოდენობით არ ირიცხება გადასახადები და გადასახადელები;

ბ) საგადასახადო ორგანოებში საბუღალტრო ანგარიშებისა და ბალანსების, გაანგარიშებების, დეკლარაციების და გადასახადების გამოსაანგარიშებლად საჭირო სხვა დოკუმენტების არადროუ-

ლი წარდგენისათვის, ფინანსური სანქციის სახით გადასახადების 10 პროცენტის გადახდევინება, ხოლო ამ დოკუმენტების გადასახადო ორგანოებში 30 დღეზე მეტი ხნით წარუდგენლობისათვის გამამხდელს ერიცხება საურავი დოკუმენტების წარუდგენლობის 30 დღეზე მეტი ხნის ყოველი დღისათვის გადასახადის თანხის 3 პროცენტის ოდენობით;

გ) გადასახადის გადასახდელად საბაზკო და საკრედიტო დაწესებულებებში აუცილებელი დოკუმენტების წარუდგენლობისათვის ან დაგვიანებით წარდგენისათვის ჯარიმის გადახდევინება შესაბამისი ვადისათვის გადასახდელი გადასახადის თანხის 10 პროცენტის ოდენობით;

დ) საურავის გადახდევინება დროულად გადაუხდელი თანხის 0,3 პროცენტის ოდენობით, თუ გადასახადის და ბაჟის შესახებ შესაბამისი კანონით გათვალისწინებული არ არის საურავის სხვა ოდენობა, ამასთან დამალული (შემცირებული) დაბეგვრის ობიექტის მიხედვით გაანგარიშებული გადასახადის თანხებზე საურავის დარიცხვა ხდება იმ დროიდან, როცა უნდა გადახდილიყო ეს გადასახადი. საურავის გადახდით გადასახადის გამამხდელი არ თავისუფლდება სხვა სახეობის პასუხისმგებლობისაგან;

ე) აღრიცხვის უქონლობის ყველა ცალკეულ შემთხვევაში რეალიზაციის ეტაპზე სათანადო წესით გაუფორმებელი საქონლის, აგრეთვე შემოწმების დროს გამოვლენილი და დადგენილ ვადებში საბუღალტრო დოკუმენტებში აღურიცხავი მატერიალური ფასეულობებისა და შექმნის დამადასტურებელი დოკუმენტების გარეშე არსებული მატერიალური ფასეულობების მთლიანი ღირებულებების (საბაზრო ფასებით) გადახდევინება;

ვ) საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული სხვა სანქციები.

3. მოგების (შემოსავლის) ან გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების დამალვის ან შემცირებისათვის გადასახადისა და ჯარიმის თანხები, აგრეთვე საგადასახადო კანონმდებლობის სხვა დარღვევებისათვის გათვალისწინებული ფინანსური სანქციები ბიუჯეტში შეიტანება გამამხდელის განკარგულებაში დარჩენილი მოგებიდან (შემოსავლიდან).

4. საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევაში ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ ფინანსურ სანქციებს გამძვინვარება მიმართ ახორციელებენ სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოები. გადასახადის თანხა დამალული ან შემცირებული დასაბეგრი ობიექტის მიხედვით და ჩარიმები საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის გამძვინვარებმა ბიუჯეტში უნდა შეიტანონ 10 დღის ვადაში სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მიერ აქტის შედგენის დღიდან.

საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის დაკისრებული ჩარიმებისა და სხვა ფინანსური სანქციების გადახდისაგან განთავისუფლება დაუშვებელია.

5. საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევაში, სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მიერ ადმინისტრაციული ჩარიმები ეკისრებათ:

ა) საწარმოთა ხელმძღვანელებსა და ინდივიდუალურ მეწარმეებს, რომლებმაც დაარღვიეს სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოებში გადასახადების გამძვინვარებად აღრიცხვაზე აყვანის დადგენილი წესი — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ათმაგი ოდენობით;

ბ) საწარმოთა ხელმძღვანელებსა და ფიზიკურ პირებს, რომლებიც ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას კანონმდებლობით დადგენილი წესით სახელმწიფო რეგისტრაციის გარეშე, ან ეწევიან კანონით აკრძალულ საქმიანობას, აგრეთვე უნებართვოდ ისეთი საქმიანობის განხორციელებისათვის, რომლებიც სპეციალურ ნებართვას (ლიცენზიას) საჭიროებს — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ოცმაგი ოდენობით, ასეთი საქმიანობიდან მიღებული პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) რეალიზაციიდან მიღებული მთელი ამონაგების დადგენილი წესით ბიუჯეტში გადახდევინებით;

გ) ინდივიდუალურ მეწარმეებს და ფიზიკურ პირებს, რომლებმაც ბრალი მიუძღვით შემოსავლებისა და გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტის აღრიცხვის უქონლობაში, ან დადგენილი წესის დარღვევით მის წარმოებაში, აგრეთვე შემოსავლების შე-

სახებ დეკლარაციის საგადასახადო ორგანოებში წარუდგენილ მასა-
 ან დაგვიანებით წარდგენაში და მასში შეტანილი მონაცემების
 მახინჯებაში — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელ-
 ფასის ხუთმაგი ოდენობით, ხოლო ადმინისტრაციული ჩარიმის
 დადებიდან 12 თვის განმავლობაში ანალოგიური დარღვევებისა-
 თვის — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის
 ათმაგი ოდენობით;

დ) საწარმოთა თანამდებობის პირებს, რომლებსაც ბრალი
 მიუძღვით მოგებისა (შემოსავლის) და დაბეგვრის სხვა ობიექტების
 დამალვაში ან შემცირებაში, გადასახადებისა და სხვა სავალდებუ-
 ლო გადასახდელების არასწორ გაანგარიშებაში, მოქალაქეთა შე-
 მოსავლებიდან გადასახადების არასწორად დაკავებაში ან დაკვე-
 ბული თანხების ბიუჯეტში არასრულად და დაგვიანებით გადარი-
 ცხვაში, საბუღალტრო აღრიცხვის უქონლობაში ან დადგენილი
 წესის დარღვევით მის წარმოებაში, საბუღალტრო ანგარიშებისა
 და ბალანსების, საგადასახადო გაანგარიშებების, დეკლარაციებისა
 და გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების გაანგარიშებებთან
 დაკავშირებული სხვა დოკუმენტების წარუდგენლობაში, დაგვი-
 ანებით ან დაუდგენელი ფორმით წარდგენაში, გადასახადის გადასახ-
 დელად საბანკო და საკრედიტო დაწესებულებებში აუცილებელი
 დოკუმენტების წარუდგენლობაში ან დაგვიანებით წარდგენაში —
 კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ათმაგი ოდენ-
 ნობით, ხოლო ადმინისტრაციული ჩარიმის დადებიდან 12 თვის
 განმავლობაში ანალოგიური დარღვევებისათვის — კანონმდებლო-
 ბით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ოცმაგი ოდენობით.

6. საწარმოთა თანამდებობის პირთა ხელფასიდან ადმინისტრა-
 ციული ჩარიმის გადახდევინების შესახებ სახელმწიფო საგადასა-
 ხადო ორგანოების დადგენილების დაწესებულ ვადაში შეუსრუ-
 ლებლობის შემთხვევაში ჩარიმის თანხას საგადასახადო ორგანოები
 საწარმოს ახდევინებენ უდავო წესით შემდგომში დამნაშავე პირი-
 სათვის გადახდევინებით.

ფიზიკური პირების მიერ ადმინისტრაციული ჩარიმების გადა-
 უხდებლობისას ჩარიმის თანხების გადახდევინება ხდება სასამართლო
 წესით.

7. საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევას, რის შედეგადაც არის გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების დიდი ოდენობით დამალვისა და გადაუხდელობის ფაქტები, აგრეთვე საგადასახადო ორგანოების მოთხოვნების შეუსრულებლობას გადასახადის გადახდისაგან თავის არიდების მიზნით, მოსდევს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა:

ა) მოგებისა (შემოსავლის) და გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების დიდი ოდენობით დამალვა (შემცირება) ისჯება ჯარიმით კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ასმაგი ოდენობით;

ბ) მოგებისა (შემოსავლის) და გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების განსაკუთრებით დიდი ოდენობით დამალვა (შემცირება) ან ამ პუნქტით გათვალისწინებული დარღვევის განმეორება, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით სისხლის სამართლის კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად ან ჯარიმით კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის სამასმაგი ოდენობით.

მოგების (შემოსავლის) ან გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების განსაკუთრებით დიდი ოდენობით დამალვად ჩაითვლება მოგების (შემოსავლის) ან გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტის დამალვა, რომელთა მიხედვით გადასახადი აღემატება კანონმდებლობით დადგენილი ათასი მინიმალური ხელფასის ოდენობას, ხოლო თუ გადასახადი აღემატება ხუთასი მინიმალური ხელფასის ოდენობას, მაშინ მოგების (შემოსავლის) ან გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების დამალვა ითვლება დიდი ოდენობით დამალვად.

მუხლი 12. საგადასახადო კანონმდებლობის დაცვისათვის ბანკების, საფინანსო-საკრედიტო დაწესებულებებისა და სხვა საწარმოების თანამდებობის პირთა მოვალეობები და პასუხისმგებლობა

1. ბანკები, საფინანსო-საკრედიტო დაწესებულებები და სხვა საწარმოები ვალდებული არიან:

ა) გადასახადის გადამხდელებს საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშები გაუხსნან მხოლოდ სახელმწიფო საგადასახადო ინსტიტუტებში აღრიცხვაზე აყვანის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენის შემდეგ და აღნიშნული ანგარიშების გახსნის შესახებ 5 დღის ვადაში აცნობონ შესაბამის სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციებს;

ბ) პირველ რიგში შეასრულონ გადასახადის გადამხდელთა მიერ მათი საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშებიდან (მათ შორის სავალუტო ანგარიშიდან) გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახდელების, აგრეთვე ამ კანონითა და სხვა საკანონმდებლო აქტებით ვათვალისწინებული ფინანსური საჩქციებისა და ადმინისტრაციული ჯარიმების ბიუჯეტში გადარიცხვის საინკასო და სხვა დავალებები, საგადასახადო დავალებები ბანკებისა და საკრედიტო დაწესებულებების მიერ მიიღება გადამხდელთა საანგარიშსწორებო და სავალუტო ანგარიშების მდგომარეობის მიუხედავად.

ამავე წესით სრულდება სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების განკარგულება (დავალება) დადგენილ ვადებში შეუტანელი გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების უდავო წესით გადახდენების შესახებ;

გ) ბანკებსა და სხვა საკრედიტო დაწესებულებებს ეკრძალებათ გადამხდელთა მიერ გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების ბიუჯეტში და ბიუჯეტგარეშე ფონდებში გადარიცხვის დავალებების შესრულების დაყოვნება და გადაურიცხავი თანხების საკრედიტო რესურსების სახით გამოყენება. ასეთი ფაქტების დადგენისას ამ დაწესებულებების შემოსავალი საგადასახადო ორგანოების მიერ უდავო წესით ამოიღება საქართველოს რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტში;

დ) კანონმდებლობით ვათვალისწინებულ შემთხვევებში დაუშვან სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოთა მუშაკები გადამხდელთა საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშებზე (მათ შორის სავალუტო ანგარიშზე), შესრულებული (შესასრულებელი) ოპერაციებისა და მათს ანგარიშებზე არსებული ფულადი სახსრების შესამოწმებლად;

ე) სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მითითებების საბაზისად შეწყვიტონ გადამხდელთა საანგარიშსწორებო და ანგარიშებიდან (მათ შორის სავალუტო ანგარიშიდან) ფულადი სახსრების გაცემის, გადარიცხვისა და ჩამოწერის ყველა ოპერაცია, მათ მიერ საგადასახადო კანონმდებლობის გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრის შესახებ საგადასახადო ორგანოების მოთხოვნების შეუსრულებლობის, აგრეთვე შესამოწმებლად ინსპექციის მუშაკების დაუშვებლობის და მათთვის ანგარიშებისა და ბალანსების, გაანგარიშებების, დეკლარაციების და გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების გამომანგარიშებასა და გადახდასთან დაკავშირებული სხვა დოკუმენტების წარუდგენლობის (ან წარდგენაზე უარის თქმის) შემთხვევაში;

ვ) კანონმდებლობით განსაზღვრულ შემთხვევებში სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციებს მოთხოვნისთანავე წარუდგინონ გადამხდელთა საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშებზე (მათ შორის სავალუტო ანგარიშზე) გასულ საანგარიშო პერიოდში შესრულებული ოპერაციებისა და ამ ანგარიშებზე არსებული ფულადი სახსრების მონაცემები.

2. ბანკების, სხვა საფინანსო-საკრედიტო დაწესებულებებისა და მათი თანამდებობის პირთა მიმართ, რომლებიც არ ასრულებენ ამ მუხლის პირველ პუნქტში გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, გამოიყენება შემდეგი სახეობის სანქციები:

ა) ფინანსური სანქციის სახით გადახდევინება;

მათ მიერ ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობის შემთხვევაში გადამხდელთა საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშებზე (მათ შორის სავალუტო ანგარიშზე) შესრულებული გასავლის ოპერაციების საერთო თანხის 10 პროცენტის ოდენობით;

გადამხდელთა საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშებიდან (მათ შორის სავალუტო ანგარიშიდან) გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების, ფინანსური სანქციის (ადმინისტრაციული ჯარიმის) თანხების ჩამოწერის რიგითობის დაუცველობისათვის, აგრეთვე გადამხდელთა ანგარიშებიდან ჩამოწერილი თანხების ბიუჯე-

ტის შემოსავალში (ბიუჯეტგარეშე ფონდში) ჩარიცხვის (გაღ-
რიცხვის) დაყოვნებისათვის და გადამხდელთა საგადასახადო დანაშაუ-
ბების შეუსრულებლობისათვის (დაგვიანებით შესრულებისათვის)
საურავი ჩაურიცხავი (დაგვიანებით ჩარიცხული) თანხის 0,3 პრო-
ცენტის ოდენობით გადახდის ვადის თითოეულ გადაცილებულ
დღეზე. საურავის გადახდა ბანკს ან საკრედიტო დაწესებულებას
არ ათავისუფლებს სხვა სახეობის პასუხისმგებლობისაგან.

ბანკებისა და საკრედიტო დაწესებულებების მიზეზით ბიუ-
ჯეტში დაგვიანებით ჩარიცხულ თანხებზე გადასახადის გადამხდე-
ლებს საურავი არ ერიცხებათ;

ბ) ბანკებისა და სხვა საფინანსო-საკრედიტო დაწესებულებე-
ბის ხელმძღვანელებზე და თანამდებობის პირებზე ადმინისტრა-
ციული ჯარიმის დადება;

ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „ბ“, „გ“ და „დ“ ქვეპუნქ-
ტებით გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობისათვის
— კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ხუთმა-
გი ოდენობით;

ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტით გათვალისწი-
ნებული მოთხოვნის შეუსრულებლობისათვის — კანონმდებლობით
დადგენილი მინიმალური ხელფასის ათმაგი ოდენობით, ხოლო
წლის განმავლობაში ანალოგიური დარღვევის განმეორებისას —
კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ოცმაგი
ოდენობით;

ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტით გათვალისწი-
ნებული მოთხოვნების შეუსრულებლობისათვის — კანონმდებლობით
დადგენილი მინიმალური ხელფასის სამმაგი ოდენობით.

მუხლი 13. სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების უფლე-
ბები, მოვალეობები და პასუხისმგებლობა

სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების უფლებები, მოვა-
ლეობები და პასუხისმგებლობა განისაზღვრება „საქართველოს
რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ“
საქართველოს რესპუბლიკის კანონით.

**გადასახადების სახეობა და სახელმწიფო ხელისუფლების
ორგანოების კომპეტენცია**

მუხლი 14. საქართველოს რესპუბლიკაში მოქმედი გადასახადები

1. საქართველოს რესპუბლიკაში მოქმედებს:

ა) რესპუბლიკური გადასახადები, რომელთა მიხედვით გადასახადით დასაბეგრი ობიექტები, გადასახადის გადამხდელები და დაბეგვრის მეთოდი და გადასახადის განაკვეთები, აგრეთვე სხვადასხვა დონის ბიუჯეტებში გადასახადის თანხების ჩარიცხვის წესი განისაზღვრება საქართველოს რესპუბლიკის საკანონმდებლო აქტებით;

ბ) ადგილობრივი გადასახადები და მოსაკრებლები, რომელთა შემოღება ხდება ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების მიერ.

2. ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაეს საბჭოებსა და ადგილობრივი წარმომადგენლობით ორგანოებს საქართველოს პარლამენტის შესაბამისი დადგენილების შემდეგ, შეუძლიათ თავიანთ ტერიტორიაზე შემოიღონ დამატებითი სახეობის ადგილობრივი გადასახადები და მოსაკრებლები.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილების გარეშე ამ კანონით გაუთვალისწინებელი დამატებითი სახეობის ადგილობრივი გადასახადებისა და მოსაკრებლების შემოღების შემთხვევაში ასეთი სახეობების გადასახადებით და მოსაკრებლებით მიღებული შემოსავალი სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მიერ ამოიღება საქართველოს რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტში.

3. ადგილობრივი გადასახადები და მოსაკრებლები შეიძლება გააუქმოს საქართველოს პარლამენტმა, თუ ისინი ეწინააღმდეგებიან საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობას.

მუხლი 15. რესპუბლიკური გადასახადები

1. რესპუბლიკური გადასახადების გადახდა საქართველოს რესპუბლიკის მთელ ტერიტორიაზე ხდება ერთიანი განაკვეთის მიხედვით.

რესპუბლიკურ გადასახადებს მიეკუთვნება შემდეგნი გადასახადები:

- ა) დამატებული ღირებულების გადასახადი;
- ბ) აქციზი;
- გ) მოგების გადასახადი;
- დ) შემოსავლის გადასახადი;
- ე) ფასიანი ქაღალდებით ოპერაციების გადასახადი;
- ვ) საბაჟო გადასახადი;
- ზ) სატრანზიტო გადასახადი;
- თ) ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის გადასახადი;
- ი) გარემოზე ზემოქმედების გადასახადი;
- კ) მიწის გადასახადი;
- ლ) საწარმოთა ქონების გადასახადი;
- მ) ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადი;
- ნ) ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადი;
- ო) სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადი;
- პ) სახელმწიფო ბაჟი;
- ჟ) საწარმოთა სახელმწიფო რეგისტრაციისა და სამეწარმეო საქმიანობის რეგისტრაციისათვის გადასახადი.

მუხლი 16. ადგილობრივი გადასახადები და მოსაკრებლები

1. ადგილობრივ გადასახადებსა და მოსაკრებლებს მიეკუთვნება:

- ა) საკურორტო გადასახადი;
- ბ) საკურორტო ზონაში საწარმოო დანიშნულების ობიექტების მშენებლობის გადასახადი;
- გ) მიზნობრივი მოსაკრებლები მოქალაქეებიდან და საწარმოებიდან ტერიტორიის კეთილმოსაწყობად, მუნიციპალური პოლიციის (მილიციის) შესანახად და სხვა მიზნებისათვის;
- დ) რეკლამის გადასახადი. გადასახადს იხდიან იურიდიული და ფიზიკური პირები, რომლებიც რეკლამას უწევენ თავიანთ პროდუქციას;
- ე) ავტომობილების გადაყიდვის გადასახადი. ამ გადასახადს იხდიან აღნიშნული საქონლის გადამყიდველი იურიდიული და ფიზიკური პირები;

ვ) ადგილობრივი აუქციონებისა და ლატარიების მოწყობის ნებართვისათვის სალიცენზიო მოსაკრებელი. მოსაკრებელს იხდიან აუქციონების და ლატარიების მომწყობნი;

ზ) ვაჭრობის ნებართვისათვის მოსაკრებელი. მოსაკრებლის გადახდა ხდება ერთ წლამდე ვადით ერთჯერადი ტალონის ან დროებითი პატენტის შექენით;

თ) ავტოტრანსპორტის პარკირებისათვის მოსაკრებელი. მოსაკრებელს იხდიან იურიდიული და ფიზიკური პირები ამ მიზნისათვის სპეციალურად მოწყობილ ადგილებში;

ი) სათამაშო ბიზნესის გახსნისათვის მოსაკრებელი (ნივთობრივი და ფულადი მოგებებით სათამაშო ავტომატებისა და სხვა მოწყობილობების დაყენება, ბანქოს სათამაშო მაგიდების, რულეტებისა და სხვა სათამაშო საშუალებების მოწყობა) მიუხედავად მათი დადგმის ადგილისა. მოსაკრებლის გადამხდელები არიან იურიდიული და ფიზიკური პირები.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“-„ი“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული გადასახადები და მოსაკრებლები მთლიანად ჩაირიცხება შესაბამის ადგილობრივ ბიუჯეტში.

თ ა ვ ი III

დასკვნითი დებულებები

მუხლი 17. გადასახადების გადახდის თანამიმდევრობა

იმ შემთხვევაში, როცა კანონმდებლობის შესაბამისად საწარმოთა მოგება (შემოსავალი) რამდენიმე გადასახადის გადახდის წყაროა, მაშინ გადასახადების გადახდა ხდება შემდეგი თანამიმდევრობით:

1. საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად ხდება ქონებრივი გადასახადების გადახდა.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გადასახადების გადახდილი თანხებით მცირდება გადამხდელთა დასაბეგრი მოგება (შემოსავალი), რის შემდეგ ხდება ადგილობრივი გადასახადების გაანგარიშება და გადახდა, თუ კანონმდებლობით გათვალისწინებულია ასეთი გადასახადების გადახდა.

3. ადგილობრივი გადასახადების გადახდილი თანხები უნდა გადახდეთ დასაბეგრი მოგება (შემოსავალი), რის შემდეგ გაიანგარიშება და გადაიხდებიან ყველა ის სხვა გადასახადი, რომლებიც ბიუჯეტში შეაქვთ მოგების (შემოსავლის) ხარჯზე.

4. მოგებს გადასახადის გადახდა ხდება ამ მუხლით გათვალისწინებული გადასახადების გადახდის შემდეგ დარჩენილი მოგების ხარჯზე.

მუხლი 18. გადასახადების გადახდები და გადახდილი გადასახადების ბიუჯეტიდან დაბრუნების წესი

1. დადგენილ ვადებში ბიუჯეტში შეუტანელი გადასახადის თანხებს, აგრეთვე ჯარიმებს მოგებისა (შემოსავლის) და დაბეგვრის სხვა ობიექტების დამალვისათვის და საურავს გადასახდელის დაგვიანებით შეტანისათვის საწარმოებს ახდებიან უდავო წესით სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების განკარგულების (დავალების) საფუძველზე, ხოლო ფიზიკურ პირებს — სასამართლო წესით.

დადგენილ ვადებში გადაუხდელი (ნარჩენი) გადასახადების საწარმოებისაგან უდავო წესით გადახდებიან შემდეგ გამოყენებული იქნეს ექვსი წლის განმავლობაში ნარჩენების წარმოშობის მომენტიდან.

2. გადასახადის თანხებს, რომელთა გაანგარიშება და გადახდა დადგენილი წესის შესაბამისად ხდება შემოსავლის წყაროს გაცემის ადგილზე და რომელიც დროულად არ არის დაკავებული, მთლიანად არ არის დაკავებული ან არ არის გადარიცხული ბიუჯეტში, სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოები უდავო წესით ახდებიან იმ საწარმოებსა და ორგანიზაციებს, რომლებიც ამ თანხებს უხდიან საწარმოებსა და მოქალაქეებს.

3. გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახდელის მიხედვით ნარჩენების, აგრეთვე ამ კანონითა და სხვა საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული ფინანსური და სხვა სანქციებით დადგენილი თანხების გადახდა გამხდელის მიერ თანხების უქონლობის შემთხვევაში, ხდება მათი ქონების ხარჯზე.

4. გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახადების დადგენილებაზე ფიზიკური პირებისადმი წაყენებული პრეტენზიების გამო სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა 3 წელია.

5. გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების არასწორი გაანგარიშების ან გადახდევინების დადგენილი წესის დარღვევის შედეგად ბიუჯეტში ზედმეტად ჩარიცხული თანხები გადამხდელთა განცხადების საფუძველზე სახელმწიფო სავადასახადო ორგანოების მიერ ხუთი დღის ვადაში ექვემდებარება უკან დაბრუნებას ან მომავალ გადასახდელებში ჩათვლას.

6. ბიუჯეტში ზედმეტად ან არასწორად ჩარიცხული გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების თანხების დაბრუნებაზე (ჩათვლაზე) სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა საწარმოებისათვის ერთი წელია, ხოლო ფიზიკური პირებისათვის (მოქალაქეებისათვის) — სამი წელი ამ თანხების ბიუჯეტში ჩარიცხვის დღიდან, თუ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით.

ზედმეტად ჩარიცხული თანხების დაბრუნების შესახებ განცხადების წარდგენა წყვეტს სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადის მიმდინარეობას.

მუხლი 19. ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილება

1. გადამხდელის მიერ საქართველოს რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ მიღებული მოგების (შემოსავლის) თანხა შეიტანება საქართველოს რესპუბლიკაში დასაბეგრი მოგების (შემოსავლის) საერთო თანხაში და ვაითვალისწინება გადასახადის ოდენობის განსაზღვრის დროს.

საქართველოს რესპუბლიკაში გადასახდელი გადასახადები მცირდება საზღვარგარეთის ქვეყნებში მათი კანონმდებლობის შესაბამისად გადახდილი გადასახადების თანხის ოდენობით. ამასთან შესამცირებელი (ჩასათვლელი) თანხების ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს გადასახადის თანხას, რაც ექვემდებარება საქართველოს რესპუბლიკაში გადახდას საზღვარგარეთ მიღებული მოგების (შემოსავლის) მიხედვით.

ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ აქვეყნებული
სო ხელშეკრულების დადების უფლება აქვს საქართველოს რესპუბ-
ლიკის მინისტრთა კაბინეტს.

მუხლი 20. გადასახადის გადახდის კონტროლი

გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახდელების
სწორად გამოანგარიშების და ბიუჯეტში დროულად გადახდის
კონტროლს ახორციელებენ სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოები
, საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახუ-
რის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონისა და სხვა სა-
კანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

აუდიტორული ორგანიზაციების (აუდიტორების) მიერ გადა-
სახადების გაანგარიშებისა და გადახდის სისწორის შემოწმება
ხდება კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესის შესაბამისად,
ხელშეკრულების საფუძველზე.

მუხლი 21. საერთაშორისო ხელშეკრულებები

თუ საქართველოს რესპუბლიკის საერთაშორისო ხელშეკრუ-
ლებებით დადგენილია საქართველოს რესპუბლიკის საგადასახადო
კანონმდებლობისაგან განსხვავებული წესები, მაშინ გამოიყენება
საერთაშორისო ხელშეკრულებით დადგენილი წესები.

აღნიშნული წესები მოქმედებს საქართველოს რესპუბლიკის
პარლამენტის მიერ საერთაშორისო ხელშეკრულებების რატიფიკა-
ციის შემდეგ.

მუხლი 22. საგადასახადო სამსახურის თანამდებობის პირთა
მოქმედების გასაჩივრება

1. საგადასახადო სამსახურის მიერ არასწორად გადახდევინე-
ბული გადასახადების თანხები და სხვა სავალდებულო გადასახა-
დები ექვემდებარება დაბრუნებას, ხოლო საგადასახადო სამსახუ-
რების და მათი თანამდებობის პირთა მიერ არამართლზომიერი
ქმედებით გადასახადის გადამხდელისათვის მიყენებული ზარალი
(მათ შორის ხელიდან გაშვებული სარგებელი) ანაზღაურდება
დადგენილი წესით.

2. იურიდიული და ფიზიკური პირების მიერ საჩივარი საგა-
დასახადო სამსახურების თანამდებობის პირთა ქმედების გამო წა-

რედგინება იმ საგადასახადო სამსახურებს, რომლებსაც ისინი უშუალოდ ექვემდებარებიან. საჩივრები განიხილება და შესაბამისი გადაწყვეტილება მიიღება მათი შემოსვლის დღიდან არაუგვიანეს ერთი თვის ვადაში. საჩივრების გამო გადაწყვეტილება ერთი თვის ვადაში შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ საგადასახადო სამსახურში.

3. იმ შემთხვევაში, თუ საწარმო არ ეთანხმება ზემდგომი საგადასახადო სამსახურის გადაწყვეტილებას, ამ საწარმომ საკითხის საბოლოო გადაწყვეტისათვის შეიძლება მიმართოს საქართველოს რესპუბლიკის საარბიტრაჟო სასამართლოს.

თუ მოქალაქე არ ეთანხმება ზემდგომი საგადასახადო სამსახურის გადაწყვეტილებას, საგადასახადო სამსახურის თანამდებობის პირთა ქმედებანი შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლო წესით.

4. საჩივრის შეტანა არ აჩერებს საგადასახადო სამსახურების თანამდებობის პირთა გადაწყვეტილებებს; ზემდგომ საგადასახადო სამსახურს, რომელიც საჩივრებს განიხილავს, უფლება აქვს საკითხის გადაწყვეტამდე შეაჩეროს თანხების გადახდევინება.

საგადასახადო სამსახურების თანამდებობის პირთა ქმედების გასაჩივრება, რომელიც დაკავშირებულია ადმინისტრაციულ სასჯელთან, ხდება ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —
სახელმწიფოს მეთაური

ელშარდ შუპარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ვახტანგ გოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 21 დეკემბერი.

232 „საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. „საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 იანვრიდან.

ამ კანონით გათვალისწინებული დებულებები გამოიყენება 1994 წლის პირველი კვარტალისა და მომდევნო საანგარიშო პერიოდის შედეგების მიხედვით ბიუჯეტთან ანგარიშსწორებისას.

2. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა ერთი თვის ვადაში:

ა) უზრუნველყოს თავისი დადგენილებების „საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონთან შესაბამისობაში მოყვანა;

ბ) მიიღოს პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) თვითღირებულებაში შესატანი დანახარჯების შედგენილობისა და ფინანსური შედეგების ფორმირების დებულება;

გ) დაადგინოს რეალიზებულ საქონელზე საბაზრო (საბირჟო) ფასების შესახებ მონაცემების გამოქვეყნების წესი საქონელგაცვლითი ოპერაციების მიხედვით რეალიზაციიდან ამონაგების განსაზღვრისათვის;

დ) განსაზღვროს და პარლამენტს განსახილველად წარუდგინოს ინდუსტრიული ტიპის სასოფლო-სამეურნეო საწარმოთა ნუსხა.

3. მიწის გადასახადის შემოღებამდე საწარმოების მიერ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის რეალიზაციიდან მიღებული მოგება დაიბეგროს „საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად.

4. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციამ შეიმუშაოს და საწარმოებსა და ორგანიზაციებს დაუგ-

ზავნოს სათანადო ნორმატიული დოკუმენტები, რომლებიც რუნველყოფს მოგების გადასახადის გადახდევინებას „საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის შესაბამისად.

5. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი „საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ“ გამოქვეყნდეს რესპუბლიკურ პრესაში.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი ვახტანგ გომეზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 21 დეკემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

233 საწარმოთა მოგების (შემოსავლის) გადასახადის შესახებ

მუხლო 1. გადასახადის გადამხდელები

1. მოგების გადასახადის გადამხდელები არიან:

ა) საწარმოები და ორგანიზაციები (მათ შორის საბიუჯეტო) ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმების მიუხედავად, მათ შორის საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე უცხოური ინვესტიციებით შექმნილი საწარმოები და საერთაშორისო გაერთიანებები და ორგანიზაციები, რომლებიც საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას და წარმოადგენენ იურიდიულ პირებს;

ბ) საწარმოებისა და ორგანიზაციების ფილიალები და სხვა ანალოგიური სახის სტრუქტურული ერთეულები, რომლებსაც არა აქვთ იურიდიული პირის სტატუსი, აქვთ დამოუკიდებელი ბალანსი და ანგარიშსწორების ანგარიში;

გ) სამეურნეო გაერთიანებები და არაკომერციული
ნობის ორგანიზაციები, რომლებიც შემოსავალს ლეზულ
ნეწარმეო საქმიანობიდან.

ამ მუხლში აღნიშნული მოგების გადასახადის გადამხდელები
შემდგომში იწოდებიან „საწარმოებად“.

2. სახელმწიფო სარკინიგზო ტრანსპორტის, კავშირგაბმულო-
ბის და ენერჯისტიკის საწარმოთა ძირითადი საქმიანობის მიხედ-
ვით ბიუჯეტთან ანგარიშსწორება ხდება ცენტრალიზებული წესით.

3. მოგების გადასახადის გადამხდელები არიან აგრეთვე კომ-
პანიები, ფირმები, სხვა ორგანიზაციები, რომლებიც შექმნილია
სხვა სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად და სამეწარმეო
საქმიანობას ეწევიან საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი წარ-
მომადგენლობის მეშვეობით (შემდგომში — უცხოელი იურიდიუ-
ლი პირები).

უცხოელი იურიდიული პირის მუდმივ წარმომადგენლობად
ითვლება საქმიანობის ნებისმიერი მუდმივი ადგილი, რომლის მე-
შვეობითაც უცხოელი იურიდიული პირი საქართველოს რესპუბ-
ლიკაში მთლიანად ან ნაწილობრივ ეწევა სამეწარმეო საქმიანობას.

დაბეგვრის მიზნით უცხოელი იურიდიული პირის მუდმივ
წარმომადგენლობად იგულისხმება ბიურო, კანტორა, სააგენტო,
საქმიანობის ნებისმიერი სხვა ადგილი, რომელიც დაკავშირებულია
ბუნებრივი რესურსების დამუშავებასთან, მშენებლობაში კონტ-
რაქტით გათვალისწინებული სამუშაოს წარმოებასთან, მოწყობი-
ლობის დადგმასთან, მონტაჟთან, აწყობასთან, გამართვასა ან მომ-
სახურებასთან, სხვა სამუშაოთა ჩატარებასთან, აგრეთვე ორგანი-
ზაციები და მოქალაქენი, რომელთაც აქვთ უცხოელი იურიდიული
პირების მიერ მინიჭებული უფლებამოსილება შეასრულონ წარმო-
მადგენლობითი ფუნქციები საქართველოს რესპუბლიკაში.

მუდმივი წარმომადგენლობის მეშვეობით უცხოელი იური-
დიული პირის საქმიანობად არ ჩაითვლება ისეთი საქმიანობა, რო-
გორც არის უცხოელი იურიდიული პირის მიერ თავისთვის სა-
ქონლის შესყიდვა; ნაგებობების გამოყენება მისი კუთვნილი სა-
ქონლის შენახვის, დემონსტრაციის ან მიწოდების მიზნით; კუთვ-

წლი საქონლის შენახვა მხოლოდ მისი შენახვის, დემონსტრაციის და მიწოდების მიზნით; კუთვნილი საქონლის შენახვა სხვა პირების მიერ მათი მხოლოდ გადამუშავების მიზნით; ნაგებობების გამოყენება რეკლამის, ინფორმაციის გაცემის, სამეცნიერო კვლევის ან ნებისმიერი სხვა საქმიანობის მიზნით, რომლებსაც მისი ძირითადი საქმიანობის მიმართ მოსამზადებელი ან დამზმარე ხასიათი აქვს

4. ნებისმიერი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის საწარმოების მიერ წარმოებული სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის რეალიზაციიდან მიღებული მოგება, გარდა ინდუსტრიული ტიპის სასოფლო-სამეურნეო საწარმოებისა, მოგების გადასახადით არ დაიბეგრება.

ინდუსტრიული ტიპის სასოფლო-სამეურნეო საწარმოთა ნუსხას აღგენს საქართველოს პარლამენტი.

მუხლი 2. გადასახადით დაბეგვრის ობიექტი

1. გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია საწარმოს საბალანსო მოგება.

2. საბალანსო მოგება არის პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების), ძირითადი ფონდების, საწარმოს სხვა ქონების რეალიზაციიდან მიღებული მოგებისა (ზარალის) და რეალიზაციის გარეშე ოპერაციებიდან მიღებული შემოსავლის ჯამი ამ ოპერაციებზე გაწეული ხარჯების გამოკლებით.

3. პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) რეალიზაციიდან მიღებული მოგება (ზარალი) განისაზღვრება, როგორც სხვაობა დამატებული ღირებულების გადასახადისა და აქციზის გარეშე პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) რეალიზაციიდან მიღებულ ამონაგებსა და მის წარმოებასა და რეალიზაციაზე გაწეულ იმ ხარჯებს შორის, რაც მიეკუთვნება პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) თვითღირებულებას.

4. დაბეგვრის მიზნით საწარმოს ძირითადი ფონდებისა და სხვა ქონების რეალიზაციიდან მიღებული მოგების განსაზღვრისას გაითვალისწინება სხვაობა გასაყიდ ფასსა და დადგენილი წესით ინფლაციის ინდექსით (აფასების კოეფიციენტით) გადიდებული ამ ფონდებისა და ქონების პირვანდელ ან ნარჩენ ღირებულებას შორის.

ამასთან ქონების პირვანდელი ღირებულება არ გამოეყენება ძირითადი ფონდების, არამატერიალური აქტივებისა და სწრაფცვითადი საგნების მიმართ.

5. იმ საწარმოთათვის, რომლებიც პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) რეალიზაციას ახდენენ (ან ცვლიან) თვითღირებულებაზე დაბალი ფასებით, დაბეგვრის მიზნით რეალიზაციიდან მიღებულ ამონაგებში იგულისხმება გარიგების ღირებულება, რომელიც განისაზღვრება მათი იმ საბაზრო ფასებით (მათ შორის ბირჟებზე), რომლებიც გამოყენებული იყო ანალოგიურ პროდუქციაზე (სამუშაოზე, მომსახურებაზე) გარიგების შესრულების დღისათვის.

6. რეალიზაციის გარეშე ოპერაციებიდან შემოსავლის (ხარჯების) შემადგენლობაში შედის: შემოსავალი, რომელიც მიიღება ერთობლივ საწარმოებში და სამეურნეო ამხანაგობებში წილობრივი მონაწილეობით, ქონების იჯარით ვაცემით, საწარმოს კუთვნილი აქციების, ობლიგაციებისა და სხვა ფასიანი ქაღალდების დივიდენდები (პროცენტები), პაიზე შემოსავალი, აგრეთვე სხვა შემოსავალი (ხარჯები) იმ ოპერაციებიდან, რომლებიც უშუალოდ დაკავშირებული არ არის პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) წარმოებასა და რეალიზაციასთან. ეკონომიკური სანქციების და ზარალის ანაზღაურების სახით მიღებული და გადახდილი თანხების ჩათვლით.

რეალიზაციის გარეშე ოპერაციებიდან შემოსავალში შედის აგრეთვე ერთობლივი საქმიანობის არარსებობისას სხვა საწარმოებიდან უსასყიდლოდ მიღებული თანხები (იმ სახსრების გამორიცხვით, რაც დამფუძნებლების მიერ საწარმოების საწესდებო ფონდებში ჩაირიცხება კანონმდებლობით დადგენილი წესით).

საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად ეკონომიკური სანქციების სახით ბიუჯეტებში შეტანილი თანხები არ ჩაითვლება არასარეალიზაციო ოპერაციების ხარჯებში და იგი მიეკუთვნება საწარმოს განკარგულებაში დარჩენილ მოგებას.

7. უცხოური ვალუტით მიღებული შემოსავალი დაიბეგრება საქართველოს რესპუბლიკაში მიმოქცევაში არსებული ვალუტით

მიღებულ სხვა ამონაგებთან ერთად; ამასთან, უცხოური ვალუტით მიღებული შემოსავალი გადაიანგარიშება საქართველოს რესპუბლიკაში მიმოქცევაში არსებულ ვალუტაზე საწარმოს მიერ რეალიზაციის დღისათვის და საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის მიერ განსაზღვრული კურსის მიხედვით.

8. ბირჟებისათვის დაბეგვრის ობიექტია მოგება, რომელიც მიღებულია საბროკერო ადგილების იჯარით გაცემითა და გაყიდვით, ბირჟაზე საქონლის, ფასიანი ქაღალდების, ვალუტისა და სხვა ქონების ყიდვა-გაყიდვის გარიგებების გზით, აგრეთვე სხვა სახეობის სამეწარმეო საქმიანობიდან.

მუხლი 3. დასაბეგრი მოგების გამოანგარიშების წესი

1. დასაბეგრი მოგების გამოანგარიშების მიზნით საბალანსო მოგება მცირდება:

- ბიუჯეტში სავალდებულო გადასახდელებით, რომელთა გადახდა ხდება მოგებიდან მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად;
- კაზინოდან, სამორინოებიდან და სხვა სახის სათამაშო ბიზნესიდან მიღებული შემოსავლით (იჯარიდან და ქონების გამოყენების სხვა სახეობიდან შემოსავლის ჩათვლით), ვიდეოსალონებიდან (ვიდეო ჩვენებიდან), ვიდეო და აუდიოკასეტების გაქირავებიდან და მათზე ჩანაწერებიდან მიღებულ ამონაგებსა და მათზე გაწეულ ხარჯებს (შრომის ანაზღაურების ხარჯების ჩათვლით) შორის სხვაობით;

საწარმოთა კუთვნილი აქციებიდან, ობლიგაციებიდან და სხვა ფასიანი ქაღალდებიდან მიღებული დივიდენდებით და პროცენტებით;

შემოსავლით, რომელიც მიიღება სხვა საწარმოებში წილობრივი მონაწილეობით, საქართველოს რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ მიღებული შემოსავლის გარდა;

სადაზღვევო ორგანიზაციებიდან მიღებული ქონების სადაზღვევო საზღაურის თანხებით;

ღია პოენდებზე, სტადიონებზე, სპორტის სასახლეებში და სხვა შენობებში (რომელთა ადგილების რაოდენობა აღემატება ორი ათასს) გამართული მასობრივი საკონცერტო სანაწარმოებრივი ღონისძიებებიდან მიღებული მოგებით.

2. დასაბეგრი მოგების გაანგარიშების დროს საბალანსო მითითებებში მცირდება სარეზერვო ან ანალოგიური დანიშნულების ფონდებში ანარიცხების თანხით, რომელთათვისაც საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით გათვალისწინებულია ასეთი ფონდების შექმნა, მაგრამ არა უმეტეს ფაქტიურად შევსებული საწესდებო ფონდის 25 პროცენტისა და საბალანსო მოგების 50 პროცენტისა.

ასეთი საწარმოების ლიკვიდაციის შემთხვევაში მათი სარეზერვო ფონდის გამოუყენებელი თანხა დაიბეგრება დადგენილი განაკვეთით.

3. საბიუჯეტო დაწესებულებები, სამეურნეო გაერთიანებები და არაკომერციული ორგანიზაციები, რომლებსაც აქვთ შემოსავალი სამეწარმეო საქმიანობიდან, გადასახადს იხდიან ამ საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლისა და მასზე გაწეულ ხარჯებს შორის სხვაობიდან.

4. მოგების გადასახადით დაბეგვრის შემდეგ საწარმოთა განკარგულებაში არსებული სახსრები, რომლებიც საწარმოების მიერ გაერთიანდება ერთობლივი საქმიანობისათვის, აგრეთვე მოქალაქეების ნებაყოფლობითი შეწირულობანი და შენატანები გადასახადით არ იბეგრება.

ამასთან დაბეგვრის ობიექტად ჩაითვლება ამ სახსრების გამოყენების შედეგად მიღებული მოგება.

მოგება, რომელიც მიღებულია სრული ან შერეული (კომანდიტური) სამეურნეო ამხანაგობების მიერ გადასახადით დაბეგვრამდე, ნაწილდება ამხანაგობის წევრებზე მათ მიერ დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე, განაწილების შედეგად იურიდიული პირის სტატუსის მქონე ამხანაგობის წევრის მიერ მიღებული მოგება ჩაირთვება რეალიზაციის გარეშე შემოსავალში და დაიბეგრება საბალანსო მოგების შემადგენლობაში მოგების გადასახადის დადგენილი განაკვეთით.

მუხლი 4. უცხოელი იურიდიული პირის მოგების განსაზღვრის თავისებურებანი

უცხოელი იურიდიული პირის დასაბეგრი მოგების განსაზღვრისას გაითვალისწინება მისი ფორმირების შემდეგი თავისებურებანი:

ა) დაბეგვრას ექვემდებარება უცხოელი იურიდიული მოგების მხოლოდ ის ნაწილი, რომელიც მიიღება საქართველოს რესპუბლიკაში საქმიანობიდან. ვადასახადით დაბეგვრას არ ექვემდებარება უცხოელი იურიდიული პირის მოგების ნაწილი, რომელიც მიღებულია საგარეო სავაჭრო ოპერაციებიდან, რომლებიც აღნიშნული იურიდიული პირის სახელით განხორციელებულია საქართველოს რესპუბლიკაში პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) შესყიდვასთან დაკავშირებით, აგრეთვე საქართველოს რესპუბლიკაში საქონლის (სამუშაოს, მომსახურების) საქონელგაცვლითი და საექსპორტო ოპერაციები, რომელთა დროს საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით აღიარებული პირი ხდება პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) მესაკუთრე საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საზღვრების გადაკვეთამდე, გარდა საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე გაყიდული პროდუქციიდან მიღებული მოგებისა, რომელიც ეკუთვნის უცხოელ იურიდიულ პირს ან მის მიერ იჯარით აღებულ საწყობებს;

ბ) იმ შემთხვევაში, როდესაც უცხოელი იურიდიული პირი თავის საქმიანობას ეწევა არა მარტო საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, არამედ მისი საზღვრების ფარგლებს გარეთაც და ამასთან არ აწარმოებს ცალკე მოგების აღრიცხვას, რომელიც საშუალებას არ იძლევა განისაზღვროს მუდმივი წარმომადგენლობის მიერ გაწეული საქმიანობის შედეგად მიღებული მოგება, მოგების თანხა შეიძლება განისაზღვროს ვადასახადის ვადასაღებლთან და იმ საგადასახადო ორგანოსთან შეთანხმებული გაანგარიშების საფუძველზე, რომელიც აკონტროლებს მის ბიუჯეტში გადახდას.

საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მუდმივი წარმომადგენლობის საქმიანობის შედეგად მიღებული მოგება შეიძლება განისაზღვროს იურიდიული პირის მიერ მთელი საქმიანობიდან მიღებულ ამონაგებში საქართველოს რესპუბლიკაში პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) რეალიზაციის საერთო ამონაგების წვედრითი წილის, აგრეთვე უცხოელი იურიდიული პირის მიერ გაწეულ საერთო ხარჯებში საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე განხორციელებულ საქმიანობასთან დაკავშირებული ხარჯების

ხვედრითი წილის ან უცხოელი იურიდიული პირის საერთო ფონდის სონალის რაოდენობაში საქართველოს რესპუბლიკაში დამსახურებული პერსონალის ხვედრითი წილის მიხედვით;

გ) იმ შემთხვევაში, თუ არ ხერხდება საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე უცხოელი იურიდიული პირის მიერ მიღებული მოგების განსაზღვრა, საგადასახადო ორგანო გაიანგარიშებს მოგებას საერთო შემოსავლის საფუძველზე ან გაწეული ხარჯების მიხედვით რენტაბელობის 25%-ის ნორმიდან გამომდინარე.

მუხლი 5. დანახარჯები, რომლებიც შედის პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) თვითღირებულებაში

პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) თვითღირებულებაში შესატანი დანახარჯები განისაზღვრება საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის მიერ დამტკიცებული პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) თვითღირებულებაში შესატანი დანახარჯების შემადგენლობის და მოგების დაბეგვრის დროს ფინანსური შედეგების ფორმირების დებულებით.

მუხლი 6. გადასახადის განაკვეთები

მოგების გადასახადის განაკვეთი განისაზღვრება 20 პროცენტის ოდენობით.

სამრეწველო და სამშენებლო საწარმოებისათვის გადასახადის განაკვეთი მცირდება 10 პუნქტით, ხოლო ბანკების, საკრედიტო დაწესებულებების, სადაზღვევო ორგანიზაციებისათვის იზრდება 15 პუნქტით.

მუხლი 7. საგადასახადო შეღავათები

1. გადასახადის გადახდისაგან თავისუფლდებიან:

ა) საპროთეზო-ორთოპედიული საწარმოები;

ბ) ინვალიდთა საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, მათი დაწესებულებები, სასწავლო-სამრეწველო საწარმოები და გაერთიანებები;

გ) ინვალიდებისათვის და ინვალიდთა რეაბილიტაციისათვის საჭირო ტექნიკური საშუალებების წარმოებიდან მიღებული მოგება;

დ) საქართველოს საპატრიარქო (მათ შორის სასულიერო წევლები), აგრეთვე საპატრიარქოს მიერ საკუთარი სახსრებით შექმნილი საეკლესიო დანიშნულების პროდუქციის მწარმოებელი საწარმოები;

ე) თავდაცვის ფონდი.

2. ახლად შექმნილი ყველა საწარმო (გარდა სახელმწიფო და მუნიციპალური საწარმოების პრივატიზაციის პროცესში გამოყოფის ან დაყოფის გზით შექმნილი საწარმოებისა) სახელმწიფო რეგისტრაციის მომენტიდან ერთი წლის განმავლობაში თავისუფლდება მოგების გადასახადის გადახდისაგან, ხოლო მომდევნო ორი წლის განმავლობაში გადასახადის განაკვეთი უმცირდებათ 50 პროცენტით.

იმ შემთხვევაში, როცა საწარმო საქმიანობას წყვეტს ოთხი წლის ვადის გასვლამდე, მაშინ გადასახადის თანხა გაიანგარიშება გადასახადის სრული განაკვეთით მისი საქმიანობის მთელ პერიოდში.

აღნიშნული შეღავათი არ ვრცელდება ბანკებზე, საკრედიტო დაწესებულებებზე, სადაზღვევო და საშუამავლო ორგანიზაციებზე, აგრეთვე მოქმედი სახელმწიფო საწარმოების, მათი ფილიალებისა და სტრუქტურული ქვედანაყოფების ბაზაზე შექმნილ სახელმწიფო საწარმოებზე.

3. მოგების გადასახადის გამოანგარიშებისას დასაბევრი მოგება მცირდება იმ ფაქტიური დანახარჯების თანხებით, რომელიც გაწეულია საწარმოს განკარგულებაში დარჩენილი მოგებიდან, კერძოდ:

ა) საწარმოო დანიშნულების ობიექტების კაპიტალური დაბანდების დაფინანსებაზე (ახალი მშენებლობა, გაფართოება, რეკონსტრუქცია, ტექნოლოგიური გადაიარაღება), მათ შორის საკუთარი სარგებლობისათვის გამომთვლელი ტექნიკისა და კავშირგაბმულობის საშუალებების შეძენაზე.

ეს შეღავათი ენიჭებათ იმ საწარმოებს, რომლებიც ავითარებენ საკუთარ საწარმოო ბაზას საანგარიშო პერიოდში დარიცხული ცვეთის (ამორტიზაციის) თანხების სრულად გამოყენების შემდეგ;

ბ) სტიქიურ უბედურებათა სალიკვიდაციოდ, ფუნდამენტური სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების განვითარებაზე, ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა დაცვასა და რესტავრაციაზე, საქველმოქმედო ფონდებში, აგრეთვე ჯანმრთელობის დაცვის ობიექტების, ხანდაზმულთა და ინვალიდთა სახლების, საბავშვო სკოლამდელი დაწესებულებების, საბავშვო ბანკების, კულტურის, სპორტისა და განათლების ობიექტების შენახვაზე, მაგრამ არა უმეტეს დასაბეგრი მოგების 10 პროცენტისა.

აღნიშნული ფონდები, საწარმოები, ორგანიზაციები და დაწესებულებები, რომლებმაც მიიღეს ეს თანხები, საანგარიშო წლის დამთავრების შემდეგ თავიანთი ადგილმდებარეობის მიხედვით საგადასახადო ორგანოებს წარუდგენენ თანხების მიღებისა და მათი ხარჯვის ანგარიშს. ამ თანხების არაღანიშნულებისამებრ გამოყენების შემთხვევაში, იგი ამოიღება საქართველოს რესპუბლიკურ ბიუჯეტში არსებული წესების შესაბამისად.

4. საწარმოებში, რომლებმაც წლიური საბუღალტრო ანგარიშის მიხედვით წინა წელს ზარალი ნახეს, გადასახადისაგან თავისუფლდება მოგების ის ნაწილი, რომელიც მიმართულია მის დასაფარავად შემდგომი ხუთი წლის განმავლობაში (იმ პირობით, თუ ამ მიზნებისათვის სრულად არის გამოყენებული სარეზერვო და სხვა ანალოგიური დანიშნულების ფონდები, რომელთა შექმნა გათვალისწინებულია კანონმდებლობით).

აღნიშნული შეღავათები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს გადახდის უუნარო საწარმოს მიმართ.

5. ამ მუხლის მე-3 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტითა და მე-4 პუნქტით გათვალისწინებულმა შეღავათებმა გადასახადის ფაქტიური თანხა, რომელიც გამოანგარიშებულია შეღავათების გაუთვალისწინებლად, არ უნდა შეამციროს 70 პროცენტზე მეტად.

მუხლი 8. გადასახადის განაკვეთების და შეღავათების შემადგენლობის შეცვლის წესი

მოგების გადასახადის განაკვეთების ოდენობა და საგადასახადო შეღავათების შემადგენლობა, რაც გათვალისწინებულია ამ კანონით, შეიძლება შეიცვალოს საქართველოს რესპუბლიკის მომავალი საფინანსო წლის ბიუჯეტის დამტკიცების დროს.

მუხლი 9. გადასახადის გაანგარიშების წესი და ვადები

1. გადასახადის თანხა ვადამხდელების მიერ დამოუკიდებლად განისაზღვრება ამ კანონის შესაბამისად საბუღალტრო აღრიცხვის და ანგარიშგების საფუძველზე.

2. საწარმოები ყოველი კვარტალის მომდევნო თვის 20 რიცხვამდე საგადასახადო ორგანოებს სპეციალური ფორმით წარუდგენენ ფაქტობრივი მოგების ცნობას, მოგების გადასახადში დაწესებული შეღავათებისა და დადგენილი განაკვეთების გათვალისწინებით. ბიუჯეტის კუთვნილი გადასახადის თანხა განისაზღვრება ადრე დარიცხული გადასახადების გათვალისწინებით.

3. სახელმწიფო საწარმოებისა და მათი სტრუქტურული ქვედანაყოფების ბაზაზე შექმნილი საიჯარო საწარმოებისათვის დადგენილი განაკვეთებით გამოანგარიშებული მოგების გადასახადის თანხა მცირდება საიჯარო გადასახადის თანხით (მის შემადგენლობაში შემავალი საამორტიზაციო ანარიცხების გამოკლებით), რომელიც ექვემდებარება ბიუჯეტში შეტანას არსებული წესების შესაბამისად.

4. გადასახადის გაანგარიშება განვლილი წლის მანძილზე ფაქტობრივად მიღებული მოგებიდან ხდება საბუღალტრო ანგარიშის (ბალანსის) საფუძველზე.

5. კვარტალური ცნობების მიხედვით გადასახადის გადახდა ხდება ხუთი დღის ვადაში ცნობების წარდგენის დადგენილი დღიდან, ხოლო წლიური გაანგარიშების მიხედვით — ათი დღის ვადაში წლიური საბუღალტრო ანგარიშების წარდგენის დადგენილი დღიდან.

6. მოგების გადასახადის ვადამხდელები თავიანთი ადგილმდებარეობის მიხედვით საგადასახადო ორგანოებს წარუდგენენ საბუღალტრო ანგარიშებსა და ბალანსებს საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესით და ვადებში და მოგების გადასახადის თანხის გაანგარიშებებს სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის მიერ დამტკიცებული ფორმით.

7. ბიუჯეტში ზედმეტად ჩარიცხული გადასახადის თანხა ჩითვლება მორიგი გადასახდელების ანგარიშში ან უბრუნდება გა-

დამხდელს ხუთი დღის ვადაში მისი წერილობითი
მიღების დღიდან.

8. უცხოელი იურიდიული პირის მოგების გადასახადი გაიანგარიშება დაწესებული შეღავათების გათვალისწინებით, დასაბეგრი მოგების ოდენობიდან და გადასახადის განაკვეთიდან გამომდინარე.

უცხოელი იურიდიული პირის მოგების გადასახადის გაანგარიშება ხდება ყოველწლიურად საგადასახადო ორგანოს მიერ მუდმივი წარმომადგენლობის ადგილმდებარეობის მიხედვით.

გაანგარიშებული გადასახადის თანხაზე გადამხდელს ეძლევა საგადასახადო შეტყობინება საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის მიერ დამტკიცებული ფორმის მიხედვით.

უცხოელი იურიდიული პირი ექვემდებარება აღრიცხვას საგადასახადო ორგანოში მუდმივი წარმომადგენლობის ადგილმდებარეობის მიხედვით.

9. უცხოელი იურიდიული პირი, რომელიც საქართველოში ეწევა საქმიანობას, საანგარიშოს მომდევნო წლის არაუგვიანეს 15 აპრილისა, საგადასახადო ორგანოს წარუდგენს საქართველოში საქმიანობის ანგარიშს და დეკლარაციას შემოსავლის შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის მიერ დამტკიცებული ფორმის მიხედვით. კალენდარული წლის დამთავრებამდე საქმიანობის შეწყვეტისას აღნიშნული დოკუმენტები წარუდგენილ უნდა იქნეს თვის განმავლობაში მისი შეწყვეტის დღიდან.

10. უცხოური ინვესტიციებიანი საწარმოები და უცხოელი იურიდიული პირები ვალდებული არიან დადგენილ ვადებში საბუღალტრო ანგარიშებთან და დეკლარაციასთან ერთად საგადასახადო ორგანოებში წარადგინონ აუდიტორის დასკვნა ანგარიშების სისწორეზე. საგადასახადო ორგანოებში აუდიტორული დასკვნის წარუდგენლობა (აუდიტორული მომსახურების შესახებ ხელშეკრულება) გადამხდელის მიმართ დადგენილი წესით განსაზღვრული პასუხისმგებლობის გამოყენების საფუძველია.

დეკლარაციის შედგენის სისწორე მოწმდება აგრეთვე სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის წარუდგენს სათანადო ფინანსურ და საბუღალტრო დოკუმენტებს. დეკლარაციის შედგენაში უზუსტობების დადგენის შემთხვევაში უცხოელი იურიდიული პირის მიმართ გამოიყენება საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის ფორმები.

11. უცხოური ინვესტიციებიანი საწარმოები და უცხოელი იურიდიული პირები მოგების გადასახადს იხდიან საგადასახადო შეტყობინებაში აღნიშნულ ვადებში, უნაღდო წესით, საქართველოს ტერიტორიაზე მიმოქცევაში არსებული ვალუტით ან უცხოური ვალუტით, საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კურსით.

12. მოგების გადასახადის ბიუჯეტში გადარიცხვის საგადასახადო დავალებებს გადამხდელები ბანკს აბარებენ გადახდის ვადის დადგომამდე, რომლის გადარიცხვაც ხორციელდება პირველრიგობის წესით.

მუხლი 10. საწარმოთა ცალკეული სახეობის შემოსავლის (მოგების) დაბეგვრა

1. საწარმოები, მოგების გადასახადის გარდა, იხდიან შემდეგი სახეობის შემოსავლიდან და მოგებიდან გადასახადებს:

ა) საქართველოს ტერიტორიაზე გამოშვებული საწარმოთა კუთვნილი აქციებიდან, ობლიგაციებიდან და სხვა ფასიანი ქაღალდებიდან მიღებული დივიდენდებიდან, პროცენტებიდან;

ბ) საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შექმნილ სხვა საწარმოთა საქმიანობაში წილობრივი მონაწილეობით მიღებული შემოსავლიდან;

გ) კაზინოდან, სამორინოებიდან და სხვა სახის სათამაშო ბიზნესიდან, ვიდეოსალონებიდან (ვიდეოჩვენებიდან), ვიდეო და აუდიო-კასეტების გაქირავებიდან და მათზე ჩანაწერებიდან მიღებული შემოსავლიდან (იჯარიდან და ქონების გამოყენების სხვა სახეობიდან შემოსავლის ჩათვლით), რომელიც განისაზღვრება სხვაობის სახით მონაგებსა და მატერიალურ დანახარჯებს შორის, რაც დაკავშირებულია ამ შემოსავლების მიღებასთან. სხვა სახეობის სა-

თამაშო ბიზნესში იგულისხმება საგნობრივი ან ფულისა
ნი. სათამაშო ავტომატებით (სხვა საშუალებებით და დანადგარე-
ბით) საქმიანობის სახე;

დ) ღია მოედნებზე, სტადიონებზე, სპორტის სასახლეებში და
სხვა შენობებში (რომელთა ადგილების რაოდენობა აღემატება
ორი ათასს) გამართული მასობრივი საკონცერტო-სანახაობრივი
ღონისძიებებიდან მიღებული მოგებიდან.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „ბ“ ქვეპუნქტებში
მითითებული საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი იბეგრება
10-პროცენტოანი განაკვეთით;

პირველი პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტში მითითებული საქმიანო-
ბიდან მიღებული შემოსავალი — 70-პროცენტოანი განაკვეთით;

პირველი პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტში გათვალისწინებული თი-
თოეული ღონისძიებიდან მიღებული მოგება იბეგრება 50-პროცენ-
ტიანი განაკვეთით.

3. საწარმოს კუთვნილი აქციებიდან, ობლიგაციებიდან და
სხვა ფასიანი ქაღალდებიდან, აგრეთვე სხვა საწარმოებში წილობ-
რივი მონაწილეობით მიღებული შემოსავლიდან გადასახადის გა-
დახდა ხდება შემოსავლის წყაროდან. პასუხისმგებლობა გადასახა-
დის დაკავებასა და ბიუჯეტში გადარიცხვისათვის ეკისრება შემო-
სავლის გადამხდელ საწარმოს.

4. ამ მუხლში ჩამოთვლილი შემოსავლების (მოგებათა) გადა-
სახადები გადამხდელების მიერ განისაზღვრება დამოუკიდებლად,
გადასახადით დასაბეგრი შემოსავლისა და გადასახადის განაკვეთი-
დან გამომდინარე.

5. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქ-
ტებში მითითებული საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლის გა-
დასახადი გამოიანგარიშება ნაზარდი ჯამით, ხოლო „დ“ პუნქტით
გათვალისწინებული შემოსავლისა — ყოველი ცალკეული ღონის-
ძიებიდან, მათ შორის იმ ღონისძიებიდან, რომლებიც განსაზღვ-
რული პერიოდის მანძილზე გრძელდება.

მუხლი 11. უცხოელი იურიდიული პირის შემოსავლის და-
ბეგვრა, რაც დაკავშირებული არ არის საქართვე-
ლოს რესპუბლიკაში საქმიანობასთან

1. უცხოელი იურიდიული პირები შემოსავლის გადასახადის დიან დივიდენდებიდან, პროცენტებიდან, უცხოური ინვესტიციებით შექმნილ საწარმოებში წილობრივი მონაწილეობით მიღებული შემოსავლიდან, საავტორო უფლებების, ლიცენზიების გამოყენებიდან, იჯაროდან და სხვა სახის შემოსავლიდან (ფრასტიდან შემოსავლის გარდა), რომელთა მიღების წყარო საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზეა — 10-პროცენტიანი განაკვეთით.

ფრასტიდან მიღებული შემოსავალი იბეგრება 6-პროცენტიანი განაკვეთით.

2. დაბეგვრისაგან თავისუფლდება სესხის პროცენტები, რაც მიღებულია სახელმწიფოს ან რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის მიერ საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან და ეროვნულ ბანკებთან დადებული ხელშეკრულებებით.

3. უცხოელი იურიდიული პირი, რომლის მიერ საქართველოს რესპუბლიკაში მიღებული შემოსავალი, საერთაშორისო ხელშეკრულების თანახმად, ექვემდებარება შეღავათიან დაბეგვრას, შემოსავლის მიღების დღიდან წლის განმავლობაში წარადგენს განცხადებას გადასახადის შემცირებაზე ან გაუქმებაზე, იმ წესით, რაც დადგენილია საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის მიერ. აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ წარდგენილი განცხადებები განსახილველად არ მიიღება.

4. უცხოელი იურიდიული პირის მიერ საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მიღებული შემოსავლის გადასახადის დაკავება ხდება იმ საწარმოს მიერ, რომელიც უნდის შემოსავალს უცხოელ პირს. გადასახადი დაკავდება სავალუტო შემოსავლის მთლიანი თანხიდან, თითოეული გადარიცხვის დროს.

მუხლი 12. სპეციალური დებულებები

1. თუ საქართველოს რესპუბლიკის საერთაშორისო შეთანხმებით დადგენილია ამ კანონისაგან განსხვავებული წესები, მაშინ გამოიყენება საერთაშორისო ხელშეკრულების წესები.

ამ კანონით გათვალისწინებული მოთხოვნები არ ეხება სავალდისახადო პრივილეგიებს, რომლებიც დადგენილია საერთაშორისო სამართლის ნორმებითა და სხვა სახელმწიფოებთან საქართველოს რესპუბლიკის სპეციალური შეთანხმებებით.

2. უცხოელ იურიდიულ პირთა შემოსავლის გადასახადების გადასდევიანება შეიძლება შეწყდეს ან შეიზღუდოს ნაცვალგების პრინციპის საფუძველზე იმ შემთხვევაში, როცა უცხოეთის შესაბამის სახელმწიფოში ასეთივე ღონისძიებები ხორციელდება საქართველოს იურიდიული პირების მიმართ ასეთივე ან ანალოგიურ გადასახადებთან დაკავშირებით, რაც დადასტურებული უნდა იყოს ამ სახელმწიფოს საგადასახადო ორგანოების მიერ.

3. უცხოეთის ფორმებთან კომერციული გარიგებების დადების დროს ნებადართული არ არის კონტრაქტში საგადასახადო პირობების შეტანა, რომელთა შესაბამისად შემოსავლის გადამხდელი საწარმო კისრულობს ვალდებულებას გაილოს ხარჯები უცხოელი იურიდიული პირების მოგების (შემოსავლის) გადასახადის გადასხედვლად.

მუხლი 13. ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილება

საქართველოს რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ მიღებული მოგების (შემოსავლის) თანხა შეიტანება მოგების ან შემოსავლის საერთო თანხაში, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით და გაითვალისწინება გადასახადის თანხის განსაზღვრის დროს.

საწარმოს მიერ საქართველოს რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ მიღებული მოგების (შემოსავლის) გადასახადის თანხები, რომლებსაც გადაიხდიან საწარმოები საზღვარგარეთ სხვა ქვეყნების კანონმდებლობის შესაბამისად, ჩაეთვლება მათ მიერ საქართველოს რესპუბლიკაში მოგების გადასახადის გადახდის დროს, ამასთან ჩასათვლელი თანხების ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს მოგების (შემოსავლის) გადასახადის თანხას, რაც ექვემდებარება საქართველოს რესპუბლიკაში გადახდას საზღვარგარეთ მიღებული მოგების (შემოსავლის) მიხედვით.

მუხლი 14. ბიუჯეტში გადასახადის ჩარიცხვა

ბიუჯეტში მოგების და შემოსავლის გადასახადი ჩაირიცხება „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ და „საბიუჯეტო სისტემისა და უფლებების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონებისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

მუხლი 15. გადამხდელთა პასუხისმგებლობა და კანონის
ცვის უზრუნველყოფა

ამ კანონის შესრულების საერთო კონტროლი და ცალკეულ დებულებათა დარღვევისათვის პასუხისმგებლობის ნორმების გამოყენება ზორციელდება „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ და „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონებისა და სხვა საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —

სახელმწიფოს მეთაური

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ედუარდ შევარდნაძე.

ვახტანგ გოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 21 დეკემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

234 საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ

თ ა ვ ი I

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახური წარმოადგენს ერთიან ცენტრალიზებულ სისტემას, რომელიც უზრუნველყოფს საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე საგადასახადო კანონმდებლობის დაცვასა და მისი შესრულებას კონტროლს.

მუხლი 2. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახური საგადასახადო კანონმდებლობის დაცვასა და მის შესრულებაზე კონტროლს ახორციელებს სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის ცენტრალური აპარატის, ავტონომიურ რესპუბლიკებში სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციებისა და ქალაქებსა და რაიონებში სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციების მეშვეობით.

მუხლი 3. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახური შედის სახელმწიფო მმართველობის ცენტრალური ორგანოების სისტემაში და ექვემდებარება საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტს.

მუხლი 4. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახური და მისი ორგანოები ადგილებზე თავიანთ საქმიანობაში ხელმძღვანელობენ საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციით, ავტონომიური რესპუბლიკების კონსტიტუციებით, საქართველოს რესპუბლიკისა და ავტონომიური რესპუბლიკების კანონებით, საქართველოს პარლამენტისა და მინისტრთა კაბინეტის დადგენილებებით, აგრეთვე თავიანთ უფლებამოსილებათა ფარგლებში — ავტონომიური რესპუბლიკების შესაბამისი ორგანოებისა და ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოების დადგენილებებით და ამ კანონით.

მუხლი 5. საგადასახადო სამსახური საგადასახადო კანონმდებლობის შესრულებაზე კონტროლის განხორციელებისას სათანადო წესით თანამშრომლობს აღმასრულებელ ხელისუფლებას და სამართალდამცავ ორგანოებთან.

თ ა ვ ი II

სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების ამოცანები და მოვალეობანი

მუხლი 6. სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის ამოცანაა საგადასახადო პოლიტიკის გატარებისა და საგადასახადო კანონმდებლობის დაცვის უზრუნველყოფა, საქართველოს რესპუბლიკისა და ავტონომიური რესპუბლიკების კანონმდებლობით დაწესებული, აგრეთვე ადგილობრივი წარმომადგენლობითი ორგანოებს მიერ დადგენილი გადასახადების და სხვა სავალდებულო გადასახადების სწორად გაანგარიშებაზე და მათ შესაბამის ბიუჯეტებსა და არასაბიუჯეტო ფონდებში სრულად და დროულად ჩარიცხვაზე კონტროლი.

მუხლი 7. სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოებს ევალება:

1. დააწესონ კონტროლი, მათი საკუთრების ფორმებისა და უწყებრივი დაქვემდებარების მიუხედავად, საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების, აგრეთვე უცხოური ინვესტიციებით შექმნილი საწარმოების, საერთაშორისო გაერთიანებებისა და ორგანიზაციების, საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეების, უცხოელი მოქალაქეებისა და მოქალაქეობის არმქონე პირების მიერ საგადასახადო კანონმდებლობის დაცვაზე.

2. უზრუნველყონ გადამხდელების და ბიუჯეტში ჩარიცხული გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების აღრიცხვა, კონფისკატული, უპატრონო, მემკვიდრეობის უფლებით სახელმწიფოს განკარგულებაში გადასული ქონებისა და განძეულობათა აღრიცხვა, შეფასება და მათი რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლის აღრიცხვა.

3. მონაწილეობა მიიღონ ბიუჯეტის შემოსავლის პროგნოზირებაში და უზრუნველყონ შესაბამის ორგანოებში სათანადო მონაცემების წარდგენა ბიუჯეტში ფაქტობრივი შემოსავლის შესახებ.

4. უზრუნველყონ გადასახადებსა და სხვა სავალდებულო გადასახდელებზე მოქმედი საკანონმდებლო აქტებისა და ბიუჯეტთან ანგარიშსწორების წესის შესახებ გადამხდელებისა და მოსახლეობის ინფორმირება.

თ ა ვ ი III

სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოებისა და მათი თანამდებობის პირთა უფლებები

მუხლი 8. სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების თანამდებობის პირებს მათზე დაკისრებული ამოცანებისა და მოვალეობის შესრულების უზრუნველყოფისათვის უფლება აქვთ:

1. საგადასახადო კანონმდებლობის დაცვის შემოწმების მიზნით პირადობის მოწმობის წარდგენით შესაბამისი დავალების (ბრძანების) საფუძველზე შევიდნენ და დაათვალიერონ საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე განლაგებული და მის იურისდიქციაში მყოფი იურიდიული და ფიზიკური პირების საწარმოო,

სასაწყობო, სავაჭრო ობიექტები და სხვა ნებისმიერი შენობები, რომლებიც გამოიყენება შემოსავლის ან მოგების მისაღებად.

2. მიიღონ და შეამოწმონ სამინისტროების, დაწესებულებების, საწარმოების, ფიზიკური პირების, ბანკებისა და სხვა საფინანსო-საკრედიტო დაწესებულებების საბუღალტრო ბალანსები, შემოსავლის დეკლარაციები, ფულადი დოკუმენტები, საბუღალტრო დავთრები, ანგარიშები, ხარჯთაღრიცხვები და სხვა დოკუმენტები, რომლებიც დაკავშირებულია შემოსავლის, გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახდელების გამომანგარიშებასთან და ბიუჯეტში და არასაბიუჯეტო ფონდებში გადახდასთან, აგრეთვე მიიღონ ახსნა-განმარტებანი, ცნობები და მონაცემები შემოწმების დროს წამოჭრილ საკითხებზე.

3. საჭიროების მიხედვით შემოწმების დროს, მოგების (შემოსავლის) და დაბეგვრის სხვა ობიექტების სრულად განსაზღვრის მიზნით, დადგენილი წესის შესაბამისად აღწერონ და გამოიკვლიონ გადამხდელთა (მათ შორის ფიზიკური პირების) საწარმოო, სასაწყობო, სავაჭრო, სამსახურებრივი შენობები და გადამხდელთა ქონების შენახვისა და გამოყენების სხვა ადგილები, რომლებიც განკუთვნილია სამეწარმეო საქმიანობისათვის და შემოსავლის მისაღებად ან დაკავშირებულია გადასახადით დასაბეგრ ობიექტებთან, აგრეთვე მოსახლეობისათვის განკუთვნილი საქონლის (პროდუქციის, მომსახურების, სამუშაოს) რეალიზაციიდან ამონაგები თანხების სრულად აღრიცხვისა და მოგების (შემოსავლის) სწორად განსაზღვრის დადგენის მიზნით ჩაატარონ სასაქონლო მატერიალურ ფასეულობათა და ფულადი სახსრების ინვენტარიზაცია და შეამოწმონ იურიდიული და ფიზიკური პირების მიერ ფასებისა და ტარიფების გამოყენების საკითხი.

4. მოსთხოვონ შესამოწმებელი საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს და სხვა თანამდებობის პირებს, აგრეთვე მოქალაქეებს საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევათა აღმოფხვრა და გააკონტროლონ შესრულება.

5. კანონმდებლობით განსაზღვრულ შემთხვევებში შეაჩერონ ბანკებსა და სხვა საფინანსო-საკრედიტო დაწესებულებებში იურიდიული და ფიზიკური პირების საანგარიშსწორებო და სხვა ან-

გარეშების (მათ შორის სავალუტო ანგარიშის) მიხედვით სახსრების გაცემის, გადარიცხვის და ჩამოწერის ოპერაციების სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოებსა და მათ თანამდებობის პირებს არ წარუდგენენ ან უარს ეტყვიან საბუღალტრო ანგარიშების, ბალანსების, გაანგარიშებების, დეკლარაციების და სხვა დოკუმენტების წარდგენაზე, რომლებიც დაკავშირებულია გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახდელების გამოანგარიშებასა და გადახდასთან, აგრეთვე ფასებისა და ტარიფების დადგენასა და გამოყენებასთან, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როდესაც არ წარმოებს ან არასწორად წარმოებს საბუღალტრო აღრიცხვა.

6. ამოიღონ იურიდიული და ფიზიკური პირებისაგან მოგების (შემოსავლის) და დაბეგვრის სხვა ობიექტების დამალვის ან შემცირების დამადასტურებელი დოკუმენტები.

7. ფულადი სახსრების არარსებობის შემთხვევაში მენარჩენე საწარმოს ქონებას დააღონ ყადაღა, აღწერაში არსებული ქონების განკარგვის აკრძალვის გამოცხადებით.

8. ყველა საწარმოსაგან უსაზღვროდ მიიღონ გადასახადების გაანგარიშებისათვის საჭირო მონაცემები.

9. გადამხდელების მიმართ გამოიყენონ მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული ფინანსური სანქციები და სავალდებულო გადახდის წესით გადაახდევინონ:

ა) დამალული ან შემცირებული მოგების (შემოსავლის) მთელი თანხა, ხოლო სხვა დამალული ან აღურიცხავი დასაბეგრი ობიექტიდან კანონით განსაზღვრული გადასახადის თანხა და ჩარიტა იმავე ოდენობით, ხოლო სანქციის გამოყენების შემდეგ, მიმდინარე ან მომდევნო საანგარიშო წლის განმავლობაში ანალოგიური დარღვევის შემთხვევაში — გამოვლენილი მთელი თანხა და ჩარიტა ორმაგი ოდენობით.

ამ პუნქტით გათვალისწინებული სანქციები მოქმედებს აგრეთვე საგადასახადო განაკვეთებისა და საგადასახადო შეღავათების უსწოროდ გამოყენების შემთხვევაში.

უცხოურ ვალუტით მიღებული მოგების (შემოსავლის) დამალვის ან შემცირების შემთხვევაში, მოგების (შემოსავლის) თანხა

გადაიანგარიშება საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კურსის მიხედვით.

დამალულად ან შემცირებულად ითვლება გადასახადით დასაბეგრი ის ობიექტი, რომელიც ასახული არ არის სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოებში წარდგენილ საბუღალტრო ანგარიშებში, ბალანსებში, გაანგარიშებებსა და დეკლარაციებში, აგრეთვე საგადასახადო ორგანოებში აღრიცხვის უქონლობა და მიღებული ამონაგების (შემოსავლის) ხარჯებისა და დასაბეგრი ობიექტების ღირებულების მოცულობის საბუღალტრო დოკუმენტებში უსწოროდ აღრიცხვა, რის შედეგადაც გადასახადები და გადასახდელი ბიუჯეტში სრული ოდენობით არ ჩაირიცხება;

ბ) საგადასახადო ორგანოებში საბუღალტრო ანგარიშებისა და ბალანსების, გაანგარიშებების, დეკლარაციების და გადასახადების გამოსაანგარიშებლად საჭირო სხვა დოკუმენტების დაგვიანებით წარდგენისათვის ფინანსური სანქციის სახით გადასახდელი თანხის 10 პროცენტი, ხოლო ამ დოკუმენტების საგადასახადო ორგანოებში 30 დღეზე მეტი ხნით დაგვიანებისათვის გადამხდელს დაარიცხონ საურავი ყოველი დაგვიანებული დღისათვის გადასახდელი თანხის 3 პროცენტის ოდენობით;

გ) ბანკებში და სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში საგადასახადო დავალების წარუდგენლობის ან მათი დაგვიანებით წარდგენისათვის — შესაბამისი ვადისათვის გადასახდელი თანხის 10 პროცენტი;

დ) ყველა ცალკეულ შემთხვევაში, რეალიზაციის ეტაპზე სათანადო წესით გაუფორმებელი საქონლის, აგრეთვე შემოწმების დროს გამოვლენილ და დადგენილ ვადებში საბუღალტრო დოკუმენტებში აღურიცხავი მატერიალური ფასეულობებისა და შეძენის დამადასტურებელი დოკუმენტების გარეშე არსებული მატერიალური ფასეულობების მთლიანი ღირებულება;

ე) გადასახადების, მოსაკრებლების ან ბაჟის დაგვიანებით გადახდის შემთხვევაში ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე გადამხდელს გადასახდელი საურავი ღრუილად გადაუხდელი თანხის 0,3 პროცენტის ოდენობით, თუ გადასახადის და ბაჟის შესახებ

შესაბამისი კანონით გათვალისწინებული არ არის საუბრაო სხვა
 ოდენობა. ამასთან დამალული (შემცირებული) დასაბეჭდველი
 ტის მიხედვით გაანგარიშებულ ვადასახედლ თანხაზე საურავის
 ღარიცხვა ხდება იმ დროიდან, როდესაც უნდა გადაეხადათ ეს ვა-
 დასახადები;

ვ) ვადამხდელთა საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშების
 (მათ შორის სავალუტო ანგარიშის) მიხედვით გასავლის ოპერაცი-
 ების შეჩერების შესახებ სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების
 პითითებების შეუსრულებლობის, აგრეთვე საგადასახადო სამსა-
 ხურების (ასევე ვადამხდელების) დავალებებით თანხების უდავო
 წესით ჩამოწერის დარღვევის შემთხვევაში, ბანკებსა და სხვა საფი-
 ნანსო-საკრედიტო დაწესებულებებს ფინანსური სანქციის სახით
 გადაახდევინონ ვადამხდელთა საანგარიშსწორებო და სხვა ანგა-
 რიშებზე (მათ შორის სავალუტო ანგარიშზე) შესრულებული გასავ-
 ლის ოპერაციების საერთო თანხის 10 პროცენტი და საურავი
 ჩაურიცხავი (დაგვიანებით ჩარიცხული) თანხის 0,3 პროცენტის
 გადახდით თითოეულ ვადაგადაცილებულ დღეზე;

ზ) საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული სხვა სანქ-
 ციები.

10. სასამართლოში ან საარბიტრაჟო სასამართლოში წარად-
 გინონ სარჩელი:

საწარმოთა ლიკვიდაციის ან მათი გაკოტრებულად ცნობის
 შესახებ:

საქონლისა და პროდუქციის კონფისკაციის შესახებ, რომელ-
 თა დამზადება აკრძალულია საქართველოს რესპუბლიკის კანონ-
 მდებლობით ან დამზადებულია სამეწარმეო საქმიანობის რეგისტ-
 რაციის გარეშე;

გარეგების ბათილად ცნობისა და ასეთი გარიგებებით მიღე-
 ბული მთელი შემოსავლის სახელმწიფოს სასარგებლოდ გადახდე-
 ტინების შესახებ;

გაურიგებლად არაკანონიერი ქმედებით მთელი შენაძენის ღი-
 რებულების ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდევინების შესახებ;

სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის შესახებ საგადასახა-
 დო კანონმდებლობის დარღვევისას, რის შედეგადაც აღვილი აქვს

გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების დიდი ოდენობით დასაქმებისა და გადაუხდელობის ფაქტებს, აგრეთვე საგადასახადო ორგანოების მოთხოვნების შეუსრულებლობისათვის გადასახადების გადახდისაგან თავის არიდების დროს.

11. ადმინისტრაციული ჯარიმები დაადონ:

ა) საწარმოთა ხელმძღვანელებსა და მეწარმეებს, რომლებმაც დაარღვიეს სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოებში გადასახადების გადამხდელად აღრიცხვაზე აყვანის დადგენილი წესი — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ათმაგი ოდენობით;

ბ) საწარმოთა ხელმძღვანელებსა და მოქალაქეებს, რომლებიც ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას კანონმდებლობით დადგენილი წესით სახელმწიფო რეგისტრაციის გარეშე ან ეწევიან კანონით აკრძალულ საქმიანობას, აგრეთვე უნებართვოდ ისეთი საქმიანობისათვის, რომელიც სპეციალურ ნებართვას (ლიცენზიას) საჭიროებს — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ოცმაგი ოდენობით, ასეთი საქმიანობიდან მიღებული პროდუქციის (სამუშაოს, მომსახურების) რეალიზაციიდან მიღებული მთელი ამონაგების დადგენილი წესით ბიუჯეტში ჩარიცხვით;

გ) ინდივიდუალურ მეწარმეებს და მოქალაქეებს, რომლებსაც ბრალი მიუძღვით შემოსავლისა და გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების აღრიცხვის უქონლობაში, ან დადგენილი წესის დარღვევით მის წარმოებაში, აგრეთვე შემოსავლის შესახებ დეკლარაციის საგადასახადო ორგანოებში წარუდგენლობას ან დაგვიანებით წარდგენაში და მასში შეტანილი მონაცემების დამახინჯებაში — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ხუთმაგი ოდენობით, ხოლო ადმინისტრაციული ჯარიმის დადებიდან 12 თვის განმავლობაში ანალოგიური დარღვევების განმეორებით ჩადენისათვის — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ათმაგი ოდენობით;

დ) საწარმოთა თანამდებობის პირებს, რომლებსაც ბრალი მიუძღვით მოგების (შემოსავლის) და დაბეგვრის სხვა ობიექტების დამალვაში ან შემცირებაში, გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახდელების არასწორად გაანგარიშებაში, მოქალაქეთა

შემოსავლიდან გადასახადების არასწორად დაკავებაში ან დაკავებული თანხების ბიუჯეტში არასრულად და დაგვიანებით გადარიცხვაში, საბუღალტრო აღრიცხვის უქონლობაში ან დადგენილი წესის დარღვევით მის წარმოებაში; საბუღალტრო ანგარიშებისა და ბალანსების, საგადასახადო გაანგარიშებების, დეკლარაციების, გადასახადებისა და სხვა გადასახდელების გაანგარიშებებთან დაკავშირებული სხვადასხვა დოკუმენტების წარუდგენლობაში, დაგვიანებით ან დაუდგენელი ფორმით წარდგენაში; გადასახადის გადასახდელად საბანკო და საკრედიტო დაწესებულებებში აუცილებელი დოკუმენტების წარუდგენლობისათვის ან დაგვიანებით წარდგენისათვის — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ათმაგი ოდენობით, ხოლო ადმინისტრაციული ჯარიმის დაღებიდან 12 თვის განმავლობაში ანალოგიური დარღვევების განმეორებით ჩადენისათვის — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ოცმაგი ოდენობით;

ე) საწარმოთა თანამდებობის პირებს, ინდივიდუალურ მეწარმეებს და მოქალაქეებს, რომლებიც არ ასრულებენ კანონმდებლობიდან გამომდინარე სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციებისა და მათი თანამდებობის პირთა მოთხოვნებს — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ათმაგი ოდენობით;

ვ) ბანკებისა და სხვა საფინანსო-საკრედიტო დაწესებულებების ხელმძღვანელებსა და თანამდებობის პირებს;

საგადასახადო ორგანოებში აღრიცხვაზე აყვანის დამადასტურებელი დოკუმენტების წარუდგენლად გადამხდელების საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშების გახსნისათვის და ანგარიშების გახსნის შესახებ საგადასახადო ორგანოებში ინფორმაციის წარუდგენლობისათვის, ბიუჯეტში თანხების გადარიცხვაზე საგადასახადო დავალებების (განკარგულებების) მიუღებლობისათვის და მიღებული საგადასახადო დავალებების (განკარგულებების) უწინარესად შეუსრულებლობისათვის, ამ ანგარიშებზე არსებული ფულადი სახსრების შესამოწმებლად სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მუშაკთა დაუშვებლობისათვის — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ხუთმაგი ოდენობით;

გადამხდელთა ანგარიშების მიხედვით გასავლის ოპერაციების შეჩერების შესახებ სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მი-
თებების შეუსრულებლობისათვის — კანონმდებლობით დადგენი-
ლი მინიმალური ხელფასის ათმაგი ოდენობით, ხოლო 12 თვის
განმავლობაში ანალოგიური დარღვევის განმეორებისას — კანონ-
მდებლობით დადგენილი მინიმალური ხელფასის ოცმაგი ოდენო-
ბით;

სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციების მოთხოვნის შესაბა-
მისად საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული მონაცემების
წარუდგენლობისათვის — კანონმდებლობით დადგენილი მინიმა-
ლური ხელფასის სამმაგი ოდენობით.

მუხლი 9. ამ კანონის მე-8 მუხლის 1-4, მე-7, მე-9 პუნქტებით
გათვალისწინებული უფლებები ენიჭებათ სახელმწიფო საგადასა-
ხადო ორგანოების თანამდებობის პირებს, ხოლო მე-8 მუხლის
მე-5, მე-6, მე-8, მე-10 და მე-11 პუნქტებით გათვალისწინებული
უფლებები ენიჭებათ მხოლოდ სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექ-
ციების უფროსებსა და მათ მოადგილეებს, და მათი რეალიზება
ხდება სათანადო დადგენილებს მიღებით.

მუხლი 10. ზემდგომ სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოს უფ-
ლება აქვს გააუქმოს ქვემდგომი სახელმწიფო საგადასახადო ინს-
პექციების გადაწყვეტილებანი კანონმდებლობასთან მათი შეუსა-
ბამობის შემთხვევაში.

მუხლი 11. დაუშვებელია სახელმწიფო საგადასახადო ორგა-
ნოების მუშაკთათვის იმ ფუნქციების შესრულების დაკისრება,
რომელიც ამ კანონითა და საგადასახადო სისტემის შესახებ სხვა
საკანონმდებლო აქტებით არ არის განსაზღვრული.

მუხლი 12. სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის ფუნქციებ-
ში ჩარევა აკრძალულია.

სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების თანამდებობის პირები
სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას ხელმძღვანელობენ
მხოლოდ კანონებით.

**სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების თანამდებობის
პირთა პასუხისმგებლობა**

მუხლი 13. სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურსა და მის ორგანოებს პასუხისმგებლობა ეკისრებათ გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახადებებს გადამხდელთა სრული აღრიცხვისათვის, გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახადების სწორად გამოანგარიშების, ბიუჯეტში და არასაბიუჯეტო ფონდში მათი სრული და დროული ჩარიცხვისათვის და გადამხდელთა მიერ საგადასახადო კანონმდებლობის დაცვის კონტროლის მიზნით საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის დოკუმენტური შემოწმების მოწყობისათვის.

მუხლი 14. სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციების თანამდებობის პირებს თავიანთი მოვალეობის შესრულებისას კანონმდებლობით დადგენილი კომერციული საიდუმლოების, აგრეთვე ფიზიკურ პირთა ანაბრების მონაცემთა საიდუმლოების გამხელისათვის, რამაც გადამხდელებს მატერიალური ზარალი მიაყენა, ეკისრებათ მატერიალური, დისციპლინური, ადმინისტრაციული, სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 15. სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციების თანამდებობის პირთა მიერ დაკისრებული მოვალეობის შესრულებლობის ან არასათანადო შესრულებისას, რის შედეგადაც არაა უზრუნველყოფილი იურიდიული და ფიზიკური პირების მიერ მოგების (შემოსავლის) და დაბეგვრის სხვა ობიექტების დამალვის ან შემცირების ფაქტების დადგენა, აგრეთვე კანონმდებლობით დადგენილი ფინანსური სანქციების გამოუყენებლობის შემთხვევაში, მათ ეკისრებათ ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 16. სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის მუშაკთა მიერ თანამდებობის ბოროტად გამოყენებისას, რაც შეიძლება ვა-

მოიხატოს გადამხდელთა მიერ მოგების (შემოსავლის) ვერის სხვა ობიექტების დამალვის ან შემცირების ფაქტების შემოწმების აქტში შეუტანლობით, მასთან დაკავშირებული შედეგებით, ინსპექციის თანამდებობის პირებს ეკისრებათ სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 17. სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციების მიერ არასწორად გადახდევინებული გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო გადასახდელების თანხები ექვემდებარება დაბრუნებას, ხოლო სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციების და მათი თანამდებობის პირთა მიერ არამართლზომიერი ქმედებით გადამხდელებისათვის მიყენებული ზარალი (მათ შორის ხელიდან გაშვებული სარგებელი) ანაზღაურდება დადგენილი წესით, ხოლო საგადასახადო ინსპექციის თანამდებობის პირს დაეკისრება ადმინისტრაციული სასჯელი კანონმდებლობით დადგენილი შრომის ანაზღაურების მიწმალური თანხის ხუთმაგი ოდენობით.

მუხლი 18. სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების თანამდებობის პირთა მოქმედების გასაჩივრება ხდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

თ ა ვ ი V

სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის სტრუქტურა და მართვის ორგანოები

მუხლი 19. საქართველოს სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის ერთიანი სისტემა შედგება სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის ცენტრალური აპარატისაგან, სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციებისაგან ავტონომიურ რესპუბლიკებში, ქალაქებსა და რაიონებში.

საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახური და მისი ორგანოები არიან იურიდიული პირები, აქვთ ბუკედი საქართველოს რესპუბლიკის გერბის გამოსახულებით და თავიანთი დასახელებით.

სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციები ექვემდებარებიან ზემდგომ სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოებს.

მუხლი 20. საგადასახადო კანონმდებლობის სფეროში დანაშაულისა და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა გამოვლენის, მათი თავიდან აცილებისა და აღკვეთის მიზნით საქართველოს რესპუბლიკის საგადასახადო ინსპექციაში იქმნება ოპერატიული სამსახური.

მუხლი 21. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის უფროსის და მისი მოადგილეების თანამდებობაზე დანიშვნა და თანამდებობიდან გათავისუფლება, აგრეთვე კოლეგიის შემადგენლობის დამტკიცება ხდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 22. ავტონომიურ რესპუბლიკებში სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის უფროსს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის უფროსი ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს წარდგინებით.

მუხლი 23. სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის უფროსებს ქალაქებში, რაიონებსა და ქალაქის რაიონებში ნიშნავს საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის უფროსი ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებთან შეთანხმებით.

მუხლი 24. სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შენახვის ხარჯები იფარება საქართველოს რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტიდან.

თ ა ვ ი VI

სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის საქმიანობის სხვა საკითხები

მუხლი 25. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურისა და მისი ორგანოების სამსახურებრივი შენობებით, ტრანსპორტით, გამოთვლითი ტექნიკითა და სხვა მატერიალურ-ტექნიკური საშუალებებით უზრუნველყოფის წესს ადგენს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა უაბინეტი.

მუხლი 26. სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მუშაკთა დაინტერესების მიზნით იქმნება სახელმწიფო საგადასახადო ორ-

განოების მუშაკთა სტიმულირების ფონდი შემოწმების შედეგად მუშაუნანსური სანქციებისა და ჯარიმების სახით ბიუჯეტში და არაკანონიერ ქცეო ფონდებში ჩარიცხული თანხების 30 პროცენტის ოდენობით.

მუხლი 27. სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოთა ყველა თანამშრომელი ექვემდებარება სახელმწიფო პირად დაზღვევას საქართველოს რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის სახსრების ხარჯზე.

მუხლი 28. სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის მუშაკებს უფლება აქვთ უფასოდ იმგზავრონ სახელმწიფო საქალაქო და შიღარაიონული ტრანსპორტით (ტაქსის გარდა).

მუხლი 29. სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის თანამშრომლებს, რომლებიც სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისათვის იყენებენ საკუთარ სატრანსპორტო საშუალებებს, ეძლევათ კომპენსაცია მოქმედი წესის შესაბამისად.

მუხლი 30. სახელმწიფო საგადასახადო ორგანოების მუშაკებს კვალიფიკაციის, დაკავებული თანამდებობისა და სამუშაო სტაჟის შესაბამისად ენიჭებათ სპეციალური წოდება.

მუხლი 31. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურს უფლება აქვს კავშირები დაამყაროს სხვა ქვეყნების შესაბამის სამსახურებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —
სახელმწიფოს მეთაური

ეღუარდ შევარდნაძე.

ს.ქართველოს პარლამენტის სპიკერი

პანტაან გოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 23 დეკემბერი.

235 „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საზღა- სახადო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს რესპუ- ბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 იანვრიდან.

2. საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის სამინისტრომ პარლამენტის იურიდიულ და საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიებთან ერთად ერთი თვის ვადაში მოამზადოს და პარლამენტის განსახილველად შეიტანოს წინადადებები საქართველოს რესპუბლიკის საკანონმდებლო აქტების ამ კანონთან შესაბამისობაში მოყვანის შესახებ.

3. დაევალოს საქართველოს პარლამენტის თავდაცვისა და ეროვნული უშიშროების კომისიას მოამზადოს „სამხედრო და სპეციალური წოდებებისა და დიპლომატიური რანგების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონში შესატანი დამატებების პროექტი სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის მუშაკთათვის სპეციალური წოდებების დაწესების შესახებ და წარუდგინოს პარლამენტს განსახილველად.

4. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა ერთი თვის ვადაში:

ა) უზრუნველყოს თავისი დადგენილებების „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ“ კანონთან შესაბამისობაში მოყვანა;

ბ) შეიმუშაოს და დაამტკიცოს დებულება სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციის ოპერატიული სამსახურის შესახებ“;

გ) უზრუნველყოს საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახური მატერიალურ-ტექნიკური საშუალებებით, პოლიგრაფიული სიმძლავრეების, ტრანსპორტის, გამოთვლითი ტექნიკისა და კავშირგაბმულობის საშუალებებებს ჩათვლით;

5. „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საკანონმდებლო საბჭოს“ კანონი გამოქვეყნდეს რესპუბლიკურ პრესაში

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი ვახტანგ გომიზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 23 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

236 საქართველოს პარლამენტის იურიდიული კომისიის
შემაჯავნელობაში ცვლილების შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

არჩეულ იქნენ საქართველოს პარლამენტის იურიდიული კომისიის წევრებად ვლადიმერ ბალაშვილი და ქართლოს ღარიბაშვილი.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი ვახტანგ გომიზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 23 დეკემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

237 საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ჯილდოების — ორდენებისა და მედალების დებულებაში და მათების შეთანის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

საქართველოს რესპუბლიკის 1992 წლის 24 დეკემბრის კანონით დამტკიცებულ საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ჯილდოების — ორდენებისა და მედალების დებულების მე-4 პუნქტს

ქართული
ლიბრერი

სიტყვების „ხელოვნების დარგებში შეტანილი განსაკუთრებული პირადი წვლილისათვის“ შემდეგ დაემატოს სიტყვები „სპორტული მიღწევებისათვის“.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —

ს. ხელმწიფოს მეთაური

ელუარდ შავარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ვახტანგ გოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 23 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის დადგინებულ

საქართველოს პარლამენტის მუშაობის თაობაზე

238

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

საქართველოს პარლამენტის პლენარული სხდომები გაგრძელდეს 1993 წლის 23 და 24 დეკემბერს.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი ვახტანგ გოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 23 დეკემბერი.

239 საქართველოს პარლამენტის საგაზაფხულო სესიის შესახებ

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

საქართველოს პარლამენტის საგაზაფხულო სესიის მუშაობა
ნაცვლად რეგლამენტით გათვალისწინებული 1994 წლის პირველი
თებერვლისა და იწყოს 1994 წლის 18 იანვარს.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 23 დეკემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

240 დამატებული ღირებულების გადასახადის შესახებ

მუხლი 1. ზოგადი დებულებანი

1. აღნიშნული კანონი შემუშავებულია „საგადასახადო სისტე-
მის საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის
შესაბამისად და განსაზღვრავს დამატებული ღირებულების გადა-
სახადით ბიუჯეტთან ანგარიშსწორების წესს.

2. დამატებული ღირებულების გადასახადი არის საქონლის
(სამუშაოების, მომსახურების) წარმოებისა და განაწილების ყვე-
ლა სტადიაზე დამატებული (ახლად შექმნილი) ღირებულების ნა-
წილის ბიუჯეტში ამოღების ფორმა. დამატებული ღირებულება გა-
ნისაზღვრება, როგორც სხვაობა რეალიზებული საქონლის (სამუ-
შაოების, მომსახურების) ღირებულებასა და იმ მატერიალური და-
ნახარჯების ღირებულებას შორის, რომლებიც მიეკუთვნება წარ-
მოებისა და მიმოქცევის ხარჯებს.

მუხლი 2. გადასახადის გადამხდელები

1. დამატებული ღირებულების გადასახადის გადამხდელები არიან:

ა) საწარმოები და ორგანიზაციები, რომლებსაც მინიჭებული აქვთ იურიდიული პირის სტატუსი და დამოუკიდებლად ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას;

ბ) სრული სამეურნეო და შერეული (კომანდიტური) სამეურნეო ამხანაგობები, რომლებიც დამოუკიდებლად ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას;

გ) საწარმოებისა და ორგანიზაციების ფილიალები და სხვა სტრუქტურული ქვედანაყოფები, რომლებიც მდებარეობენ საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, გახსნილი აქვთ საანგარიშსწორებო ანგარიშები ბანკის დაწესებულებებში და დამოუკიდებლად ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას;

დ) საერთაშორისო გაერთიანებები, საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციები (გაერთიანებები), უცხოელი იურიდიული პირები, მათი ფილიალებსა და ქვედანაყოფებს ჩათვლით, რომლებიც საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე დამოუკიდებლად ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას;

ე) ინდივიდუალური მეწარმეები და ინდივიდუალური საწარმოები, თუ მათი დასაბეგრი შემოსავალი სამეწარმეო საქმიანობიდან აღემატება შრომის ანაზღაურების თვიური მინიმალური დონის ორმოცდაათმაგ ოდენობას წელიწადში.

2. ყველა იურიდიული, ფიზიკური და სხვა პირი, რომლებიც ახორციელებენ საქონლის იმპორტს საქართველოს რესპუბლიკაში, ითვლებიან დამატებული ღირებულების გადასახადის გადამხდელებად.

3. ამ მუხლის I პუნქტში ჩამოთვლილი გადამხდელები, გარდა ინდივიდუალური მეწარმეებისა, შემდგომში იწოდებიან „საწარმოებად“.

მუხლი 3. დაბეგვრის ობიექტი

1. დაბეგვრის ობიექტად ითვლება როგორც საკუთარი წარმოების, ისე ყველა შეძენილი საქონლის, მათ შორის საწარმოო-

ტექნიკური დანიშნულების საქონლის, სამუშაოებისა და მომსახურების რეალიზაცია, აგრეთვე:

ა) საწარმოს შიგნით საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაცია საკუთარი მოხმარებისათვის, რომელზეც გაწეული ხარჯები არ მიეკუთვნება წარმოების (მიმოქცევის) ხარჯებს, აგრეთვე თავის მუშაკებზე რეალიზაცია;

ბ) საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაცია ღირებულების გადაუხდელად, სხვა საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) სანაცვლოდ;

გ) იმპორტული საქონლის ღირებულება;

დ) საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაცია უსასყიდლოდ ან ნაწილობრივი გადახდით სხვა საწარმოებზე, ფიზიკურ პირებზე, მათ შორის საწარმოს მუშაკებზე;

ე) დაგირავებული ნივთების რეალიზაცია გირაოს მიმღებისათვის მათი გადაცემის შემთხვევაში, გირავნობის ვალდებულებების შეუსრულებლობისას.

2. დამატებული ღირებულების გადასახადის გამოყენების თავისებურებანი საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიიდან გასატან ან საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შემოსატან საქონელზე (სამუშაოებზე, მომსახურებაზე) შეიძლება დადგინდეს დამატებული ღირებულების გადასახადის ამოღების პრინციპების შესახებ სახელმწიფოთაშორისო შეთანხმებით.

მუხლი 4. დასაბეგრი თანხა

1. დასაბეგრი თანხის განსაზღვრისათვის გამოიყენება რეალიზებული საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) ღირებულება ფასებიდან და ტარიფებიდან გამომდინარე მათში დამატებული ღირებულების გადასახადის ჩაურთველად.

2. აქციზური საქონლის დასაბეგრ თანხაში ჩაითვლება აქციზის თანხაც.

3. საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) გაცვლისას, მათი უსასყიდლოდ ან ნაწილობრივი გადახდით რეალიზაციისას დასაბეგრი თანხა განისაზღვრება რეალიზაციის მომენტში არსებული თავისუფალი გასაცემი (საბაზრო) ფასების დონიდან გამომდინარე, ხოლო მათზე სახელმწიფო რეგულირებადი ფასების არსებობისას — ამ ფასებიდან გამომდინარე.

საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაციისას სეზონური თავისუფალი გასაცემი ან საბაზრო ფასების დონეზე დაბალი ფასებით დასაბეგრი თანხა გამოიანგარიშება რეალიზაციის მომენტში არსებული თავისუფალი გასაცემი (საბაზრო) ფასების დონის მიხედვით.

4. საკუთარი წარმოების საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) გამოყენებისას ამავე საწარმოს საჭიროებისათვის, რომლის დანახარჯები არ მიეკუთვნება წარმოებისა და მიმოქცევის ხარჯებს, დასაბეგრი თანხის განსაზღვრის საფუძველად აიღება ასეთი ან ანალოგიური საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) ღირებულება, რომელიც გამოიანგარიშება მათზე მოქმედი ფასებიდან (ტარიფებიდან), ხოლო მათი არარსებობისას — ფაქტიური თვითღირებულების მიხედვით.

5. საწარმოებში საკუთარი წარმოების საქონლით შრომის ნატურალური წესით ანაზღაურებისას დასაბეგრი თანხად ითვლება საქონლის ღირებულება, რომელიც განსაზღვრულია თავისუფალი საცალო ფასებიდან გამომდინარე სავაჭრო ფასნამატის ჩათვლით, ხოლო საქონელზე, რომელზეც გამოიყენება სახელმწიფო რეგულირებადი ფასები — ამ ფასების მიხედვით.

6. საწარმოს მიერ მოსახლეობაზე, მათ შორის თავის მუშაკებზე, საკუთარი წარმოების საქონლის რეალიზაციის დროს სალაროს მეშვეობით ანგარიშსწორებისას დასაბეგრი თანხა გამოიანგარიშება თავისუფალი საცალო ფასების მიხედვით სავაჭრო ფასნამატის გათვალისწინებით.

7. დამკვეთის ნედლეულისგან და მასალებისგან საქონლის დამზადებისას დასაბეგრი თანხად ითვლება მათი დამუშავების ღირებულება.

8. დასაბრუნებელი ტარის ღირებულება, გარდა საწარმოდამამზადებლის მიერ ასეთი ტარის რეალიზაციისა, დასაბეგრი თანხაში არ ჩაითვლება.

9. დასაბეგრი თანხად ითვლება მყიდველებისათვის გადატვირთული ან მყიდველებისათვის (შემკვეთებისათვის) ჩაბარებული საქონლის (შესრულებული სამუშაოების, მომსახურების) ღირე-

ბულება, რომელზეც გაფორმებულია სათანადო დოკუმენტები (ზედღებული, ანგარიშ-ფაქტურა, მიღება-ჩაბარების აქტი, სატრანსპორტო ზედღებული და სხვა) და რომლებიც ადასტურებენ მყიდველებისათვის (შემკვეთებისათვის) ქონების განკარგვის უფლების გადაცემას.

10. დასაბეგრ თანხაში ჩაითვლება აგრეთვე ფულადი თანხები, რომლებსაც მიიღებენ საწარმოები მყიდველებისაგან (შემკვეთებისაგან) მათზე რეალიზებული საქონლისათვის (სამუშაოსათვის, მომსახურებისათვის) ფინანსური დახმარების, სპეციალური დანიშნულების ფონდების შევსების სახით, ან მოკვების გაზრდისათვის გამოყენებული თანხები.

11. საქონლის იმპორტისას დასაბეგრ თანხად ითვლება საქონლის საბაჟო ღირებულება, საბაჟო გადასახდელის თანხა, ხოლო აქციზურ საქონელზე — აქციზის თანხაც.

12. საწარმოების მიერ საშუამავლო და სავაჭრო ოპერაციების განხორციელებისას დასაბეგრ თანხად ითვლება ფასნამატების, დათმობების, გასამრჯელოებისა და სხვა მოსაკრებლების სახით მიღებული შემოსავლის თანხა ან სხვაობა მათი რეალიზაციის ფასს და მომწოდებლისთვის გადახდილ ფასს შორის, დამატებული ღირებულების გადასახადის თანხის ჩათვლით.

13. დასაბეგრ თანხაში ჩაითვლება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი და ათვისებული ასიგნებები, რომლებშიც გათვალისწინებულია დამატებული ღირებულების გადასახადი.

14. გადასახადით არ დაიბეგრება:

ა) პროდუქციის, ნახევარფაბრიკატების (სამუშაოების, მომსახურების) გადაცემა საწარმოს ერთი სტრუქტურული ერთეულის მიერ ამავე საწარმოს სხვა სტრუქტურულ ერთეულზე სამრეწველო-საწარმოო საჭიროებისათვის (შიდასაქარხნო მიწოდება);

ბ) არასაწარმოო მიზნებისათვის დამატებული ღირებულების გადასახადით შეძენილი საქონლის გაყიდვა, გაცვლა, უსასყიდლოდ გადაცემა, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა მათი რეალიზაცია ხდება შეძენის ფასზე მაღალი ფასით.

მუხლი 5. გადასახადისგან ვანთავისუფლება

1. დამატებული ღირებულების გადასახადისგან თავისუფლდება:

ა) საქონლის ექსპორტი უშუალოდ საწარმო-დამამზადებლების მიერ, მომსახურებისა და სამუშაოების ექსპორტი, აგრეთვე ამ საქონლის ტრანსპორტირებასთან, ჩატვირთვა-გადმოტვირთვისთან, საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიის გავლით უცხოეთის ტვირთის ტრანზიტულ გადაზიდვებთან დაკავშირებული მომსახურება;

სხვა საწარმოების მიერ დამატებული ღირებულების გადასახადით შეიქმნილი საქონლის საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიიდან ექსპორტისას გადასახადის თანხა მათ ჩაეთვლებათ მომავალი გადასახდელების გადახდაში ან დაუბრუნდებათ ბიუჯეტიდან.

ბ) საქონელი და მომსახურება, რომელიც განკუთვნილია უცხოეთის დიპლომატიური და მათთან ვათანაბრებული წარმომადგენლობების ოფიციალური სარგებლობისათვის, აგრეთვე ამ წარმომადგენლობების დიპლომატიური და ადმინისტრაციული ტექნიკური პერსონალის (მათთან მცხოვრები ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის;

გ) ბინის ქირა;

დ) სახელმწიფო საწარმოთა ბაზაზე შექმნილი საიჯარო საწარმოთა საიჯარო გადასახადი;

ე) ძვირფასი ლითონების შემცველი მადნების, კონცენტრატებისა და სხვა სამრეწველო პროდუქტების, ჯართისა და ნარჩენების რეალიზაცია შემდგომი გადამუშავებისა და აფინაჟისათვის, აგრეთვე ძვირფასი ლითონებისა და ქვების რეალიზაცია საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნულ ფასეულობათა სახელმწიფო ფონდში;

ვ) კონფისკებული, უპატრონო ფასეულობათა, სახელმწიფოსათვის შემგვიდრეობის უფლებით გადასულ ფასეულობათა, განძეულობისა და შესყიდული ფასეულობების რეალიზაცია;

ზ) სააეტომობილო სამგზავრო ტრანსპორტისა და საქალაქო სამგზავრო ტრანსპორტის (გარდა ტაქსის) მიერ გაწეული მომსახურება;

თ) სასოფლო-სამეურნეო ნედლეული და პროდუქტებისა და ქვევის ფენილი, ზორბლისა და ქვევის პური, ბავშვთა კვების პროდუქტები, სასკოლო სახელმძღვანელოები, სკოლამდელი ასაკის საბავშვო ლიტერატურა;

ი) დაზღვევისა და გადაზღვევის ოპერაციები;

კ) შემდეგი სახის ფინანსური მომსახურება:

სესხების გაცემა-გადაცემა;

ოპერაციები, რომლებიც ეხება ფულად ანაბრებს, ანგარიშსწორებას, მიმდინარე და სხვა ანგარიშებს;

გადასახადის კანონიერი საშუალებების — ვალუტის, ფულის, ბანკნოტის (გარდა ნუმისმატური მიზნებით გამოყენებულისა), აგრეთვე ფასიანი ქაღალდების (აქციების, ობლიგაციების, სერთიფიკატების, თამასუქების და სხვა) მიმოქცევასთან დაკავშირებული ოპერაციები, გარდა საბროკერო და სხვა საშუამავლო მომსახურებისა. გამონაკლისს შეადგენს აღნიშნული საგადასახდელო საშუალებებისა და ქაღალდების დამზადებისა და შენახვის ოპერაციები, რომლებზეც გადაიხდება გადასახადი;

ლ) საფოსტო მარკების (გარდა საკოლექციო), მარკირებული ღია ბარათების, კონვერტების, ლატარიის ბილეთების რეალიზაცია;

მ) მომსახურება, რომლის გაწევისთვისაც ამოიღება სახელმწიფო ბაჟი;

ნ) კაზინოებისა და სათამაშო ავტომატების შემოსავალი, მოგებანი იპოჯომებზე თანხის ჩასვლის მიხედვით;

ო) წრებში, სექციებში, სტუდიებში ბავშვებისა და მოზარდების სწავლებისათვის, სპორტული ნაგებობების გამოყენებისათვის გადასახდელი, აგრეთვე სკოლამდელ დაწესებულებებში ბავშვთა შენახვისა და ავადმყოფების, ინვალიდთა და ღრმად მოხუცებულთა მოვლასთან დაკავშირებული მომსახურება;

პ) პატენტების, საავტორო უფლებების, ლიცენზიების გაცემა და მიღება;

ჟ) დაკრძალვასა და სასაფლაოების მოწყობასთან დაკავშირებული მომსახურება ძეგლებისა და საფლავის ქვების დამზადების ჩათვლით;

რ) სამკურნალწამლო საშუალებები;

ს) სამკურნალო საშუალებები, სამედიცინო დანიშნულების ნაწარმი, საპროთეზო-ორთოპედიული ნაწარმი, სამედიცინო ტექნიკა, ტექნიკური საშუალებები ავტომოტოტრანსპორტის ჩათვლით, რომლებიც გამოიყენება ინვალიდობის პროფილაქტიკისათვის და ინვალიდების რეაბილიტაციისათვის;

ტ) საქონლის რეექსპორტი, თუ საქონლის შემოტანისას არ იყო იგი განცხადებული რეექსპორტისათვის ან იყო განცხადებული, მაგრამ ფაქტიურად არ მომხდარა მისი რეექსპორტი 6 თვის განმავლობაში, მაშინ ეს საქონელი დაიბეგრება გადასახადით;

უ) საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე ტრანზიტით გამავალი საქონელი;

ფ) საქართველოს რესპუბლიკის იურიდიული და სხვა პირების კუთვნილი მატერიალურ-ტექნიკური მომარაგების საგნების, მოწყობილობის, სათბობის, სურსათის და სხვა ქონების რეიმპორტი, რომლებიც განკუთვნილი იყო უცხოეთში საქართველოს რესპუბლიკის დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და სხვა დაწესებულებების საქმიანობის უზრუნველყოფისთვის;

ქ) იმპორტული საქონელი საბაჟოს საწყობებში მოთავსებისას. მათი დაბეგრა ხდება დადგენილი წესით ამ საქონლის საწყობებიდან მიმოქცევაში გაშვების მომენტში, ხოლო სხვა საბაჟო რეჟიმის პირობებში — ამ რეჟიმის შესაბამისად;

ღ) ეროვნული და უცხოური ვალუტის, ბანკნოტების, რომლებიც გადახდის კანონიერი საშუალებებია, აგრეთვე ფასიანი ქაღალდების (აქციების, ობლიგაციების, სერთიფიკატების, ვექსილების და სხვა) იმპორტი;

ყ) საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე დროებით შემოტანილი საქონელი;

შ) საქონელი, რომელიც გადაეცა საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ორგანოებს სტიქიური უბედურების, ავარიების, კატასტროფების ლიკვიდაციისათვის, ჰუმანიტარული დახმარების და საქველმოქმედო მიზნებისათვის, საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის დადგენილებით განსაზღვრული წესით.

2. კანონის მე-5 მუხლში აღნიშნული შედეგათები მხოლოდ საქართველოს რესპუბლიკაში

3. დამატებული ღირებულების გადასახადისაგან განთავისუფლებული საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) ნუსხა ერთიანია საქართველოს რესპუბლიკის მთელ ტერიტორიაზე.

მუხლი 6. გადასახადის განაკვეთები და ბიუჯეტში მისი ჩარიცხვის წესი

1. თავისუფალი ფასებით საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაციისას გამოიყენება განაკვეთი 14 პროცენტის ოდენობით.

2. სახელმწიფო რეგულირებადი ფასებით (ტარიფებით) საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაციისას გამოიყენება განაკვეთი 12,28 პროცენტის ოდენობით.

3. იმპორტულ საქონელზე გადასახადის გადახდა ხდება სხვა საბაჟო გადასახდელების გადახდასთან ერთად საქონლის მფლობელის (განმკარგულებლის), ან მისი დავალებით სხვა ორგანიზაციის (დეკლარანტის) მიერ.

გადასახადის გადახდის საფუძველია სატვირთო საბაჟო დეკლარაცია.

გადასახადის თანხის გ. შ. აზღვრისას უცხოური ვალუტა გადაინგარიშება საქართველოს რესპუბლიკაში მოქმედ ვალუტაზე საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის კურსით.

იმპორტულ საქონელზე გადასახადის ამოღებას ახორციელებენ საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო ორგანოები.

4. საქართველოს რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაციისას, სადაც დადგენილია საქართველოს რესპუბლიკაში მოქმედი დამატებული ღირებულების გადასახადის განაკვეთზე უფრო მაღალი განაკვეთი, გამოიყენება ეს გადადებული განაკვეთი.

5. დამატებული ღირებულების გადასახადი ჩარიცხება საქართველოს რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტში მისი იმ ნაწილის გამოკლებით, რომელიც დამტკიცებული ნორმატივების მიხედვით გადაირიცხება ავტონომიური რესპუბლიკების ბიუჯეტებსა და ადგილობრივ ბიუჯეტებში.

მუხლი 7. გადასახადის გამოანგარიშების წესი

1. საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაცია ხდება ფასებით (ტარიფებით), რომლებიც შეიცავენ დამატებული ღირებულების გადასახადის თანხას დადგენილი განაკვეთით.

საანგარიშსწორებო საბუთებში სარეალიზაციო საქონლის (სამუშაოებზე, მომსახურებაზე) გადასახადის თანხა აღნიშნება ცალკე სტრიქონით.

2. გადასახადი მიღებულ ნედლეულზე, მასალებზე, სათბობზე, მაკომპლექტებელ და სხვა ნაწარმზე, ძირითად საშუალებებზე და არამატერიალურ აქტივებზე, რომლებიც გამოიყენება საწარმოო მიზნებისათვის, წარმოებისა და მიმოქცევის ხარჯებს არ მიეკუთვნება.

3. ბიუჯეტში შესატანი დამატებული ღირებულების გადასახადი განისაზღვრება როგორც სხვაობა რეალიზებულ საქონელზე (სამუშაოებზე, მომსახურებაზე) კუთვნილ გადასახადის თანხასა და მიღებულ იმ მატერიალურ რესურსებზე, სამუშაოებსა და მომსახურებაზე გამოანგარიშებულ გადასახადის თანხას შორის, რომელთა ღირებულება მიეკუთვნება წარმოებისა და მიმოქცევის ხარჯებს.

4. ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური აქტივების შეძენისას გადახდილი გადასახადის თანხა გამოირიცხება ბიუჯეტში შესატანი გადასახადის თანხიდან თანაბარ ნაწილებად ორი წლის განმავლობაში ძირითადი საშუალებების საექსპლუატაციოდ გადაცემის დღიდან და არამატერიალური აქტივების აღრიცხვის დღიდან, გარდა სასოფლო-სამეურნეო საწარმოებისა, რომლებსაც გადახდილი გადასახადი უმცირდებათ მათი აღრიცხვის მომენტში.

5. ბიუჯეტში შესატანი დამატებული ღირებულების გადასახადის საერთო თანხები არ შემცირდება გადასახადის თანხებით, რაც გადახდილია:

ა) არასაწარმოო ხასიათის საჭიროებისათვის გამოყენებული საქონლისათვის (სამუშაოებისათვის, მომსახურებისათვის), რომელზეც გადასახადს ახდენენ დაფინანსების შესაბამისი წყაროებიდან, აგრეთვე სამომსახურეო მსუბუქ ავტომობილებსა და მიკროავტობუსებზე;

ამ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული წესი არ გამოიყენება სასაქონლო-სამეურნეო საწარმოების მიმართ, რომლებსაც უმცირესობათ არასაწარმოო საქიროებისათვის გამოყენებული საქონლის (სამუშაოს, მომსახურების) დამატებული ღირებულების გადასახადი;

ბ) ამ კანონის მე-5 მუხლის 1 პუნქტის „ე“ — „შ“ ქვეპუნქტების შესაბამისად გადასახადისგან განთავისუფლებული პროდუქციის დამზადებისას და ოპერაციების განხორციელებისას გამოყენებულ საქონელზე (სამუშაოებზე, მომსახურებაზე) მომწოდებლებისათვის გადახდილი გადასახადის თანხები მიეკუთვნება წარმოებისა და მიმოქცევის ხარჯებს.

6. თუ მიღებულ სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობებზე (სამუშაოებზე, მომსახურებაზე) გადასახადის თანხები აღმატება რეალიზებულ საქონელზე (სამუშაოებზე, მომსახურებაზე) გამოანგარიშებულ გადასახადის თანხებს, წარმოქმნილი სხვაობა ჩაითვლება მომავალ გადასახდელთა გადახდაში ან ანაზღაურდება ბიუჯეტიდან ამ გადასახადის საერთო შემოსულობათა ხარჯზე.

ჩათვლის ან ანაზღაურების ანალოგიური წესი გამოიყენება ამ კანონის მე-5 მუხლის 1 პუნქტის „ა“ — „დ“ ქვეპუნქტების შესაბამისად გადასახადისგან განთავისუფლებული საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაციის დროსაც.

7. იმპორტულ საქონელზე გადასახადი გამოიანგარიშება სამამულეო წარმოების საქონლისათვის დადგენილი განაკვეთით დასაბეგრი თანხიდან, რომელიც განისაზღვრება ამ კანონის მე-4 მუხლის მე-11 პუნქტის შესაბამისად.

8. საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე უცხოური ვალუტით საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) რეალიზაციისას გადასახადის გადახდა ხდება დადგენილი განაკვეთის შესაბამისად ეროვნული ვალუტით.

საწარმოები, რომლებმაც მყიდველებისგან (დამკვეთებისგან) მიიღეს გადასახადი უცხოური ვალუტით, ვალდებული არიან მიყიდონ ვალუტა, გადასახადის თანხის ოდენობით, საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნულ ბანკს ანგარიშსწორების მომენტში საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის მიერ განსაზღვრული ეროვნული ვალუტის კურსით.

მუხლი 8. გადასახადის გადახდისა და გაანგარიშების წესები

1. გადასახადი გადაიხდება:

ა) ყოველთვიურად, საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) გასული თვის ფაქტიური რეალიზაციის მიხედვით, არაუგვიანეს მომდევნო თვის 20 რიცხვისა — საწარმოების მიერ 1,0 მილიონი კუბონიდან 2,0 მილიონ კუბონამდე საშუალო თვიური გადასახდელებით, გარდა სარკინიგზო ტრანსპორტის საწარმოებისა, რომლებიც გადასახადს იხდიან მომდევნო თვის 25 რიცხვამდე;

საწარმოები 2,0 მილიონ კუბონზე მეტი საშუალო თვიური გადასახდელებით ყოველი თვის 13,23 და მისი მომდევნო თვის 3 რიცხვებში იხდიან საავანსო გადასახდელებს წინა თვის გადასახადის თანხის ერთი მესამედის ოდენობით;

ბ) ყოველკვარტალურად, საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) გასული კვარტალის ფაქტიური რეალიზაციის მიხედვით არაუგვიანეს საანგარიშო კვარტალის მომდევნო თვის 20 რიცხვისა — საწარმოების მიერ 1,0 მილიონ კუბონამდე საშუალო თვიური გადასახდელებით;

გ) ინდივიდუალური მეწარმეების მიერ (საავანსო გადასახდელების სახით) — დეკლარაციაში ნაჩვენები წლის განმავლობაში მოსალოდნელი შემოსავლიდან გამომდინარე ყოველკვარტალურად წლიური გადასახადის თანხის ერთი მეოთხედის ოდენობით 15 მარტს, 15 მაისს, 15 აგვისტოს და 15 ნოემბერს.

2. გადამხდელები ყოველთვიურად, შესაბამის შემთხვევებში ყოველკვარტალურად, საანგარიშოს მომდევნო თვის 20 რიცხვში, ხოლო სარკინიგზო ტრანსპორტის საწარმოები — 25 რიცხვში უდგენენ გაანგარიშებებს შესაბამისი ფორმებით საგადასახადო ორგანოებს თავიანთი ადგილმდებარეობის მიხედვით.

3. იმპორტულ საქონელზე გადასახადი გადაიხდება ამ კანონის მე-6 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად.

4. რეალიზაციის მომენტად ითვლება საქონლის (სამუშაოების, მომსახურების) გადატვირთვა, გადაცემა (შესრულება) ან მყიდველებისათვის (შემკვეთებისათვის) ადგილზე ჩაბარება, რო-

მელზეც გაფორმებულია ქონების გასხვისების დამადასტურებელი დოკუმენტები.

მუხლი 9. გადასახადის გადამხდელთა პასუხისმგებლობა და საგადასახადო ორგანოების კონტროლი

1. პასუხისმგებლობა დამატებული ღირებულების გადასახადის გამოანგარიშების სისწორისათვის, ბიუჯეტში დროულად გადახდისა და საგადასახადო ორგანოებში გაანგარიშებების დადგენილ ვადებში წარდგენისათვის ეკისრებათ გადამხდელებსა და მათ თანამდებობის პირებს საქართველოს რესპუბლიკის საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად, ხოლო იმ შემთხვევაში, როცა დამატებული ღირებულების გადასახადის გადახდევინება შედის საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო ორგანოების კომპეტენციაში — საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. საგადასახადო და საბაჟო ორგანოებს, მათი კომპეტენციის ფარგლებში, ეკისრებათ პასუხისმგებლობა გადამხდელთა მიერ გადასახადის თაობაზე მოქმედი კანონმდებლობის სათანადოდ დაცვის უზრუნველყოფისათვის და მისი გამოყენების კონტროლისათვის „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ და „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონებისა და საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 10. დასკვნითი დებულება

აღნიშნული კანონით გათვალისწინებული დამატებული ღირებულების გადასახადის განაკვეთების ოდენობა, აგრეთვე საგადასახადო შეღავათების ნუსხა შეიქმნება შეცვალოს საქართველოს პარლამენტმა.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —

სახელმწიფოს მეთაური

ედუარდ შევარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ვახტანგ გომეზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

241 „დამატებული ღირებულების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. „დამატებული ღირებულების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 იანვრიდან.

2. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა ერთი თვის ვადაში უზრუნველყოს თავისი დადგენილებების „დამატებული ღირებულების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონთან შესაბამისობაში მოყვანა.

3. საქართველოს რესპუბლიკაში შემოტანილ საქონელზე დამატებული ღირებულების გადასახადი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 თებერვლიდან.

4. დამატებული ღირებულების გადასახადი არ გადაიხდებიან-ბა ამ კანონის მიღებამდე დადებული კონტრაქტებით საქართველოს რესპუბლიკაში 1994 წლის 1 იანვრიდან 1994 წლის 1 ივლისამდე შემოტანილ საქონელზე.

5. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო დეპარტამენტმა 1994 წლის 20 იანვრამდე გაატაროს რეგისტრაციაში ამ კანონის მიღებამდე დადებული კონტრაქტები, რომელთა მიხედვით საქართველოს რესპუბლიკაში შემოტანილი საქონელი გათავისუფლებულია დამატებული ღირებულების გადასახადისაგან.

6. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციას საქართველოს რესპუბლიკის ფინანსთა სამინისტროსთან შეთანხმებით ამ კანონის მიღებიდან ერთი თვის ვადაში შეიმუშაოს და გამოსცეს ინსტრუქცია „დამატებული ღირებულების გადასახადის გამოანგარიშებისა და გადახდის წესის შესახებ“.

7. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო დეპარტამენტს საქართველოს რესპუბლიკის ფინანსთა სამინისტროსთან და საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექ-

ქართული
ენის ინსტიტუტი

ციასთან შეთანხმებით ამ კანონის მიღებიდან ერთი თვის შემდეგ შეიმუშაოს და გამოსცეს ინსტრუქცია „საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შემოტანილ და საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიიდან გატანილ საქონელზე დამატებული ღირებულების გადასახადის გამოყენების წესის შესახებ“.

8. „დამატებული ღირებულების გადასახადის შესახებ“ კანონი გამოქვეყნდეს რესპუბლიკურ პრესაში.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

242 აქციზების შესახებ

მუხლი 1. ზოგადი დებულებანი

1. ეს კანონი შემუშავებულია „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის შესაბამისად და განსაზღვრავს აქციზებით ბიუჯეტთან ანგარიშსწორების წესს.

2. აქციზი არის არაპირდაპირი გადასახადი, რომელიც შედის საქონლის ფასში.

3. ამ კანონით დგინდება ღვინო-არყის, საკვები ნედლეულისაგან დამზადებული ეთილის სპირტის (იმ სპირტის გარდა, რომელიც გაიცემა ლიქიორ-არყის ნაწარმისა და ღვინის პროდუქციის გამოსაშვებად), ლუდის, ჩაის, თართისა და ორაგულის ხიზილალის, ძვირფასი სახეობის თევზებისა და ზღვის პროდუქტების დელიკატესური პროდუქციის, შოკოლადის, თამბაქოს ნაწარმის, საღებავების, ძვირფასი ლითონებისგან და მელქიორისგან დამზადებული

ლი საიუველირო ნაწარმის, მსუბუქი ავტომობილების, მათი ნაწილების, მანქანური ქსოვის ხალიჩებისა და ხალიჩის ნაწარმის, ნატურალური ტყავის ტანსაცმლის, ფაფურისა და ბროლის ნაწარმის, საავტომობილო ბენზინის აქციზებით დაბეგვრის წესი.

მუხლი 2. აქციზების გადამხდელები
აქციზების გადამხდელებად ითვლებიან:

ა) საწარმოები და ორგანიზაციები, მათი ფილიალები და სხვა სტრუქტურული ქვედანაყოფები, რომლებიც მდებარეობენ საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე და დამოუკიდებლად ახდენენ საკუთარი წარმოების აქციზური საქონლის რეალიზაციას, გარდა შემკვეთის მასალისაგან დამზადებული საქონლისა.

შემკვეთის ნედლეულისგან დამზადებულ საქონელზე აქციზის გადამხდელებად ითვლებიან საწარმოები და ორგანიზაციები, რომლებიც იხდიან ამ საქონლის დამზადების სამუშაოს ღირებულებას და ახდენენ მის რეალიზაციას;

ბ) ყველა იურიდიული, ფიზიკური და სხვა პირი, რომლებსაც შემოაქვთ აქციზური საქონელი საქართველოში.

მუხლი 3. დაბეგვრის ობიექტი

1. დაბეგვრის ობიექტად ითვლება საკუთარი წარმოების აქციზური საქონლის ღირებულება, რომლის რეალიზაცია ხდება გასაცემი ფასებით აქციზის ჩათვლით, აგრეთვე იმ საქონლის ღირებულება, რომელიც იცვლება სხვა საქონელზე ღირებულების გადაუხდელად (ბარტერული ოპერაციები).

2. იმპორტული აქციზური საქონლის საბაჟო ღირებულება.

3. აქციზის გამოყენების თავისებურებანი იმ საქონელზე (სამუშაოზე, მომსახურებაზე), რომელსაც შემოიტანენ საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე ან გაიტანენ საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიიდან, შეიძლება დადგინდეს აქციზის ამოღების პრინციპის შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფოთაშორისო შეთანხმებით.

მუხლი 4. დასაბეგრი თანხა

1. დასაბეგრი თანხის განსაზღვრისათვის რეალიზებული აქციზური საქონლის ღირებულება გამოიანგარიშება:

ა) თავისუფალი გასაცემი ფასებიდან გამომდინარე მათგან, რომელიც მოსახლის თანხის ჩათვლით;

ბ) სახელმწიფო რეგულირებადი ფასებიდან (სავაჭრო დათმობების გამოკლებით) გამომდინარე, რომლებიც შემცირებულია დამატებული ღირებულების გადასახადის თანხით.

2. საქონლის იმპორტისას დასაბეგრი თანხა განისაზღვრება ამ საქონლის საბაჟო ღირებულების მიხედვით.

მუხლი 5. აქციზებისგან გათავისუფლება

აქციზებისგან თავისუფლება:

ა) აქციზური საქონლის ექსპორტი;

ბ) აქციზური საქონლის რეექსპორტი. თუ საქონლის შემოტანისას არ იყო იგი განცხადებული რეექსპორტისათვის ან იყო განცხადებული, მაგრამ ფაქტიურად არ მოხდა მისი რეექსპორტი რთვის განმავლობაში, მაშინ ეს საქონელი დაიბეგრება აქციზით;

გ) აქციზური საქონლის ტრანზიტი საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიის გავლით;

დ) საბაჟოს საწყობებში მოთავსებული იმპორტული აქციზური საქონელი. ამ საქონლის დაბეგვრა ხდება დადგენილი წესით საწყობებიდან მიმოქცევაში გაშვების მომენტში, ხოლო სხვა საბაჟო რეჟიმის პირობებში — ამ რეჟიმის შესაბამისად;

ე) საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე დროებით შემოტანილი იმპორტული აქციზური საქონელი;

ვ) იმპორტული აქციზური საქონელი, რომელიც გადაეცა საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ორგანოებს სტიქიური უბედურების, ავარიების, კატასტროფების ლიკვიდაციისათვის;

ზ) იმპორტული აქციზური საქონელი, რომელიც საქართველოს რესპუბლიკაში შემოტანილია ჰუმანიტარული დახმარებისა და საქველმოქმედო მიზნებისათვის საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის დადგენილებით განსაზღვრული წესით.

მუხლი 6. გადასახადის განაკვეთები

პირველ მუხლში აღნიშნულ საქართველოს რესპუბლიკაში წარმოებულ საქონელზე აქციზების განაკვეთები დაწესებულია პროცენტობით საქონლის ღირებულებასთან დამატებულ ღირებუ-

ლებზე გადასახადის გარეშე გასაცემი ფასებისადმი, ხოლო იმპორტულ საქონელზე — საბაჟო ღირებულებისადმი.

მუხლი 7. აქციზების გამოანგარიშებისა და გადახდის წესი

1. აქციზების თანხა განისაზღვრება:

- ა) გადამხდელის მიერ დამოუკიდებლად რეალიზებული საქონლის ღირებულებისა და დადგენილი განაკვეთების მიხედვით;
- ბ) იმპორტული საქონლის საბაჟო ღირებულების და დადგენილი განაკვეთების მიხედვით.

2. რეალიზაციის თარიღად ითვლება აქციზური საქონლის გადატვირთვა, გადაცემა ან იმ მყიდველებისათვის ადგილზე ჩაბარება, რომლებზეც გაფორმებულია ქონების გასხვისების დამადასტურებელი დოკუმენტები.

3. იმპორტული აქციზური საქონლის გადასახადს იხდიან სხვა საბაჟო გადასახდელის გადახდასთან ერთად საქონლის მფლობელი (ვანმკარგულელებელი) ან მისი დავალებით სხვა ორგანიზაცია (დეკლარანტი).

გადასახადის გადახდის საფუძველია სატვირთო საბაჟო დეკლარაცია. გადასახადს ახდენებენ საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო ორგანოები.

4. აქციზური საქონლის უცხოური ვალუტით რეალიზაციისას აქციზის გადახდა ხდება უცხოური ვალუტით ან ეროვნული ვალუტით ეროვნული ბანკის მიერ დაწესებული შესაბამისი კურსით.

5. საწარმოები, რომლებიც აწარმოებენ და სარეალიზაციოდ გააქვთ საკვები ნედლეულისგან დამზადებული ეთილის სპირტი, ღვინო-არყის ნაწარმი, აქციზებს ბიუჯეტში იხდიან ყოველდღიურად, რეალიზაციის შესამე დღეს. ყველა დანარჩენ გადამხდელს აქციზები ბიუჯეტში შეაქვთ ყოველ დეკადაში შემდეგ ვადებში:

ყოველი თვის 13 რიცხვში — პირველი დეკადისათვის;

ყოველი თვის 23 რიცხვში — მეორე დეკადისათვის;

ყოველი მომდევნო თვის 3 რიცხვში — საანგარიშო თვის დანარჩენი დღეებისათვის.

6. აქციზების გადამხდელები საგადასახადო ორგანოებს თავისი ადგილმდებარეობის მიხედვით წარუდგენენ აქციზების თანხების

გაანგარიშებებს ყოველთვიურად, არაუგვიანეს საანგარიშო სესიის დასრულების დღემდე თვის 20 რიცხვისა.

7. აქციზები ჩაირიცხება საქართველოს რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტში მისი იმ ნაწილის გამოკლებით, რომელიც დამტკიცებული ნორმატივების მიხედვით გადაირიცხება ავტონომიური რესპუბლიკების ბიუჯეტებსა და ადგილობრივ ბიუჯეტებში.

მუხლი 8. გამოანგარიშების სისწორისათვის გადამხდელთა პასუხისმგებლობა და მისი კონტროლი

1. პასუხისმგებლობა აქციზების გამოანგარიშების სისწორისათვის, ბიუჯეტში დროულად ჩაირიცხვის და საგადასახადო ორგანოებში გაანგარიშების დადგენილ ვადებში წარდგენისათვის ეკისრებათ გადამხდელებსა და მათ თანამდებობის პირებს საქართველოს რესპუბლიკის საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად, ხოლო იმ შემთხვევაში, როცა აქციზების ამოღება შედის საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო ორგანოების კომპეტენციაში — საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. საგადასახადო და საბაჟო ორგანოებს პასუხისმგებლობა ეკისრებათ გადამხდელთა მიერ აქციზების თაობაზე მოქმედი კანონმდებლობის სათანადოდ დაცვის უზრუნველყოფის და მისი გამოყენებისადმი კონტროლისათვის „საგადასახადო სისტემის საფუძვლების შესახებ“ და „საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონებისა და საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 9. დასკვნითი დებულება

ამ კანონით გათვალისწინებული აქციზების განაკვეთების ოდენობის, აგრეთვე საგადასახადო შეღავათების შეცვლა შეუძლია საქართველოს პარლამენტს.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —
სახელმწიფოს მეთაური

ელუპარდ შევარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ვახტანგ გომეზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

აქციების განაკვეთები ცალკეულ საქონელზე

საქონლის დასახელება	საქართველოს რესპუბლიკაში წარმოებულ საქონელზე აქციების განაკვეთები პროცენტებში ლიკვიდაციისასთან დაბატბულ ლიკვიდებულზე გადასახადის გარეშე გასაცემი ფანდით	იმპორტულ საქონელზე აქციების განაკვეთები პროცენტებში საბაჟო ლიკვიდაციისასთან
1. საკვები ნედლეულსგან დამზადებული ეთილის სპირტი (იმ სპირტის გარდა, რომელიც გაიცემა ლიკვიდაციის ნაწარმისა და ღვინის პროდუქციის გამოსაშვებად)	90	90
2. არაყი, ლიკვიდაციის ნაწარმი	60	60
3. შამპანური, კონიაკი, შამპანურისა და კონიაკის მასალები*	75	75
4. ყურძნის ღვინოები და ღვინომასალები, შემაგრებული ღვინოები და შემაგრებული ღვინომასალები*	55	56
5. ლუდი	10	30
6. ჩაი	30	30
7. შოკოლადი	40	40
8. თაბაკისა და თრაგელის ხიზილალის, ძვირფასი სახეობის თევზებისა და ზღვის პროდუქტების მზა დელიკატესური პროდუქცია	40	40
9. თამბაქოს ნაწარმი	40	40

საქონლის დასახელება

საქართველოს რესპუბლიკაში წარმოებულ საქონელზე აქციების განაკვეთები პროცენტებში დირეგულბასთან დამატებულ ღირებულებაზე გადასახადის გარეშე გასაცემი ფასებით	საქონელზე ამპორტულ აქციების განაკვეთები პროცენტებში საბაჟო ღირებულებასთან	
10. საღებავი რეზინა	10	20
11. ძვირფასი ლითონებისგან და მელქიორისგან დაზადებული სიიუველირო ნაწარმი	20	20
12. ფაიფურის ნაწარმი	30	30
13. ბროლის ნაწარმი	40	40
14. მანქანური ქსოვის ხალიჩა და ხალიჩის ნაწარმი	40	40
15. ნატურალური ტყავის ტანსაცმელი	35	35
16. მსუბუქი ავტომობილები	—	10
17. მსუბუქი ავტომობილების საბურავები	5	5
18. ბეწვეულის ნაწარმი	25	25
19. საავტომობილო ბენზინი	10	10

* საქართველოს რესპუბლიკაში განლაგებული ყველა საწარმოს მიერ გამოშვებული ღვინომასალების; კონიაკის მასალების და დაფასოებული ჩაის რეალიზაცია იბეგრება აქციით.

აქციით დაბეგრილი ნედლეულისაგან დამზადებული პროდუქცია (შამპანური, კონიაკი, ჩაი, ყურძნის და შემადგენელი ღვინოები) აქციით არ იბეგრება.

243 „აქციების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. „აქციების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 იანვრიდან.

2. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა ერთი თვის ვადაში უზრუნველყოს თავისი დადგენილებების „აქციების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონთან შესაბამისობაში მოყვანა.

3. საქართველოს რესპუბლიკაში შემოტანილ საქონელზე აქციზი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 თებერვლიდან.

4. აქციზი არ გადაიხდებინება ამ კანონის მიღებამდე დადებული კონტრაქტებით საქართველოს რესპუბლიკაში 1994 წლის 1 იანვრიდან 1994 წლის 1 ივლისამდე შემოტანილ საქონელზე.

5. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო დეპარტამენტმა 1994 წლის 20 იანვრამდე გაატაროს რეგისტრაციაში ამ კანონის მიღებამდე დადებული კონტრაქტები, რომელთა მიხედვით საქართველოს რესპუბლიკაში შემოტანილი საქონელი გათავისუფლებულია აქციზისაგან.

6. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციას საქართველოს რესპუბლიკის ფინანსთა სამინისტროსთან შეთანხმებით ამ კანონის მიღებიდან ერთი თვის ვადაში შეიმუშაოს და გამოსცეს ინსტრუქცია „აქციების გამოანგარიშებისა და გადახდის წესის შესახებ“.

7. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო დეპარტამენტს საქართველოს რესპუბლიკის ფინანსთა სამინისტროსთან და საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციასთან შეთანხმებით ერთი თვის ვადაში შეიმუშაოს და გამოსცეს ინსტრუქცია „საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შემოტანილ და საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიიდან გატანილ საქონელზე აქციზების გამოყენების წესის შესახებ“.

9. „აქციზების შესახებ“ კანონი გამოქვეყნდეს რესპუბლიკურ პრესაში.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

244 საწარმოთა ქონების გადასახადის შესახებ

მუხლი 1. ქონების გადასახადის გადამხდელები

ამ კანონის მიხედვით გადასახადის გადამხდელები არიან:

1. საწარმოები, დაწესებულებები (ბანკების და საკრედიტო დაწესებულებების ჩათვლით) და ორგანიზაციები, რომლებიც საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად ითვლებიან იურიდიულ პირებად;

2. ზემოაღნიშნული საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების ფილიალები და სხვა ანალოგიური ქვესაწარმოები, რომლებსაც აქვთ დამოუკიდებელი ბალანსი და ანგარიშსწორების ანგარიში;

3. კომპანიები, ფილიალები, ნებისმიერი სხვა ორგანიზაციები, რომლებიც შექმნილია უცხო სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად და სამეწარმეო საქმიანობას ეწევიან საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი წარმომადგენლობების მეშვეობით.

4. ამ მუხლებში მითითებული გადასახადის გადამხდელები შემდგომში იწოდებიან „საწარმოებად“.

მუხლი 2. დაბეგვრის ობიექტი

1. გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია საწარმოს ბალანსზე რიცხული არამატერიალური აქტივები, ძირითადი საშუალებები, დასადგმელი მოწყობილობა, დაუმთავრებელი კაპიტალური მშენებლობა.

მუხლი 3. გადასახადით დასაბეგრი ქონების ღირებულების განსაზღვრა

1. გადასახადით დასაბეგრად გამოანგარიშებულ საწარმოთა ქონების ღირებულებას აკლდება შემდეგი სახის ქონების საბალანსო (ნორმატიული) ღირებულება:

ა) გადასახადის გადამხდელის ბალანსზე რიცხული საბინათ-კომუნალური და სოციალურ-კულტურული სფეროს ობიექტების;

ბ) ბუნების დაცვის და სახანძრო უსაფრთხოებისათვის გამოყენებული ობიექტების;

გ) მიმოსვლის გზების (საავტომობილო გზების ჩათვლით), კავშირგაბმულობის და ელექტროგადაცემის ხაზების;

დ) მიწების;

ე) საქართველოს რესპუბლიკის სტანდარტიზაციის, მეტროლოგიისა და სერთიფიკაციის დეპარტამენტის ტერიტორიული ორგანოების ეტალონური და სტენდური მოწყობილობების.

მუხლი 4. საგადასახადო შეღავათები

1. ამ გადასახადით იბეგრება შემდეგი საწარმოების ქონება:

ა) საბიუჯეტო დაწესებულებების და ორგანიზაციების, სახელმწიფო ხელისუფლებისა და მმართველობის ორგანოების;

ბ) გამოყენებული უშუალოდ განათლებისა და კულტურის საჭიროებისათვის;

2. ახლად შექმნილი საწარმოები მათი რეგისტრაციიდან ერთი წლის განმავლობაში თავისუფლდებიან გადასახადისაგან, ხოლო მომდევნო ორი წლის განმავლობაში გადასახადის განაკვეთი უმცირდებათ 50 პროცენტით.

ოთხ წელზე ადრე ამ საწარმოთა ლიკვიდაციისას (რეორგანიზაციისას) გადასახადის გადახდა ხდება მთელი პერიოდისათვის გავალისწინებული განაკვეთის მიხედვით.

აღნიშნული შეღავათი არ ენიჭებათ ლიკვიდირებული (რეორგანიზებული) საწარმოების ბაზაზე შექმნილ საწარმოებს.

მუხლი 5. გადასახადის განაკვეთები და ბიუჯეტში ჩარიცხვის წესი

საქართველოს
პარლამენტი

1. ამ კანონის მე-3 მუხლის შესაბამისად გამოანგარიშებული საწარმოთა ქონება იბეგრება ერთი პროცენტით.

გამოანგარიშებული გადასახადი ბიუჯეტებს შორის განაწილდება „საბიუჯეტო სისტემებისა და უფლებების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის შესაბამისად.

2. გადასახადის თანხა გამოითვლება და ბიუჯეტში ჩაირიცხება ყოველკვარტალურად ნაზარდი ჯამით, ხოლო წლის ბოლოს ხდება გადაანგარიშება.

3. გადასახადის გამოანგარიშებული თანხა ბიუჯეტში ირიცხება აუცილებელი გადასახადების სახით პირველრიგითობის წესით მისი საწარმოს საქმიანობის ფინანსურ შედეგებზე მიკუთვნებით.

4. კვარტალური გაანგარიშების მიხედვით გადასახადის გადახდა ხდება ხუთი დღის ვადაში საბუღალტრო ანგარიშების წარდგენის დადგენილი დღიდან, ხოლო წლიური გაანგარიშების მიხედვით — ათი დღის ვადაში წლიური საბუღალტრო ანგარიშების წარდგენის დადგენილი დღიდან.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —
სახელმწიფოს მეთაური

ედუარდ შევარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ვახტანგ გომეზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

245 „საწარმოთა ქონების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. „საწარმოთა ქონების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 იანვრიდან.
2. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა ერთი თვის ვადაში უზრუნველყოს თავისი დადგენილებების „საწარმოთა ქონების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონთან შესაბამისობაში მოყვანა.
3. „საწარმოთა ქონების გადასახადის შესახებ“ კანონი გამოქვეყნდეს რესპუბლიკურ პრესაში.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

246 ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის შესახებ

მუხლი 1. გადასახადის გადამხდელები

ქონების გადასახადის გადამხდელები არიან ფიზიკური პირები (შემდგომში — მფლობელები), რომელთა კერძო საკუთრებაშია საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ამ გადასახადით დასაბეგრი ობიექტები.

მუხლი 2. გადასახადით დაბეგვრის ობიექტები

გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული შემდეგი სახის ქონება:

საცხოვრებელი სახლები, ბინები, აგარაკები, გარაყები, სხვა შენობები, სადგომები და ნაგებობები (შემდგომში — შენობა-ნაგებობები);

ავტომობილები, მოტორიანი ნავეები, იახტები, კატარღები, ტომარხილები, შვეულმფრენები, თვითმფრინავები და სხვა სატრანსპორტო საშუალებები (შემდგომში — სატრანსპორტო საშუალებანი).

მუხლი 3. გადასახადის განაკვეთები

1. შენობა-ნაგებობების გადასახადს იხდიან ყოველწლიურად მათი საინვენტარიზაციო ღირებულების 0,1 პროცენტის ოდენობით.

2. სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადს იხდიან ძრავის სიმძლავრის მიხედვით, თითოეულ ცხენის ძალაზე მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი შრომის ანაზღაურების მინიმალური ღირებულების 0,2 პროცენტის ოდენობით.

მუხლი 4. საგადასახადო შეღავათები

1. შენობა-ნაგებობების გადასახადის გადახდისაგან თავისუფლდებიან:

- ა) პენსიონერები — შენობა-ნაგებობების მესაკუთრენი;
- ბ) ვადიან სამხედრო სამსახურში გაწვეული ჯარისკაცები, მებრძოლები და მათი ოჯახის წევრები;
- გ) მეორე მსოფლიო ომისა და სხვა საბრძოლო ოპერაციების მონაწილენი და მათი ოჯახის წევრები, აგრეთვე საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის დაცვისას დაინვალიდებული პირები და მათი ოჯახის წევრები;
- დ) საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქენი სოფელ ადგილას არსებული შენობა-ნაგებობებისათვის.

2. სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადის გადახდისაგან თავისუფლდებიან:

- ა) ხელით სამართავი ავტომობილებისა და მოტოცეტლების მფლობელი ინვალიდები;
- ბ) მოტორიანი ნავეების მფლობელები, რომელთა მოტორის სიმძლავრე არ აღემატება 10 ცხენის ძალას.

3. ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს, ქალაქებისა და რაიონების ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებს უფლება აქვთ დააწესონ შეღავათები ცალკეული კატეგორიის გადამხდელებისათვის.

4. მესაკუთრენი, რომლებსაც ამ კანონის შესაბამისად შეესაბამება ნიით საგადასახადო შეღავათი, საგადასახადო ორგანოებში წარადგენენ შეღავათის უფლების დამადასტურებელ საბუთს.

მუხლი 5. გადასახადის გამოიანგარიშებისა და გადახდის წესი

1. მფლობელებისათვის ქონების გადასახადს გამოიანგარიშებენ საგადასახადო ორგანოები.

შენობა-ნაგებობების გადასახადი გამოიანგარიშება ყოველი წლის 1 იანვრის მდგომარეობით საინვენტარიზაციო ღირებულების შესახებ კომუნალური მეურნეობის ორგანოთა მიერ წარმოდგენილი მონაცემების საფუძველზე, ინდექსაციის გათვალისწინებით.

რამდენიმე მფლობელის საერთო წილობრივ საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობებისათვის გადასახადს გადაიხდიან კომუნალური მეურნეობის ორგანოების მონაცემებით, შენობა-ნაგებობებში თითოეულის წილის მიხედვით.

2. სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადი გამოიანგარიშება იმ წლის 1 იანვრის მონაცემების საფუძველზე, რომლისთვისაც ხდება გადასახადის დარიცხვა და რომელსაც საგადასახადო ორგანოებს ყოველწლიურად წარუდგენენ სატრანსპორტო საშუალებათა რეგისტრაციის განმასხვრციელებელი ორგანიზაციები.

3. გადასახადების გამოსაანგარიშებლად აუცილებელი მონაცემები საგადასახადო ორგანოებს მიეცემათ უფასოდ.

4. ახლად აგებული შენობა-ნაგებობების, აგრეთვე შექმნილი სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადს იხდიან მათი აშენების ან შექმნის მომდევნო თვიდან.

რამდენიმე მფლობელის საკუთრებაში არსებული სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადს გადაიხდის ის მფლობელი, ვის სახელზეც არის რეგისტრირებული ეს სატრანსპორტო საშუალება.

მემკვიდრეობით გადასული შენობა-ნაგებობებისათვის მემკვიდრეები გადასახადს იხდიან მემკვიდრეობის მიღების დღიდან.

შენობა-ნაგებობათა განადგურების, აღების ან მთლიანად დაწვრვის შემთხვევაში გადასახადის გადახდა შეწყდება იმ თვიდან, როდესაც ისინი განადგურეს, აიღეს ან მთლიანად დაანგრეს.

5. კალენდარული წლის განმავლობაში ერთი მფლობელიდან მეორეზე შენობა-ნაგებობების და სატრანსპორტო საშუალებების გასხვისებისას, პირვანდელ მფლობელს გადასახადი წარედგინება წლის 1 იანვრიდან იმ თვემდე, როდესაც მან დაკარგა აღნიშნულ ქონებაზე საკუთრების უფლება, ხოლო ახალ მფლობელს გადასახადი წარედგინება იმ თვიდან, როდესაც ამ უკანასკნელს მიენიჭა საკუთრების უფლება.

6. კალენდარული წლის განმავლობაში ქონების გადასახადში შეღავათის უფლების წარმოქმნისას გადასახადი გადაიანგარიშება იმ თვიდან, როდესაც წარმოიქმნა ეს უფლება.

7. გადასახადის გადახდის შესახებ საგადასახადო ორგანოები გადამხდელებს აბარებენ საგადასახადო უწყებებს ყოველწლიურად, არა უგვიანეს 1 მარტისა.

8. შენობა-ნაგებობების გადასახადის გადახდა ხდება ორ ვადაში — 15 ივნისამდე და 15 ოქტომბრამდე.

სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადის გადახდა ხდება მათ რეგისტრაციამდე, ხელმეორე რეგისტრაციამდე ან ყოველწლიურ ტექნიკურ დათვალიერებამდე, მაგრამ არა უგვიანეს 15 სექტემბრისა.

9. სატრანსპორტო საშუალებების გადასახადის დროულად და სრულად გადახდის კონტროლს ახორციელებენ ის ორგანოები, რომლებიც ახდენენ მათ რეგისტრაციას, ხელმეორე რეგისტრაციას ან ყოველწლიურ ტექნიკურ დათვალიერებას. ამ ორგანოებს ევალებათ მოსთხოვონ მფლობელებს გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი საბუთი და ამ საბუთის წარმოუდგენლად არ მოახდინონ სატრანსპორტო საშუალებათა რეგისტრაცია, ხელმეორე რეგისტრაცია ან ტექნიკური დათვალიერება.

10. პირები, რომლებიც დროულად არ იყვენენ დაბეგრილნი გადასახადით, დაბეგრებიან არაუმეტეს წინა სამი წლისათვის. ამავე პერიოდისათვის გადაისინჯება არასწორად წარმოებული დაბეგვრა.

მუხლი 6. გადასახადის ბიუჯეტში ჩარიცხვა ფიზიკური პირების ქონების გადასახადი ჩაირიცხება ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების ბიუჯეტის შემოსავალში დასაბეგრი ობიექტის ადვილმდებარეობის (რეგისტრაციის) მიხედვით.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —

სახელმწიფოს მეთაური

ილუარდ შვიპარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ვახტანგ გოგუაძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

247 „ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. „ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს 1995 წლის 1 იანვრიდან.
2. 1994 წელს ფიზიკური პირები სატრანსპორტო საშუალებათა მფლობელების გადასახადს გადაიხდიან „სატრანსპორტო საშუალებათა მფლობელების გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის 1992 წლის 7 მარტის № 286 დადგენილებით დამტკიცებული დროებითი დებულების შესაბამისად.
3. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა ერთი თვის ვადაში უზრუნველყოს თავისი დადგენილებების „ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის შესახებ“ კანონთან და ამ დადგენილებასთან შესაბამისობაში მოყვანა.
4. „ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის შესახებ“ კანონი გამოქვეყნდეს რესპუბლიკურ პრესაში.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

248 ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ

თ ა ვ ი I

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. გადასახადის გადამხდელები

საშემოსავლო გადასახადის გადამხდელები არიან საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის როგორც მქონე, ისე არმქონე ფიზიკური პირები.

დაბეგვრის მიზნით საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მქონეთ მიეკუთვნებიან ის პირები, რომლებიც საქართველოს რესპუბლიკაში იმყოფებიან წელიწადში სულ ცოტა 183 დღეს.

მუხლი 2. დაბეგვრის ობიექტი

ფიზიკური პირებისათვის დაბეგვრის ობიექტია კალენდარული წლის განმავლობაში როგორც ფულადი (ეროვნული ან საზღვარგარეთული ვალუტით), ისე ნატურალური ფორმით მიღებული ერობლივი შემოსავალი.

საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მქონე ფიზიკური პირებისათვის დაბეგვრის ობიექტია შემოსავალი, რომელიც მიღებულია როგორც საქართველოს რესპუბლიკაში, ისე მის ფარგლებს გარეთ არსებული წყაროებიდან.

საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის არმქონე ფიზიკური პირებისათვის დაბეგვრის ობიექტია მხოლოდ საქართველოს რესპუბლიკაში არსებული წყაროებიდან მიღებული შემოსავლები.

ნატურალური ფორმით მიღებული შემოსავალი წლიური ერობლივი შემოსავლის შემადგენლობაში აღირიცხება სახელმწიფოს რეგულირებადი ფასებით, ხოლო მათი არარსებობისას — თავისუფალი (საბაზრო) ფასებით.

ფიზიკურ პირთა მიერ სამოქალაქო-სამართლებრივი უფლებებით შესრულებული სამუშაოდან, მათ შორის სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებიდან მიღებული შემოსავლის მთლიანი თანხა დაბეგვრის მიზნით მკირდება ამ შემოსავლის მიღებასთან უშუალოდ დაკავშირებული ხარჯების თანხით.

მეცნიერების, ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებთა შექმნის, გამოცემის, შესრულების ან სხვაგვარი გამოყენებისათვის საავტორო ხელშეკრულების არსებობისას ამ ხელშეკრულების მიხედვით საბოლოო ანგარიშსწორებისას გაცემული გასამრჩელო დაბეგვრის მიზნით იყოფა ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ წელთა რიცხვზე. თუ ასეთი ხელშეკრულება არ არსებობს, საავტორო გასამრჩელოს თანხა, რომელიც მიღებულია რამდენიმე წლის მუშაობისათვის და აღემატება 10000000 კუპონს, ნაწილდება სამ წელზე დაიბეგრება წლიური ერთობლივი შემოსავლის შემადგენლობაში გადასახადის ადრე გადახდილი თანხების გათვალისწინებით. ანალოგიური წესი გამოიყენება იმ გასამრჩელო თანხების მიმართ, რასაც აღმოჩენების, გამოგონებების და სამრეწველო ნიმუშების ავტორები იღებენ მათი გამოყენების პირველი წლის განმავლობაში.

უცხოური ვალუტით მიღებული შემოსავალი გადაიანგარიშება საქართველოს რესპუბლიკაში მოქმედ ფულად ერთეულში, შემოსავლის მიღების თარიღისათვის საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კურსის მიხედვით. ასეთ შემთხვევაში გადასახადის გადახდადამდეგის სურვილისამებრ ხდება საქართველოს რესპუბლიკაში მოქმედი ფულის ერთეულით ან უცხოური ვალუტით.

მუხლი 3. დაუბეგრავი შემოსავალი

1. ფიზიკური პირების მიერ მიღებული ერთობლივი დასაბეგრი შემოსავლის შემადგენლობაში არ შეიტანება:

- ა) სახელმწიფო სოციალური დაზღვევის და სოციალური უზრუნველყოფის ხაზით დახმარება, გარდა დროებითი შრომისუუნარობის (მათ შორის ავადმყოფი ბავშვის მოვლის) დახმარებისა, აგრეთვე დახმარება და ფულადი და ნატურალური ფორმით შემწე-

ობის სხვა სახეობანი, რომლებსაც ფიზიკურ პირებს უწევს თველოს რესპუბლიკაში დადგენილი წესით რეგისტრირებული საქველმოქმედო და ეკოლოგიური ფონდების სახსრებიდან;

სახელმწიფო დახმარებებს, რომლებიც არ შეიტანება ერთობლივ შემოსავალში, მიეკუთვნება შემდეგი დახმარებანი:

ორსულობისა და მშობიარობის გამო;

ბავშვის დაბადებისას გაცემული;

ბავშვის მოსავლელად (მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ასაკის მიღწევამდე);

დაკრძალვისათვის და დაკრძალვასთან დაკავშირებული სარიტუალო მომსახურების ხარჯებისათვის;

ხელმოკლე ოჯახების ბავშვებისათვის;

ბავშვობიდან ინვალიდებისათვის;

ვადიან სამხედრო მოსამსახურეთა ბავშვებისათვის;

მრავალშვილიანი და მარტოხელა დედებისათვის;

ქვრივებისათვის, რომლებსაც ჰყავთ ბავშვები, მაგრამ არ ღებულობენ პენსიას მარჩენლის დაკარგვის გამო;

მცირეწლოვანი ბავშვებისათვის, რომელთა მშობლები იძებნებიან ალიმენტის გადაუხდელობის გამო — ძებნის პერიოდში;

მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად გაცემული სხვა დახმარებები.

ბ) ყველა სახის პენსიები, რომლებიც დანიშნულია საქართველოს რესპუბლიკის საპენსიო კანონმდებლობის შესაბამისად, აგრეთვე პენსიის ნებაყოფლობითი დაზღვევის პირობებით გაცემული დამატებითი პენსიები;

გ) თანხები, მიღებული დასახიჩრების ან ჯანმრთელობის სხვაგვარ დაზიანებასთან დაკავშირებით შრომისუნარიანობის დაკარგვისას ზიანის ასანაზღაურებლად, აგრეთვე მარჩენლის დაკარგვასთან დაკავშირებით;

დ) ფულადი და ნატურალური ფორმით ყველა სახის საკომპენსაციო გაცემები საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი ოდენობით, გარდა სამუშაოდან დათხოვნისას გამოუყენებელი შვებულების გამო კომპენსაციისა.

ქვეყნის შიგნით, ასევე მის ფარგლებს გარეთ მუშაკთა მოკლევადიანი მივლინების ხარჯების ანაზღაურებისას გადასახადით დასაბეგრ შემოსავალში არ შეიტანება კანონმდებლობით დადგენილი ნორმის ფარგლებში. სადღეღამისო, აგრეთვე დანიშნულების ადგილამდე და უკან მგზავრობისას ფაქტიურად გაწეული მიზნობრივი ხარჯები, აეროპორტის მომსახურების მოსაკრებლები, სადაზღვევო და საკომისიო მოსაკრებლები, აეროდრომზე ან ვაგზალზე მისვლის (ტაქსით მგზავრობის გარდა), ბარგის გადატანის, საცხოვრებელი ფართის დაქირავების, საზღვარგარეთული პასპორტისა და ვიზების, საზღვარგარეთულ პასპორტში ჩაწერის, ასევე ბანკში ჩეკების საზღვარგარეთის ნაღდ ვალუტაზე გადაცვლის ხარჯები;

ე) მუშაკის სამუშაოდან დათხოვნასთან დაკავშირებით გაცემული გამოსასვლელი დახმარება, აგრეთვე საწარმოებიდან, დაწესებულებებიდან და ორგანიზაციებიდან მუშაკთა დათხოვნისას შრომის კანონმდებლობის შესაბამისად გაცემული ყველა სახის კომპენსაცია;

ვ) დახმარება უმუშევრობისათვის დახმარების მიღების თითოეულ თვეში კანონმდებლობით დადგენილი შრომის მინიმალური თვიური ანაზღაურების ოდენობით;

ზ) დახმარების თანხა მისი ოდენობის მიუხედავად, მიღებული სტიქიური უბედურების, სხვა საგანგებო ვითარების გამო, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როდესაც ასეთი დახმარება ვაიცემა საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის, ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების გადაწყვეტილებათა საფუძველზე, პროფესიული კავშირების, სოციალური დაზღვევის ფონდის, ასევე უცხოეთის სახელმწიფოების მიერ; სხვა შემთხვევებში გაწეული მატერიალური დახმარების თანხები წელიწადში არაუმეტეს მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი შრომის მინიმალური თვიური ანაზღაურების ათმაგი ოდენობისა, ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში აღნიშნული მატერიალური დახმარების გარდა.

მთავრობების, ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების, ორგანიზაციებისა და უცხოეთის სახელმწიფოების მიერ გაწეულ მატერიალურ დახმარებად ითვლება ისეთი დახმარება, რომელიც

ექლევათ კონკრეტული კატეგორიის ფიზიკურ პირთ ან საზღვრულ პირობებში და განსაზღვრული ოდენობით;

თ) ყოფილ სსრკ და საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო სესხის ობლიგაციების მოგების და ასეთი ობლიგაციების განაღდებას თანხები;

ი) საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის მიერ განსაზღვრული წესით მოწყობილი ლატარიის გათამაშებით მიღებული მოგებანი;

კ) საქართველოს რესპუბლიკის საბანკო დაწესებულებებში ანაბრებისა და საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო სახაზინო ვალდებულებების მიხედვით პროცენტი და მოგება;

ლ) თანხა, რომელსაც ჩოქალაქეები იღებენ სისხლის ჩაბარების, სხვადასხვა დონორობის, აგრეთვე თანხა, რომელსაც სამედიცინო დაწესებულებათა მუშაკები იღებენ სისხლის შეგროვებისათვის;

მ) ფიზიკურ პირთა მიერ მიღებული ალიმენტები;

ნ) უმაღლესი, საშუალო სპეციალური და პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლების დღის სწავლების მოსწავლეების, სასულიერო სასწავლებლების მსმენელების, ასპირანტების, ორდინატორების, ინტერნატების სასწავლო-საწარმოო პროცესებთან დაკავშირებით მიღებული შემოსავლის თანხები;

ო) მოქალაქეთათვის საკუთრების უფლებით კუთვნილი ქონების გაყიდვით მიღებული თანხები, კომერციული საქმიანობით პროდუქციისა და სხვა ქონების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლის გარდა;

პ) მოქალაქეთა შემოსავალი, მიღებული პირად მეურნეობაში წარმოებული სოფლის მეურნეობის პროდუქციის რეალიზაციით. ფიზიკურ პირის პირადი მეურნეობის არსებობა დასტურდება მმართველობის ადგილობრივი ორგანოს მიერ გაცემული ცნობით;

ჟ) ფულადი და ნატურალური ფორმის შემოსავალი, მიღებული ფიზიკური პირების მიერ მემკვიდრეობისა და ნაჩუქრობის შედეგად, გარდა მეცნიერებისა, ლიტერატურის და ხელოვნების ნაწარმოებთა, აგრეთვე გამოგონებათა, აღმოჩენათა და სამრეწველო ნიმუშების ავტორების მემკვიდრეების (უფლებამონაცვლეთა) მიერ მიღებული საავტორო გასამრჯელოს თანხებისა;

რ) საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციებისაგან ნიეთობრივი სახით მიღებული საჩუქრების ღირებულება წელიწადში არაუმეტეს მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი შრომის მინიმალური თვიური ანაზღაურების ათმაგი ოდენობისა;

ს) კონკურსებსა და შეჯიბრებებში მიღებული პრიზების ღირებულება წელიწადში არაუმეტეს მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი შრომის მინიმალური თვიური ანაზღაურების ათმაგი ოდენობისა;

ტ) გლეხური (ფერმერული) მეურნეობის წევრების მიერ ამ მეურნეობიდან მიღებული შემოსავალი;

უ) უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტთა და საშუალო-სპეციალური და პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლების მოსწავლეთა სტიპენდიები, რომლებსაც მათ უნიშნავენ სასწავლებლები, აგრეთვე ამ პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში აღნიშნული ფონდების სახსრებიდან დანიშნული სტიპენდიები;

ფ) ფიზიკური პირების მიერ დაზღვევიდან მიღებული თანხები, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც დაზღვევისათვის სადაზღვევო შენატანები შეაქვთ საწარმოებს, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს თავიანთ ხარჯზე.

2. ფიზიკურ პირთა მიერ მიღებული ერთობლივი შემოსავალი გადასახადით დაბეგვრის პერიოდში მცირდება:

ა) მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი შრომის მინიმალური თვიური ანაზღაურების ოდენობით შემოსავლის მიღებით თითოეულ სრულ თვეზე;

ბ) გადასახადით დაბეგვრას დაქვემდებარებული შემოსავლის თანხით, რომელიც მოქალაქეთა განცხადების საფუძველზე, გადაირიცხება საქართველოს რესპუბლიკაში დადგენილი წესით რეგისტრირებულ საქველმოქმედო ფონდებში;

გ) ბავშვების და კმაყოფაზე მყოფთა შენახვის ხარჯების თანხით შემოსავლის მიღების თითოეულ სრულ თვეზე ყოველი ბავშვისა და კმაყოფაზე მყოფი პირებისათვის მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი შრომის მინიმალური თვიური ანაზღაურების

ოდენობით, მაგრამ თვეში არაუმეტეს შრომის მინიმალურ რაოდენობას. რი ანაზღაურების სამხაგი ოდენობისა.

შემოსავალი მცირდება:

ბავშვებზე 18 წლის ასაკამდე;

დღის სწავლების სტუდენტებზე და მოსწავლეებზე 24 წლის ასაკამდე;

კმაყოფაზე მყოფ სხვა პირებზე, რომელთაც არ აქვთ შემოსავლის დამოუკიდებელი წყაროები.

ეს წესი ვრცელდება იმ წლის ბოლომდე, რომელშიც ბავშვებს უსრულდებათ 18 წელი, სტუდენტებს და მოსწავლეებს — 24 წელი.

შემოსავლის შემცირების ეს წესი ვრცელდება ორივე მეუღლეზე, რომელთა კმაყოფაზე არიან ბავშვები და კმაყოფაზე მყოფი პირები, მათი წერილობითი განცხადებისა და ბავშვების და კმაყოფაზე მყოფი პირების არსებობის დამადასტურებელი საბუთების საფუძველზე.

ფიზიკურ პირთა შემოსავალი მცირდება იმ თვიდან დაწყებული, როდესაც დაიბადა ბავშვი ან წარმოიშვა კმაყოფაზე მყოფი პირი.

კმაყოფაზე მყოფთა რიცხოვნობის შემცირებისას ან წლის განმავლობაში შემოსავლის დამოუკიდებელი წყაროების წარმოქმნისას მათი შენახვის ხარჯების გამორიცხვა წყდება იმ თვის მომდევნო თვიდან დაწყებული, როცა კმაყოფაზე მყოფთა რიცხვი შემცირდა ანდა მათ წარმოექმნათ შემოსავლის დამოუკიდებელი წყაროები.

გადასახადით დაბეგვრისას კმაყოფაზე მყოფ პირთა რიცხვში ჩაითვლება პირი, რომელიც ცხოვრობს ფიზიკური პირის სახსრების ხარჯზე და არა აქვს შემოსავლის დამოუკიდებელი წყარო, იმის მიუხედავად, ეს პირი არის თუ არა ნათესაურ კავშირში.

ფიზიკური პირები, რომელთა შენახვისათვის პენსიის ოდენობის განსაზღვრისას დარიცხულია დანამატი, კმაყოფაზე მყოფად ჩაითვლება მხოლოდ იმ ფიზიკურ პირს, რომელსაც დაერიცხა ეს დანამატი.

კმაყოფაზე მყოფ პირებად არ ჩაითვლებიან:

პირები (ბავშვების გარდა), რომლებიც ღებულობენ სტიპენდიას, პენსიას და უმუშევრობის გამო დახმარებას; პირები, რომლებიც იმყოფებიან სახელმწიფო კმაყოფაზე (პროფტექნიკური სასწავლებლების, საბავშვო სახლების და ბავშვთა სახლების აღსაზრდელები);

სპეციალური სკოლების მოსწავლეები და ინტერნატებში მყოფი ბავშვები, რომელთა შენახვაზე თანხებს არ იხდის მეურვე, ასევე სრულ სახელმწიფო უზრუნველყოფაზე მყოფ სკოლებთან არსებულ ინტერნატებში მყოფნი.

ბავშვების შენახვის და კმაყოფაზე მყოფთა ხარჯების თანხებით ფიზიკურ პირთა დასაბეგრი შემოსავლის შემცირება ხდება საბინაო-საექსპლუატაციო კანტორებიდან ან მმართველობის ადგილობრივი ორგანოებიდან წარმოდგენილი ცნობების საფუძველზე.

ბავშვების და კმაყოფაზე მყოფთა არსებობის შესახებ ცნობებს ფიზიკური პირი წარადგენს ძირითად სამუშაო (სამსახური, სწავლა) ადგილზე იანვრის თვის პირველი ნახევრის ხელფასის გაცემამდე, ხოლო ოჯახის წევრთა რიცხვის და კმაყოფაზე მყოფთა რიცხვის ცვლილების შემთხვევაში არაუგვიანეს 20 რიცხვისა იმ თვის მომდევნო თვისა, როცა მოხდა ეს ცვლილება. ფიზიკური პირები, რომლებიც გადასახადით იბეგრებიან სავადასახადო ორგანოების მიერ, ზემოაღნიშნულ ცნობებს წარადგენენ შემოსავლების შესახებ დეკლარაციასთან ერთად.

ბავშვებისა და კმაყოფაზე მყოფთა შენახვის ხარჯების თანხებით ფიზიკური პირის დასაბეგრი შემოსავლის შემცირებისათვის წარდგენილი მონაცემების სისწორისთვის განმცხადებელი პასუხს აგებს მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით.

ფიზიკურ პირებს, რომლებიც შემოსავალს იღებენ საწარმოებიდან, დაწესებულებებიდან და ორგანიზაციებიდან შრომითი მოვალეობის შესრულებისათვის, ბავშვებისა და კმაყოფაზე მყოფთა შენახვის ხარჯების თანხებით შემოსავალი უმცირდებათ ამ საწარმოების, დაწესებულებების და ორგანიზაციების მიერ ყოველთვიურად.

დანარჩენ ფიზიკურ პირებს ბავშვების და კმაყოფაზე მყოფთა შენახვის ხარჯების თანხებით დასაბეგრი შემოსავალი უმცირდებათ

საგადასახადო ორგანოების მიერ წლის დამთავრების შემდეგ გადასახადის წლიური თანხის გამოანგარიშებისას იმ თვეების გათვალისწინებით, რომლებშიც იღებდა შემოსავალს.

მუხლი 4. საგადასახადო შეღავათები

1. გადასახადის გადახდისაგან თავისუფლდებიან:

ა) თავდაცვის სამინისტროს, შინაგან საქმეთა სამინისტროს და სახელმწიფო საღაზღვევო საინფორმაციო სამსახურის ორგანოების რიგითი, აგრეთვე უმცროს, უფროს და უმაღლეს მეთაურთა შემადგენლობა — სამსახურის ადგილას ან სასწავლო და შესამოწმებელ შეკრებაზე ყოფნისას მიღებული ფულადი კმაყოფის, დღიურის და სხვა თანხების მიხედვით;

ბ) ბავშვობიდან ინვალიდები, აგრეთვე მხედველობის მიხედვით პირველი და მეორე ჯგუფის ინვალიდები;

გ) მეორე მსოფლიო ომისა და სხვა საბრძოლო ოპერაციების მონაწილე საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეები;

დ) გმირი დედები.

2. გამოანგარიშებული გადასახადის 50 პროცენტის გადახდისაგან თავისუფლდებიან პირველი და მეორე ჯგუფის ინვალიდები, ამ მუხლის პირველ პუნქტში აღნიშნული ინვალიდების გარდა.

მუხლი 5. გადასახადის განაკვეთები

კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული ერთობლივი დასაბეგრი შემოსავლიდან საშემოსავლო გადასახადს იხდიან შემდეგი ოდენობით:

კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული ერთობლივი დასაბეგრი შემოსავლის ოდენობა	გადასახადის ოდენობა
10.000.000 კუპონამდე	დასაბეგრი შემოსავლის მთლიანი ოდენობის 12%.
10.000.001-დან 20.000.000 კუპონამდე	1.200.000 კუპონს+10.000.000 კუპონს ზემოთ შემოსავლის 15%.
20.000.001-დან 30.000.000 კუპონამდე	2.700.000 კუპონს+20.000.000 კუპონს ზემოთ შემოსავლის 17%.
30.000.001 და მეტი კუპონი	4.400.000 კუპონს+30.000.000 კუპონს ზემოთ შემოსავლის 20%.

თ ა ვ ი II

ფიზიკურ პირთა მიერ ძირითად სამუშაო (სამსახურის, სწავლის) ადგილზე შრომითი და სხვა მასთან გათანაბრებული მოვალეობის შესრულებისათვის მიღებული შემოსავლის დაბეგვრა

მუხლი 6. დაბეგვრის ობიექტები

კანონის ამ თავის შესაბამისად იბეგრებიან ფიზიკური პირები ძირითად სამუშაო (სამსახურის, სწავლის) ადგილზე საწარმოსთან, დაწესებულებასთან და ორგანიზაციასთან შრომითი და სხვა მასთან გათანაბრებული მოვალეობის შესრულებისათვის კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული ყოველგვარი შემოსავლის მიხედვით. ამასთან, ერთობლივ შემოსავალში შეიტანება ძირითად სამუშაო (სამსახურის, სწავლის) ადგილზე იმ პირების მიერ შრომითი ვალდებულების შესრულებისათვის, მათ შორის შეთავსებით მუშაობისათვის მიღებული შემოსავალი, აგრეთვე სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულებით შესრულებული სამუშაოსათვის მიღებული შემოსავალი.

მუხლი 7. გადასახადის გამოიანგარიშების წესი

გადასახადი გამოიანგარიშება კალენდარული წლის დამდეგიდან თითოეული თვის გასვლის შემდეგ ერთობლივი შემოსავლიდან, რომელიც უნდა შემცირდეს კანონით დადგენილი შრომის მინიმალური თვიური ანაზღაურების ოდენობით და ამ კანონის მე-3 მუხლით გათვალისწინებული თანხებით. ამასთან, უნდა ჩაითვალოს ადრე დაკავებული გადასახადის თანხები. სამუშაოების სეზონური ხასიათიდან გამომდინარე სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მწარმოებელ საწარმოებში დასაქმებულ ფიზიკურ პირთა შემოსავლების შემცირება ამ კანონის მე-3 მუხლში გათვალისწინებული თანხებით წარმოებს 12 თვეზე გაანგარიშებით.

წლის განმავლობაში სამუშაო (სამსახურის, სწავლის) ადგილის შეცვლის შემთხვევაში ახალ სამუშაო (სამსახურის, სწავლის) ადგილზე გადასახადი გამოიანგარიშება ძველ და ახალ სამუშაო ადგილზე მიღებული წლიური ერთობლივი შემოსავლიდან, ძველ სამუშაო ადგილზე მიღებული შემოსავალი უნდა დადასტურდეს ცნობით, რომელიც ფიზიკურ პირს ჯეროვანი წესით უნდა მიეცეს ძველ სამუშაო (სამსახურის, სწავლის) ადგილზე.

ფიზიკური პირის განთავისუფლების შემდეგ, ძველადგვილი ადგილზე მიღებული შემოსავლის თანხიდან გადასახადის დაკავება ხდება კალენდარული წლის განმავლობაში ადრე მიღებულ შემოსავალთან ერთად.

ამასთან, შემოსავლის თანხიდან კანონით დადგენილი შრომის თვიური ანაზღაურების მინიმალური ოდენობა და ბავშვებისა და კმაყოფაზე მყოფთა შენახვის ხარჯების გამოსარიცხი ოდენობა გამოიანგარიშება ძველ სამუშაო ადგილზე ფაქტიურად ნამუშევარ თვეთა რიცხვის მიხედვით.

გაცემული თანხებისა და ამ თანხებიდან დაკავებული გადასახადის თანხების შესახებ ერთი თვის განმავლობაში ეცნობება საგადასახადო ორგანოს საწარმოს ადგილსამყოფელის მიხედვით.

თუ თანხები გაიცემა მუშაკის სამუშაოდან დათხოვნის მომდევნო წელს, ასეთ შემთხვევაში გადასახადი გამოიანგარიშება ძველ სამუშაო ადგილზე ერთობლივი შემოსავლის თანხიდან. გაცემული შემოსავლის და შემოსავლის გაცემის ადგილას გადახდებულნი გადასახადის თანხების შესახებ ერთი თვის განმავლობაში ეცნობება საგადასახადო ორგანოს თავისი ადგილსამყოფელის მიხედვით.

ასეთ შემთხვევებში ფიზიკური პირები ვალდებული არიან კალენდარული წლის განმავლობაში ძველ და ახალ სამუშაო ადგილას მიღებული შემოსავლის შესახებ დეკლარაცია წარუდგინონ საგადასახადო ორგანოს საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

მუხლი 8. გადასახადის ბიუჯეტში გადარიცხვის წესი

საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები ყოველი თვის გასვლის შემდეგ, მაგრამ არა უგვიანეს ბანკის დაწესებულებებიდან შრომის ანაზღაურებაზე სახსრების მიღებისა, ვალდებული არიან გადარიცხონ ბიუჯეტში ფიზიკურ პირებზე გასული თვის შემოსავლის მიხედვით გამოიანგარიშებული და დაკავებული გადასახადის თანხები.

საწარმოებს, დაწესებულებებს და ორგანიზაციებს, რომელთაც არ აქვთ ანგარიშები ბანკის დაწესებულებებში, ასევე იმ ორგანიზაციებს, რომლებიც ხელფასს გასცემენ პროდუქციის რეალიზაციის და მომსახურების გაწევის შედეგად მიღებული ამონაგებიდან, გა-

დასახადის გამოანგარიშებული თანხები ბანკის დაწესებულებებში
შეაქვთ ხელფასის გაცემის მეორე დღეს.

ფიზიკური პირების შემოსავალზე დარიცხული გადასახადი
გადარიცხება ბიუჯეტში უშუალოდ ფიზიკურ პირთა შემოსავლი-
დან. ფიზიკურ პირთა შემოსავლიდან გადასახადის გადახდა საწარ-
მოების, დაწესებულებების და ორგანიზაციების სახსრების ხარჯზე
დაუშვებელია.

დაუკავებელ ან არასრულად დაკავებულ გადასახადის თანხებს
ფიზიკურ პირებს საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები
ახდევინებენ დავალიანების თანხის სრულ დაფარვამდე. ამასთან,
ფიზიკურ პირთა დავალიანების გადახდა ხდება მოქმედი კანონმდებ-
ლობით გათვალისწინებული გარანტიების დაცვით.

შემოსავლის მიღების ადგილას ფიზიკური პირებისაგან კუთვ-
ნილი გადასახადის გადახდევინების შეუძლებლობის შემთხვევაში
საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები ვალდებული
არიან თავიანთი ადგილსამყოფელის მიხედვით საგადასახადო ორგა-
ნოს ერთი თვის განმავლობაში აცნობონ დავალიანების თანხის შე-
სახებ. ამ გადასახადის გადახდა ხდება საგადასახადო ორგანოს მიერ
საგადასახადო უწყების ჩაბარებით.

ხელმეტად დაკავებული გადასახადის თანხები გადამხდელს ჩაე-
თვლება მომდევნო გადასახდელებში, ანდა უბრუნდება ფიზიკურ
პირს მისი განცხადების საფუძველზე.

თ ა ვ ი III.

არაძირითად სამუშაო (სამსახურის, სწავლის) ადგილზე
მიღებული შემოსავლის დაბეგვრა

მუხლი 9. დაბეგვრის ობიექტები

კანონის ამ თავის მიხედვით გათვალისწინებული წესით იბეგ-
რება ფიზიკური პირების ყოველგვარი შემოსავალი, მათ შორის
სამეწარმეო საქმიანობით ფიზიკური პირების შემოსავალი, რომ-
ლებიც იმავდროულად შემოსავალს იღებენ საწარმოებიდან, და-
წესებულებებიდან და ორგანიზაციებიდან, როგორც ძირითად სა-

მუშაო (სამსახურის, სწავლის) ადგილიდან, აგრეთვე მეწარმედ რეგისტრირებული ფიზიკური პირები.

მუხლი 10. ვადასახადის გამოანგარიშებისა და გადახდის წესი ამ კანონის მე-9 მუხლში ჩამოთვლილი შემოსავლიდან ვადასახადი გამოიანგარიშება და გადაიხდევინება ამ კანონის მე-7 და მე-8 მუხლებში აღნიშნული წესით, ამ მუხლში გათვალისწინებული თავისებურებებით, ხოლო სამეწარმეო საქმიანობით მიღებული შემოსავალი იბეგრება ამ კანონის მე-4 თავში გათვალისწინებული წესით.

ამასთან, ფიზიკურ პირთა შემოსავლიდან არ გამოირიცხება შრომის ანაზღაურების თვითური მინიმალური ოდენობა და ბავშვების შენახვის და კმაყოფაზე მყოფთა ხარჯები.

საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები და სამეწარმეო საქმიანობაში რეგისტრირებული ფიზიკური პირები, რომლებიც გასცემენ შემოსავალს, ვალდებული არიან ყოველწლიურად არაუგვიანეს 1 თებერვლისა საანგარიშო წლის გასვლის შემდეგ, თავიანთი ადგილსამყოფელის მიხედვით, საგადასახადო ორგანოს აცნობონ გასულ წელს ფიზიკურ პირებზე გაცემული შემოსავლისა და დაკავებული ვადასახადის თანხების ოდენობის შესახებ ამ პირთა მუდმივი საცხოვრებელი ადგილების აღნიშვნით.

აღნიშნული მონაცემები გადაიგზავნება შემოსავლის მიმღებ პირთა მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით საგადასახადო ინსპექციაში.

თ ა ვ ი IV

სამეწარმეო საქმიანობით მიღებული შემოსავლის და სხვა შემოსავლის დაბეგვრა

მუხლი 11. დაბეგვრის ობიექტები

კანონის ამ თავში გათვალისწინებული წესით იბეგრება მეწარმედ რეგისტრირებულ პირთა შემოსავალი, მიღებული კალენდარული წლის განმავლობაში სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებიდან, აგრეთვე სხვა შემოსავალი, რომელიც არ არის გათვალისწინებული ამ კანონის II და III თავებში.

დასაბეგრი შემოსავლის განსაზღვრისას ხარჯების შემადგენლობაში ამ კანონის მე-2 მუხლით გათვალისწინებულ ხარჯებთან ერთად შეიტანება ხელშეკრულებით მომუშავე პირებზე გაცემული თანხები.

იმ ფიზიკურ პირთა დაბეგვრისას, რომლებსაც მიმდინარე წელს არა აქვთ ძირითადი სამუშაო ადგილი (სამსახური, სწავლა), მიღებული შემოსავალი მცირდება ამ კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული თანხებით შემოსავლის მიღების თითოეულ თვეზე.

თუ შემოსავალი მიღებულია რამდენიმე საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის და სამეწარმეო საქმიანობაში რეგისტრირებული ფიზიკური პირისაგან, ასეთ შემთხვევაში გამოორიციხვა ხდება ფიზიკური პირის არჩევით შემოსავლის მიღების ერთ-ერთ ადგილას, ძირითადი სამუშაო ადგილის არსებობისას ფიზიკური პირის შემოსავლდან ასეთი გამოორიციხვები არ წარმოებს.

მიმდინარე წელს მიღებული ზარალი მომდევნო წელს გადასახადით დაბეგვრისას მხედველობაში არ მიიღება.

მუხლი 12. გადასახადის გამოანგარიშებისა და გადახდის წესი

1. ამ კანონის მე-11 მუხლში ჩამოთვლილი შემოსავლიდან გადასახადი გამოიანგარიშება:

ა) საწარმოების, დაწესებულებების, ორგანიზაციების და მეწარმედ რეგისტრირებული ფიზიკური პირების მიერ ფიზიკურ პირებზე წლის განმავლობაში თანხების გაცემისას;

ბ) საგადასახადო ორგანოების მიერ ფიზიკური პირების მოსალოდნელი შემოსავლის შესახებ არსებული მონაცემების საფუძველზე;

გ) საგადასახადო ორგანოების მიერ ფიზიკური პირის მიმდინარე კალენდარული წლის ფაქტიური შემოსავლის შესახებ წარდგენილი დეკლარაციის და სხვა მონაცემების საფუძველზე.

გადასახადით დაბეგვრა ხდება ფიზიკური პირის მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ხოლო თუ იგი საქმიანობს სხვა ადგილზე—საქმიანობის ადგილის მიხედვით, მაგრამ ფიზიკური პირის მუდმივ საცხოვრებელ ადგილზე საგადასახადო ორგანოს უნდა ეცნობოს შემოსავლისა და გადასახადის ოდენობის შესახებ.

ფიზიკურ პირთა შემოსავალს საგადასახადო ორგანიზაციებში
რევენ:

ფიზიკურ პირთა მიერ წლის განმავლობაში მიღებული ფაქტიური შემოსავლის შესახებ დეკლარაციის საფუძველზე;

საგადასახადო ორგანიზაციების მიერ ფიზიკურ პირთა საქმიანობის შემოწმების მასალების საფუძველზე;

გადამხდელებზე გაცემული შემოსავლის შესახებ საწარმოებიდან, დაწესებულებებიდან, ორგანიზაციებიდან და ფიზიკური პირებიდან მიღებული მასალების საფუძველზე.

საგადასახადო ორგანიზაციების მიერ გამოანგარიშებული გადასახადი გადაიხდებიან შემდეგი წესით:

გადამხდელები წლის განმავლობაში ყოველკვარტალურად შეიტანენ გასული წლის შემოსავლიდან გამოანგარიშებული წლიური გადასახადის თანხის 25-25 პროცენტს, ხოლო გადამხდელები, რომლებიც პირველად იბეგრებიან, — მიმდინარე წლის მოსალოდნელი შემოსავლიდან გამოანგარიშებული გადასახადის 25-25 პროცენტს, სააენსო გადასახდელების გადახდის ვადებია 15 მარტი, 15 მაისი, 15 აგვისტო და 15 ნოემბერი. თუ გადამხდელის განცხადების საფუძველზე წლის განმავლობაში მნიშვნელოვნად იზრდება ან მცირდება შემოსავალი, საგადასახადო ორგანო გადასახადს გადაიანგარიშებს არდამდგარი ვადების მიხედვით;

წლის დამთავრების შემდეგ გადასახადი გამოიანგარიშება ერთობლივი წლიური შემოსავლიდან შემოსავლის ყველა წყაროს მიხედვით საწარმოებში, დაწესებულებებში, ორგანიზაციებში, ასევე მეწარმედ რეგისტრირებულ ფიზიკურ პირებთან შესრულებული ნებისმიერი სამუშაოსათვის გაცემული შემოსავლის ჩათვლით.

2. საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები და მეწარმედ რეგისტრირებული პირები ფიზიკურ პირებს გადასახადს უკავებენ თანხის გაცემისას. თუ წლის განმავლობაში ერთი და იგივე ფიზიკურ პირზე რამდენჯერმე გაიცა თანხა, გადასახადის გამოანგარიშება ხდება წლის დასაწყისიდან მიღებული საერთო თანხიდან.

ანალოგიურად იბეგრება უმუშევართა დახმარების თანხები, თუ ისინი აღემატება მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრულ შრომის მინიმალური თვიური ანაზღაურების ოდენობას.

დაკავებული გადასახადის თანხა ბიუჯეტში გადაირიცხება ამ
კანონის მე-8 მუხლით გათვალისწინებული წესით.

ასეთი შემოსავლის და გადასახადის დაკავებული თანხების შე-
საწებ საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები და მეწარმედ
რეგისტრირებული ფიზიკური პირები და დასაქმების სამსახურის
ორგანოები ვალდებული არიან საანგარიშო წლის მომდევნო წლის
! თებერვლამდე აცნობონ საგადასახადო ორგანოებს მათი ადგილ-
მდებარეობის მიხედვით. ამ მონაცემებს საგადასახადო ორგანოები
გადაუგზავნიან საგადასახადო ორგანოებს ფიზიკურ პირთა მუდმი-
ვი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

თ ა ვ ი V

ინდივიდუალური საწარმოებიდან შემოსავლის მიმღებ ფიზიკურ პირთა დაბეგვრის თავისებურებანი

მუხლი 13. დაბეგვრის ობიექტი

კანონის ამ თავში აღნიშნული წესით იბეგრება მოქალაქის ან
მისი ოჯახის წევრების საერთო (წილობრივი ან ერთობლივი) სა-
კუთრების უფლებით კუთვნილი ინდივიდუალური საწარმოს წლიუ-
რი შემოსავალი, რომელიც მიიღება ამ საწარმოს ნებისმიერი ნე-
ბდართული საქმიანობიდან.

დასაბეგრი შემოსავლის განსაზღვრისას ხარჯების შემადგენლო-
ბაში შეიტანება როგორც ამ საქმიანობასთან დაკავშირებული ხარ-
ჯები, ასევე ხელშეკრულებით მომუშავე მოქალაქეებზე გაცემული
ხარჯები.

იმ შემთხვევაში, როდესაც ინდივიდუალური საწარმო ეკუთვ-
ნით ოჯახის წევრებს საერთო საკუთრების უფლებით, გადასახადით
დაბეგვრის მიზნით ინდივიდუალური საწარმოს დასაბეგრი შემოსა-
ვალი იყოფა საწარმოს წევრებზე შრომითი მონაწილეობის მიხედ-
ვით.

მუხლი 14. გადასახადის გამონაკარიშებისა და გადახდის წესი

1. ინდივიდუალური საწარმოს შემოსავლიდან გადასახადი გა-
ზიანგარიშება საგადასახადო ორგანოების მიერ საწარმოთა დეკ-
ლარაციების საფუძველზე.

ინდივიდუალური საწარმოები საგადასახადო ორგანოების დახმარებით წარუდგენენ ყოველკვარტალურად შემოსავლის ნახარ-
და ჯამით კვარტალის დამთავრებიდან მომდევნო თვის 15 რიცხ-
ვამდე. დეკლარაციაში ნაჩვენები უნდა იყოს როგორც ინდივიდუა-
ლური საწარმოს მთლიანი შემოსავალი, ასევე მის წევრებზე განა-
წილებული შემოსავალი. გადასახადი გამოიანგარიშება თითოეულ
წევრზე ცალ-ცალკე.

საგადასახადო ორგანოების მიერ ზემოაღნიშნული წესით გა-
მთავრებული გადასახადის გადახდა ხდება მათი დარიცხვიდან
10 დღის ვადაში.

2. ინდივიდუალურ საწარმოში შრომითი ხელშეკრულებით მო-
ქმედად მოქალაქეებს საშემოსავლო გადასახადს უკავებს ინდივი-
დუალური საწარმო. მოქალაქის მიერ საქმიანობის შეწყვეტის ან
წლის დამთავრების შემდეგ ინდივიდუალური საწარმო მოქალაქეზე
ვაცემული თანხებისა და დაკავებული გადასახადების შესახებ აცნო-
ბებს საგადასახადო ინსპექციას თავისი ადგილმდებარეობის მიხედ-
ვით მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში.

თ ა ვ ი VI

**საქართველოში მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მქონე უცხოელი
მოქალაქეების და მოქალაქეობის არმქონე პირების დაბეგვრის
თავისებურებანი**

მუხლი 15. დასაბეგრი შემოსავლის განსაზღვრა

1. საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი საცხოვრებელი ად-
გილის მქონე უცხოელი მოქალაქეების და მოქალაქეობის არმქონე
პირების (შემდგომში — უცხოელი ფიზიკური პირი) მიერ კალენ-
დარულ წელს მიღებული ერთობლივი დასაბეგრი შემოსავალი გა-
ნისაზღვრება ამ კანონის II-IV თავებში დადგენილი წესით. ამასთან
ერთობლივი დასაბეგრი შემოსავლის შემადგენლობაში შეიტანება
აგრეთვე:

ა) დანამატის თანხები, საქართველოს რესპუბლიკაში ცხოვრე-
ბასთან დაკავშირებით;

ბ) გადამხდელის შვილების სკოლაში სწავლების, კვების, ჯანდაცვის წევრების შვებულების და სხვა ანალოგიური მიზნებისათვის გაღებული ხარჯების საკომპენსაციოდ გადახდილი თანხები.

2. უცხოელი ფიზიკური პირის გადასახადით დასაბეგრ ერთობლივ შემოსავალში არ შეიტანება:

ა) უცხოელი ფიზიკური პირის დამქირავებლის მიერ სახელმწიფო სოციალური დაზღვევის და საპენსიო უზრუნველყოფის ფონდში გადარიცხული თანხები;

ბ) საცხოვრებელი ბინის დაქირავებისა და სამსახურებრივი მიზნებისათვის ავტომობილის შენახვის ხარჯების საკომპენსაციო თანხები;

გ) სამივლინებო ხარჯების თანხები.

მუხლი 16. დაბეგვრის ოდენობა

1. უცხოელი ფიზიკური პირის შემოსავალი იბეგრება ამ კანონის მე-5 მუხლით გათვალისწინებული განაკვეთით.

2. პირადი კომპანიების მფლობელთა შემოსავალი იბეგრება ამ კანონის IV თავში გათვალისწინებული წესითა და პირობებით. ამასთან, გადასახადით დაბეგვრის მიზნით პირადი კომპანიების მფლობელად არ ჩაითვლება უცხოელი ფიზიკური პირი, რომლის საკუთრებაში არსებული ნებისმიერი სამეურნეო ერთეულიდან მიღებული შემოსავალი მუდმივი სამყოფელის (რეგისტრაციის) ქვეყანაში იბეგრება კორპორაციიდან მოგების გადასახადით ან ანალოგიური სახის გადასახადით.

მუხლი 17. გადასახადის გამოანგარიშებისა და გადახდის წესი

უცხოელი ფიზიკური პირები, რომლებიც შემოსავალს ღებულობენ როგორც საქართველოს რესპუბლიკაში, ასევე მის ფარგლებს გარეთ, წარადგენენ დეკლარაციას მიღებულ შემოსავალზე ამ კანონით გათვალისწინებული წესის დაცვით.

ამასთან უცხოელმა ფიზიკურმა პირმა დეკლარაცია მიმდინარე წელს მოსალოდნელი შემოსავლის შესახებ უნდა წარადგინოს მისი საქართველოში ჩამოსვლიდან ერთი თვის განმავლობაში.

უცხოელი ფიზიკური პირის მიერ წლის განმავლობაში საქართველოს რესპუბლიკაში საქმიანობის შეწყვეტისას და მის ფარგ-

ლებს გარეთ ვასკლისას მიმდინარე წელს საქართველოს რესპუბლიკაში ყოფნის პერიოდში ფაქტიურად მიღებული შემოსავლის შესახებ დეკლარაცია წარდგენილ უნდა იქნეს გამგზავრებამდე არა უგვიანეს ერთი თვისა.

2. უცხოელი ფიზიკური პირის საშემოსავლო გადასახადი ვადამიანგარიშება ვადამხდელის საქმიანობის ან საქართველოს რესპუბლიკაში საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით საგადასახადო ინსპექციის მიერ შემოსავლის შესახებ დეკლარაციის საფუძველზე.

გადასახადის გადახდა ხდება საგადასახადო ორგანოს საგადასახდლო უწყების საფუძველზე.

მოსალოდნელი შემოსავლის შესახებ დეკლარაციის საფუძველზე ვადამხდელს წარედგინება საავანსო გადასახადის თანხა საგადასახადო ვალდებულებების 75 პროცენტის ოდენობით. ვადასახადი ვადამიანგარიშება ფაქტიურად მიღებული შემოსავლის შესახებ მონაცემების საფუძველზე.

წლიური გადასახადის გადახდა ხდება სამ თანაბრ ნაწილად: 15 მაისს, 15 აგვისტოს და 15 ნოემბერს. საანგარიშო წლისათვის ვადამიანგარიშების შედეგად დამატებით დარიცხული გადასახადის გადახდა ხდება საგადასახდლო უწყების გამოწერიდან ერთი თვის ვადაში. ზედმეტად გადახდილი გადასახადის თანხა ვადამხდელის სურვილისამებრ უბრუნდება მას ან ჩაეთვლება მომავალი გადასახადის ანგარიშში.

3. გადასახადით დაბეგვრის მიზნით უცხოელი ფიზიკური პირის შემოსავალი მცირდება ამ კანონით დადგენილი წესითა და ოდენობით.

ამასთან, უცხოელმა ფიზიკურმა პირმა, რომელიც დეკლარაციას პირველად წარადგენს საქართველოს რესპუბლიკაში და აქვს უფლება ბავშვების შენახვისა და კმაყოფაზე მყოფთა ხარჯების გამოთიშვისა, შელავათის მისაღებად შემოსავლის შესახებ დეკლარაციას უნდა დაურთოს ბავშვების და კმაყოფაზე მყოფთა დამადასტურებელი საბუთი. საბუთები დადასტურებული უნდა იქნეს იმ ქვეყნის კომპეტენტური ორგანოს მიერ, რომელშიც ცხოვრობდა იგი უშუალოდ საქართველოში ჩამოსვლამდე. თუ მისი ბავშვები და კმაყოფაზე მყოფნი ცხოვრობენ საქართველოში, საბუთები უნდა წარ-

მოდგინდეს ამ კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად.

4. გადასახადით არ დაიბეგრებიან შემდეგი კატეგორიის უცხოელი ფიზიკური პირები:

ა) უცხოეთის სახელმწიფო წარმომადგენლობის ხელმძღვანელები, აგრეთვე პერსონალის წევრები, რომლებსაც აქვთ დიპლომატიური და საკონსულო რანგები, მათთან ერთად მცხოვრები მათი ოჯახის წევრები, თუ ისინი არ არიან საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეები — ყველა შემოსავლის მიხედვით, გარდა საქართველოს რესპუბლიკაში არსებული წყაროებიდან მიღებული იმ შემოსავლისა, რომელიც არ არის დაკავშირებული დიპლომატიურ და საკონსულო სამსახურთან;

ბ) უცხოეთის სახელმწიფოების წარმომადგენლობის ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის წევრები და მათთან ერთად მცხოვრები მათი ოჯახის წევრები, თუ ისინი არ ითვლებიან საქართველოს მოქალაქეებად ანდა მუდმივად არ ცხოვრობენ საქართველოში — ყველა შემოსავლის მიხედვით, გარდა საქართველოში არსებული იმ წყაროებიდან მიღებული შემოსავლისა, რომელიც არ არის დაკავშირებული დიპლომატიურ და საკონსულო სამსახურებთან;

გ) წარმომადგენლობის მომსახურე პერსონალის წევრები, რომლებიც არ არიან საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქენი ანდა მუდმივად არ ცხოვრობენ საქართველოში — მათი სამსახურიდან მიღებული ყველა შემოსავლის მიხედვით;

დ) საერთაშორისო ორგანიზაციების თანამშრომლები — ამ ორგანიზაციების წესდების შესაბამისად.

5. უცხოელი ფიზიკური პირებისთვის გადასახადის გადახდევინება შეიძლება შეწყდეს ან შეიზღუდოს საქართველოს რესპუბლიკის საერთაშორისო ხელშეკრულებით, ასევე შეთანხმების პრინციპით, თუ შესაბამისი უცხოეთის სახელმწიფოს მიერ ასეთივე ზომები ხორციელდება საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეთა მიმართ, რაც ოფიციალურად უნდა დაადასტუროს უცხოეთის ამ სახელმწიფოს ცენტრალურმა საგადასახადო სამსახურმა.

თ ა ვ ი VII

საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის არმქონე პირთა შემოსავლის დაბეგვრის თავისებურებანი

მუხლი 18. დაბეგვრის წესი

საქართველოს რესპუბლიკაში მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის არმქონე ფიზიკურ პირთა მიერ საქართველოს რესპუბლიკაში არსებული წყაროებიდან მიღებული შემოსავლიდან (ამ კანონის II-III თავებში აღნიშნული შემოსავლის გარდა) გადასახადის დაკავება ხდება შემოსავლის გაცემის ადგილას 15 პროცენტის ოდენობით, თუ საქართველოს რესპუბლიკის საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და ურთიერთშეთანხმების პრინციპებით მიღებული გადაწყვეტილებებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

ასეთი შემოსავლის და დაკავებული გადასახადის თანხის შესახებ შემოსავლის გამცემი საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები და მეწარმედ რეგისტრირებული ფიზიკური პირები აცნობებენ საგადასახადო ინსპექციებს თავიანთი ადგილსამყოფელის მიხედვით.

კანონის II-III თავებში აღნიშნული შემოსავლიდან გადასახადის დაკავება ხდება ამ კანონის II-IV თავებით გათვალისწინებული წესით.

თ ა ვ ი VIII

ფიზიკური პირების მიერ ერთობლივი წლიური შემოსავლის დეკლარირება და ერთობლივი წლიური შემოსავლიდან გადასახადის გამონაგარიშების წესი

მუხლი 19. შემოსავლის შესახებ დეკლარაციის წარდგენის წესი

1. ფიზიკური პირები ფაქტიურად მიღებული შემოსავლისა და გაწეული ხარჯის შესახებ დეკლარაციას წარუდგენენ საგადასახადო ორგანოს მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, არაუგვიანეს საანგარიშოს მომდევნო წლის 15 თებერვლისა.

დეკლარაციის წარდგენისაგან თავისუფლდებიან ფიზიკური პირები, რომლებიც გადასახადს იხდიან ამ კანონის II და VII თავების საფუძველზე, აგრეთვე ის ფიზიკური პირები, რომელთა ერთობლივი დასაბეგრი შემოსავალი საანგარიშო წლისათვის არ აღემატება 10 მილიონ კუბონს.

წლის განმავლობაში ამ კანონის მე-4 თავში აღნიშნული შემოსავლის წყაროს წარმოქმნისას ფიზიკური პირები დეკლარაციას წარადგენენ შემოსავლის წყაროს წარმოქმნიდან ერთი თვის შემდეგ 5 დღის ვადაში. დეკლარაციაში მითითებული უნდა იყოს მათ მიერ საქმიანობის პირველ თვეს მიღებული შემოსავლის ოდენობა და წლის ბოლომდე მოსალოდნელი შემოსავლის ოდენობა.

წლის ბოლომდე შემოსავლის წყაროს შეწყვეტის შემთხვევაში, დეკლარაცია წარედგინება შემოსავლის წყაროს შეწყვეტიდან 5 დღის განმავლობაში.

2. ფიზიკური პირები დეკლარაციაში უთითებენ წლის განმავლობაში მათ მიერ მიღებულ ყველა შემოსავალს მათი მიღების წყაროს აღნიშვნით და გადასახადის დარიცხულ და გადახდილ თანხებს.

ამ კანონის II-VI თავების მიხედვით დაბეგვრას დაქვემდებარებული შემოსავლის შესახებ მონაცემები დეკლარაციაში ცალკე აისახება.

მუხლი 20. გადასახადის გადაანგარიშების წესი

ერთობლივი წლიური დასაბეგრი შემოსავლიდან გადასახადი გამოიანგარიშება ამ კანონის მე-5 მუხლით განსაზღვრული განაკვეთით.

გამოიანგარიშებულ გადასახადის თანხასა და წლის განმავლობაში გადახდილი გადასახადის თანხას შორის სხვაობას ფიზიკურ პირს გადაახდევინებენ ან დაუბრუნდება საგადასახადო ორგანოს მიერ არა უგვიანეს საანგარიშოს მომდევნო წლის 1 აპრილს, ხოლო წლის განმავლობაში გადაანგარიშების შემთხვევაში — საგადასახადო ორგანოში დეკლარაციის ჩაბარებიდან არა უგვიანეს ორი თვის ვადაში.

ამ კანონის დაცვის უზრუნველყოფა

მუხლი 21. გადასახადის გადამხდელ ფიზიკურ პირთა მოვალეობანი

1. გადასახადის გადამხდელი ფიზიკური პირები ვალდებული არიან:

ა) აღრიცხონ კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული შემოსავალი და ამ შემოსავლის მიღებისათვის გაწეული ხარჯები;

ბ) ამ კანონით გათვალისწინებული წესის შესაბამისად საგადასახადო ორგანოებს წარუდგინონ მიღებული შემოსავლისა და გაწეული ხარჯების შესახებ დეკლარაცია, დეკლარაციაში ნაჩვენები მონაცემების სისწორის დამადასტურებელი სხვა აუცილებელი საბუთები და მონაცემები.

გ) საწარმოებს, დაწესებულებებს, ორგანიზაციებსა და საგადასახადო ორგანოებს წარუდგინონ შემოსავლიდან თანხის გამორიცხვის დამადასტურებელი საბუთები;

დ) დროულად და სრულად შეიტანონ ბიუჯეტში გამოანგარიშებული გადასახადის თანხა;

ე) დაუშვან საგადასახადო ორგანოების თანამდებობის პირები შენობაში, რომელიც გამოიყენება შემოსავლის მიღებისათვის;

ვ) შეასრულონ სხვა მოვალეობანი, რომლებიც გათვალისწინებულია საკანონმდებლო აქტებით.

შემოსავლის გამცემი საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები და მეწარმედ რეგისტრირებული ფიზიკური პირები ვალდებული არიან:

ფიზიკური პირების შემოსავლიდან გამოიანგარიშონ და ბიუჯეტში შეიტანონ გადასახადის თანხა;

დადგენილ ვადებში წარუდგინონ საგადასახადო ორგანოებს მონაცემები მათ მიერ ფიზიკური პირებისთვის მიცემული თანხებისა და დაკავებული გადასახადების შესახებ;

შეასრულონ საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული სხვა მოვალეობანი.

2. ხელშეკრულების და სხვა შეთანხმებების დადებისას მათში ისეთი საგადასახადო პირობების შეტანა, რომლის მიხედვით შემოსავლის გამცემი საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები და მეწარმედ რეგისტრირებული ფიზიკური პირები კისრულობენ ვალდებულებას გაიღონ ხარჯები ფიზიკური პირების მიერ გადასახადის გადასახდელად.

მუხლი 22. არასწორად დაკავებული გადასახადის დაკავებისა და დაბრუნების წესი

ფიზიკური პირების გადასახადით დროულად დაუბეგრაობის ან მათი შემოსავლიდან გადასახადის არასწორად გამოანგარიშების შემთხვევაში მათი შემოსავლიდან გადასახადის თანხის გადახდევინება ან დაბრუნება ხდება არასწორად დაკავების აღმოჩენიდან არაუმეტეს ბოლო სამი წლისა.

გადასახადის თანხები, რომლებიც გადაუხდელია გადამხდელის მიერ გადასახადის გადახდისაგან თავის არიდების შედეგად, გადაიხდევინება გადახდისაგან თავის არიდების მთელი პერიოდისათვის.

შემოსავლის ვაცემის ადგილას დაბეგვრას დაქვემდებარებული შემოსავლიდან დროულად დაუკავებელი, არასწორად დაკავებული ან ბიუჯეტში გადაურიცხავი გადასახადის თანხები და ჯარიმა ამ თანხების 10 პროცენტის ოდენობით, საგადასახადო ორგანოების მიერ უცილობელი წესით გადაიხდევინება ფიზიკურ პირთათვის შემოსავლის გამცემი საწარმოებს, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციებისაგან.

საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მიერ თავიანთი მუშაკებს ნაცვლად გადასახადის თანხების გადახდის ფაქტების დადგენის შემთხვევაში, აღნიშნული თანხები ჩაირთვება ამ პირთა წლიურ დასაბეგრ შემოსავალში.

მუხლი 23. ამ კანონის დარღვევისათვის იურიდიული და ფიზიკური პირების პასუხისმგებლობის ზომები

ამ კანონის დარღვევისათვის იურიდიული და ფიზიკური პირები პასუხს აგებენ იმ წესით და პირობებით, რაც გათვალისწინებულია საქართველოს რესპუბლიკის მოქმედი კანონმდებლობით.

მუხლი 24. საგადასახადო ორგანოების და მათი პასუხისმგებელი პირების მოქმედების გასაჩივრება

საგადასახადო ორგანოების და მათი პასუხისმგებელი პირების მოქმედების გასაჩივრება ხდება საქანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებული წესით.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —

სახელმწიფოს მეთაური

ედუარდ შევარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ვახტანგ გომიჯაძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის აღდგენილება

249 „ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

1. „ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს 1994 წლის 1 იანვრიდან.

2. საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა ერთი თვის ვადაში უზრუნველყოს თავისი დადგენილებების „ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონთან შესაბამისობაში მოყვანა.

3. კანონით გათვალისწინებული საგადასახადო განაკვეთები და გამოანგარიშების წესი გავრცელდეს ფიზიკურ პირთა მიერ 1994 წლის 1 იანვრის შემდეგ გაწეული ნებისმიერი სახის საქმიანობიდან მიღებულ შემოსავალზე.

4. ფიზიკურ პირთა მიერ 1994 წლის 1 იანვრამდე შესრულებული სამუშაოების, მომსახურების და სხვა საქმიანობისათვის მიღებული გასამრჯელო, აგრეთვე 1993 წლის წლიური მუშაობის შედეგების მიხედვით პრემიები და სხვა განაცემები, რომლებიც გაიცემა 1994 წლის 1 იანვრის შემდეგ, საშემოსავლო გადასახადით დაიბეგროს 1994 წლის 1 იანვრამდე მოქმედი წესითა და ოდენობით, 1994 წლის შემოსავლიდან განცალკევებით.

5. „ფიზიკურ პირთა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ“ კანონი გამოქვეყნდეს რესპუბლიკურ პრესაში.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

საქართველოს კარლამენტის დადგენილება

250 საქართველოს რესპუბლიკასა და ბერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის კაპიტალდაბანდებულ ხელშეწყობისა და ურთიერთდაცვის შესახებ ხელშეკრულების რატიფიკაციის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

რატიფიცირებულ იქნეს ხელშეკრულება საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის კაპიტალდაბანდებულ ხელშეწყობისა და ურთიერთდაცვის შესახებ.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

251 ხელშეკრულება საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის კაპიტალდაბანდებითა და ურთიერთდაცვის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა — სურთ რა გააღრმავონ ეკონომიკური თანამშრომლობა ორ სახელმწიფოს შორის,

ესწრაფვიან რა ერთი ქვეყნის მოქალაქეთა ან საზოგადოებათა კაპიტალდაბანდებებისათვის მეორე ქვეყნის ტერიტორიაზე ხელსაყრელი პირობების შექმნას,

შეგნებულნი აქვთ რა, რომ ამ კაპიტალდაბანდებითა ხელშეწყობა და ხელშეკრულებით დაცვა კერძო სამეურნეო ინიციატივის გამოცოცხლებისა და ორივე ხალხის კეთილდღეობის ამაღლებისაკენაა მიმართული —

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1

ამ ხელშეკრულების მიზნებისათვის

1. ცნება „კაპიტალდაბანდებიანი“ მოიცავს ყველა სახის ქონებას, განსაკუთრებით:

ა) მოძრავ და უძრავ ქონებას, აგრეთვე ისეთ ნივთობრივ ქონებას, როგორცაა იპოთეკა და სავირაგნო უფლება;

ბ) საზოგადოებებში წილობრივი და სხვა სახით მონაწილეობის უფლებებს;

გ) უფლებას იმ თანხაზე, რომელიც ეკონომიკური ფასეულობის შესაქმნელად იქნა გაღებული, ანდა უფლებას იმ მომსახურებაზე, რომელსაც ეკონომიკური ღირებულება გააჩნია;

დ) უფლებებს ინტელექტუალურ საკუთრებაზე, კერძოდ, საავტორო უფლებებს, პატენტებს, რეგისტრირებულ პროექტებს, ხელოსნობის ნიმუშებსა და მოდელებს, მარკებს, სავაჭრო სახელწოდებებს, საწარმოო და კომერციულ საიდუმლოებებს, ტექნიკურ ხერხებს, ნოუ-ჰაუსსა და გუდვილს;

ე) საზოგადოებრივ-სამართლებრივ კონცესიებს, საძიებო-გამოკვლევითი მოპოვებელი კონცესიების ჩათვლით.

ქონებრივ ფასეულობათა დაბანდების ფორმის შეცვლა არ იწვევს კაპიტალდაბანდების არსის შეცვლას.

2. ტერმინი „შემოსავალი“ გულისხმობს იმ თანხებს, რომლებიც ემატება კაპიტალდაბანდებას დროის გარკვეულ მონაკვეთში მოგების წილის, დივიდენდების, პროცენტების, სალიცენზიო ან სხვა ტიპის ანაზღაურებათა სახით.

3. ცნება „მოქალაქე“ გულისხმობს:

ა) გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკისათვის:

გერმანელს, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის კონსტიტუციაში დაფიქსირებული გაგებით,

ბ) საქართველოს რესპუბლიკისათვის:

პირებს, რომელთაც ეს სტატუსი საქართველოს რესპუბლიკაში მოქმედმა კანონმდებლობამ მიანიჭა.

4. ცნება „საზოგადოებანი“ გულისხმობს

ა) გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკისათვის:

ყოველ იურიდიულ პირს, ისევე როგორც ყოველ კომერციულ ან სხვა სახის საზოგადოებას ან გაერთიანებას იურიდიული პირის უფლებით ან მის გარეშე, რომელნიც გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ტერიტორიაზე იმყოფებიან, იმისდა მიუხედავად, არის თუ არა მათი საქმიანობა მიმართული მოგების მიღებისაკენ,

ბ) საქართველოს რესპუბლიკისათვის:

ყოველ ეკონომიკურ სუბიექტს საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, იმისდა მიუხედავად, არის თუ არა მისი საქმიანობა მიმართული მოგების მიღებისაკენ.

მუხლი 2

1. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე თავისი შესაძლებლობის ფარგლებში ხელს შეუწყობს თავის ტერიტორიაზე მეორე მონაწილე მხარის მოქალაქეებისა და საზოგადოებების კაპიტალდაბანდებებს ადგილობრივი კანონმდებლობის მიხედვით. ამ კაპიტალდაბანდებებს იგი ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში სამართლიანობისა და სიიაფის პრინციპების გამოყენებით მოეპყრობა.

2. არც ერთმა ხელშემკვრელმა მხარემ არაერთარ შემთხვევაში არ უნდა მიაყენოს ზიანი თვითნებური ან დისკრიმინაციული ღონისძიებებით თავის ტერიტორიაზე მეორე მხარის მოქალაქეთა ან საზოგადოებათა კაპიტალდაბანდებების მართვისა და გამოყენების პროცესს.

მუხლი 3

1. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ისევე უწყობს ხელს თავის ტერიტორიაზე მეორე მხარის მოქალაქეებისა ან საზოგადოებების საკუთრებასა ან გავლენის სფეროში მყოფ კაპიტალდაბანდებებს, როგორც საკუთარი მოქალაქეებისა და საზოგადოებების ან მესამე ქვეყნის მოქალაქეებისა და საზოგადოებების კაპიტალდაბანდებებს.
2. ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ისევე უწყობს ხელს მეორე მხარის მოქალაქეებისა ან საზოგადოებების საინვესტიციო საქმიანობას თავის ტერიტორიაზე, როგორც საკუთარი მოქალაქეებისა და საზოგადოებების, ან მესამე ქვეყნის მოქალაქეებისა და საზოგადოებებისას.
3. ამგვარი დამოკიდებულება არ ეხება იმ პრივილეგიებს, რომელთაც ერთი მხარე ანიჭებს მესამე ქვეყნის მოქალაქეებსა და საზოგადოებებს საბაჟო ან ეკონომიკურ გაერთიანებაში, საერთო ბაზარს ან თავისუფალი ვაჭრობის ზონაში, ანდა ასოციაციაში მათი გაწევრიანების გამო.
4. ამ მუხლით გათვალისწინებული რეჟიმი არ ვრცელდება იმ შეღავათებზე, რომელთაც ერთი მხარე მესამე ქვეყნის მოქალაქეებსა და საზოგადოებებს ანიჭებს ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების მიზნით დადებული ხელშეკრულების ან დაბეგვრის შესახებ სხვა ხელშეკრულების საფუძველზე.

მუხლი 4

1. ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეთა ან საზოგადოებათა კაპიტალდაბანდებებისათვის გარანტირებულია სრული დაცვა და უსაფრთხოება მეორე მხარის ტერიტორიაზე.
2. ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეთა ან საზოგადოებათა კაპიტალდაბანდებანი მეორე მხარის ტერიტორიაზე შეიძლება

ექსპრობირებული, ნაციონალიზებული ან ექსპრობირებული ნაციონალიზების მსგავსი სხვა ღონისძიებებით ჩამორთმეულ იქნეს მხოლოდ საზოგადოებრივი ინტერესებისათვის და კომპენსაციით. კომპენსაცია უნდა შეესაბამებოდეს ექსპრობირებული კაპიტალდაბანდების ღირებულებას, რომელიც განისაზღვრება მიმდინარე ან მოსალოდნელი ექსპრობირების, ნაციონალიზების ან რაიმე მსგავსი ღონისძიების საჯაროდ გამოცხადების წინა პერიოდის მიხედვით. კომპენსაცია დაუყოვნებლივ უნდა მოხდეს და გადახდის წინ მას უნდა დაერიცხოს მიღებული საბანკო პროცენტი; იგი რეალურად გამოყენებადი და თავისუფლად ტრანსფერირებადი უნდა იყოს. არაუგვიანეს ექსპრობირების, ნაციონალიზების ან რაიმე მსგავსი ღონისძიებების გატარებისა მიღებული უნდა იქნეს პროფილაქტიკური ზომები კომპენსაციის ოდენობის დადგენისა და გადახდის წესის განსაზღვრის მიზნით. ექსპრობირების, ნაციონალიზების ან რაიმე მსგავსი ღონისძიების, ისევე როგორც კომპენსაციის ოდენობის კანონიერების შემოწმება დადგენილი იურიდიული წესით უნდა მოხდეს.

3. ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქენი ან საზოგადოებანი, რომელთა კაპიტალდაბანდებანი მეორე მხარის ტერიტორიაზე ომის ან შეიარაღებული კონფლიქტის, რევოლუციის, ამბოხების ან სტიქიური უბედურების შედეგად დაანარჩუნდა, დანაკარგის ანაზღაურების, კომპენსაციის ან გასამრჯელოს მიღებისას ისარგებლებენ არანაკლები ხელშეწყობით; ვიდრე ამ უკანასკნელის მოქალაქენი ან საზოგადოებანი. ამგვარი თანხები თავისუფლად ტრანსფერირებადი უნდა იყოს.

4. ამ მუხლში ჩამოყალიბებულ პრობლემათა გადაწყვეტისას ერთი მონაწილე მხარის მოქალაქენი ან საზოგადოებანი უპირატესი ხელშეწყობით სარგებლობენ მეორე მხარის ტერიტორიაზე.

მუხლი 5

ყოველი ხელშემკვრელი მხარე უზრუნველყოფს მეორე მხარის მოქალაქეებისა ან საზოგადოებებისათვის კაპიტალდაბანდებებთან დაკავშირებული თანხების თავისუფალ ტრანსფერირებას. იგულისხმება:

- ა) კაპიტალი და კაპიტალდაბანდების შენარჩუნების დისათვის საჭირო დამატებითი თანხები;
- ბ) შემოსავალი;
- გ) სესხების გასასტუმრებელი თანხები;
- დ) ამონაგები კაპიტალდაბანდების სრული ან ნაწილობრივი ლიკვიდირების ან გაყიდვის შემთხვევაში;
- ე) კომპენსაციები, რომელიც მე-4 მუხლითაა გათვალისწინებული.

მუხლი 6

თუ ერთი ხელშემკვერელი მხარე გადაუხდის თავის მოქალაქეებსა ან საზოგადოებებს თანხას მეორე მხარის ტერიტორიაზე განლაგებული კაპიტალდაბანდების საგარანტიოდ, მაშინ ეს უკანასკნელი, მეათე მუხლიდან გამომდინარე, პირველად ნახსენები მხარის უფლებამოსილების შებღალვის გარეშე, კანონის ან იურიდიული გარიგების საფუძველზე ცნობს პირველად ნახსენები მხარისათვის ამ მოქალაქეებისა ან საზოგადოებების მთელი უფლებების ან პრეტენზიების გადაცემას. მეორე მხარე ცნობს აგრეთვე პირველად ნახსენები მხარის უფლებამოსილების გავრცელებას ყველა იმ უფლებებზე ან პრეტენზიებზე (გადაცემული პრეტენზიები), რომელთა გამოყენებაც შეუძლია პირველად ნახსენებ მხარეს იმავე მოცულობით, რაც მის უფლებებზე წინამორბედს. გადაცემული პრეტენზიების საფუძველზე ვადარიცხვის ტრანსფერტისათვის გამოყენებული უნდა იქნეს მეოთხე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტები და მეხუთე მუხლი.

მუხლი 7

1. მეოთხე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტებში, მეხუთე და მეექვსე მუხლებში აღნიშნული თანხების გადაგზავნა უნდა მოხდეს დაუყოვნებლივ, მოცემულ მომენტში არსებული სავალუტო-გაცვლითი კურსის საფუძველზე.
2. ეს სავალუტო-გაცვლითი კურსი უნდა შესაბამებოდეს კროს-კურსს, რომელიც იმ გადასაანგარიშებელი კურსების ბაზაზე იქმნე-

ბს, რომლებსაც ეყრდნობა საერთაშორისო სავალუტო ფონდში შემთხვევაში, თუ მოხდება ვალუტის გადაანგარიშება სესხის აღების განსაკუთრებულ უფლებებზე.

მუხლი 8

1. თუ რომელიმე ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა ან კომპრომიზი შეთანხმების პარალელურად არსებული ან მოსალოდნელი საერთაშორისო-სამართლებრივი ვალდებულებანი მხარეებისა შეიცავენ ზოგად ან სპეციფიკურ დებულებას, რომელიც მეორე ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეთა ან საზოგადოებათა კაპიტალდაბანდებებს უფლებას აძლევს ისარგებლონ უფრო ხელსაყრელი პირობებით, ვიდრე ეს ამ ხელშეკრულებითაა გათვალისწინებული, მაშინ ეს დებულება პრევალირებს ამ ხელშეკრულებაზე, რადგანაც იგი უფრო ხელსაყრელია.

2. ყოველმა ხელშემკვრელმა მხარემ უნდა შეასრულოს ყველა სხვა ვალდებულება, რომლებიც მან თავის ტერიტორიაზე მეორე მხარის მოქალაქეებისა ან საზოგადოებების კაპიტალდაბანდებათა მიმართ იკისრა.

მუხლი 9

წინამდებარე ხელშეკრულება ვრცელდება აგრეთვე იმ კაპიტალდაბანდებებზე, რომლებიც ერთი მხარის მოქალაქეებმა ან საზოგადოებებმა მეორე მხარის ტერიტორიაზე მისი კანონმდებლობის გათვალისწინებით ჯერ კიდევ ამ ხელშეკრულების ძალაში შესვლამდე შექმნეს.

მუხლი 10

1. უთანხმოებანი ხელშემკვრელ მხარეთა შორის ამ ხელშეკრულების განმარტების ან გამოყენების თაობაზე შესაძლებლობის ფარგლებში ორივე ხელშემკვრელი მხარის მთავრობებმა უნდა მოაგვარონ.

2. თუ დავა ამ საშუალებით არ მოგვარდა, მაშინ ერთი რომელიმე მხარის მიერ იგი სამედიატორო სასამართლოს გადაეცემა.

3. სამედიკატორო სასამართლო რომელიმე კონკრეტული შემთხვევის გამო იქმნება. ორივე მხარე ნიშნავს თითო წევრს, რომლებიც თავმჯდომარედ მესამე სახელმწიფოს წარმომადგენელს ირჩევენ. მის კანდიდატურას ადასტურებენ ორივე ხელშემკვრელი მხარის მთავრობები. წევრები ინიშნებიან ორ თვეში, თავმჯდომარე კი - სამ თვეში იმ მომენტიდან, როცა ერთმა მონაწილე მხარემ მეორეს აცნობა, რომ სურს უთანხმოების თაობაზე სასამართლოს მიმართოს.

4. თუ მესამე პუნქტში აღნიშნული ვადა არ იქნა დაცული, მაშინ რომელიმე სხვა ხელშემკვრულების არარსებობისას, ყოველ მხარეს შეუძლია მიმართოს საერთაშორისო უმაღლესი სასამართლოს პრეზიდენტს, რათა მან განახორციელოს საჭირო დანიშვნები. თუ პრეზიდენტი ერთ-ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეა, ან თუ მას რაიმე სხვა გარემოება უშლის ხელს, მაშინ დანიშვნებს ვიცე-პრეზიდენტი ახორციელებს. თუ ვიცე-პრეზიდენტიც ერთ-ერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეა, ან მასაც რაიმე გარემოება უშლის ხელს, მაშინ დანიშვნები უმაღლეს სასამართლოში მომდევნო რანგის მქონე იმ წევრმა უნდა განახორციელოს, რომელიც არაა რომელიმე ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქე.

5. სამედიკატორო სასამართლო გადაწყვეტილებას ხმების უმრავლესობის საფუძველზე იღებს. მისი გადაწყვეტილებანი აუცილებელია ორივე მხარისათვის. ორივე ხელშემკვრელი მხარე კისრულობს სამედიკატორო სასამართლოში თავისი წარმომადგენლის ან თავისი ინტერესების დამცველის ხარჯებს; თავმჯდომარისა და სხვა ხარჯებს თანაბრად ინაწილებს ორივე ხელშემკვრელი მხარე. სამედიკატორო სასამართლოს შეუძლია სხვაგვარად გადაანაწილოს ხარჯები. ჩვეულებრივ სამედიკატორო სასამართლო თვითონ განსაზღვრავს თავის პროცედურას.

6. თუ ორივე ხელშემკვრელი მხარე 1965 წლის 18 მარტის ქვეყნებსა და სხვა სახელმწიფოთა მოქალაქეებს შორის საინვესტიციო დავის მოგვარების კონვენციის წევრია, მაშინ მათ ამ კონვენციის 27-ე მუხლის 1 პუნქტის თანახმად იმიტომ არ უნდა მიმართონ სამედიკატორო სასამართლოს, რომ როგორც ერთი, ისე

მეორე ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეებსა ან საზოგადოებებს შორის ამ კონვენციის 25-ე მუხლის თანახმად შეთანხმება არსებობს. ეს არ გამორიცხავს სამედიცინო სასამართლოსადმი მიმართვას იმ შემთხვევაში, თუ მე-2 მუხლის შესაბამისად შექმნილი სამედიცინო სასამართლოს გადაწყვეტილება არ სრულდება, ან ამ ხელშეკრულების მე-6 მუხლის მიხედვით უფლებამოსილების გადაცემისას.

მუხლი 11

1. დავა კაპიტალდაბანდებათა შესახებ ერთ-ერთ ხელშემკვრელ მხარესა და მეორე მხარის მოქალაქეებსა ან საზოგადოებებს შორის შეძლებისდაგვარად მხარეთა მეგობრული მოლაპარაკების გზით უნდა მოგვარდეს.

2. თუ ერთ-ერთი მხარის მიერ განცხადების მომენტიდან ექვსი თვის ვადაში არ მოხერხდა დავის გადაწყვეტა, მაშინ საკითხი მეორე მხარის მოქალაქის ან საზოგადოების მოთხოვნით გასარჩევად გადაეცემა სამედიცინო სასამართლოს. თუ მოდავენი დათმობაზე არ წავლენ, მაშინ გამოყენებულ უნდა იქნეს მე-12 მუხლის მე-3-დან მე-5 პუნქტები იმის მითითებით, რომ სამედიცინო სასამართლოს წევრები მოდავე მხარეთა მიერ მე-10 მუხლის მე-3 პუნქტის საფუძველზე ინიშნებიან. თუ მე-10 მუხლის მე-3 პუნქტში აღნიშნული ვადა არ იქნა დაცული, სხვა შეთანხმების არარსებობის შემთხვევაში ყოველ მოდავე მხარეს შეუძლია სთხოვოს საერთაშორისო სავაჭრო პალატის სამედიცინო სასამართლოს პრეზიდენტს პარიზში, რათა მან მოახდინოს საჭირო დანიშვნები. სამედიცინო სასამართლოს გადაწყვეტილება შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობის საფუძველზე უნდა იქნეს განხორციელებული.

3. სამედიცინო განხილვის ან სასამართლოს გადაწყვეტილების სისრულეში მოყვანის პროცესში დავის მონაწილე ერთი მხარე არ იქნება წინააღმდეგი იმისა, თუ მეორე მხარის მოქალაქე ან საზოგადოება დაზღვევისაგან ზარალის ნაწილობრივ ან სრულ კომპენსაციას მიიღებს.

4. თუ ორივე ხელშემკვრელი მხარე გახდა 1965 წლის 11 თებერვლის ქვეყნებსა და სხვა სახელმწიფოთა მოქალაქეებს შორის საინვესტიციო დავების მოგვარების კონვენციის წევრი, მაშინ დავა მხარეებს შორის ამ კონვენციის საფუძველზე სამედიატორო სასამართლოში გაირჩევა. თუ მხარეები არ მიაღწევენ რაიმე სხვა შეთანხმებას; ამით ყოველი ხელშემკვრელი მხარე თანხმობას აცხადებს ამ პროცედურაზე.

მუხლი 12

ეს ხელშეკრულება ძალაშია იმისდა მიუხედავად, არსებობს თუ არა ორ ხელმომწერ მხარეს შორის დიპლომატიური ან საკონსულო ურთიერთობა.

მუხლი 13

1. ეს ხელშეკრულება რატიფიცირებულ უნდა იქნეს; სარატიფიკაციო სიგელები უნდა გაიცვალოს რაც შეიძლება მალე.

2. ეს ხელშეკრულება ძალაში შედის სარატიფიკაციო სიგელების გაცვლიდან ერთი თვის შემდეგ. იგი ათი წლის განმავლობაში იქნება ძალაში; ამის შემდეგ იგი შეიძლება განუსაზღვრელი დროით იქნეს გაგრძელებული. იქამდე, სანამ ერთ-ერთი ხელშემკვრელი მხარე თორმეტი თვით ადრე არ განაცხადებს წერილობით, რომ სურს ხელშეკრულების დენონსაცია. ათი წლის შემდეგ ხელშეკრულება თორმეტი თვის ვადაში შეიძლება იქნეს დენონსირებული.

3. იმ კაპიტალდაბანდებათათვის, რომლებიც ამ ხელშეკრულების მოქმედების შეწყვეტამდე იქნა განხორციელებული, შეწყვეტის დღიდან ოცი წლის მანძილზე ძალაში რჩება 1-დან მე-12 მუხლები.

ხელმოწერილია ქართულ და გერმანულ ენებზე, ამასთან ორივე ტექსტს თანაბარი ძალა აქვს.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

252 საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის საერთაშორისო საპაირო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმების რატიფიკაციის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

რატიფიცირებულ იქნეს შეთანხმება საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის საერთაშორისო საპაირო მიმოსვლის შესახებ.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

253 შეთანხმება საქართველოს რესპუბლიკასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას შორის საერთაშორისო საპაირო მიმოსვლის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა

საერთაშორისო სამოქალაქო საჰაერო მიმოსვლის თაობაზე 1944 წლის 7 დეკემბერს ჩიკაგოში ხელმოსაწერად წარდგენილი შეთანხმების ხელმოწერი მხარეები,

რომელთაც სურთ დადონ ხელშეკრულება საკუთარ ტერიტორიებსა და მათ ფარგლებს გარეთ საჰაერო სამარშრუტო მიმოსვლის მოწყობისა და წარმოების შესახებ,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

ცნებათა განსაზღვრება

1. წინამდებარე შეთანხმების მიხედვით, სანამ მის ტექსტში რაიმე შეიცვლება, ნიშნავს:

ა) „შეთანხმება სამოქალაქო საპაერო მიმოსვლის შესახებ“ — 1944 წლის 7 დეკემბერს ჩიკაგოში ხელმოსაწერად წარდგენილ შეთანხმებას სკაერთაშორისო საპაერო მიმოსვლის შესახებ, მისი 90-ე მუხლის მიღებული დანართებისა და სამოქალაქო საპაერო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმების 90-ე და 94-ე მუხლების მიხედვით მიღებულ დანართთა ყველა ცვლილებების ჩათვლით, თუ ეს დანართები და ცვლილებანი ძალაში შევიდა ორივე მხარისათვის, ანდა რატიფიცირებულ იქნა მათ მიერ;

ბ) „საპაერო-სატრანსპორტო უწყება“ — საქართველოს რესპუბლიკისათვის საქართველოს რესპუბლიკის საპაერო ტრანსპორტის დეპარტამენტს, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკისათვის ტრანსპორტის ფედერალურ მინისტრს, ან ორივე შემთხვევაში ყოველ სხვა პირს ან ორგანიზაციას, რომელიც უფლებამოსილია შეასრულოს უწყებათა კომპეტენციაში შემავალი ეს მოვალეობა;

გ) „დასახელებული საპაერო-სატრანსპორტო საწარმო“ — ყოველ საპაერო-სატრანსპორტო საწარმოს, რომელიც ერთმა ხელმოწერმა მხარემ წერილობით დაუსახელა მეორე ხელმოწერ მხარეს მე-3 მუხლის მიხედვით, როგორც საპაერო-სატრანსპორტო საწარმო, რომელმაც საერთაშორისო ავიასამარშრუტო მიმოსვლა უნდა აწარმოოს მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად დადგენილ ხაზებზე.

2. ამ შეთანხმების გამოყენებისას ცნებებს „ტერიტორია“, „საპაერო სამარშრუტო მიმოსვლა“, „საერთაშორისო ავიასამარშრუტო მიმოსვლა“ და „არასარეწაო მიზნით დაჯდომა“, სამოქალაქო მიმოსვლის შესახებ არსებული შეთანხმების მე-2 და 96-ე მუხლებით დადგენილი მნიშვნელობა აქვთ.

3. ცნება „ტარიფი“ ნიშნავს იმ ფასს, რომელიც მგზავრების გადაყვანის ან ტვირტის (ფოსტის გარდა) საერთაშორისო გადაზიდვისათვის (იგულისხმება გადაზიდვა ორი ან სამი სახელმწიფოს პუნქტებს შორის) იქმნება და მოიცავს:

ა) ყოველ სატრანზიტო ტარიფს ან თანხას, რომელიც ტარიფსა და საერთაშორისო გადაზიდვისათვის გამოიანგარიშება, თუ იგი ასეთად იქნა გამოცხადებული და გაყიდული, იმ სატრანსპორტო ტარიფებს ჩათვლით, რომლებიც სხვა ტარიფების ან საერთაშორისო მარშრუტების შემადგენელ, ქვეყნის შიდა მარშრუტების მონაკვეთებზე გადაზიდვისას მოქმედი შემაერთებელი ტარიფების ბაზაზე იქმნება;

ბ) საკომისიო თანხას, რომელიც გადახდილ უნდა იქნეს მგზავრების გადასაცემი და მათი ბარჯის გადასაზიდი ბილეთების გაყიდვისათვის, ან ტვირთის გადაზიდვისათვის საჭირო შესაბამისი ღონისძიებებისათვის;

გ) პირობებს, რომელთა მიხედვითაც ხდება ტარიფის გადაზიდვის ფასის ან საკომისიო თანხის გადახდა.

იგი მოიცავს აგრეთვე

დ) ყველა მნიშვნელოვან ღონისძიებას, რომელიც გადაზიდვასთან კავშირში ხორციელდება;

ე) ყოველ ტარიფს, საერთაშორისო გადაზიდვაზე დამატებით გაყიდული გადაზიდვისათვის ქვეყნის შიდა მარშრუტების იმ მონაკვეთზე, რომელიც არ გამოიყენება შიდა ფრენისათვის და რომელიც არ შეიძლება თანაბარი პირობებით მიეცეს საერთაშორისო გადაზიდვის ყოველ მწარმოებელსა და მისი მომსახურებით მოსარგებლეს.

მ უ ხ ლ ი 2

მიმოსვლის უფლებათა მინიჭება

1. დასახელებულ საწარმოთა მიერ მე-2 პუნქტის მიხედვით დადგენილ ხაზებზე საერთაშორისო სამარშრუტო ავიამიმოსვლის საწარმოებლად ერთი ხელმომწერი მხარე უფლებას ანიჭებს მეორე ხელმომწერ მხარეს:

ა) დაუჯდომლად გადაუფრინოს მის ტერიტორიას;

ბ) დაჯდეს მის ტერიტორიაზე არასარეწაო მიზნით;

გ) დაჯდეს მის ტერიტორიაზე მდებარე მე-2 პუნქტის მიხედვით დადგენილ ხაზების მითითებულ ადგილებზე, რათა სარეწაო

მიზნით მიიღოს ან გადმოსხას მგზავრები და ჩამოიტანოს ტვირთი და ფოსტა.

2. ის ხაზები, რომელთაც ხელმომწერ მხარეთა დასახელებულ საწარმოებს საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლის წარმოება შეუძლიათ, ნოტების გაცვლის გზით შეაქვთ საჰაერო მარშრუტების გეგმაში.

3. I პუნქტის მიხედვით ერთი ხელმომწერი მხარის დასახელებულ საწარმოს არ ეძლევა უფლება აიყვანოს მეორე ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე მგზავრები ან მიიღოს ბარგი, ტვირთი და ფოსტა და გადაიყვანოს ან გადაიტანოს ისინი მეორე ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე (კაბოტაჟი).

მ უ ხ ლ ი მ

დასახელება და წარმოების ნებართვა

1. საერთაშორისო სამარშრუტო ავიაიმომოსვლის დაწყება მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ ხაზებზე ყოველ დროს შეიძლება, თუ:

ა) ხელმომწერმა მხარემ, რომელსაც მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტში მითითებული უფლებები უნიჭება, ერთი ან რამდენიმე საწარმო წერილობით დაასახელა და

ბ) ხელმომწერმა მხარემ, რომელიც ამ უფლებას იძლევა, დასახელებულ საწარმოს ან საწარმოებს სამარშრუტო საჰაერო მიმოსვლის დაწყების ნებართვა მისცა.

2. ხელმომწერი მხარე, რომელიც ამ ნებართვას იძლევა, ამ მუხლის მე-3 პუნქტის პირობით დაუყოვნებლივ იძლევა საერთაშორისო სამარშრუტო ავიაიმომოსვლის ნებართვას.

3. ერთ ხელმომწერ მხარეს შეუძლია მოსთხოვოს მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველ დასახელებულ საწარმოს დადასტურება იმისა, რომ იგი აკმაყოფილებს იმ მოთხოვნებს, რომლებსაც პირველი ხელმომწერი მხარის კანონები და სხვა მითითებები შეიცავენ საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლის წარმოების თაობაზე.

4. პირველიდან მესამემდე პუნქტების შესაბამისად ერთ ხელმომწერ მხარეს შეუძლია მის მიერ დასახელებული ერთი საწარმო

რომელიმე სხვა საწარმოთი შეცვალოს. ახლად დასახელებული საწარმოს იგივე უფლებები და მოვალეობანი გააჩნია, რაც მის წინამორბედ საწარმოს ჰქონდა.

მ უ ხ ლ ი 4

წარმოების ნებართვის შეწყვეტა ან შეზღუდვა

ერთ ხელმომწერ მხარეს შეუძლია მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე გაცემული ნებართვის შეწყვეტა ან პირობით შეზღუდვა, თუ რომელიმე დასახელებული საწარმო არ იცავს მისთვის უფლების მიმნიჭებელი ხელმომწერი მხარის კანონებსა და სხვა მითითებებს, ან ამ შეთანხმების განმარტებებს, ანდა არ ასრულებს მათგან გამომდინარე ვალდებულებებს. გაუქმების ან შეზღუდვის წინ, მე-15 მუხლის თანახმად კონსულტაციები იმართება, თუკი კანონისა და სხვა მითითებების შემდგომი დარღვევის თავიდან ასაცილებლად საწარმოს სასწრაფოდ გაჩერება ან მისთვის სასწრაფოდ პირობების დადგენა არაა საჭირო.

მ უ ხ ლ ი 5

თანაბარი დამოკიდებულება გადასახადების საკითხში

გადასახადი, რომელიც ერთი ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველი დასახელებული საწარმოს თვითმფრინავების მიერ აეროპორტებისა და საჰაერო მიმოსვლის სხვა ნაგებობათა გამოყენებისთვისაა დაწესებული, არ შეიძლება იყოს იმ გადასახადზე მაღალი, რომელიც მოკავს საერთაშორისო საჰაერო მარშრუტებზეა დაწესებული ქვეყნის შიდა რომელიმე საწარმოს თვითმფრინავებისათვის.

მ უ ხ ლ ი 6

1. ერთი ხელმომწერი მხარის ყოველი დასახელებული საწარმოს მიერ გამოყენებული თვითმფრინავები, რომლებიც მეორე ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე შედიან და იქიდან უკან გამოდიან, ან მას გადაუფრენენ, მათზე არსებული საწვავ-საპოხი მასალით, სათადარიგო ნაწილებით, აუცილებელი მოწყობილობის საგნებითა

და სურსათის მარაგით, თავისუფალნი არიან ბაჟისა და საქონელსა შეტანის, გატანის ან გადატანისათვის დაწესებული გადასახადებისაგან. ეს ვრცელდება აგრეთვე თვითმფრინავებზე არსებულ იმ საქონელზე, რომელიც მეორე ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე ფრენისას იხმარება.

2. საწვავ-საპოხი მასალა, სათადარიგო ნაწილები, აუცილებელი მოწყობილობის საგნები და სურსათის მარაგი, რომლებიც დროებით შეაქვთ ერთი ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე, რათა იქ გადაეცეს მეორე ხელმომწერი მხარის რომელიმე დასახელებულ საწარმოს თვითმფრინავებს ან დაიდგას მათში, ან სხვა სახით იქნეს კვლავ გატანილი პირველად დასახელებული ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე, თავისუფალია I პუნქტში აღნიშნული ბაჟისა და სხვა გადასახადებისაგან. მეორე ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე შეტანისას I პუნქტში აღნიშნული ბაჟისა და სხვა გადასახადებისაგან თავისუფალია აგრეთვე ერთი ხელმომწერი მხარის ყოველი დასახელებული საწარმოს სარეკლამო მასალა და დაზიდვებისათვის საჭირო ლოკუმენტაცია.

3. საწვავ-საპოხი მასალა, რასაც ერთი ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველი დასახელებული საწარმოს თვითმფრინავები იღებენ და საერთაშორისო ავიახაზებზე ხარჯავენ, თავისუფალია I პუნქტში აღნიშნული ბაჟისა და სხვა გადასახადებისაგან, აგრეთვე რაიმე შესაძლო მოხმარების გადასახადებისაგან.

4. ერთ ხელმომწერ მხარეს შეუძლია I და მე-3 პუნქტებში აღნიშნულ საქონელზე საბაჟო მეთვალყურეობის დაწესება.

5. ვინაიდან პირველიდან მესამე პუნქტებამდე დასახელებული საქონელი თავისუფალია ბაჟისა და სხვა გადასახადებისაგან, ამ საქონელზე არ ვრცელდება ჩვეულებრივ შემთხვევაში მათი შეტანის, გატანისა და გადატანისათვის გათვალისწინებული სამეურნეო შეზღუდვები.

6. ყოველი ხელმომწერი მხარე მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველი დასახელებული საწარმოსათვის მიწოდებულ საგნებს ან გაწეულ მომსახურებას, რაც ამ უკანასკნელის მუშაობისათვისაა

საქირო, ორმხრივ საფუძველზე განტვირთავს ბრუნვის გადასახადებისა და გადასახადების ან რაიმე მსგავსი არაპირდაპირი გადასახადებისაგან. გადასახადისაგან განტვირთვა შეიძლება განთავისუფლების ან ანაზღაურების მეშვეობით განხორციელდეს.

მ უ ხ ლ ი 7

შემოსავლის გადარიცხვა

ყოველი ხელმომწერი მხარე უფლებას ანიჭებს მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველ დასახელებულ საწარმოს, მეორე ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე საპაერო მიმოსვლის მომსახურების გაყიდვის შედეგად მიღებული შემოსავალი ყოველ დროს, ყველანაირი ფორმით, თავისუფლად და რაიმე შეზღუდვის გარეშე, ყოველი თავისუფალი კონვერტირებადი ვალუტით, ოფიციალური კურსის მიხედვით გადაურიცხოს თავის მთავარ უწყებას.

მ უ ხ ლ ი 8

ურთიერთშეთანხმებული სამარშრუტო მიმოსვლის წარმოების პრინციპები

1. ყოველი ხელმომწერი მხარის ყოველ აღნიშნულ საწარმოს იაფი და თანაბარი შესაძლებლობა ეძლევა მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი მარშრუტების გამოსაყენებლად.
2. მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ მარშრუტებზე საერთაშორისო საპაერო მიმოსვლის წარმოებისას ერთი ხელმომწერი მხარის ყოველი დასახელებული საწარმო ითვალისწინებს მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველი დასახელებული საწარმოს ინტერესებს, რათა უნებლიე ზიანი არ მიაყენოს ამ საწარმოს მიერ იმავე ხაზებზე ან მათ მონაკვეთებზე საპაერო მიმოსვლის წარმოებას.
3. საერთაშორისო საპაერო მიმოსვლა მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ მარშრუტებზე უწინარეს ყოვლისა გადაზიდვის ისეთი წინადადების გამოქვეყნებას ემსახურება, რომელიც საწარმოს დამსახვლებელი ხელმომწერი მხარის მიერ წარმოდგენილ

მისი ტერიტორიის მიმართულებით და იქიდან მიმოსვლას რაულდო მოთხოვნილებას შეესაბამება. საერთაშორისო საჰაერო მიმოსვლის გეგმაზომიერი განვითარების ინტერესებიდან გამომდინარე, ეს საწარმოები ისე უნდა სარგებლობდნენ მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ ხაზებზე, მეორე ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე განლაგებულ პუნქტებსა და მესამე სახელმწიფოთა პუნქტებს შორის გადაზიდვის თავიანთი უფლებით, რომ წინადადება გადაზიდვის შესახებ შეესაბამებოდეს:

ა) მოთხოვნილებას საწარმოს დამსახელებელი ხელმომწერი მხარის ტერიტორიის მიმართულებით და იქიდან მიმოსვლაზე;

ბ) ფრენის ხაზზე განლაგებულ პუნქტებში არსებულ მოთხოვნილებას მიმოსვლაზე, ადგილობრივი და რეგიონული საჰაერო სამარშრუტო მიმოსვლის გათვალისწინებით;

გ) სატრანზიტო მიმოსვლის ავიახაზების ეკონომიური გამოყენების მოთხოვნებს.

4. ყოველი დასახელებული საწარმოს იაფი და თანასწორი მომსახურების უზრუნველსაყოფად, ფრენის სამსახურების სიხშირეები და თვითმფრინავების გათვალისწინებული მოდელეები, მათი სიმძლავრის მითითებით, აგრეთვე ფრენის განრიგები ნებადართული უნდა იქნენ ხელმომწერ მხარეთა საჰაერო მიმოსვლის უწყების მიერ.

5. საჭიროების შემთხვევაში ხელმომწერ მხარეთა საჰაერო მიმოსვლის უწყებებმა დამაკმაყოფილებლად უნდა მოაგვარონ გადაზიდვისა და სიხშირეთა საკითხი.

მ უ ხ ლ ი 9

საწარმოო მაჩვენებლებისა და სტატისტიკური მონაცემების გადაცემა

1. ყოველი აღნიშნული საწარმო მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ ხაზებზე საჰაერო სამარშრუტო მიმოსვლის დაწყებამდე არა უგვიანეს ერთი თვისა აცნობებს ხელმომწერ მხარეთა საჰაერო მიმოსვლის უწყებებს მომსახურების სახეობებს, თვითმფრინავების გათვალისწინებულ მოდელეებსა და ფრენის განრიგებს, იგივე ეხება აგრეთვე შემდგომ ცვლილებებს.

2. ერთი ხელმომწერი მხარის საპაერო მიმოსვლის თანადროდ ფორმულირებული მოთხოვნის შემთხვევაში გადასცემს მეორე ხელმომწერი მხარის საპაერო მიმოსვლის უწყებას დასახელებულ საწარმოთა ყველა რეგულარულ ან სხვა სტატისტიკურ დოკუმენტაციას გადაზიდვის შესახებ, მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი საზღვრისათვის მომზადებული წინადადებების შესამოწმებლად. ეს დოკუმენტები უნდა შეიცავდნენ ყველა მონაცემებს, რომლებიც მიმოსვლის მოცულობის, წარმომავლობისა და დანიშნულების დასადგენად არის საჭირო.

მ უ ხ ლ ი 10

ტარიფები

1. ტარიფები, რომლებსაც ერთი დასახელებული საწარმო მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილ ხაზებზე იყენებს მგზავრებისათვის, საჭიროებენ იმ ხელმომწერი მხარის საპაერო უწყების ნებართვას, რომლის ტერიტორიაზეც მდებარეობს მგზავრობის საწყისი პუნქტი (გადაზიდვის დოკუმენტებში აღნიშვნის შესაბამისად).

2. დასახელებული საწარმოები თავიანთ ტარიფებში ითვალისწინებენ საწარმოო ხარჯებს, სათანადო მოგებას, არსებულ კონკურენციასა და ბაზრის პირობებს, აგრეთვე მომსახურებით მოსარგებლეთა ინტერესებს. საპაერო მიმოსვლის შესაბამის უწყებას მხოლოდ მაშინ შეუძლია უარი განაცხადოს ნებართვის გაცემაზე, თუ ტარიფი ამ კრიტერიუმებს არ შეესაბამება.

3. დასახელებული საწარმოები ნებართვის მისაღებად ტარიფებს წარადგენენ არა უგვიანეს ერთი თვისა მათი ძალაში შესვლის გათვალისწინებულ დღემდე.

4. თუ ერთი ხელმომწერი მხარის საპაერო მიმოსვლის უწყებას მისაღებად არ მიაჩნია მისთვის ნებართვის მისაცემად წარდგანილი რომელიმე ტარიფი, მაშინ იგი ტარიფის წარდგენიდან ოცდაათი დღის მანძილზე აცნობებს ამის შესახებ შესაბამის საწარმოს. ამ შემთხვევაში შემდგომ უნდა იქნეს გამოყენებული მანამდე მოქმედი ტარიფი, რომელიც ახლით უნდა შეცვლილიყო.

სამეწარმეო საქმიანობა

1. ყოველი ხელმომწერი მხარე ორმხრივ საფუძველზე ანიჭებს მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველ საწარმოს უფლებას, საჭიროების შემთხვევაში იქონიოს მის ტერიტორიაზე ფილიალები და იყოლიოს მმართველი, კომერციული და ტექნიკური პერსონალი.

2. პირველი პუნქტის მიხედვით ფილიალების მოწყობისას და პერსონალის დასაქმებისას დაცული უნდა იქნეს შესაბამისი ხელმომწერი მხარის კანონები და სხვა განკარგულებანი, აგრეთვე კანონები და სხვა განკარგულებანი შესაბამისი ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე უცხოელთა შესვლისა და ყოფნის შესახებ.

3. ყოველი ხელმომწერი მხარე ორმხრივ საფუძველზე ანიჭებს მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველ დასახელებულ საწარმოს უფლებას, მეორე ხელმომწერი მხარის დასახელებული საწარმოს ან საპაერო მიმოსვლის სხვა საწარმოსათვის თვითონ აწარმოოს მგზავრების, ბარგის, ტვირთისა და ფოსტის გადაზიდვის მომზადება. ეს უფლება არ ვრცელდება აეროპორტების კომპეტენციაში შემავალ მიწისზედა ავიასამსახურებზე (თვითმფრინავების მომზადება ფრენის წინ).

4. ყოველი ხელმომწერი მხარე უფლებას ანიჭებს მეორე ხელმომწერი მხარის ყოველ დასახელებულ საწარმოს საკუთარი დოკუმენტებით, უშუალოდ საკუთარ სავაჭრო სათავსებში, საკუთარი აგენტების მეშვეობით მიჰყიდოს თავისი მომსახურება მეორე ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე ყოველ მყიდველს, ყოველგვარი ვალუტით.

მ უ ხ ლ ი 12

უსაფრთხოება ჰაერში

1. საერთაშორისო სამართლიდან გამომდინარე, თავიანთი უსაფრთხოებისა და ვალდებულებების შესაბამისად, ხელმომწერი მხარეები ადასტურებენ თავიანთ ურთიერთვალდებულებას, უკანონო

ნო ხელყოფისაგან დაიცვან სამოქალაქო საპაერო მიმოსვლის უსაფრთხოება. საერთაშორისო სამართლის თავიანთი უფლებებისა და ვალდებულებების საყოველთაო ჩასიათის შეუზღუდავად ხელმოწერი მხარეები მოქმედებენ, განსაკუთრებით, თვითმფრინავზე ჩადენილი დანაშაულებრივი და განსაზღვრული სხვა ქმედებისათვის 1983 წლის 14 სექტემბერს ტოკიოში ხელმოწერილი ხელშეკრულების თვითმფრინავების უკანონოდ მითვისების წინააღმდეგ სამოქალაქო საპაერო მიმოსვლის უსაფრთხოების მიმართ კანონსაწინააღმდეგო ქმედებასთან ბრძოლის შესახებ 1971 წლის 23 სექტემბერს მონრეალში ხელმოწერილი შეთანხმების და სამოქალაქო საპაერო მიმოსვლის უსაფრთხოების მიმართ კანონსაწინააღმდეგო ქმედებასთან ბრძოლის შესახებ 1971 წლის 23 სექტემბერს მონრეალში ხელმოწერილი შეთანხმების დამატების, საერთაშორისო სამოქალაქო მიმოსვლის მომსახურე აეროპორტებში კანონსაწინააღმდეგო ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლას შესახებ 1988 წლის 24 თებერვალს მონრეალში ხელმოწერილი ოქმის შესაბამისად.

2. ხელმოწერი მხარეები თხოვნის საფუძველზე ყოველგვარ საჭირო დახმარებას უწევენ ერთმანეთს, რათა თავიდან იქნეს აცილებული სამოქალაქო თვითმფრინავების უკანონოდ დაუფლება და სხვა კანონსაწინააღმდეგო ქმედება ამ თვითმფრინავების, მათი მგზავრებისა და ეკიპაჟის აეროპორტებისა და საპაერო ნავიგაციის დაწესებულებების უსაფრთხოების წინააღმდეგ, აგრეთვე ყოველი სხვა საშიშროება სამოქალაქო საპაერო მიმოსვლის უსაფრთხოების წინააღმდეგ.

3. სამოქალაქო თვითმფრინავის უკანონოდ ხელში ჩაგდების, ან თვითმფრინავის, მისი მგზავრებისა და ეკიპაჟის, აგრეთვე აეროპორტების და საპაერო ნავიგაციის დაწესებულების უსაფრთხოების კანონსაწინააღმდეგო ხელყოფის შემთხვევაში, ანდა ამგვარი მუქარის არსებობისას, ხელმოწერი მხარეები დახმარებას უწევენ ერთმანეთს კავშირგაბმულობის გაადვილებითა და სხვა შესაბამისი ღონისძიებებით, რათა ამგვარი ინციდენტები ან მათი განხორციელების მუქარა ადამიანის სიცოცხლისათვის შეძლებისდაგვარად ნაკლები რისკით იქნეს მოგვარებული.

4. ყოველი ხელმომწერი მხარე ახორციელებს ყველა იმ ტერიტორიულ ერთეულს, რომელთა განხორციელებაც მას მიაჩნია საჭიროდ და დადგინოს, არის თუ არა თვითმფრინავი, რომელიც უკანონოდ იქნა მითვისებული, ან რომლის მიმართაც სხვა კანონსაწინააღმდეგო ხელყოფა განხორციელდა და რომელიც მის ტერიტორიაზე, ნიწაზე იმყოფება, ძალით დაკავებული, თუ საჭირო არ გახდა მისი აფრენა, როგორც სასწრაფო ღონისძიება ეკიპაჟისა და მგზავრების სიცოცხლის გადასარჩენად. ამგვარი ღონისძიებანი, შესაძლებლობის ფარგლებში, ორმხრივი კონსულტაციების საფუძველზე უნდა განხორციელდეს.

5. თვითმფრინავების ფარგლებში ხელმომწერი მხარეები საპაერო მიმოსვლის საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ დადგენილი და სამოქალაქო საპაერო მიმოსვლის ხელშეკრულების დანართებით აღიარებული პაერში უსაფრთხოების მითითებების შესაბამისად მოქმედებენ, თუკი უსაფრთხოების ეს მითითებები მისაღებია მხარეთათვის; ისინი მოითხოვენ, რომ მათ რეგისტრში შეტანილი თვითმფრინავების მფლობელები და იმ თვითმფრინავების მფლობელები, რომელთა ძირითადი სამუშაო ადგილი ან მუდმივი ადგილი ამყოფელიც მათ ტერიტორიაზე განლაგებული, ისევე როგორც მათ ტერიტორიაზე მდებარე აეროპორტებით მოსარგებლები, პაერში უსაფრთხოების ამ მითითებათა შესაბამისად იმოქმედებენ.

6. ყოველი ხელმომწერი მხარე თანახმაა იმისა, რომ თვითმფრინავის ყოველ ამ მფლობელს მოეთხოვოს მე-5 პუნქტში აღნიშნული, პაერში უსაფრთხოების იმ მითითებების დაცვა, რომლებიც მეორე ხელმომწერმა მხარემ შეიმუშავა მის ტერიტორიაზე შესვლის, მისი ტერიტორიიდან გამოსვლის ან მის ტერიტორიაზე ყოფნის თაობაზე. ყოველი ხელმომწერი მხარე უზრუნველყოფს თავის ტერიტორიაზე თვითმფრინავების დაცვის და მგზავრების, ეკიპაჟისა და ხელბარგის სხივებით შემოწმების, აგრეთვე უსაფრთხოების მიზნით ბარგის, ტვირთისა და თვითმფრინავზე არსებული მარაგის სათანადო კონტროლის ეფექტურ განხორციელებას ჩასხდომამდე ან დატვირთვამდე. ყოველი ხელმომწერი მხარე სათანადო ყურადღებით მოეკიდება მეორე მხარის ყოველ თხოვნას რაიმე საფრთხის

თავიდან ასაცილებლად გონივრული, განსაკუთრებული ღონისძიებების თაობაზე.

7. თუ ერთმა ხელმომწერიმა მხარემ გადაუხვია ამ მუხლის მოთხოვნებს ჰაერში უსაფრთხოების შესახებ, მაშინ მეორე ხელმომწერი მხარის საპაერო მიმოსვლის უწყებასთან სასწრაფო კონსულტაციებს მოითხოვს. თუ ამ მოთხოვნის წაყენების დღიდან ერთი თვის მანძილზე არ მოხერხდა საკითხის დამაკმაყოფილებლად გადაწყვეტა, მაშინ არსებობს საფუძველი იმისა, რომ პირველად დასახელებული ხელმომწერი მხარის საპაერო მიმოსვლის ერთ ან რამდენიმე საწარმოს ჩამოერთვას, გაუქმდეს, შეეზღუდოს ან პირობით განესაზღვროს წარმოების უფლება, თუ ვითარება განსაკუთრებით სერიოზულია, მაშინ ერთ ხელმომწერ მხარეს ამ იჯის გასვლამდე შეუძლია წინასწარ ღონისძიებათა მიღება.

მ უ ხ ლ ი 13

ჩამოსვლა და სამგზავრო დოკუმენტების შემოწმება

1. ერთი ხელმომწერი მხარის თხოვნით მეორე ხელმომწერი მხარე უფლებას აძლევს ორივე სახელმწიფოში საპაერო მიმოსვლის ნებართვის მქონე საწარმოებს, განახორციელონ ღონისძიებანი მისთვის, რათა მხოლოდ მთხოვნელ სახელმწიფოში შესვლისას ან ტრანზიტით გავლისათვის საჭირო დოკუმენტების მქონე მგზავრები იქნენ გადაყვანილი.

2. ყოველი ხელმომწერი მხარე შესამოწმებლად აკავებს იმ პირს, რომელიც არ იქნა მიღებული დანიშნულების ადგილის მიერ, როცა იქ დადგენილ იქნა, რომ მას არა აქვს შესვლის უფლება, თუკი ეს პიროვნება გამგზავრების წინ არა მხოლოდ უშუალო ტრანზიტით იმყოფებოდა ამ ხელმომწერი მხარის ტერიტორიაზე. ხელმომწერი მხარეები არ გზავნიან ასეთ პირს უკან იმ ქვეყანაში, სადაც დადგენილ იქნა, რომ ამ პირს არა აქვს შესვლის უფლება.

3. ამგვარი განსაზღვრა ხელს არ უშლის ხელისუფალთ იმაში, რომ ქვეყანაში შესვლის უფლების არმქონე ეს პირი კვლავ შეამოწმონ, რათა დაასკვნან, შეუძლია თუ არა სახელმწიფოს მისი

მიღება, ან საჭიროა თუ არა ზომების მიღება მისი შემდგომი გან-
 ყვანის, გაშვების ან იმ ქვეყანაში წასვლის იძულებისათვის, რომლის
 მოქალაქეცაა იგი, ან რომელმაც შეიძლება მიიღოს იგი რაიმე მო-
 საზრებით. თუ პიროვნებამ, რომელსაც უარი ეთქვა სახელმწიფოში
 შესვლაზე, დაკარგა სამგზავრო დოკუმენტები, ანდა მას გაუფუჭდა
 ისინი, მაშინ ერთი ხელმომწერი მხარე მის ნაცვლად ცნობს დო-
 კუმენტს, რომელშიც გაფრენისას ჩასვლის გარემოებებია მითითე-
 ბული და რომელიც იმ ხელმომწერი მხარის მიერაა გაცემული,
 რომელმაც დაადგინა, რომ ამ პიროვნებას არა აქვს ქვეყანაში შე-
 სვლის უფლება.

მ უ ხ ლ ი 14

აზრთა ურთიერთგაცვლა

საჭიროების შემთხვევაში ხელმომწერ მხარეთა საპაერო მი-
 მოსვლის უწყებებს შორის აზრთა ურთიერთგაცვლა ხდება, რათა
 მიღწეულ იქნეს მჭიდრო თანამშრომლობა და ურთიერთგაგება ამ
 შეთანხმების გამოყენებასთან დაკავშირებულ ყველა საკითხში.

მ უ ხ ლ ი 15

კონსულტაციები

ამ შეთანხმებაში ცვლილებების ან სამარშრუტო გეგმის, ანდა
 განმარტებითი საკითხების განსახილველად ყოველ ხელმომწერ
 მხარეს ყოველ დროს შეუძლია მოითხოვოს კონსულტაციები. იგივე
 ეხება აგრეთვე შეთანხმების გამოყენების განხილვას, თუ ერთი
 ხელმომწერი მხარის აზრით, მე-14 მუხლის მიხედვით გამართულმა
 აზრთა ურთიერთგაცვლამ დამაკმაყოფილებელი შედეგი ვერ გა-
 მოიღო, კონსულტაციები იწყება მეორე ხელმომწერი მხარის
 მიერ განცხადების მიღებიდან ორი თვის ვადაში.

დავის მოგვარება

1. იმ შემთხვევაში, თუ არ ხორციელდება ამ შეთანხმების განმარტების ან გამოყენების თაობაზე წარმოშობილი დავის მე-15 მუხლით მოგვარება, მაშინ იგი ერთი ხელმომწერი მხარის სურვილით საარბიტრაჟო სასამართლოს გადაეცემა.

2. საარბიტრაჟო სასამართლო ცალკე იქმნება ყოველი კონკრეტული შემთხვევისათვის. ყოველი ხელმომწერი მხარე ნიშნავს თითო წევრს, ეს ორივე წევრი ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე თავმჯდომარეობას სთხოვს მესამე სახელმწიფოს მოქალაქეს, რომელსაც ორივე ხელმომწერი მხარეთა მთავრობები ნიშნავენ. წევრები ინიშნებიან ორი თვის ვადაში, თავმჯდომარე კი — სამი თვის ვადაში იმ დღიდან, როცა ერთმა ხელმომწერმა მხარემ მეორე ხელმომწერი მხარეს შეატყობინა, რომ სურს დავის თაობაზე საარბიტრაჟო სასამართლოს მიმართოს.

3. თუ დაცული არ იქნა მე-2 პუნქტში მითითებული ვადა, რაიმე სხვა შეთანხმების არარსებობის შემთხვევაში, ყოველი ხელმომწერი მხარე სთხოვს საერთაშორისო სამოქალაქო ავიამიმოსვლის ორგანიზაციის საბჭოს პრეზიდენტს, რათა მან განახორციელოს საჭირო დანიშვნები, თუ პრეზიდენტი ერთ-ერთი ხელმომწერი მხარის მოქალაქეა, ან თუ მას რაიმე სხვა გარემოება უშლის ხელს, მაშინ დანიშვნებს მისი მოადგილე, ვიცე-პრეზიდენტი ახორციელებს.

4. საარბიტრაჟო სასამართლო თავის გადაწყვეტილებებს ხმათა უმრავლესობით იღებს. მისი გადაწყვეტილებანი სავალდებულოა ორივე მხარისათვის. ყოველი ხელმომწერი მხარე თვითონ იხდის თავისი წევრისა და საარბიტრაჟო სასამართლოში თავისი ინტერესების დამცველის ხარჯებს. თავმჯდომარის გასამარჯელოსა და სხვა ხარჯებს თანაბრად ინაწილებენ ხელმომწერი მხარეები, ჩვეულებრივ საარბიტრაჟო სასამართლო თვითონ განსაზღვრავს თავის პროცედურას.

მ უ ხ ლ ი 17

მრავალმხრივი შეთანხმებანი

ერთ-ერთი მხარის მიერ საჰაერო მიმოსვლის შესახებ საყოველთაო მრავალმხრივი შეთანხმების მიღებისთანავე პრიორიტეტი მის დებულებებს ენიჭება. განხილვები იმის თაობაზე, თუ რამდენად ასრულებს, რაიმე სანაცვლოს გეთავაზობს, ცვლის თუ ავსებს მრავალმხრივი შეთანხმება წინამდებარე შეთანხმებას, ეწყობა მე-15 მუხლის მიხედვით.

მ უ ხ ლ ი 18

რეგისტრირება სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციაში

ეს შეთანხმება, ყოველი ცვლილება მასში და ნოტების ყოველი გაცვლა მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე რეგისტრირებისათვის უნდა გადაეცეს სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციას.

მ უ ხ ლ ი 19

რატიფიცირება, ძალაში შესვლა, მოქმედების ხანგრძლივობა

1. ეს შეთანხმება რატიფიცირებას საჭიროებს; სარატიფიკაციო სიგელები უნდა გაიცვალოს რაც შეიძლება მალე.
2. ეს შეთანხმება ძალაში შედის სარატიფიკაციო სიგელების გაცვლიდან ერთი თვის შემდეგ.
3. ეს შეთანხმება იდება განუსაზღვრელი დროით.

მ უ ხ ლ ი 20

დენონსირება

ერთ ხელმომწერ მხარეს ყოველ დროს შეუძლია შეატყობინოს მეორე ხელმომწერ მხარეს ამ შეთანხმების მოქმედების დასრულების შესახებ, იმავე დროს ცნობა დენონსირების შესახებ ეგ-

ზავდება სამოქალაქო საპაერო მიმოსვლის საერთაშორისო
ზაციას. ასეთ შემთხვევაში შეთანხმება ძალას კარგავს მეორე ხელ-
მომწერი მხარის მიერ ცნობის მიღებიდან თორმეტი თვის შემდეგ,
თუ ამ ვადის გასვლამდე მორიგების საფუძველზე არ განხორ-
ციელდა დენონსირების გაუქმება. თუ მეორე მხარემ არ დაადას-
ტურა შეტყობინების მიღება, მაშინ საწყის დღედ ითვლება მეთოთხ-
მეტე დღე სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის
მიერ შეტყობინების მიღებიდან.

შესრულებულია ქ. ბონში 1993 წლის 25 ივნისს, ორ ეგზემპ-
ლარად, თითოეული გერმანულ, ქართულ და ინგლისურ ენებზე,
ამასთან ყოველ ტექსტს თანაბარი ძალა აქვს. გერმანული და ქარ-
თული ტექსტების განსხვავებული განმარტებისას სახელმძღვანე-
ლო ტექსტი ინგლისურია.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

254 საქართველოს რესპუბლიკასა და ყაზახეთის რეს-
პუბლიკას შორის ურთიერთობის ძირითადი საფუძვ-
ლების შესახებ ხელშეკრულების რატიფიკაციის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

რატიფიცირებულ იქნეს ხელშეკრულება საქართველოს რეს-
პუბლიკასა და ყაზახეთის რესპუბლიკას შორის ურთიერთობის ძი-
რითადი საფუძველების შესახებ.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკა და ყაზახეთის რესპუბლიკა, შემდგომში მალალ ხელშემკვრელ მხარეებად წოდებულნი,

ეყრდნობიან ისტორიულად ჩამოყალიბებულ კავშირებს, მათ ხალხებს შორის მეგობრობისა და თანამშრომლობის ტრადიციებს, თვლიან, რომ ურთიერთხელსაყრელი თანამშრომლობის განვითარება და განმტკიცება პასუხობს ორივე სახელმწიფოს ინტერესებს და ემსახურება მშვიდობისა და უშიშროების საქმეს,

მტკიცედ აქვთ განზრახული თავიანთ ტერიტორიებზე ააშენონ ღემოკრატული, სამართლებრივი სახელმწიფოები,

ადასტურებენ, რომ საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული ნორმების, აგრეთვე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების მიზნებისა და პრინციპების ერთგულნი არიან,

ცნობენ თავიანთი ურთიერთობის თვისობრივი დონის ამაღლებისა და ორი სახელმწიფოს თანამშრომლობის განმტკიცების საპროცეპას,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მ უ ხ ლ ი 1

მალალი ხელშემკვრელი მხარეები თავიანთ ურთიერთობებს განავითარებენ, როგორც მეგობრული სახელმწიფოები. ისინი ვალდებულებას კისრულობენ თანმიმდევრულად ინელმძღვანელონ ერთმანეთის სახელმწიფო სუვერენიტეტის, ურთიერთპატივისცემის, ტერიტორიული მთლიანობისა და არსებული საზღვრების ურღვეობის, თანასწორუფლებიანობისა და ერთმანეთის საშინაო საქმეებში ჩაურევლობის, ძალის ან ძალის მუქარის გამოუყენებლობის — ეკონომიკური და სხვა ხასიათის ზედაწოლის ჩათვლით, — დავის მშვიდობიანი მოწესრიგების, ვალდებულებების კეთილსინდისიერი შესრულების პრინციპებით, აგრეთვე საერთაშორისო სამართლის სხვა საყოველთაოდ აღიარებული ნორმებით.

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები თანამშრომლობენ მშვიდობის განსამტკიცებლად, სტაბილურობისა და უშიშროების გასაძლიერებლად როგორც გლობალური, ისე რეგიონული მასშტაბით.

ისინი ხელს უწყობენ განიარაღების პროცესის გაგრძელებას, კოლექტიური უშიშროების სისტემებისა და ინსტიტუტების ჩამოყალიბებასა და განმტკიცებას, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისა და ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის თათბირის სამშვიდობო როლის გაძლიერებას, რეგიონული უშიშროების ინსტიტუტების და შეიარაღებული კონფლიქტების მოწესრიგების მექანიზმის ეფექტიან ფუნქციონირებას.

მ უ ხ ლ ი 3

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები ვალდებულებას კისრულობენ მათ შორის წამოჭრილი დავა გადაწყვიტონ მხოლოდ მშვიდობიანი საშუალებებით, არ შეუტყმნან საფრთხე საერთაშორისო მშვიდობასა და უშიშროებას.

მ უ ხ ლ ი 4

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები არასოდეს და არანაირ ვითარებაში არ გამოიყენებენ თავიანთ შეიარაღებულ ძალებს ერთმანეთის წინააღმდეგ. არც ერთი მაღალი ხელშემკვრელი მხარე არ დაუშვებს თავისი ტერიტორიის გამოყენებას მეორე მხარის წინააღმდეგ აგრესიის მოსამზადებლად და განსახორციელებლად და გამოვა მისი ძალისმიერი დანაწევრების ყველა მცდელობის წინააღმდეგ.

იმ შემთხვევაში, თუ ერთ-ერთი მხარე აგრესიის ობიექტი გახდება, მეორე მხარე არ გაუწევს აგრესორს არავითარ სამხედრო ან სხვა სახის დახმარებას.

მ უ ხ ლ ი 5

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები გააფართოებენ და გააღრმავებენ თანამშრომლობას გაერთიანებული ერების და სხვა საერთაშორისო თუ რეგიონული ორგანიზაციების ფარგლებში, რომელთა წევრებსაც წარმოადგენენ, ასევე მრავალმხრივ კონფერენციებსა და ფორუმებში.

მ უ ხ ლ ი 6

მაღალმა ხელშემკვრელმა მხარეებმა დათქვეს, რომ მათი სახელმწიფოთა და მთავრობათა მეთაურები, სახელმწიფო ხელისუფლებისა და მმართველობის ორგანოთა წარმომადგენლები რეგულარულად შეხვდებიან საკონსულტაციოდ. უმაღლესი დონის პოლიტიკური კონსულტაციები გაიმართება საჭიროების შემთხვევაში.

მხარეები სათანადო პირობებს შექმნიან გამოცდილებისა და ინფორმაციის გაზიარებისთვის მთავრობების, შესაბამისი სამინისტროებისა და უწყებების, აგრეთვე არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებს შორის.

მ უ ხ ლ ი 7

თითოეული მაღალი ხელშემკვრელი მხარე, საკუთარი კანონმდებლობისა და ადამიანის უფლებების დაცვის სფეროში საყოველთაოდ აღიარებული ნორმების მიხედვით, იცავს მეორე მხარის ტერიტორიაზე მცხოვრები თავისი მოქალაქეების უფლებებს, მფარველობს და ეხმარება მათ.

მ უ ხ ლ ი 8

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები ჯეროვან პირობებს შეუქმნიან ურთიერთხელსაყრელი სავაჭრო-ეკონომიკური თანამშრომლობის განვითარებას. ამ მიზნით ისინი ერთმანეთს ანიჭებენ უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმს.

მხარეები ხელს შეუწყობენ ეკონომიკური თანამშრომლობის განვითარებას შავი და კასპიის ზღვის აუზის სახელმწიფოებს შორის. თანამშრომლებენ საერთაშორისო ეკონომიკურ და ფინანსურ ორგანიზაციებში.

მხარეები ყოველმხრივ წაახალისებენ კოოპერაციის სხვადასხვა ფორმებსა და კავშირებს ორივე სახელმწიფოს ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის.

მხარეთა ეკონომიკური საქმიანობის კონკრეტული სფეროები მოწესრიგდება ცალკეული შეთანხმებებით.

თითოეული მაღალი ხელშემკვრელი მხარე თავს შეიკავებს ისეთი ქმედებისაგან, რომელიც ეკონომიკურ ზარალს მიაყენებს მეორე მხარეს.

მ უ ხ ლ ი 9

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობენ ერთობლივი პროგრამების შექმნას სატრანსპორტო, მათ შორის სარკინიგზო, საავტომობილო, საჰაერო, საზღვაო სისტემების მართვის დარგში, ასევე ენერგეტიკის, ინფორმატიკის და კავშირგაბმულობის, სატელეტური კავშირისა და ტელეკომუნიკაციების დარგში.

მხარეები თანამშრომლობენ ტრანსპორტირების საერთო სისტემების განვითარების, ნავთობისა და ბუნებრივი გაზის გადამუშავებისა და გამოყენების, სოფლის მეურნეობის განვითარების, სურსათისა და სახალხო მოხმარების საგნებით უზრუნველყოფის დარგში.

მ უ ხ ლ ი 10

ერთი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე არსებული მეორე მხარის იურიდიული პირების და მოქალაქეთა საკუთრების სამართლებრივი რეჟიმი რეგულირდება საკუთრების ადგილმდებარეობის მხარის კანონმდებლობით, თუ სხვა პირობები არ არის გათვალისწინებული მხარეებს შორის დადებული შეთანხმებით.

მ უ ხ ლ ი 11

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები პრიორიტეტულ მნიშვნელობას ანიჭებენ ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფას, გარემოს დაცვასა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალურ გამოყენებას. მოქმედებენ რა ორმხრივი და მრავალმხრივი შეთანხმებების შესაბამისად, მხარეები საკუთარ ზომებს განახორციელებენ ეკოლოგიური უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ყოვლისმომცველი საერთაშორისო სისტემის შესაქმნელად.

მხარეები ცალკე შეთანხმებას დადებენ ამ საკითხებზე.

მ უ ხ ლ ი 12

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები განავითარებენ თანამშრომლობას განათლების, მეცნიერებისა და ტექნიკის სფეროებში, წასაღისებენ ჰორდაპირ კავშირებს სასწავლებლებს, სამეცნიერო-კვლევით, საპროექტო-საკონსტრუქტორო დაწესებულებებსა და საწარმოებს, შესაბამის სამინისტროებსა და განათლების მართვის ორგანოებს, ცალკეულ მეცნიერებსა და სპეციალისტებს შორის. განახორციელებენ საერთო პროგრამებს, განსაკუთრებით პრიორიტეტული მიმართულებებისა და მოწინავე ტექნოლოგიათა სფეროში.

მხარეები თანამშრომლობენ და ხელშემწყობ პირობებს უქმნიან კადრების მომზადებას, მეცნიერების, სპეციალისტების, ასპირანტებისა და სტუდენტების გაცვლას. მხარეები ცალკე დადებენ შეთანხმებას ერთმანეთის პროფესიულ-ტექნიკური, საშუალო სპეციალური, უმაღლესი განათლების დიპლომების, სამეცნიერო ხარისხებისა და წოდებების ცნობის საკითხებზე, აგრეთვე ხელს შეუწყობენ გრძელვადიან საფუძველზე კონტაქტების გაღრმავებას მათ ეროვნულ აკადემიებსა და სამეცნიერო ცენტრებს შორის.

მხარეები ითანამშრომლებენ ინტელექტუალური და მეცნიერული საკუთრების უფლებების დაცვის საკითხებში.

მხარეები ცალკე შეთანხმებებს დადებენ მეცნიერებისა და განათლების საკითხებზე.

მ უ ხ ლ ი 18

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები ადასტურებენ, რომ სურთ განავითარონ და გააღრმავონ კონტაქტები და კავშირები კულტურისა და ხელოვნების სფეროში. მხარეები ყოველნაირად შეუწყობენ ხელს კულტურული გაცვლის გაფართოებას, ორი ქვეყნის ხალხთა კულტურულ-ისტორიული მემკვიდრეობისა და თანამედროვე კულტურის მიღწევების საფუძვლიან გაცნობას, თანამშრომლობას მატერიალ-ისტორიული და კულტურული ძეგლების შენარჩუნების საქმეში, ნაცვალგების საფუძველზე წახალისებენ კულტურულ-საინფორმაციო ცენტრების გახსნასა და საქმიანობას.

მ უ ხ ლ ი 14

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები ითანამშრომლებენ დამნაშავეობასთან, მათ შორის მის ორგანიზებულ ფორმებთან ბრძოლის სფეროში, რომლებსაც აქვთ საერთაშორისო ხასიათი. მხარეები ითანამშრომლებენ ისეთი დანაშაულებების წინააღმდეგ ბრძოლაში, როგორცაა ტერორიზმი, საჰაერო და საზღვაო მეკობრეობა, არა-ლეგალური მიგრაცია, კორუფცია, უკანონო ფინანსური ოპერაციები, ყალბი ფულის მოჭრა, ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული ნივთიერებების უკანონო ბრუნვა, უკანონო ოპერაციები, რომლებიც დაკავშირებულია იარაღთან, ტყვია-წამალთან, ასაფეთქებელ, მომწამვლელ და რადიოაქტიულ ნივთიერებებთან, კონტრაბანდასთან, მათ შორის კულტურული, ისტორიული, არქეოლოგიური ღირებულებების უკანონო გატანასთან.

მხარეები დადებენ ცალკე ხელშეკრულებას სამართლებრივი დახმარების საკითხებზე სისხლის, სამოქალაქო და საოჯახო სამართლის დარგში.

მ უ ხ ლ ი 15

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები ხელს შეუწყობენ და განავითარებენ ფართო კავშირებს მათი ქვეყნების ხალხებს შორის ურთიერთგაგებისა და მეგობრობის, წეს-ჩვეულებებისადმი, რელიგიური და სხვა თავისებურებებისადმი პატივისცემის სულისკვეთებით.

მხარეები ხელს შეუწყობენ კონტაქტების გაფართოებას მათი ქვეყნების მოქალაქეთა შორის, თანამშრომლობის განვითარებას რელიგიური და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, აგრეთვე ინფორმაციის მასობრივი საშუალებების ხაზით.

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები ხელს შეუწყობენ კავშირებს განვითარებას ორი სახელმწიფოს პარლამენტებს შორის.

მ უ ხ ლ ი 17

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები ნორმალურ სამუშაო პირობებს შეუქმნიან და ნაცვალგების საფუძველზე ყოველმხრივ შეუწყობენ ხელს მათ ტერიტორიაზე აკრედიტებული მეორე მხარის დიპლომატიური, საკონსულო, სავაჭრო და სხვა ოფიციალური წარმომადგენლობების მუშაობას.

მ უ ხ ლ ი 18

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები ცალკე ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს დადებენ თანამშრომლობის შესახებ სხვა სახელმწიფოთაშორის ან უწყებათაშორისო ურთიერთობების სფეროში, რომლებითაც დაინტერესებული იქნება ორივე მხარე.

მ უ ხ ლ ი 19

ეს ხელშეკრულება არ არის მიმართული მესამე მხარის წინააღმდეგ და არ ეხება მაღალი ხელშემკვრელი მხარეების მიერ იმ საერთაშორისო ხელშეკრულებებით განსაზღვრულ უფლებებსა და ვალდებულებებს, რომელთა მონაწილეებიც ისინი არიან.

მ უ ხ ლ ი 20

ეს ხელშეკრულება ექვემდებარება რატიფიკაციას და ძალაში შედის სარატიფიკაციო სიგელების გაცვლის დღიდან.

ეს ხელშეკრულება იდება ათი წლის ვადით. მისი მოქმედება ავტომატურად გაგრძელდება მომდევნო ათწლიანი პერიოდით, თუ რომელიმე მაღალი ხელშემკვრელი მხარე ხელშეკრულების მორიგი ვადის გასვლამდე სულ ცოტა ექვსი თვით ადრე წერილობით არ შეატყობინებს მეორე მაღალ ხელშემკვრელ მხარეს, რომ სურს მისი მოქმედების შეწყვეტა.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების 102-ე მუხლის შესაბამისად, ეს ხელშეკრულება რეგისტრირებული იქნება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სამდივნოში.

შესრულებულია ქ. აღმატიში 1993 წლის 1 ივნისს ორ ეგზემპლარად, თითოეული ქართულ და ყაზახურ ენებზე, ამასთან ორივე ტექსტს თანაბარი ძალა აქვს.

საქართველოს რესპუბლიკის

სახელით

ე. შავარდნაძე.

ყაზახეთის რესპუბლიკის

სახელით

ნ. ნაზარბაევი.

საკართველოს რესპუბლიკის კანონი

256 სახელმწიფო ორგანოებში, საწარმოებში, დაწესებუ-
ლებებში და ორგანიზაციებში (მიუხედავად მათი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმისა) განცხადებულია, საჩივრებისა და მიმართებების განხილვის წესის შესახებ

მუხლი 1. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ორგანოები, საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები (მიუხედავად მათი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმისა) მოვალენი არიან თავიანთი უფლებამოსილების შესაბამისად განიხილონ და გადაწყვიტონ საქართველოს მოქალაქეების, საქართველოს რესპუბლიკაში მცხოვრები მოქალაქეობის არმქონე პირებისა და უცხოელი მოქალაქეების განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები ამ კანონით დადგენილ ვადაში და წესით.

მუხლი 2. საქართველოს მოქალაქეებს, საქართველოს რესპუბლიკაში მცხოვრებ მოქალაქეობის არმქონე პირებსა და უცხოელ მოქალაქეებს უფლება აქვთ წერილობითი და სიტყვიერი განცხადებით, საჩივრით და წინადადებით მიმართონ ნებისმიერ სახელმწიფო

ორგანოს, საწარმოს, დაწესებულებას, ორგანიზაციას, გააჩივრონ მათი მუშაობის ნაკლოვანი მხარეები, გაასაჩივრონ თანამდებობის პირთა მოქმედება ან ითხოვონ თავიანთთვის გაურკვეველი საკითხების განმარტება.

მუხლი 3. განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების სწორად და კანონით დადგენილ ვადაში განხილვისათვის მოქალაქე ვალდებულია ხელი მოაწეროს მას გვარის, სახელის, საცხოვრებელი ადგილის ან მუშაობის, ან სწავლის ადგილის ზუსტი მითითებით. თუ მიმართვა ასეთ ცნობებს არ შეიცავს, იგი ანონიმურად ითვლება და არ განიხილება.

მუხლი 4. მოქალაქეებს განცხადება, საჩივარი და მიმართვა შეაქვთ იმ სახელმწიფო ორგანოში, საწარმოში, დაწესებულებასა და ორგანიზაციაში ან თანამდებობის პირთან, რომელთა უშუალო გამგებლობაშია მოცემული საკითხის გადაჭრა.

თუ განცხადება, საჩივარი და მიმართვა შეტანილია იმ უწყებაში, რომლის გამგებლობაში არ შედის მათი განხილვა, განცხადება, საჩივარი და მიმართვა შემოსვლიდან 5 დღის ვადაში გადაიგზავნება დანიშნულებისამებრ და ეს ეცნობებათ მოქალაქეებს, ხოლო მიღების დროს მათ ეძლევათ სათანადო განმარტება.

მუხლი 5. კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და წესით მოქალაქეებს უფლება აქვთ განცხადებებითა და საჩივრებით მიმართონ შესაბამის სასამართლო ორგანოებს.

მუხლი 6. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ორგანოები განიხილავენ და წყვეტენ განცხადებებს, საჩივრებსა და მიმართვებს იმ საკითხების გამო, რომლებიც რესპუბლიკის გამგებლობას განეკუთვნება.

საქართველოს რესპუბლიკის, აჭარისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკების, ქ. თბილისის მერიის ერთობლივ გამგებლობაში შემავალ საკითხებზე საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო ორგანოები მოქალაქეთა განცხადებებს, საჩივრებსა და მიმართვებს განიხილავენ და წყვეტენ მაშინ, როცა ეს საკითხები შედის რესპუბლიკური ორგანოების კომპეტენციაში, აგრეთვე იმ გადაწყვეტილებებზე საჩივრების განხილვის წესით, რომლებიც განცხად-

დებების, საჩივრებისა და მიმართვების გამო მიიღეს ავტონომიური რესპუბლიკის სახელმწიფო ორგანოებმა, ქ. თბილისის მერიამ, თუ ეს გადაწყვეტილებანი არ შეესაბამება საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობას.

სხვა საკითხებზე მოქალაქეთა განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების გამო გადაწყვეტილება გამოაქვთ ავტონომიური რესპუბლიკების სახელმწიფო ორგანოებს, ქ. თბილისის მერიას, ხელისუფლებისა და მიმართველობის ადგილობრივ ორგანოებს, საწარმოებს, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს.

მუხლი 7. საჩივრები, განცხადებები და მიმართვები საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წევრთა საერთო (რწმუნებულთა) კრებების გადაწყვეტილებათა გამო, შეაქვთ იმ ორგანოებში, რომლებსაც კანონით მინიჭებული აქვთ მათი გაუქმებისა და შეცვლის უფლება.

მუხლი 8. სახელმწიფო ორგანოების, საწარმოების, დაწესებულებების და ორგანიზაციების ხელმძღვანელები ან სხვა, კანონით საამისოდ უფლებამოსილი თანამდებობის პირნი, მოვალენი არიან მიიღონ მოქალაქენი და წერილობით მისცენ პასუხი პირადი ხელმოწერით.

მუხლი 9. რესპუბლიკის რაიონებიდან და ქალაქებიდან ჩამოსული მოქალაქეების მიღება წარმოებს კვირის ნებისმიერ სამუშაო დღეს, წინასწარ დადგენილ საათებში.

მუხლი 10. აკრძალულია მოქალაქეთა განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების იმ თანამდებობის პირთათვის განსახილველად გადაგზავნა, რომელთა მოქმედებასაც უჩივიან.

თანამდებობის პირებს უფლება აქვთ განიხილონ მოქალაქეთა განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები, სადაც მათი მოქმედებაა გასაჩივრებული ან რომელთა გამო მათ ადრე მიიღეს გადაწყვეტილება.

მუხლი 11. პასუხისმგებლობა მოქალაქეთა მიღების ორგანიზაციის, მათი განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის კანონით დადგენილი წესის დარღვევისათვის ეკისრება პირადად სახელმწიფო ორგანოს, საწარმოს, დაწესებულების ან ორგანიზაციის ხელმძღვანელს.

მუხლი 12. განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართებულების ხილვისას თანამდებობის პირები, თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში, მოვალენი არიან მიღებიდან ერთი თვის ვადაში უზრუნველყონ მათი ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური შესწავლა; თუ საქმის ინტერესები მოითხოვს, იმ მოქალაქეთა მონაწილეობითაც, რომლებმაც შემოიტანეს განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები; მიიღონ ზომები კანონიერების დარღვევების რეალურად აღმოფხვრისათვის და ამის შესახებ წერილობით აცნობონ მათ. ამასთან, თანამდებობის პირნი მოვალენი არიან განცხადებებში, საჩივრებსა და მიმართვებში დაყენებული საკითხების დაუკმაყოფილებლობის შემთხვევაში, მოქალაქეების მოთხოვნით, პირადად შეხვდნენ მათ, გააცნონ შემოწმების მასალები, დაარწმუნონ მიღებული გადაწყვეტილების სამართლიანობაში, დაყენებული საკითხების და პრეტენზიების დაუსაბუთებლობაში, სხვა ინსტანციებში მიმართვის უსაფუძვლობაში და ამასთან ერთად განუმარტონ მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების წესი.

მუხლი 13. მოქალაქეს, რომელიც არ ეთანხმება თავისი განცხადების, საჩივრისა და მიმართვის გამო მიღებულ გადაწყვეტილებას, უფლება აქვს გაასაჩივროს გადაწყვეტილება იმ ორგანოში ან იმ თანამდებობის პირთან, რომელსაც უშუალოდ ექვემდებარება სახელმწიფო ორგანო, საწარმო, დაწესებულება ან ორგანიზაცია.

მუხლი 14. მოქალაქეთა ყველა განცხადება, საჩივარი და მიმართვა განხილულ უნდა იქნეს მიღებიდან ათი დღის ვადაში, ხოლო თუ დამატებით შესწავლას ან შემოწმებას მოითხოვს — ერთი თვის ვადაში.

თუ განცხადების, საჩივრისა და მიმართვის გამო გადაწყვეტილების გამოსატანად საჭიროა სხვა დამატებითი ღონისძიებების განხორციელება (სპეციალური შემოწმება, დამატებითი მასალების გამოთხოვა და სხვა), სახელმწიფო ორგანოს, საწარმოს, დაწესებულებისა და ორგანიზაციის ხელმძღვანელს ან მის მოადგილეს უფლება აქვთ გააგრძელონ განხილვის ვადა ერთი თვით და ეს წერილობით აცნობონ მოქალაქეს, რომელმაც აღძრა საჩივარი.

მუხლი 15. განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები არასრულწლოვანების, მარტოხელა მოხუცების, ომისა და შრომის ინვალიდების, სამხედრო მოსამსახურეების, საქართველოს რესპუბლიკის მთლიანობისათვის დაღუპულთა ოჯახის წევრების და მათთან გათანაბრებული პირების უფლებების დარღვევებზე განხილულ უნდა იქნეს 10 დღის ვადაში.

სამხედრო მოსამსახურეთა ის განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები, რომლებიც დაკავშირებულია სამხედრო სამსახურის გავლასთან, განიხილება სამსახურებრივი წესდებით დადგენილი წესით.

მუხლი 16. პრესისა და მასობრივი ინფორმაციის სხვა ორგანოებიდან, პოლიტიკური პარტიებიდან და საზოგადოებებიდან შემოსული განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები განიხილება ამ კანონით დადგენილი წესით და ვადებში.

მუხლი 17. განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები, რომლებიც შეეხება დეპუტატის ხელშეუხებლობისა და დეპუტატის სტატუსის სხვა დარღვევებს, განიხილება დაუყოვნებლივ; არა უგვიანეს ათი დღის ვადისა მიიღება საბოლოო გადაწყვეტილება და ეს წერილობით ეცნობება დეპუტატს.

მუხლი 18. ყველა სახელმწიფო ორგანო, საწარმო, დაწესებულება, ორგანიზაცია, თანამდებობის პირი ვალდებულია პარლამენტის წევრის მიერ პრესაში, რადიოსა და ტელევიზიაში გამოთქმული კრიტიკული შენიშვნები და წინადადებები განიხილოს დაუყოვნებლივ; არა უგვიანეს ორი კვირისა მიიღოს სათანადო გადაწყვეტილება და ეს წერილობით აცნობოს მას.

მუხლი 19. მოქალაქეთა სიტყვიერი განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები განიხილება ამ კანონის მე-14 და მე-15 მუხლებით დადგენილი წესით.

მუხლი 20. მოქალაქეთა განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის ამ კანონით დადგენილი წესის დარღვევისათვის ან განხილვის გაჭიანურებისა და მასში აღძრული საკითხებისა და პრობლემებისადმი ფორმალურ-ბიუროკრატიული, ზერელე და გულგრილი დამოკიდებულებისათვის, მოქალაქეებთან ურთიერთობის ეთიკის ნორმების დარღვევისათვის, განცხადებების, საჩივრებისა

და მიმართვების უსაფუძვლოდ უარყოფისა და განხილვის წესების სხვა დარღვევისათვის, განცხადებებში, საჩივრებსა და მიმართვებში გამოთქმული კრიტიკის გამო მოქალაქეთა დევნისათვის თანამდებობის პირები პასუხს აგებენ საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მოქალაქეებს, რომლებმაც განცხადებები, საჩივრები და მიმართვები შეიტანეს ცილისწამების, თანამდებობის პირებისა და ხელისუფლების დისკრედიტაციის მიზნით, პასუხისმგებლობა ეკისრებათ საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 21. წარმოება-დაწესებულებებში და ორგანიზაციებში მოქალაქეთა განცხადებების, საჩივრების და მიმართვების განხილვაზე კონტროლს ახორციელებენ დარგობრივი სამინისტროები და უწყებები.

მუხლი 22. ყველა სახელმწიფო ორგანოს, საწარმოს, დაწესებულებისა და ორგანიზაციის მიერ ამ კანონის ზუსტად და ერთგვაროდ შესრულებას ზედამხედველობას უწევენ საქართველოს რესპუბლიკის გენერალური პროკურორი და მისდამი დაქვემდებარებული პროკურორები.

საქართველოს რესპუბლიკის გენერალური პროკურორი და მისდამი დაქვემდებარებული პროკურორები, თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში, მოვალენი არიან ზუსტად დაიცვან კანონი მოქალაქეთა განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის წესის შესახებ, მიიღონ ვადაპკრელი ზომები მოქალაქეთა კონსტიტუციური უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დასაცავად, პასუხისგებაში მისცენ ამ კანონის დარღვევაში დამნაშავე თანამდებობის პირები, სისტემატურად, მაგრამ წელიწადში ერთხელ მაინც, განაზოგადონ კანონის შესრულების პრაქტიკა ამ სფეროში და მოქალაქეთა განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის გაუმჯობესების დასაბუთებული წინადადებები შეიტანონ რესპუბლიკის პარლამენტსა და მთავრობაში, ხელისუფლებისა და მიმართვების ადგილობრივ ორგანოებში.

მუხლი 23. ამ კანონის მოქმედება არ ვრცელდება იმ განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის წესზე, რომელიც

დადგენილია საქართველოს რესპუბლიკის სისხლის სამართლის კოდექსის პროცესო და სამოქალაქო სამართლის საპროცესო კოდექსებით, აგრეთვე შრომის დავის განხილვის შესახებ დებულებით და სპეციალური წესდებებით.

მუხლო 24. მოქალაქეთა განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების, მათ შორის სიტყვიერი მიმართვების რეგისტრაცია - და საქმისწარმოება ხორციელდება საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის მიერ დადგენილი წესით.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე —
სახელმწიფოს მეთაური

აღსარდ შავარდნაძე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერი

ვახტანგ გომიზაძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

საქართველოს პარლამენტის დადგენილება

257 „სახელმწიფო ორგანოებში, საწარმოებში, დაწესებულებებში, სახელმწიფო ორგანოებში, საწარმოებში, დაწესებულებებში (მიუხედავად მათი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმისა) განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის წესის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

„სახელმწიფო ორგანოებში, საწარმოებში, დაწესებულებებში და ორგანიზაციებში (მიუხედავად მათი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმისა) განცხადებების, საჩივრებისა და მიმართვების განხილვის წესის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებიდან ანავე.

საქართველოს პარლამენტის სპიკერის მოადგილე რუსუდან ბერიძე.

თბილისი, 1993 წლის 24 დეკემბერი.

ბანუოვილება მემორე

საქართველოს კარლამენბის

მ ი მ ა რ თ ვ ა

მსოფლიოს ყველა ქვეყნის კარლამენბებს

მოგმართავთ ჩვენს კოლეგებს, მსოფლიოს ყველა ქვეყნის კარლამენბებებს მაქსიმალური საშუალებებით აღმოგვიჩინოთ დახმარება საქართველოს წინააღმდეგ სეპარატიზმისა და ინტერვენციის შედეგად აფხაზეთიდან ასეთასობით ლტოლვილისა და იძულებით აყრილი მშვიდობიანი მოქალაქის — ქართველის, რუსის, სომეხის და სხვა ეროვნების ადამიანების — სიცოცხლის გადარჩენის საქმეში.

სახელმწიფოს არ გააჩნია შესაძლებლობა უზრუნველყოს აფხაზეთიდან ეთნიკური წმენდის შედეგად განდევნილი არააფხაზი მოსახლეობის — ქალების, ბავშვების, მოხუცების, დაპრილების გადმოყვანა უსაფრთხო ზონაში, უზრუნველყოს ისინი სათანადო კვებით, ტანსაცმლით, სატრანსპორტო და სამედიცინო საშუალებებით.

კიდევ ერთხელ გამოვთქვამთ იმედს, რომ ცივილიზებული მსოფლიო გულგრილი არ დარჩება საბედისწერო განსაცდელში ჩავარდნილი ასი ათასობით ლტოლვილის მიმართ.

თბილისი, 1993 წლის 2 ოქტომბერი.